

NIKU Oppdragsrapport 21/2009

Konsekvensutredning for 420 kV- ledning Balsfjord-Hammerfest

Kulturminner og kulturmiljø samt samisk utmarksbruk

Elin Rose Myrvoll
Marit Myrvoll
Alma Thuestad

Forsidebilde: Steinalderlokalitet på Molstrandneset i Hammerfest kommune.
Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Forord

Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU) har i forbindelse med planlagt bygging av ny 420 kV-ledning mellom Balsfjord og Hammerfest, utarbeidet en konsekvensutredning for deltema kulturminner og kulturmiljø samt en enkel vurdering av samisk utmarksbruk. Rapporten omfatter automatisk fredete og nyere tids kulturminner og kulturmiljø, samiske og andre.

Undertegnede vil rette en takk til alle som har bidratt med opplysninger i forbindelse med denne utredningen.

Utredningen er kvalitetssikret av Einar Eythórsson (NIKU).

Tromsø februar 2009

Elin Rose Myrvoll, Marit Myrvoll og Alma Thuestad

Sammendrag

Innledning

I forbindelse med Statnett SFs planer om ny 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest har Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU) fått i oppdrag å utføre konsekvensutredning for deltema kulturminner og kulturmiljø, samt en enkel vurdering av tiltakets konsekvenser for tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse.

Utredningen er gjennomført i henhold til det som følger av forskrift om konsekvensutredninger (FOR 2005-04-01 nr. 276), Riksantikvarens *Kulturminne og kulturmiljø i konsekvensutgreiingar* (2003) og Sametingets retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark (2007).

Undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 er ikke oppfylt gjennom utredningen eller NIKUs befaring, dvs. planområdene er ikke å betrakte som endelig undersøkt med hensyn til automatisk fredete kulturminner.

Metode og datagrunnlag

Kulturminner og kulturmiljø

Verdisetting holdes på et generelt nivå og gjøres i henhold til Riksantikvarens rettleder *Kulturminne og kulturmiljø i konsekvensutgreiingar* (2003). Kulturmiljø er verdisatt i henhold til skalaen liten – middels – stor.

Utredningens vurdering av tiltakets forventede konsekvenser (ikke-prissatte konsekvenser) er gjort ved å sammenholde opplysninger om berørte kulturminner og kulturmiljøers verdi med opplysninger om tiltakets (direkte og indirekte) omfang.

Omfang er en vurdering av hvilke konkrete endringer tiltaket antas å medføre for kulturminner og kulturmiljø. Tiltakets omfang er vurdert på bakgrunn av forventet direkte og indirekte innvirkning sett i forhold til dagens situasjon (alternativ 0). Omfang vurderes for områder hvor det antas at kulturhistoriske verdier kan påvirkes av det planlagte tiltaket. For vurdering av tiltakets omfang er følgende kriterier brukt:

Omfang	Kriterium
Stor negativ	Tiltaket forventes å ødelegge kulturminner/-miljøer
Middels negativ	Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljøer
Liten negativ	Tiltaket forventes i noen grad å påvirke kulturminner/-miljøer i negativ forstand
Ingen	Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturminner/-miljøer
Liten positiv	Tiltaket forventes i noen grad å bedre forholdene for kulturminner/-miljøer
Middels positiv	Tiltaket forventes å bedre forholdene merkbart for kulturminner/-miljøer
Stor positiv	Tiltaket forventes å bedre forholdene vesentlig for kulturminner/-miljøer

Konsekvenser omfatter de fordeler og ulemper et tiltak antas å medføre i forhold til alternativ 0. Konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø er vurdert gjennom å sammenholde kulturminneverdi med de ulike alternativenes omfang for kulturminner og kulturmiljø, jf. figur nedenfor.

	Liten verdi	Middels verdi	Stor verdi
Stor negativ virkning	--	---	----
Middels negativ virkning	-	--	-/----
Litt negativ virkning	0/-	-	-/-
Ingen virkning	0	0	0
Liten positiv virkning	0/+	+	+/>++
Middels positiv virkning	+	++	++/>+++
Stor positiv virkning	++	+++	++++

---- Svært store negative konsekvenser
 --- Store negative konsekvenser
 -- Middels negative konsekvenser
 - Små negative konsekvenser
 0 Ubetydelige/ingen konsekvenser

+ Små positive konsekvenser
 ++ Middels positive konsekvenser
 +++ Store positive konsekvenser
 ++++ Svært store positive konsekvenser

Vurdering av potensial for funn av hittil ukjente automatisk fredete og nyere tids kulturminner, samiske og andre, er gjort på bakgrunn av områdets kulturhistorie, lokaliseringsfaktorer for vanlige kulturminnetyper i området, samt lokale topografiske forhold. Et annet viktig forhold, er i hvilken grad det tidligere er søkt etter kulturminner i områder som berøres av tiltaket. Potensial er angitt i henhold til skalaen liten – middels – stor.

Samisk utmarksbruk

Vurdering av konsekvenser for dagens samiske utmarksbruk gjøres i henhold til Sámediggi/Sametingets retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark.

Tiltakets konsekvenser for dagens samiske utmarksbruk er vurdert på bakgrunn av opplysninger om forventet endring i bruk. Vurdering vil holdes på et generelt nivå og gjøres i henhold til følgende kriterier:

Kriterium	Konsekvens
Tiltaket forventes å hindre/stoppe dagens tradisjonelle utmarksbruk	Stor negativ
Tiltaket forventes å endre forholdene for dagens tradisjonelle utmarksbruk i negativ retning	Markant endring - middels negativ
	Noen grad av endring - liten negativ
Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for dagens tradisjonelle utmarksbruk	Ingen
Tiltaket forventes å endre forholdene for dagens tradisjonelle utmarksbruk i positiv retning	Noen grad av endring – liten positiv
	Markant endring – middels positiv
Tiltaket forventes å legge forholdene til rette for og/eller åpne for utvidet tradisjonell utmarksbruk	Stor positiv

Rangering av alternativ gjøres på bakgrunn av en samlet vurdering av konsekvensvurdering for kulturminner/kulturmiljø og samisk utmarksbruk.

Forslag til hvordan eventuelle konflikter med kulturminneverdier og samisk utmarksbruk kan unngås, vil bli gjort på grunnlag av en vurdering av tiltakets forventede konsekvenser for kulturminner/kulturmiljø.

Konsekvensutredningen er basert på kjennskap til Nord-Norges kulturhistorie, informasjon innhentet fra kulturminnemyndighetene, kulturminnedatabasene Askeladden og Sefrak, samt intervjuundersøkelser.

Tiltak

Tiltaket omfatter bygging av en 420 kV-kraftledning Balsfjord – Hammerfest, samt transformatorstasjoner i tilknytning til ledningen. Tiltakets omfang og konsekvens for kulturminneverdier er vurdert for alternativene nedenfor:

Seksjon	Delstrekning	Alternativ	
1	Balsfjord stasjon – kommunegrensen Balsfjord/Storfjord	1.0	
2	Storfjord kommune	1.0	
		1.18 – 1.19	
		1.0 – 1.19	
		1.0 – 1.2 – 1.19	
		1.0 – 1.4 – 1.0	
3	Kåfjord kommune	1.0	
		1.5 – 1.3	
		1.5 – 1.3 med stasjon	
4	Nordreisa og Kvænangen kommuner	1.0	
		1.6	
		1.0 med stasjon	
		1.0 – 1.20 – 1.0	
5	Alta	Stasjonsalternativ Skillemoen	1.0 – 1.11 – 1.8 – 1.0
			1.0 – 1.11 – 1.17
		Stasjonsalternativ Eibymoen	1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0
			1.8 – 1.0
			1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17
	1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17A		
6	Alta - Skaidi	1.0	
7	Skaidi - Akkarfjorddalen	1.0	
8	Akkarfjorddalen - Melkøya	1.0	Stasjon i Indrefjorddalen
		1.0A	Stasjon Hyggevatn
		1.22 – 1.0	

Omfang og konsekvenser for utmarksbruk er vurdert på generelt grunnlag i forhold til alternativer for 420 kV-ledning slik de var i oktober 2008 (vurderinger er basert på informasjon innhentet i oktober 2008 i forhold til gjeldende traséalternativ).

Kulturhistorie og kulturmiljøer

Kulturhistorie

Bosettingshistoria i Nord-Troms og Finnmark har en tidsdybde på 12000 år. De første sporene etter mennesker finner en ved kysten, men så snart innlandet ble isfritt ble også disse områdene tatt i bruk. Livbergingen var basert på jakt, fangst, fiske og sanking. Sporene som vi i dag finner fra de eldste tider til Kr.f. (år 0), er hovedsakelig fangstanlegg, boplasspor med bygningsrester (tufter) og steinredskaper. Keramikk introduseres i yngre steinalder (4500-1800 f.Kr.). Metall begynner å spille en rolle som råstoff i løpet av siste årtusen f.Kr. I dette årtusenet ble bosettingsmønsteret mer mobilt og folkene i nordre Fennoskandia ble trolig involvert i nettverk og transaksjoner med grupper i dagens Russland. Fra denne perioden finner en de første tegnene på at jakt-fangstfolk i nordre Fennoskandia utviklet et felles symbolspråk som kan ha vært uttrykk for en bevisst etnisk signalisering. Framveksten av samisk etnisitet sees vanligvis i lys av dette. Utover i første årtusen e. Kr. kan det se ut til at den samiske befolknings kontaktnett har vært knyttet til den norrøne befolkningen som holdt til i kyststrøkene fra Midt-Troms og sørover. Jakt, fangst, fiske og sanking fortsatte å være grunnstammen i økonomien, og i tillegg kan en tenke seg at en har tilvirket noen produkter som spekkolje og pelsverk, som særlig har inngått i transaksjoner med den norrøne befolkningen. Fra 1200-tallet finner en spor etter den første permanente norrøne/norske bosettingen langs kysten av Nord-Troms og Finnmark. Dette er i hovedsak fiskevær. Også andre grupper som karelere gjør seg gjeldende innen handel og som skatteoppkrevere. Innslaget av nye aktører i nord gav seg utslag i nye byggeskikker og nye næringsveger som husdyrhold. Dette fikk også betydning for de samiske samfunnene. Mens noen baserte seg på fiske og husdyrhold i fjordstrøkene videreførte andre en mer nomadisk livsstil knyttet til fangst og jakt. Reindrift blir for alvor vanlig fra 1500-tallet av. Utover 1700- og 1800-tallet begynte også en økende finsk eller kvensk innvandring for alvor å sette sitt preg på enkelte bygder og områder. Kvenenes byggeskikk, jordbruk og utmarksbruk finner en særlig spor etter i kommunene Nordreisa, Kvæningen og Alta.

Kulturmiljøer

Til sammen er det definert 77 kulturmiljøer i tilknytning til ledningstraséer innenfor tiltakets åtte seksjoner.

Kulturminnene representerer et stort utvalg av kulturminnetyper fra eldre steinalder og fram til midtre del av 1900-tallet. Her kan en nevne boplasser fra steinalderen, helleristninger, fangstanlegg, samiske helligsteder, samiske urgraver, kirkegård, gammetufter og hustufter fra nyere tid, teltboplasser, hellere, kjøttgjemmer, reingjerder og andre anlegg innen reindrift samt tjæremiler og utmarksgammer. Kulturminnene representerer den tidligste og forhistoriske bosettingen i regionen. De representerer også samisk jakt/fangstøkonomi, sjøsamisk bosetting og samisk reindrift, kvensk og norsk jordbruk og utmarksbruk. I tillegg finner en kulturminner fra landsdelens første gruve- og skiferdrift.

Bygninger utgjør det største antallet kulturminner i kulturmiljøene. Alle nevnte bygninger i utredningen står oppført i bygningsregisteret Sefrak. Det har ikke vært mulig innenfor rammene av dette prosjektet, å vurdere verneverdien til hver og en bygning. Vurderingene er gjort på generell bakgrunn ut fra foreliggende opplysninger i bygningsregisteret. Det er derfor uvisst om noen av objektene som omtales, er revet eller endret etter at de ble registrert i registeret. De fleste bygningene er å finne i kommunene Balsfjord, Storfjord og Nordreisa. Den eldste bygningen er fra 1700-tallet, mens de øvrige med få unntak er fra 1900-tallets første og andre kvartal. Med unntak av noen få bygninger som har hatt en funksjon innen undervisning (skole), skifer og gruvedrift, er de øvrige bygningene knyttet til samisk, kvensk og norsk småskala jordbruksvirksomhet og gårdsbosetting.

Kulturmiljø		
Seksjon	Kulturmiljø	Verdi
Seksjon 1	Mollund	Liten
	Sætermoen - Teigen	Liten
	Sætervang	Liten
	Dalheim	Liten
	Stormo	Liten
	Nylund - Hølen - Furulund	Liten
	Hølen	Middels
	Lunde - Tverrelvmoen	Liten
	Hardersetra	Liten
	Loddbukt	Liten
	Viken	Liten
	Slettnes	Liten
	Lindbu	Liten
	Russenes sør	Middels
	Bukteelva	Stor
	Russenes	Middels
	Bakken - Bakkeng	Middels
	Skårheim	Stor
	Fossberg	Liten
	Lundali	Liten
	Nordkjösbotn	Liten
	Bomstad - Fagerli	Middels
	Engen	Liten
	Sætre	Liten
	Elvemo - Bjørkåker	Liten
	Kjempedalen - Fosslund	Liten
Ryan	Liten	
Tangen - Elvekroknes - Sætermo	Middels	
Øvergård	Liten	
Seksjon 2	Skogli	Stor
	Daleng	Middels
	Oteren	Middels
	Stornes	Middels
	Kitdalselva	Middels
	Heggelund	Liten
	Lund	Liten
	Fredheim - Løkstad - Signalnes	Liten
	Govdajávri	Middels
	Lullestua	Liten
	Halsebakken	Middels
	Lavkavatn	Middels
	Rieppejávri	Middels
	Ravjokk	Middels
Seksjon 3	Ankerlia	Middels
	Sabetjohka	Stor
	Njuorjojohka	Stor
Seksjon 4	Sappenskogen - Bjørnlund	Middels
	Nymark - Elvestrand - Holmestilla	Liten
	Marjastilla	Middels
	Vanka	Middels
	Fjeldstad	Liten
	Halden	Liten

	Brattfjell - Geira - Mellomjord - Nedre Hallen	Middels
	Girjeáisa	Stor
	Návetvuopmi	Liten
	Brennbukt	Middels
	Seljevold	Liten
	Kvænangselva	Liten
	Kvænangsdalen	Middels
	Nordbotn	Liten
Seksjon 5	Øvre Alta	Stor
	Eibyelva	Stor
	Beaskevarri	Middels
	Fjellheim	Liten
	Transfarelvdalen	Middels
	Sørelvdalen	Liten
Seksjon 6	Niibejávri	Middels
	Bigáš	Liten
Seksjon 7	Skaidisletta	Liten
	Lyngsletta	Middels
	Áhkánjarstábba	Stor
	Kargenesbukta	Stor
	Grøtnes	Liten
	Lyngslett	Liten
	Mollstrand	Stor
Seksjon 8	Indrefjord	Liten

- Kulturmiljø, seksjon 1

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 30 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 1. Kulturminneverdier er for en stor del tilknyttet bygningsmasse og bosetningsspor tilknyttet samisk aktivitet og bosetning. Ett av kulturmiljøene, Bukteelva avspeiler før-kristen religionsutøvelse.

- Kulturmiljø, seksjon 2

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 14 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 2. Kulturmiljøene omfatter hovedsakelig bygningsmasse og kulturminner tilknyttet reindriftssamisk aktivitet og bosetning. Ett av kulturmiljøene, Ravjokk, er en bergkunstlokalitet.

- Kulturmiljø, seksjon 3

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 3 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 3. Kulturmiljøene omfatter hovedsakelig kulturminner tilknyttet reindriftssamisk aktivitet og bosetning, samt spor etter gruvedrift (nyere tids kulturminner).

- Kulturmiljø, seksjon 4

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 14 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 4. Kulturmiljøene omfatter kulturminneverdier tilknyttet etterreformatorisk bygningsmasse, kvensk aktivitet og bosetning, samt reindriftssamisk aktivitet og bosetning, herunder også kulturminner som avspeiler gravskikk og religionsutøvelse.

- Kulturmiljø, seksjon 5

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 6 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 5. Kulturmiljøene omfatter kulturminneverdier tilknyttet

etterreformatorisk bygningsmasse som viser til bosetning og tidlig skiferdrift i Alta, sjøsamisk bosetning, spor etter reindriftssamisk aktivitet og bosetning, samt før-kristen gravskikk.

- Kulturmiljø, seksjon 6

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 2 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 6. Kulturmiljøene omfatter kulturminneverdier tilknyttet spor etter reindriftssamisk aktivitet og bosetning, herunder bygningsmasse.

- Kulturmiljø, seksjon 7

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 7 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 7. Kulturmiljøene omfatter bosetningsspor fra steinalder, samt spor etter samisk aktivitet og bosetning i området.

- Kulturmiljø, seksjon 8

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen ett kulturmiljø i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 8. Kulturmiljøet omfatter kulturminneverdier tilknyttet en kirke og kirkegård.

Omfangs- og konsekvensvurdering

Seksjon 1, Balsfjord stasjon – kommunegrensen Balsfjord/Storfjord				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Mollund	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	1
	Sætermoen-Teigen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Sætervang	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Dalheim	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Stormo	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Nylund - Hølen - Furulund	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Hølen	Liten negativ	Små negative -	
	Lunde - Tverrelvmoen	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Hardersetra	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Gåre	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Loddbukt	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Viken	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Slettnes	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Lindbu	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Russenes sør	Liten negativ	Små negative -	
	Bukteelva	Stor negativ	Svært store negative - - - -	
	Russenes	Liten negativ	Små negative -	
	Bakken - Bakkeng	Liten negativ	Små negative -	
	Skårheim	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
	Fossberg	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Lundali	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Nordkjosbotn	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Bomstad - Fagerli	Liten negativ	Små negative -	
Engen	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-		
Sætre	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-		

	Elvemo - Bjørkåker	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-
	Kjempedalen - Fosslund	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-
	Ryan	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-
	Tangen – Elvekroknes - Sætermo	Liten negativ	Små negative -
	Øvergård	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-

Av de til sammen 30 kulturmiljøene er det ett kulturmiljø, Bukteelva, som berøres direkte av tiltaket. Det anses å være fare for at kulturminner, særlig Id 57577, i dette kulturmiljøet kan skades eller ødelegges i anleggsfasen. Tiltaket forventes å få negative konsekvenser grunnet indirekte innvirkning for 29 kulturmiljø. Konsekvensene er tilknyttet visuell innvirkning i både anleggs- og driftsfase. Graden av innvirkning varierer for de ulike kulturmiljøene.

Seksjon 2, Storfjord kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
	Daleng	Liten negativ	Små negative -	
	Oteren	Liten negativ	Små negative -	
	Stornes	Liten negativ	Små negative -	
	Kitdalselva	Liten negativ	Små negative -	
	Heggelund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Govdajávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lullestua	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Halsebakken	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lavkavatn	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.18-1.19	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
	Daleng	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Oteren	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Stornes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Kitdalselva	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Heggelund	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Lund	Middels negativ	Små negative -	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Govdajávri	Liten negativ	Små negative -	
	Lullestua	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Halsebakken	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	

Konsekvensutredning for 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest
Kulturminner og kulturmiljø samt samisk utmarksbruk

	Lavkavatn	Liten negativ	Små negative -	
	Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.0-1.19	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative -/-	
	Daleng	Liten negativ	Små negative -	
	Oteren	Liten negativ	Små negative -	
	Stornes	Liten negativ	Små negative -	
	Kitdalselva	Liten negativ	Små negative -	
	Hegglund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Govdajávri	Liten negativ	Små negative -	
	Lullestua	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Halsebakken	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lavkavatn	Liten negativ	Små negative -	
	Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.0-1.2-1.9	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative -/-	
	Daleng	Liten negativ	Små negative -	
	Oteren	Liten negativ	Små negative -	
	Stornes	Liten negativ	Små negative -	
	Kitdalelva	Liten negativ	Små negative -	
	Hegglund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Govdajávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lullestua	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Halsebakken	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lavkavatn	Liten negativ	Små negative	

			-	
	Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.0-1.4-1.0	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative -/-	
	Daleng	Liten negativ	Små negative -	
	Oteren	Liten negativ	Små negative -	
	Stornes	Liten negativ	Små negative -	
	Kitdalelva	Liten negativ	Små negative -	
	Heggelund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Govdajávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lullestua	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Halsebakken	Liten	Små negative -	
	Lavkavatn	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.0-1.23- 1.0	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative -/-	
	Daleng	Liten negativ	Små negative -	
	Oteren	Liten negativ	Små negative -	
	Stornes	Liten negativ	Små negative -	
	Kitdalelva	Liten negativ	Små negative -	
	Heggelund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Govdajávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lullestua	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Halsebakken	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lavkavatn	Ingen	Ubetydelig/ingen	

		0	
Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	

Ingen kulturmiljø berøres direkte av det planlagte tiltaket innenfor seksjon 2. Tiltaket vil imidlertid berøre kulturmiljø indirekte i form av visuell innvirkning. Negative konsekvenser forventes å berøre 12 av 14 kulturmiljø. Graden av innvirkning varierer for de ulike kulturmiljøene.

Seksjon 3, Kåfjord kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Ankerlia	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Sabetjohka	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
	Njuorjohka	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.5-1.3	Ankerlia	Liten negativ	Små negative -	
	Sabetjohka	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Njuorjohka	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
1.5-1.3 med stasjon	Ankerlia	Liten negativ	Små negative -	
	Sabetjohka	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Njuorjohka	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	

Ingen av kulturmiljøene vil berøres direkte av tiltaket. Kulturmiljø Sabetjohka berøres indirekte av alternativ 1, mens kulturmiljøene Ankerlia og Njuorjohka berøres indirekte av alternativene 1.5-1.3 og 1.5-1.3 med stasjon. Negative konsekvenser er her tilknyttet visuell innvirkning. Graden av innvirkning varierer for de ulike kulturmiljøene.

Seksjon 4, Nordreisa og Kvænangen kommuner				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Sappenskogen - Bjørnlund	Liten negativ	Små negative -	
	Nymark - Elvestrand - Holmestilla	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Marjastilla	Liten negativ	Små negative -	
	Vanka	Liten negativ	Små negative -	
	Fjeldstad	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Halden	Liten	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Brattfjell – Geira – Mellomjord – Nedre Hallen	Liten negativ	Små negative -	
	Girjegáisa	Liten negativ	Små/middels negative -/-	
	Návetvuopmi	Middels negativ	Små negative -	
	Brennbukt	Ingen	Ubetydelig 0	
	Seljevold	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Kvænangselva	Stor negativ	Middels negativ --	
	Kvænangsdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Nordbotn	Ingen	Ubetydelig 0	
1.6	Sappenskogen - Bjørnlund	Liten negativ	Små negative -	
	Nymark - Elvestrand - Holmestilla	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Marjastilla	Ingen	Ubetydelig 0	
	Vanka	Ingen	Ubetydelig 0	
	Sappenskogen - Bjørnlund	Liten negativ	Små negative -	
	Fjeldstad	Ingen	Ubetydelig 0	
	Halden	Ingen	Ubetydelig 0	
	Brattfjell – Geira – Mellomjord – Nedre Hallen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Girjegáisa	Ingen	Ubetydelig 0	

Konsekvensutredning for 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest
Kulturminner og kulturmiljø samt samisk utmarksbruk

	Návetvuopmi	Ingen	Ubetydelig 0	
	Brennbukt	Ingen	Ubetydelig 0	
	Seljevold	Ingen	Ubetydelig 0	
	Kvænangselva	Stor negativ	Middels negativ --	
	Kvænangsdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Nordbotn	Ingen	Ubetydelig 0	
1.0 med stasjon	Sappenskogen - Bjørnlund	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Nymark - Elvestrand - Holmestilla	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Marjastilla	Liten negativ	Små negative -	
	Vanka	Liten negativ	Små negative -	
	Fjeldstad	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Halden	Liten	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Brattfjell – Geira – Mellomjord – Nedre Hallen	Liten negativ	Små negative -	
	Girjegáisa	Liten negativ	Små/middels negativ -/-	
	Návetvuopmi	Middels negativ	Små negative -	
	Brennbukt	Ingen	Ubetydelig 0	
	Seljevold	Liten	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Kvænangselva	Stor negativ	Middels negativ --	
	Kvænangsdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Nordbotn	Ingen	Ubetydelig 0	
	1.0-1.20-1.0	Sappenskogen - Bjørnlund	Liten negativ	Små negative -
Nymark – Elvestrand - Holmestilla		Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
Marjastilla		Liten negativ	Små negative -	
Vanka		Liten negativ	Små negative -	
Fjeldstad		Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	

Konsekvensutredning for 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest
Kulturminner og kulturmiljø samt samisk utmarksbruk

Halden	Liten	Ubetydelig/små negative 0/-	
Brattfjell – Geira – Mellomjord – Nedre Hallen	Liten negativ	Små negative -	
Girjegáisa	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
Návetvuopmi	Middels negativ	Små negative -	
Brennbukt	Ingen	Ubetydelig 0	
Seljevold	Liten	Ubetydelig/små negative 0/-	
Kvænangselva	Stor negativ	Middels negativ - -	
Kvænangsdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
Nordbotn	Ingen	Ubetydelig 0	

Av til sammen 14 kulturmiljø vil ett kulturmiljø, Kvænangselva, berøres direkte av tiltaket. Det anses å være fare for at kulturminneverdiene i dette kulturmiljøet skades eller ødelegges i anleggsfasen. Øvrige negative konsekvenser er tilknyttet indirekte innvirkning. 11 av de 14 kulturmiljøene forventes å påvirkes visuelt av det planlagte tiltaket. Graden av innvirkning varierer imidlertid for de ulike kulturmiljøene.

Seksjon 5, Alta				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
Stasjonsalternativ Skillemoen				
1.0-1.11-1.8-1.0	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Ingen	Ubetydelig 0	
	Fjellheim	Ingen	Ubetydelig 0	
	Transfareldalen	Liten	Små negative -	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
1.0-1.11-1.17	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Ingen	Ubetydelig 0	
	Fjellheim	Ingen	Ubetydelig 0	
	Transfareldalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
Stasjonsalternativ Eibymoen				
1.8-1.8.1-1.8-1.0	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Liten negativ	Små negative -	
	Fjellheim	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Transfareldalen	Liten negativ	Små negative -	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
1.8-1.0	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Ingen	Ubetydelig 0	
	Fjellheim	Ingen	Ubetydelig 0	
	Transfareldalen	Liten negativ	Små negative -	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
1.8-1.8.1-1.21-1.17	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	

Konsekvensutredning for 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest
Kulturminner og kulturmiljø samt samisk utmarksbruk

	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Liten negativ	Små negative -	
	Fjellheim	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Transfarelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
1.8-1.8.1-1.21-1.17A	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Liten negativ	Små negative -	
	Fjellheim	Ingen	Ubetydelig 0	
	Transfarelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	

Ingen av kulturmiljøene vil berøres direkte av det planlagte tiltaket. Negative konsekvenser er tilknyttet visuell innvirkning som berører 3 av de 6 kulturmiljøene. Graden av innvirkning varierer for de ulike kulturmiljøene.

Seksjon 6, Alta – Skaidi				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Niibejávri	Ingen	Ubetydelig 0	1
	Bigáš	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	

Ingen av kulturmiljøene vil berøres direkte av det planlagte tiltaket. Negative konsekvenser er tilknyttet indirekte innvirkning og skyldes forventet visuell innvirkning på ett av de 2 kulturmiljøene.

Seksjon 7, Skaidi – Akkarfjorddalen				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Skaidisletta	Ingen	Ubetydelig 0	1
	Lyngsletta	Liten negativ	Små negative -	
	Áhkánjarstábba	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
	Kargenesbukta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Grøtnes	Liten negativ	Ubetydelig/små negative -	
	Lyngslett	Liten negativ	Ubetydelig/små negative -	
	Mollstrand	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	

Ingen av kulturmiljøene vil berøres direkte av det planlagte tiltaket. 5 av 7 kulturmiljø berøres imidlertid indirekte grunnet visuell innvirkning. Graden av innvirkning varierer for de ulike kulturmiljøene.

Seksjon 8, Akkarfjorddalen – Melkøya				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
Stasjon i Indrefjorddalen				
1.0	Indrefjord	Ingen	Ubetydelig 0	
Stasjon Hyggevatn				
1.0A	Indrefjord	Ingen	Ubetydelig 0	
1.22-1.0	Indrefjord	Ingen	Ubetydelig 0	

Tiltaket forventes ikke å få negative konsekvenser for kulturmiljø på denne strekningen.

Rangering av alternativ

Tiltaket, en 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest vil berøre store områder hvor det ikke eller i svært liten grad er gjennomført registrering etter kulturminner (se kapittel 8 for vurdering av potensial for hittil ukjente automatisk fredete kulturminner). Utredning anser ikke kildegrunnlaget å være tilstrekkelig for å kunne rangere ulike traséalternativ. Dette gjelder for hele planområdet, dvs. seksjonene 1-8.

En rangering (1) er angitt for seksjonene 1, 6 og 7, hvor det kun er ett alternativ (1.0). Det understrekes at denne rangeringen ikke er basert på et kulturhistorisk grunnlagsmateriale (arkeologiske registreringer).

Utmarksbruk

Den planlagte 420 kV-ledningen berører tradisjonelle samiske bosettingsområder, både ved kysten og opp langs elvedalene. Utmarka har hørt med til ressursområdene for den samiske befolkningen. I dag har disse områdene en flerkulturell befolkning, med både samisk, kvensk og norsk bosetting. Utreder anser det ikke som gjennomførbart å fokusere på etnisk individnivå i undersøkelsen av en eventuell endret bruk av utmark. Vurderingene er holdt på et generelt nivå.

Seksjon 1, Balsfjord stasjon – kommunegrense Balsfjord/Storfjord

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
1a	1.0	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	1
1b	1.0	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
1c	1.0	Beitearealer i utmark	Ingen	
1d	1.0 i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
1e	1.0	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Seksjon 2, Storfjord kommune

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
2a	Alle trasévalg	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	Alle alternativ: 1
2b	Alle trasévalg	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
2c	Alle trasévalg	Beitearealer i utmark	Ingen	
2d	Alle trasévalg i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
2e	Alle trasévalg	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Seksjon 3, Kåfjord kommune

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
3a	Alle trasévalg	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	1.0: 1
3b	Alle trasévalg unntatt 3c	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
3c	Trasé 1.3 på kart 2 av 7 (Čáhput/Svartskogen i Kåfjord)	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Liten negativ	1.5 – 1.3: 2
3d	Alle trasévalg	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
3e	Alle trasévalg unntatt 3f og 3g	Beitearealer i utmark	Ingen	1.5 – 1.3 med stasjon: 2
3f	Trasé 1.3 på kart 2 av 7 (Čáhput/Svartskogen i Kåfjord)	Beitearealer i utmark	Liten negativ	
3g	Trasé 1.5 på kart 2 av 7 (Kåfjorddalen i Kåfjord)	Beitearealer i utmark	Liten negativ	
3h	Alle trasévalg i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
3i	Alle trasévalg	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Seksjon 4, Nordreisa og Kvænangen kommuner

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
4a	Alle trasévalg	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	1.6: 1
4b	Alle trasévalg	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
4c	Alle trasévalg unntatt 4d	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	1.0: 2
4d	Trasé 1.0/1.6 på kart 3 av 7 (Reisadalen i Nordreisa)	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Liten positiv	
4e	Alle trasévalg	Beitearealer i utmark	Ingen	
4f	Alle trasévalg i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
4g	Alle trasévalg	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

- Rangering av alternativ er basert på en svært liten forskjell mellom alternativene.

Seksjon 5, Alta

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
5a	Alle trasévalg	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	Alle alternativ: 1
5b	Alle trasévalg	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
5c	Alle trasévalg	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
5d	Alle trasévalg	Beitearealer i utmark	Ingen	
5e	Alle trasévalg i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
5f	Alle trasévalg	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Seksjon 6, Alta - Skaidi

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
6a	1.0	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	Alle alternativ: 1
6b	1.0	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
6c	1.0	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
6d	1.0	Beitearealer i utmark	Ingen	
6e	1.0 i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
6f	1.0	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Seksjon 7, Skaidi - Akkarfjorddalen

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
7a	1.0	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	Alle alternativ: 1
7b	1.0	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
7c	1.0	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
7d	1.0	Beitearealer i utmark	Ingen	
7e	1.0 i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
7f	1.0	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Seksjon 8, Akkarfjorddalen - Melkøya

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
8a	Alle trasévalg	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	Alle alternativ: 1
8b	Alle trasévalg	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
8c	Alle trasévalg	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
8d	Alle trasévalg	Beitearealer i utmark	Ingen	
8e	Alle trasévalg i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Ingen	
8f	Alle trasévalg	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Potensial for kulturminner

Trasealternativene som er fordelt på 8 seksjoner går, med unntak av seksjon 7, hovedsakelig gjennom innlandsområder som fjell- og viddelandskap samt dalfører. Erfaringsmessig er det her potensial for funn av kulturminner fra steinalder til og med nyere tid. Kulturminnene vil kunne være ulike spor etter jakt/fangst og innlandsfiske. Disse sporene kan spenne fra fangstanlegg, kjøttgjemmer, gammetufter og teltboplasser. Videre vil det kunne finnes samiske graver særlig i steinurer samt helligsteder (herunder også hellemalerier). Det vil også være spor etter tamreindrift for eksempel boplasser langs reinens flytteveger mellom kyst og innland. Her kan det bemerkes seksjonene krysser på tvers av flere slike flytteruter. Av de åtte seksjonene vurderes seksjon 1 og 8 å ha middels potensial, mens 2-7 forventes å ha stort potensial (jf. figur nedenunder). De to seksjonene med middels potensial er i større grad enn de andre knyttet til fjord- og kystområder. Potensialet settes her til middels siden det i disse områdene i større grad har vært arbeidet med kulturminneregistreringer enn hva tilfellet er for de andre seksjonene. Seksjon 7 er også i stor grad lokalisert i fjord- og kystnære områder gjennom Kvalsund kommune. Det ble imidlertid ikke gjennomført kulturminneregistreringer for Økonomisk kartverk i denne kommunen. Potensialet for å finne kulturminner i seksjon 7 forventes derfor å være stort.

Samlet potensial for funn av hittil ukjente kulturminner fra steinalder til og med nyere tid vurderes som: **stort**

Seksjon	Potensial	Samlet potensial
1	Middels potensial	Stort potensial
2	Stort potensial	
3	Stort potensial	
4	Stort potensial	
5	Stort potensial	
6	Stort potensial	
7	Stort potensial	
8	Middels potensial	

Sefrak-registeret omfatter en rekke objekter i områder langs den planlagte 420 kV-kraftledningen. En betydelig del av bygningene er fra andre kvartal av 1900-tallet, dvs. de ble bygget etter 2. verdenskrig. Deler av bygningsmassen er imidlertid fra første kvartal av 1900-tallet og enkelte bygninger er enda eldre. Det planlagte tiltaket vil berøre samiske bosetningsområder hvor deler av bygningsmassen etter hvert kan bli automatisk fredete kulturminner (100 år gamle). Registeret er heller ikke komplett og det kan være flere eldre bygninger i områdene langs traséen.

Avbøtende tiltak

Generelle og konkrete avbøtende tiltak er tilknyttet to hovedmål:

- Å etterstrebe minst mulig grad av skade på og ødeleggelse av kulturminner og eldre bygningsmasse i kulturmiljøene i plan- og influensområde.
- Å etterstrebe minst mulig grad av visuell forstyrrelse av kulturmiljøene i plan- og influensområde.

Avbøtende tiltak – kjente kulturminner

Skade på og ødeleggelse av kulturminner og eldre bygningsmasse kan gjennomføres ved å justere ledningstrase og, ikke minst, mastepunkter i de områdene hvor kulturminner og eldre bygningsmasse ligger utsatt til.

Tiltaket kan komme til å skade eller ødelegge følgende kjente kulturminner og kulturmiljø:

Seksjon	Kulturmiljø	Kulturminnelokalitet
1	Bukteelva	<ul style="list-style-type: none"> • Askeladden Id 57577 – En offerring. Mulig offerplass i form av en hesteskoformet røyslignende steinsetning. Tolkning av funksjon anses som usikker. Det er heller ikke kjent lokal tradisjon tilknyttet kulturminnet. Kulturminnet er automatisk fredet.
	Kvænangselva	<ul style="list-style-type: none"> • NIKUs nyregistrering felt ID 1 – Teltboplass/ildsted

I forhold til visuell forstyrrelse kan man på generelt grunnlag og i den grad det er mulig, søke å gjøre master og ledningsnett minst mulig visuelt dominerende. Mulige tiltak er eksempelvis reflekshemmende ledninger og tilpasset fargesetting på master.

I de tilgrensende områdene langs tiltaket er det kjent flere samiske helligsteder. Noen av disse stedene, for eksempel samiske helligfjell, kan ha en dominerende rolle i landskapsrommet de er en del av. Helligfjellet Girjegáisa er et eksempel på dette og tiltaket (alternativ 1.0) passerer langs sørsiden av dette fjellet. Et avbøtende tiltak vil her være å justere traséen slik at det ikke oppstår en visuell konkurranse mellom fjellet som landskapselement og tiltaket. Andre samiske helligsteder kan i særlig grad være knyttet til bestemte innsynslinjer som det er ønskelig å ivareta. Som et avbøtende tiltak, kan en søke å unngå visuelle forstyrrelser i disse innsynslinjene. Helligstedet og bergformasjonen Áhkánjarstábba (kulturmiljø Áhkánjarstábba, seksjon 7) ligger i nær avstand til det planlagte tiltaket. Et avbøtende tiltak i forhold til Áhkánjarstábba vil kunne være å sørge for at ledningene i minst mulig grad konkurrerer visuelt med kulturminnet, samt å ikke utstyre ledningene med markører slik tilfellet er på den eksisterende kraftledningen som krysser Kvalsundet.

Avbøtende tiltak – hittil ukjente kulturminner

Det er stor sannsynlighet for at tiltaket kan komme i berøring med hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i de områdene hvor det skal foretas inngrep i marken. Det har i liten og forsvinnende liten grad vært gjennomført kulturminneregistreringer i områdene som berøres av tiltaket. Fraværet av kjente kulturminner avspeiler derfor ikke en reell situasjon med hensyn til konsekvensutredningen. All erfaring tilsier at det er et stort potensial for å finne langt flere kulturminner enn de få som er kjent i dag. Det anbefales som et eget avbøtende tiltak at traseene undersøkes med tanke på å avklare kulturminneinteressene.

I følge kulturminneloven er det ikke lov til å skjemme, skade eller ødelegge automatisk fredete kulturminner. Dersom tiltaket ønskes gjennomført som planlagt, må det søkes dispensasjon fra kulturminneloven. Riksantikvaren kan gi dispensasjon fra loven. En eventuell dispensasjon innvilges sjelden uten at tiltakshaver pålegges å bekoste en arkeologisk undersøkelse og dokumentasjon av de aktuelle kulturminnene. En arkeologisk undersøkelse utføres av gjeldende landsdelsmuseum, i dette tilfellet Tromsø museum, Universitetsmuseet. Ett mulig avbøtende tiltak er å søke Riksantikvaren om en slik dispensasjon.

Et annet avbøtende tiltak vil være at tiltakshaver bekoster publisering av det kulturhistoriske materialet som kommer fram gjennom undersøkelsene. Dette kan konkret bety at det utarbeides en populærvitenskapelig publikasjon basert på kulturminneregistreringer, arkeologiske undersøkelser og intervjuer. Dette vil bidra til at resultatene fra undersøkelsene gjøres tilgjengelig for lokalbefolkning i de berørte områdene og for regionens befolkning for øvrig.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	II
Sammendrag.....	IV
1 Innledning.....	1
2 Metode og datagrunnlag	2
2.1 Kulturminner og kulturmiljø	2
2.2 Vurdering av verdi, omfang og konsekvens.....	2
2.2.1 Vurdering av verdi, omfang og konsekvens for kulturminner og kulturmiljø	2
2.2.2 Vurdering av omfang og konsekvens for tradisjonell samisk utmarksbruk	5
2.3 Avbøtende tiltak.....	7
2.4 Datagrunnlag	7
3 Tiltak.....	8
3.1 Alternativ 0.....	8
3.2 Tiltaksbeskrivelse – 420 kV-kraftledning Balsfjord-Hammerfest.....	8
3.2.1 Kraftledning.....	8
3.2.2 Seksjon 1, Balsfjord kommune	9
3.2.3 Seksjon 2, Storfjord kommune.....	10
3.2.4 Seksjon 3, Kåfjord kommune.....	16
3.2.5 Seksjon 4, Nordreisa og Kvæningen kommuner	19
3.2.5 Seksjon 5, Alta.....	22
3.2.6 Seksjon 6, Alta-Skaidi.....	28
3.2.7 Seksjon 7, Skaidi-Akkarfjorden.....	29
3.2.8 Seksjon 8, Akkarfjorden-Melkøya	30
3.2.9 Stasjoner.....	33
4 Kulturhistorisk oversikt	35
4.1 Steinalder og tidlig metalltid.....	35
4.2 Jernalder.....	38
4.3 Middelalder og nyere tid	39
4.4 Villreinfangst og reindrift	44
4.5 Tro, religion og gravskikk.....	49
4.6 Bergverksdrift	52
5 Kulturminner og kulturmiljøer	54
5.1 Seksjon 1, Balsfjord kommune	54
5.1.1 Kulturmiljø.....	54
5.1.2 Oppsummering	72
5.2 Seksjon 2, Storfjord kommune.....	73
5.2.1 Kulturmiljø.....	73
5.2.2 Oppsummering	81
5.3 Seksjon 3, Kåfjord kommune.....	82
5.3.1 Kulturmiljø.....	82
5.3.2 Oppsummering	84
5.4 Seksjon 4, Nordreisa og Kvæningen kommuner	85
5.4.1 Kulturmiljø.....	85
5.4.2 Oppsummering	95
5.5 Seksjon 5, Alta.....	96
5.5.1 Kulturmiljø.....	96
5.5.2 Oppsummering	102
5.6 Seksjon 6, Alta - Skaidi.....	103
5.6.1 Kulturmiljø.....	103
5.6.2 Oppsummering	105
5.7 Seksjon 7, Skaidi - Indrefjorddalen	106
5.7.1 Kulturmiljø.....	106

5.7.2	Oppsummering	112
5.8	Seksjon 8, Indrefjorddalen - Melkøya	113
5.8.1	Kulturmiljø	113
5.8.2	Oppsummering	114
5.9	Kulturhistorie og kulturmiljø - oppsummering	115
5.9.1	Kulturhistorie	115
5.9.2	Kulturmiljøer	115
6	Omfangs- og konsekvensvurdering	118
6.1	Seksjon 1, Balsfjord stasjon – kommunegrensen Balsfjord-Storfjord	118
6.1.1	Omfangs- og konsekvensvurdering	118
6.1.2	Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering	130
6.2	Seksjon 2, Storfjord kommune	132
6.2.1	Omfangs- og konsekvensvurdering	132
6.2.2	Oppsummering	148
6.3	Seksjon 3, Kåfjord kommune	152
6.3.1	Omfangs- og konsekvensvurdering	152
6.3.2	Oppsummering	155
6.4	Seksjon 4, Nordreisa og Kvænangen kommuner	156
6.4.1	Omfangs- og konsekvensvurdering	156
6.4.2	Oppsummering	172
6.5	Seksjon 5, Alta	175
6.5.1	Omfangs- og konsekvensvurdering	175
6.5.2	Oppsummering	187
6.6	Seksjon 6, Alta - Skaidi	189
6.6.1	Omfangs- og konsekvensvurdering	189
6.6.2	Oppsummering	190
6.7	Seksjon 7, Skaidi - Akkarfjorden	191
6.7.1	Omfangs- og konsekvensvurdering	191
6.7.2	Oppsummering	194
6.8	Seksjon 8, Akkarfjorden - Melkøya	195
6.8.1	Omfangs- og konsekvensvurdering	195
6.8.2	Oppsummering	196
6.9	Rangering av alternativ	196
7	Utmarksbruk	197
7.1	Samisk befolkningsutvikling	197
7.2	Samisk utviklingsfond (SUF)	201
7.3	Reindrift	201
7.4	Tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse	202
7.5	Dagens utmarksbruk	203
7.6	Utmarksbruk for næringshøsting	204
7.7	Utmarksbruk for fritidshøsting og husholdningshøsting	205
7.8	Vurdering	207
	§ 5 Virkninger for samisk reindrift	207
	§ 6 Særlig om virkninger for tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse	207
	§ 7 Særlig om virkninger for samisk kultur og samfunnsliv	208
7.9	Samlet vurdering for dagens utmarksbruk	210
8	Potensial for hittil ukjente kulturminner	214
8.1	Potensial generelt	214
8.2	Potensial i områder langs den planlagte kraftledningstraséen	214
8.2.1	Seksjon 1	214
8.2.2	Seksjon 2	215
8.2.3	Seksjon 3	217
8.2.4	Seksjon 4	219
8.2.5	Seksjon 5	222

8.2.6	Seksjon 6	224
8.2.7	Seksjon 7	225
8.2.8	Seksjon 8	227
8.3	Eldre bygninger i områder langs ledningstraséen	227
8.4	Oppsummering	228
9	Avbøtende tiltak	229
10	Litteratur	231
11	Ressurspersoner	234
	Vedlegg	235

Figurliste

Figur 1: Kriterier for omfangsvurdering.....	4
Figur 2: Konsekvensvurderingsskjema.	4
Figur 3: Kriterier for konsekvensvurdering.	7
Figur 4: Figuren viser mastebilde for meldte 420 kV-ledning. Ledningen er planlagt bygget med en blanding av selvbærende og utvendig bardunerte master. Selvbærende mast til venstre inneholder betydelig mer stål enn den noe lettere utvendig bardunerte masten vist til høyre. Begge mastetyper vil ha et byggeforbudsbelte og ryddebelte i skog på ca. 40 meters bredde. Figur: Statnett SF.	8
Figur 5: Traséalternativ 1.0 for planlagt 420 kV-ledning i Balsfjord er vist med rød strek. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med blå strek og eksisterende 66 kV-ledning med sort strek. Sorte trekant markerer eksisterende stasjoner. Kart: Statnett SF.	9
Figur 6: Alternativ 1.0 (rød strek). Eksisterende 132 kV-ledning er vist med blå strek. Kart: Statnett SF.	10
Figur 7: Alternativ 1.18 - 1.19 (rød strek). Eksisterende 132 kV-ledning er vist med blå strek. Kart: Statnett SF.	11
Figur 8: Alternativ 1.0 - 1.19 - 1.0 (rød strek). Eksisterende 132 kV-ledning er vist med blå strek. Sort trekant markerer eksisterende stasjon. Kart: Statnett SF.	12
Figur 9: Alternativ 1.0 - 1.2 - 1.19 (rød strek). Andre alternativer er vist med blå strek. Kart: Statnett SF.	13
Figur 10: Alternativ 1.0 og 1.4 med kryssing av Skibotndalen (rød strek). Eksisterende 132 kV-ledning er vist med blå strek. Sort trekant markerer eksisterende stasjon. Kart: Statnett SF.	14
Figur 11: Alternativ 1.0 - 1.23 - 1.0 ved kryssing av Skibotndalen (rød strek). Andre alternativer er vist med blå strek. Eksisterende kV-ledning og en mindre ledning ligger i kartbildet som tynne sorte streker. Kart: Statnett SF.	15
Figur 12: Kryssingen av Kåfjorddalen for alternativ 1.0 (rød strek). Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med blå strek. Eksisterende stasjon er markert med sort trekant. Kart: Statnett SF.	16
Figur 13: Traséalternativ 1.5 - 1.3 er vist med rød strek. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med blå strek. Eksisterende stasjon er markert med sort trekant. Kart: Statnett SF.	17
Figur 14: Traséalternativ 1.5 - 1.3 (rød strek) med ny 420 kV-stasjon i Kåfjorddalen. Eksisterende og nye 132 kV-ledninger mellom eksisterende og ny stasjon er vist med blå strek. Eksisterende og planlagt stasjon er markert med henholdsvis sort og rød trekant. Kart: Statnett SF.	18
Figur 15: Traséalternativ 1.0 og 1.6 på strekningen fra kommunegrensen mellom Kåfjord og Nordreisa til Kvænangsbotn. Traséalternativene for planlagt 420 kV-ledning er vist med rød strek. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med blå strek og eksisterende 66 kV-ledning med sort strek. Eksisterende stasjoner er markert med sort trekant. Kart: Statnett SF.	19
Figur 16: Mastebilde for alternativ 1.0 i Reisadalen sett fra sør. Figur: Statnett SF.	20
Figur 17: Planlagt transformatorstasjon i Reisadalen er markert med rød firkant. Stasjonen er et alternativ til planlagt transformatorstasjon i Kåfjorddalen. Traséalternativ 1.0 er vist med rød strek. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med blå strek. Alle tre ledninger vil gå innom stasjonen. Ledningen som går opp Doaresdalen må derfor legges om via stasjonen, og eksisterende trasé vist med sort strek øst for Doareshaugen rives. Kart: Statnett SF.	20
Figur 18: Alternativ delstrekning 1.20 er vist med rød strek. Traséalternativ 1.0 er vist med blå strek. Den eldste 132 kV-ledningen er vist med sort strek, mens den nyeste 132 kV-ledningen ikke er vist. Den går tilnærmet parallelt med traséalternativ 1.0 - 1.20 - 1.0 på siden mot den eldste ledningen. Kart: Statnett SF.	21
Figur 19: Planlagt traséalternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0 for 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Traséene for 132 kV-ledningene slik det vil se ut etter at transformatorstasjonene på Skillemoen (rød firkant) er etablert er vist med blå streker. Sort stiplet strek viser traséen til	

den eldste 132 kV-ledningen som rives. Eksisterende stasjon på Raipas er vist med sort firkant. Kart: Statnett SF.	22
Figur 20: Planlagt traséalternativ 1.0 - 1.11 - 1.17 for 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Traséene for 132 kV-ledningene slik det vil se ut etter at transformatorstasjonene på Skillemoen (rød firkant) er etablert er vist med blå streker. Sort stiplet strek viser traséen til den eldste 132 kV-ledningen som rives. Eksisterende stasjon på Raipas er vist med sort firkant. Kart: Statnett SF.	23
Figur 21: Traséalternativ 1.8 - 1.8.1 - 1.8 - 1.0 med omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen og ny 132 kV-ledning til Raipas. 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Traséene for 132 kV-ledningene slik det vil se ut etter at transformatorstasjonen på Eibymoen (rød firkant) er etablert er vist med blå hel strek og blå stiplet strek for alternativ trasé for 132 kV-ledning mellom Eibymoen og Raipas. Sort stiplet strek viser traséene til eksisterende 132 kV-ledning som rives. Eksisterende stasjon på Raipas er markert med sort firkant. Kart: Statnett SF.	24
Figur 22: Alternativ 1.8 forbi Peska. Traséen til 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Blå strek viser omlagt 132 kV-ledning om Eibymoen. Fra litt før Furuheim brukes eksisterende 132 kV-ledning videre til Raipas. Kart: Statnett SF.	25
Figur 23: Alternativ 1.8 - 1.8.1 - 1.21 - 1.17 med omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen og ny 132 kV-ledning mellom Eibymoen og til eksisterende trasé litt før Furuheim. Derfra brukes den nyeste av de eksisterende 132 kV-ledningene (alternativ 1.9-1.0, markert på kartet med blå strek) i eksisterende trasé inn til Raipas. 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Sort stiplet strek viser trasé til eksisterende 132 kV-ledning som rives. Eksisterende stasjon på Raipas ligger i enden av stiplet strek. Kart: Statnett SF.	26
Figur 24: Alternativ 1.8 - 1.8.1 - 1.21 - 1.17A med omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen. Derfra går en ny 132 kV-ledning (blå strek) parallelt med ny 420 kV-ledning i ny trasé over Store Raipas. Deretter følger 132 kV-ledningen ledningen fra Alta kraftverk (lys blå strek) inn mot Raipas. 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Sort stiplet strek viser traséene til eksisterende 132 kV-ledninger, som rives. Eksisterende stasjon Raipas ligger rett under "Raipas" i kartet. Kart: Statnett SF.	27
Figur 25: Mastebilde av parallellføring av planlagt 420 kV-ledning og eksisterende 132 kV-ledning på strekningen Alta-Skaidi. Figur: Statnett SF.	28
Figur 26: Kartutsnittet viser traséen for planlagt 420 kV-ledning (rød strek) i parallell med eksisterende 132 kV-ledninger (sorte streker). Det er også noen mindre ledninger i området (sorte streker). Strekningen hvor eksisterende 132 kV-ledninger må kables er markert med sort stiplet strek. Lokalisering av ny Skaidi transformatorstasjon er markert med rød sirkel. Eksisterende stasjon i Skaidi er ikke vist, men ligger i enden av veistumpen på motsatt side av elven Guorrejohka (rett vest for ny stasjon). Kart: Statnett SF.	29
Figur 27: Kartutsnittet viser planlagt trasé for 420- og 132 kV-forbindelsene mellom Repparfjorddalen og Melkøya. Rød og blå streker er traséene til planlagte 420- og 132 kV-ledninger. Gul stiplet strek indikerer 132 kV-kabel. Planlagt stasjon i Indrefjorddalen er vist med rød firkant, planlagt stasjon med rød ring og eksisterende stasjon med sort trekant. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med sort strek. Kart: Statnett SF.	30
Figur 28: Kartutsnittet viser planlagt trasé 1A for 420- og 132 kV-forbindelsene mellom Repparfjorddalen og Melkøya. Rød strek er traséen til planlagt 420 kV-ledning. Gul stiplet strek indikerer 132 kV-kabel. Planlagt stasjon ved Hyggevatn er vist med rød firkant, og eksisterende stasjon med sort trekant. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med sort strek. Kart: Statnett SF.	31
Figur 29: Kartutsnittet viser planlagt trasé 1.22-1.0 for 420- og 132 kV-forbindelsene mellom Repparfjorddalen og Melkøya. Rød strek er traseen til planlagt 420 kV-ledning. Gul stiplet strek indikerer 132 kV-kabel. Planlagt stasjon ved Hyggevatn er vist med rød firkant, og eksisterende stasjon med sort trekant. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med sort strek. Kart: Statnett SF.	32
Figur 30: Balsfjord transformatorstasjon. Utvidelsen av stasjonen med et nytt 420 kV-anlegg (rød firkant). Nord i kartet er ned. Balsfjord-Hammerfest går ut i øvre bildekant, mens 420 kV-	

ledningen fra Bardufoss kommer inn fra høyre. De øvrige ledningene er på lavere spenningsnivå. Figur: Statnett SF.	33
Figur 31: Eksempelskisse av ny transformatorstasjon på Skillemoen eller Eibymoen. Arealbehovet er ca. 200 x 250 meter (50 daa.). Figur: Statnett SF.	34
Figur 32: En boplass fra eldre steinalder på Molstrand i Hammerfest kommune. Boplassen ligger på den avblåste flaten i forgrunnen av bildet, 40 meter over havet. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	35
Figur 33: Stor og tydelig tuft fra yngre steinalder i Čaccelohkjohka/Vassbukta på Sievju/Seiland. I bakgrunnen sees vestsiden av Fåla/Kvaløya. Foto: Asgeir Svestad 2003.	36
Figur 34: Fritt utsyn fra en lokalitet med hellemalerier i Transfarelvdalen, Alta kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2006.	37
Figur 35: Rund tuft fra jernalderen. Ildstedet ligger i sentrum på golvflaten og bak ildstedet ligger tre hvalbein. Tufta er arkeologisk undersøkt og ligger i Kongshavn i Berlevåg kommune. Foto: Bjørnar Olsen 2002.	38
Figur 36: Hellegrop i Berlevåg kommune. Hellegropa har heller både langs sidene og i bunn. Den er arkeologisk undersøkt og datert til 540-690 e.Kr. Foto: Elin Rose Myrvoll 2002.	39
Figur 37: Fiskevær fra middelalderen, Tunes i Nordkapp kommune. Kirkegården ligger til venstre i bildet. Foto: Bjørnar Olsen 2002.	40
Figur 38: Mangeromstuft i Kirkegårdsbukta, Hammerfest kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2007.	41
Figur 39: Fellesgamme, Kirkegårdsbukta i Hammerfest kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2007.	42
Figur 40: Den kvenske gården, Tørfoss, i Reisadalen, Nordreisa kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	43
Figur 41: Et småbruk i gjenreisningstidens byggeskikk, Kvænangsbotn. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	44
Figur 42: Fangstanlegg i Guovdageainnu/Kautokeino kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2006.	45
Figur 43: Fra slutten av 1600-tallet oppstod det nomadisk flyttemønster i Finnmark, som følge av at reinholdet ved kysten og i innlandet smeltet sammen (Vorren 1978 og Hansen og Olsen 2004: 258).	46
Figur 44: Kjøttgjemme, sør for Spikaroaivi, Porsanger kommune. Foto: Stine Barlinthaug 2006.	47
Figur 45: Ildsted i Láhpoluoppal, i Guovdageainnu/Kautokeino kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2006.	47
Figur 46: Teltring ved skoggrensa ved Gaggaguolba i Porsanger kommune. Foto: Kristin Os 2005.	48
Figur 47: Áhkánjarstábbá, et samisk offersted og blikkfang i Fálesnuorri/Kvalsundet i Kvalsund kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	49
Figur 48: Urgraver i rullesteinsur, Kirkegårdsbukta i Hammerfest kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2007.	51
Figur 49: Utsikt over den eldre delen av Sandeng hjelpekirkegård, Gáivuona/Kåfjord kommune. Kirkegården ble innvidd i 1901. Foto: Asgeir Svestad, 2003.	51
Figur 50: Ankerlia. Gruvedrift i Gáivuona/Kåfjord kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	53
Figur 51: Skiferdrift har satt tydelige spor etter seg i terrenget; her fra dagens driftsområde i Peska, Alta kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	53
Figur 52: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 1.	54
Figur 53: Kulturmiljø omkring Balsfjorden (Sørkjosen).	55
Figur 54: Kulturmiljø omkring Balsfjorden, Nordkjosbotn.	61
Figur 55: Kulturminner og eldre bygninger på Russenes ved Balsfjorden.	62
Figur 56: Kulturmiljø ved Nordkjosbotn.	65
Figur 57: Kulturmiljø på Balsfjordeidet.	66
Figur 58: Kulturmiljøet Bomstad-Fagerli.	68
Figur 59: Verdivurdering – oppsummering seksjon 1.	72

Figur 60: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 2.	73
Figur 61: Kulturmiljøene Daleng, Oteren og Stornes.	74
Figur 62: Verdivurdering – oppsummering seksjon 2.	81
Figur 63: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 3.	82
Figur 64: Kulturmiljø Ankerlia med administrasjonsområde og gruvene i fjellet ved Sabasjohka (merket 2).	82
Figur 65: Gruveområdet ved Sabasjohka, Kåfjord kommune. Foto: Alma Thuestad 2008. ...	83
Figur 66: Verdivurdering – oppsummering seksjon 3.	84
Figur 67: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 4.	85
Figur 68: Sappen - Bjørnlund i Nordreisa kommune - Gammelskolen på Elvestad. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	86
Figur 69: Kulturmiljøene Marjastilla og Vanka.	88
Figur 70: Nedre Hallen, Nordreisa kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	90
Figur 71: Kvænangselva, Kvænangen Kommune. Oversiktsbilde av teltboplass/árran. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	92
Figur 72: Kvænangsdalen, Kvænangen kommune. Gammetuft i kvensk byggeskikk. Foto: Asgeir Svestad 2004.	94
Figur 73: Kvænangsdalen, Kvænangen kommune. Stor tjæremile. Foto: Asgeir Svestad 2004.	94
Figur 74: Verdivurdering – oppsummering seksjon 4.	95
Figur 75: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 5.	96
Figur 76: Øvre Alta, Alta kommune. En stor og tydelig fangstgrop. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	97
Figur 77: Øvre Alta, Alta kommune. Gravrøys. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	97
Figur 78: Transfarelvdalen, Alta kommune. Ruin av bolighus. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	99
Figur 79: Transfarelvdalen, Alta kommune. Hustuft. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	99
Figur 80: Kulturmiljøet Sørrelvdalen.	100
Figur 81: Sørrelvdalen, Alta kommune. Fjøsgammetuft (nyregistrert). Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	101
Figur 82: Sør dalen, Alta kommune. Hustuft (nyregistrert). Foto: Elin Rose Myrvoll 2008. ...	101
Figur 83: Verdivurdering – oppsummering seksjon 5.	102
Figur 84: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 6.	103
Figur 85: Bigáš, Alta kommune. Deler av kulturmiljøet sett mot nordøst. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	104
Figur 86: Bigáš, Alta kommune. Deler av kulturmiljøet sett mot nordvest. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	105
Figur 87: Verdivurdering – oppsummering seksjon 6.	105
Figur 88: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 7.	106
Figur 89: Lyngsletta, Kvalsund kommune. Gammetuft sett mot sørvest. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	107
Figur 90: Lyngsletta, Kvalsund kommune. Steinalderboplass sett mot øst. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	107
Figur 91: Áhkánjarstábba, Kvalsund kommune. Oversikt mot vest. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	108
Figur 92: Kargenesbukta, Kvalsund kommune – fire markerte gammetufter. Oversikt mot sørvest. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	109
Figur 93: Grøtnes, Kvalsund kommune - oversikt mot sørøst. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	110
Figur 94: Mollstrand, Hammerfest kommune – to hustuffer fra nyere tid. Utsikt mot nordøst. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	111
Figur 95: Mollstrand, Hammerfest kommune - åpen boplass fra eldre steinalder. Utsikt mot øst. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	112
Figur 96: Verdivurdering – oppsummering seksjon 7.	112

Figur 97: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 8.	113
Figur 98: Trekors på den eldste delen av kirkegården. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	114
Figur 99: Verdivurdering – oppsummering seksjon 8.	114
Figur 100: Oppsummering, kulturmiljø og verdivurdering.	117
Figur 101: Kulturmiljøer på Russeneset i Balsfjord kommune.	123
Figur 102: Kulturmiljø Bukteelva.	124
Figur 103: Omfangs- og konsekvensvurdering – oppsummering seksjon 1.	131
Figur 104: Trasé (1.0) sett fra kulturmiljø Kitdalselva. Foto: Alma Thuestad.	136
Figur 105: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 2.	151
Figur 106: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 3.	155
Figur 107: Sett mot 420 kV-ledningstrasé fra Sefrak ID 19420006046 og 19420006047 (mot SØ). Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	162
Figur 108: Eksisterende ledninger sett fra funnsted, Id 47153. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	167
Figur 109: Kulturminne, Felt Id 1 som ligger mellom eksisterende 132 kV-ledning og planlagt 420 kV-ledning.	169
Figur 110: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 4.	174
Figur 111: Sett mot øst fra kulturmiljø Øvre Alta (fra nyregistrert røys). Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	175
Figur 112: Sett innover Transfareldalen fra hustuftene, Id 8321 (Foto: Elin Rose Myrvoll).	184
Figur 113: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 5.	188
Figur 114: Eksisterende 132-kraftledning nordøst for kulturmiljø Bigáš. Foto: Elin Rose Myrvoll, 2008.	189
Figur 115: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 6.	190
Figur 116: Sett mot (øst) ledningstrasé fra kulturmiljø Mollstrand. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	193
Figur 117: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 7.	194
Figur 118: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 8.	196
Figur 119: Samer som andel av befolkningen i noen kyst- og fjordkommuner i Troms (etter E. Eypórsson 2008: 21 og 23, http://www.sametinget.no/artikkel.aspx?AId=1&MId=1&back=1).	198
Figur 120: Oversikt over samisk befolkning i Nord-Troms i 1900 og 1930 (Evjen 2007:467).	199
Figur 121: Befolkningsstatistikk. 2006 © Statistisk sentralbyrå.	200
Figur 122: Oversikt over samisk utviklingsfonds virkeområde. 2006 © Statistisk sentralbyrå.	201
Figur 123: På bildet ser vi nedover Skáidevággi som er en del av Svartskogen.	205
Figur 124: Fangst av hare og rype i sesongen 2006-2007.	207
Figur 125: Oppsummering seksjon 1, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.	210
Figur 126: Oppsummering seksjon 2, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.	210
Figur 127: Oppsummering seksjon 3, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.	211
Figur 128: Oppsummering seksjon 4, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.	211
Figur 129: Oppsummering seksjon 5, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.	212
Figur 130: Oppsummering seksjon 6, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.	212
Figur 131: Oppsummering seksjon 7, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.	212

Figur 132: Oppsummering seksjon 8, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.....	213
Figur 133: Utsikt Nordkjosbotn, Balsfjord kommune. Foto: Alma Elizabeth Thuestad 2008.	215
Figur 134: Utsikt til Otertinden i Signaldalen, Storfjord kommune. Foto: Stine Barlindhaug.	216
Figur 135: Kitdalen (nordre dalside), Storfjord kommune. Foto: Alma Elizabeth Thuestad 2008.	217
Figur 136: Utsikt mot nord over Kåfjorddalen. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	218
Figur 137: Jordbrukets kulturlandskap i Skibotndalen. Sommerfjøs sees i kant av innmarka bak selve gårdsbebyggelsen. Utmarka preges av beite. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	218
Figur 138: Utsikt nordover Reisadalen, Nordreisa kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	219
Figur 139: Den gamle skolestua (til venstre) i Sappen, Nordreisa kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	220
Figur 140: Gjenreisningsbruk i Brennbukt, Kvænangen kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	220
Figur 141: Gammel boplass i samisk reindrift, Návetvuopmi, Kvænangen kommune. Foto: Morten Melby.....	221
Figur 142: Utsikt mot Altaelva, Alta kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	222
Figur 143: Utsikt mot Storelvdalen, Alta kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	223
Figur 144: Utsikt mot sør i Transfarelvdalen, Alta kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	223
Figur 145. Samisk sommerboplass på Sennalandet, Kvalsund kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	224
Figur 146: Oversikt mot sørvest og utløpet av Repparfjordelva, Kvalsund kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	225
Figur 147: Oversikt mot nord fra Kvalsunddalen, Kvalsund kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.	226
Figur 148: Oversikt mot nord over Kargenesbukta, Kvaløya, Kvalsund kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.....	226
Figur 149: Utsikt nordover over Breidablikkvann og Rypefjordklubben, Hammerfest kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.....	227
Figur 150: Oppsummering av potensialvurdering	228
Figur 151: Oversikt over kulturminner som står i fare for å skades eller ødelegges av tiltaket.	229

Vedlegg

Vedlegg 1: Kartblad 1-5.

1 Innledning

I forbindelse med Statnett SFs planer om ny 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest har Norsk Institutt for Kulturminneforskning (NIKU) fått i oppdrag å utføre konsekvensutredning for deltema kulturminner og kulturmiljø, samt en enkel vurdering av tiltakets konsekvenser for tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse.

Undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens § 9 er ikke oppfylt gjennom utredningen eller NIKUs befaringsplan, dvs. planområdene er ikke å betrakte som endelig undersøkt med hensyn til automatisk fredete kulturminner.

NIKUs oppdrag omfatter ifølge avtaledokument mellom Statnett SF og NIKU, datert 17.03.08, en konsekvensutredning basert på arkiv- og kildestudier samt intervjuundersøkelser. Utredningen vil inneholde følgende:

- En kortfattet kulturhistorisk oversikt.
- Beskrivelse og kartfesting av kjente automatiske fredete, vedtaksfredete og nyere tids kulturminner, samiske og andre.
- Definisjon, beskrivelse og kartfesting av kulturmiljøer.
- Vurdering av kulturminnenes og kulturmiljøenes verdi.
- Vurdering av potensialet for funn av hittil ukjente automatisk fredete og nyere tids kulturminner, samiske og andre.
- Beskrivelse og vurdering av direkte og indirekte konsekvenser av tiltaket for kjente kulturminner og kulturmiljøer, både for anleggs- og driftsfasen.
- Kort redegjørelse for hvordan eventuelle konflikter med forekomster av kulturminner og kulturmiljø kan unngås ved plantilpasninger.
- En enkel utredning tilknyttet tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse.

Utredningen er gjennomført i henhold til det som følger av forskrift om konsekvensutredninger (FOR 2005-04-01 nr. 276), Riksantikvarens *Kulturminne og kulturmiljø i konsekvensutgreiingar* (2003) og Sametingets retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark (2007).

2 Metode og datagrunnlag

2.1 Kulturminner og kulturmiljø

Kulturminner og kulturmiljøer defineres av Lov om kulturminner av 1978 (Kulturminneloven). Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjoner til.

Freding etter kulturminneloven omfatter automatisk freding og freding etter vedtak. Kulturminner eldre enn 1537, erklærte stående byggverk fra perioden 1537-1650 og samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk fredet (Kml. § 4). Fredingen omfatter en sikringssone på 5 meter (§ 6). Skipsfunn eldre enn 100 år er også gitt automatisk vern (Kml. § 14). Slike kulturminner benevnes i det følgende som *automatisk fredete kulturminner*. Kulturminner (ikke samiske) som er yngre enn 1537 og samiske kulturminner yngre enn 100 år er følgelig ikke fredet ved lov og omtales som *etterreformatoriske* eller *nyere tids kulturminner*.

Med *kulturmiljøer* menes områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng. En samlet vurdering av et områdes kulturhistorie, kulturminner og tidsdybde danner grunnlag for avgrensning av kulturmiljøer. Størrelsen på kulturmiljøer kan variere. De kan bestå av mindre felt med kulturminner (eksempelvis et gravfelt) eller av større landskapsrom (eksempelvis en større avgrensing i et dalføre som er avgjørende for forståelse og opplevelse av et fangstanleggs funksjon).

I Norge har det vært vanlig forvaltningspraksis å forholde seg til landskapet som fysiske rom, med stor grad av ekspertstyrt landskapskategorisering. De senere årene har forvaltningen endret fokus, og landskapets ulike sætrekk og kvaliteter anses i dag som en viktig del av kulturhistorien. Landskap skal ikke kun forstås som fysiske rom (materielle strukturer og betingelser), men også som en del av det mentale rom (kulturelle og psykologiske oppfatninger og fortolkninger) og sosiale rom (samfunnsmessige og politiske strukturer og relasjoner). Landskapet er en del av kulturen og det er viktig at fokus ikke bare rettes mot enkeltpunkter i landskapet, men mot landskapet som helhet.

2.2 Vurdering av verdi, omfang og konsekvens

Vurdering av verdi, omfang og konsekvens, samt rangering av alternativ er beskrevet og illustrert gjennom tekst og figurer. Rangering av alternativ gjøres på bakgrunn av en samlet vurdering av konsekvensvurdering for kulturminner/kulturmiljø og samisk utmarksbruk.

2.2.1 Vurdering av verdi, omfang og konsekvens for kulturminner og kulturmiljø

Utredningens vurdering av tiltakets forventede konsekvenser (ikke-prissatte konsekvenser) er gjort ved å sammenholde opplysninger om berørte kulturminner og kulturmiljøers verdi med opplysninger om tiltakets (direkte og indirekte) omfang.

Verdisetting gjøres i henhold til Riksantikvarens rettleider *Kulturminne og kulturmiljø i konsekvensutgreiingar* (2003). Kvaliteter som trekkes inn er bl.a. representativitet,

sammenheng og miljø, autentisitet, identitet og symbol, fysisk tilstand og bruksverdi. Kriteriene er noe forenklet i forhold til de angitt i Riksantikvarens rettleider.

Verdi av kulturminner og kulturmiljø vurderes i forhold til kvaliteter tilknyttet:

- Kunnskapsverdier – eksempelvis representativitet, sammenheng/miljø og autentisitet.
- Opplevelsesverdier – eksempelvis identitets- og symbolverdier, sammenheng/miljø og fysisk tilstand.
- Bruksressurs – eksempelvis bruksverdi og pedagogisk verdi.

I henhold til kulturminneloven har alle automatisk fredete kulturminner juridisk sett nasjonal verdi, men i forbindelse med konsekvensutredninger skal imidlertid kulturminner og kulturmiljøer verdivurderes uavhengig av dette. Verdivurdering vil holdes på et generelt nivå.

Etter en totalvurdering av det enkelte kulturminnet/kulturmiljøet er verdi gitt etter følgende skala:

Liten – Middels – Stor

Omfang er en vurdering av hvilke konkrete endringer tiltaket antas å medføre for kulturminner og kulturmiljø. Tiltakets omfang vurderes for områder hvor det antas at kulturhistoriske verdier kan påvirkes av det planlagte tiltaket.

Det planlagte tiltaket kan komme til å få både direkte og indirekte innvirkning på kulturminner og kulturmiljøer.

Direkte innvirkning innebærer fysisk påvirkning/endring, først og fremst i form av fjerning, ødeleggelse, skade eller tildekking av kulturminner. Eksempelvis kan mastefester komme til å ødelegge eller skade kulturminner i kraftledningstraséen. Områder hvor kulturminner og kulturmiljø kan påvirkes direkte er ledningstrase, transformatorstasjonsområder og områder som berøres av anleggsvirksomhet.

Indirekte innvirkning kan skje ved at kulturminner og kulturmiljøer blir liggende i et område som utseendemessig er fjernt fra det miljøet som eksisterte på den tiden da kulturminnet eller kulturmiljøet ble til. Indirekte innvirkning vil fortrinnsvis være av visuell karakter. Eksempelvis vil et ledegjerde for rein påvirkes grunnet visuell innvirkning hvis det bygges en kraftledning på tvers av eller langs gjerdet.

Master og ledning til en 420 kV-kraftledning kan være godt synlige på flere kilometers avstand. Grad av visuell innvirkning er i denne utredningen vurdert på bakgrunn av en grov soneinndeling basert på kulturmiljøers avstand fra kraftledning samt kraftmastenes høyde. Visuell dominanssone (nærvirkningssone) er satt til en avstand som tilsvarer omkring 9 ganger mastenes høyde. En 420 kV-kraftledning Balsfjord-Hammerfest planlegges bygget med stålmaster, med en kombinasjon av selvbærende og utvendig bardunerte master (jf. tiltaksbeskrivelse, kapittel 3.2.1). Selvbærende 420 kV bæremaster kan måle 16-44 m (normalt 25-30 m), mens utvendig bardunerte master kan måle 16-35 m (figur 4). I denne utredningen er det tatt utgangspunkt i at mastene måler opp til 35 m, noe som gir en avstand på 315 m. Områder opp til en avstand av 300 m på hver side av ledningstraseen anses som nærvirkningssone. Alle kjente kulturminner og eldre bygninger registrert i Sefrak-registreret innenfor dette området omfattes av utredningen. Videre vil kulturminner og kulturmiljø i områder lenger unna, stedvis (på bakgrunn av topografi, andre anlegg osv.) bli tatt med da kraftledningen også kan påvirke disse visuelt.

For vurdering av tiltakets omfang for kulturminner og kulturmiljøer er følgende kriterier brukt:

Omfang	Kriterium
Stor negativ	Tiltaket forventes å ødelegge kulturminner/-miljøer
Middels negativ	Tiltaket forventes å skade kulturminner/-miljøer
Liten negativ	Tiltaket forventes i noen grad å påvirke kulturminner/-miljøer i negativ forstand
Ingen	Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturminner/-miljøer
Liten positiv	Tiltaket forventes i noen grad å bedre forholdene for kulturminner/-miljøer
Middels positiv	Tiltaket forventes å bedre forholdene merkbart for kulturminner/-miljøer
Stor positiv	Tiltaket forventes å bedre forholdene vesentlig for kulturminner/-miljøer

Figur 1: Kriterier for omfangsvurdering.

Konsekvenser omfatter de fordeler og ulemper et tiltak antas å medføre i forhold til alternativ 0. Konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø er vurdert gjennom å sammenholde kulturminneverdi med de ulike alternativenes omfang for kulturminner og kulturmiljø, jf. figur 2. Eksempelvis vil konsekvensene bli middels positive (++) hvis kulturmiljøets verdi er vurdert å være middels og omfang som middels positiv.

	Liten verdi	Middels verdi	Stor verdi
Stor negativ virkning	--	---	----
Middels negativ virkning	-	--	-/----
Litt negativ virkning	0/-	-	-/-
Ingen virkning	0	0	0
Liten positiv virkning	0/+	+	+/>++
Middels positiv virkning	+	++	++/>+++
Stor positiv virkning	++	+++	++++

----	Svært store negative konsekvenser	+	Små positive konsekvenser
---	Store negative konsekvenser	++	Middels positive konsekvenser
--	Middels negative konsekvenser	+++	Store positive konsekvenser
-	Små negative konsekvenser	++++	Svært store positive konsekvenser
0	Ubetydelige/ingen konsekvenser		

Figur 2: Konsekvensvurderingsskjema.

Vurdering av potensial for funn av hittil ukjente automatisk fredete og nyere tids kulturminner, samiske og andre, er gjort på bakgrunn av regional og lokal kulturhistorie, kunnskap om lokaliseringsfaktorer for vanlige kulturminnetyper i området, samt lokale topografiske forhold. Et annet forhold som har innvirkning på vurdering av potensial, er i hvilken grad det tidligere er søkt etter kulturminner i områder som berøres av tiltaket.

Potensial for funn av hittil ukjente kulturminner angis etter følgende skala:

Lite – Middels - Stort

2.2.2 Vurdering av omfang og konsekvens for tradisjonell samisk utmarksbruk

Vurdering av konsekvenser for dagens samiske utmarksbruk er gjort i henhold til Sámediggi/Sametingets retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark. Vurderingene tar utgangspunkt i innhentet informasjon vedrørende omfang av og type bruk.

I mai 2007 vedtok Sametinget *retningslinjer for vurderingen av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark*. Vedtaket kom i etterkant av innføringen av Finnmarksloven (2005). Selv om disse retningslinjene spesifikt omhandler Finnmark som geografisk område, anses de som et relevant redskap når det gjelder å vurdere samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i andre deler av det samiske området.

I avtalen om *Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget*, inngått i 2005, fastslås det at i saker som er knyttet til det materielle kulturgrunnlaget, slik som arealdisponeringer, arealinngrep og landrettigheter, omfatter det geografiske virkeområde for konsultasjoner (tradisjonelle samiske områder) Finnmark, Troms, Nordland og Nord-Trøndelag fylke, samt kommunene Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Selbu, Meldal, Rennebu, Oppdal, Midtre Gauldal, Tydal, Holtålen og Røros i Sør-Trøndelag fylke, Engerdal og Rendalen, Os, Tolga, Tynset og Folldal kommuner i Hedmark fylke, og Surnadal og Rindal kommuner i Møre og Romsdal.

I § 2 *Virkeområde* i ovennevnte retningslinjer, heter det: *Den samiske betegnelsen meahcci og den alminnelige språklige forståelsen av dette begrepet er ikke identisk med friluftslovens definisjon av utmark. I disse retningslinjene skal meahcci forstås på samme måte som utmark i friluftslovens § 1a.* Denne paragrafen lyder:

§ 1a. (Hva som forstås med innmark og utmark.)

- Som innmark eller like med innmark regnes i denne lov gårdsplass, hustomt, dyrket mark, engslått, kulturbeite og skogsplantefelt samt liknende område hvor allmennhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier eller bruker. Udyrkete, mindre grunnstykker som ligger i dyrket mark eller engslått eller er gjerdet inn sammen med slikt område, regnes også like med innmark. Det samme gjelder område for industrielt eller annet særlig øyemed hvor allmennhetens ferdsel vil være til utilbørlig fortrengsel for eier, bruker eller andre.
- Med utmark mener denne lov udyrket mark som etter foregående ledd ikke regnes like med innmark.

Denne definisjonen vil også bli lagt til grunn når utmarksbruk behandles i denne konsekvensutredningen. Formålet med Sametingets retningslinjer er å sikre naturgrunnlaget for og utviklingen av samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsniv, samtidig som man sikrer en bærekraftig bruk og forvaltning av dette naturgrunnlaget på samenes egne premisser.

Følgende er en beskrivelse av de delene av retningslinjene som vurderes som særlig relevante i forbindelse med utredning av nevnte forhold:

- Retningslinjenes § 3 beskriver hva som regnes som endret bruk av utmark. For å vurdere hva som kan regnes som endret utmarksbruk, skal det tas utgangspunkt i hva som er den sedvanlige bruken av området og om denne bruken vil kunne videreføres. Det bør blant annet legges vekt på tidligere tiltak i området og det nye tiltakets karakter, varighet og omfang.

- § 4 slår fast at det ved vurdering av hvilke virkninger tiltak vil få for samiske hensyn, skal det tas hensyn til de kulturelle særegenhetene som ligger til grunn for den tradisjonelle samiske bruken av utmark. Planlagte tiltak må vurderes opp mot den bruken samiske utmarksbrukere har av det aktuelle området, og de konsekvensene de vil få for denne bruken. Tradisjonell praksis og kunnskaper knyttet til bruken av utmark skal være en sentral del av grunnlaget for vurderingene. Det skal tas særlig hensyn til hvilke virkninger tiltaket vil få for samisk tradisjonell bruk av området eller ressursene.
- § 5 slår fast at det skal vurderes hvilke virkninger tiltaket vil kunne få for reindriften, og det skal særlig legges vekt på virkninger for områder som anses som nødvendige for en bærekraftig reindrift. Alle saker som berører, eller kan berøre reindriftas arealbruk forutsettes forelagt områdestyrer for reindrift. Denne kan gi en reindriftsfaglig vurdering av betydningen de planlagte endringene vil få for reindrifta.
- § 6 omtaler virkninger for tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse, og sier at det skal vurderes hvilke virkninger vedtaket eller tiltaket vil kunne få for hevdvunnet tradisjonell utmarksbruk og næringsutøvelse. Det må videre særlig legges vekt på virkningene for områder som ansees som nødvendige for slike nærings bærekræft. På samme måte må det legges stor vekt på at tiltak som medfører vesentlige rådighetsinnskrenkninger for nær- og bruksområdene til lokalbefolkningen, kombinasjonsbrukere og andre som utøver hevdvunnet tradisjonell samisk utmarksbruk, vil kunne svekke deres livsgrunnlag og hindre deres utøvelse av sin kultur. Ved vurderingene av virkningene for utmarksbrukere og de samiske næringsformene skal det særlig legges vekt på den tradisjonelle bruken og de særlige utnyttelsesmåtene i det aktuelle området.
- I § 7 kan man lese at det skal vurderes hvilke virkninger tiltaket vil kunne få for samisk kultur og samfunnsliv, og at tiltak ikke skal virke skjæmmende for samiske hellige steder, gravplasser eller andre steder av særskilt kulturhistorisk betydning. Det bør også legges vekt på om det kompenseres for negative virkninger ved tilrettelegging av nye varige arbeidsplasser, ved tilføring av kompetanse og ved bidrag til fordel for samisk kultur og samfunnsliv i det aktuelle området.
- I § 9 stilles krav om at det skal redegjøres for hvordan virkninger for samisk kultur mv. har blitt vurdert og at det også bør redegjøres for hvem som har kommet med uttalelser og forklaringer på vegne av ulike samiske interesser.

Vurdering av tiltakets konsekvenser for dagens samiske utmarksbruk er vurdert på bakgrunn av opplysninger om forventet endring i bruk. Vurdering vil holdes på et generelt nivå og gjøres i henhold til følgende kriterier:

Kriterium	Konsekvens
Tiltaket forventes å hindre/stoppe dagens tradisjonelle utmarksbruk	Stor negativ
Tiltaket forventes å endre forholdene for dagens tradisjonelle utmarksbruk i negativ retning	Markant endring - middels negativ
	Noen grad av endring - liten negativ
Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for dagens tradisjonelle utmarksbruk	Ingen
Tiltaket forventes å endre forholdene for dagens tradisjonelle utmarksbruk i positiv retning	Noen grad av endring – liten positiv
	Markant endring – middels positiv
Tiltaket forventes å legge forholdene til rette for og/eller åpne for utvidet tradisjonell utmarksbruk	Stor positiv

Figur 3: Kriterier for konsekvensvurdering.

2.3 Avbøtende tiltak

Forslag til hvordan eventuelle konflikter med kulturminneverdier og samisk utmarksbruk kan unngås, vil bli gjort på grunnlag av en vurdering av tiltakets forventede konsekvenser for kulturminner/kulturmiljø og samisk utmarksbruk.

2.4 Datagrunnlag

Konsekvensutredningen er basert på kjennskap til Nord-Norges kulturhistorie, informasjon innhentet fra muntlige og skriftlige kilder, informasjon innhentet fra kulturminnemyndighetene, kulturminnedatabasene Askeladden¹ og Sefrak² samt andre relevante arkiv. Vurdering av samisk utmarksbruk er i stor grad basert på intervjuundersøkelser. Utredningen bygger videre på NIKUs generelle overflatebefaring utført av Elin Rose Myrvoll og Alma Thuestad i juni-juli 2008.

¹ Den nasjonale kulturminnedatabasen

² Nasjonalt register over ikke-fredete eldre bygninger

3 Tiltak

3.1 Alternativ 0

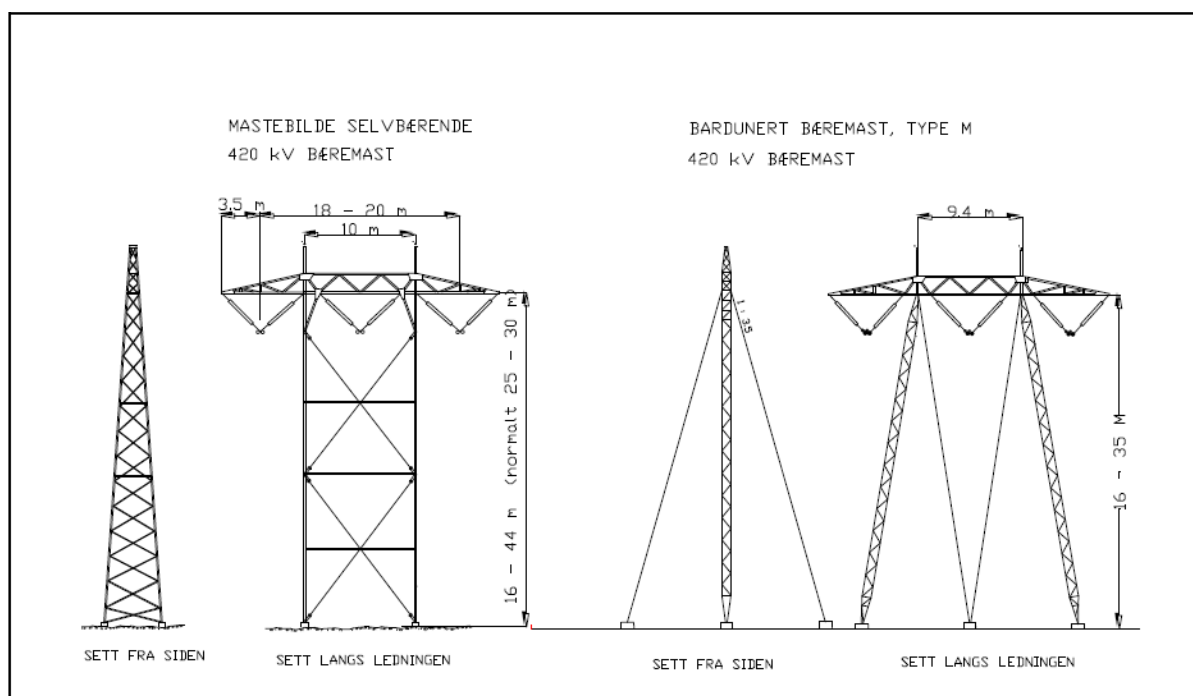
0-alternativet tilsvarer dagens situasjon og forventet utvikling dersom det ikke bygges 420 kV-kraftledning Balsfjord-Hammerfest. Forventet omfang og konsekvens vurderes på bakgrunn av alternativ 0.

3.2 Tiltaksbeskrivelse – 420 kV-kraftledning Balsfjord-Hammerfest

3.2.1 Kraftledning

Planlagt 420 kV-ledning har master med ca. 10 meters faseavstand (avstand mellom strømførende liner). Med et normalt byggeforbudsbelte på 10 meter utenfor ytterste strømførende line vil ledningen legge beslag på en total bredde på ca. 40 meter der ledningen går alene. Parallellføring med eksisterende 132 kV-ledninger krever en avstand på ca. 20 meter mellom ytterfasene til de toledningene. Lange spenn og spesielle forhold kan betinge større parallellavstand. Ledningen har i gjennomsnitt 3 master/km. Ledningen vil ha to toppliner hvorav den ene vil få innlagt fiberoptisk kommunikasjonskabel.

Mastene vil bli av stål, og det planlegges en kombinasjon av selvbærende og utvendig bardunerte master. Hvilken mastetype som vil bli brukt hvor vil bli avklart i den videre planleggingen.

Figur 4: Figuren viser mastebilde for meldte 420 kV-ledning. Ledningen er planlagt bygget med en blanding av selvbærende og utvendig bardunerte master. Selv bærende mast til venstre inneholder betydelig mer stål enn den noe lettere utvendig bardunerte masten vist til høyre. Begge mastetyper vil ha et byggeforbudsbelte og ryddebelte i skog på ca. 40 meters bredde. Figur: Statnett SF.

3.2.2 Seksjon 1, Balsfjord kommune

Alternativ 1.0

Ut fra Balsfjord transformatorstasjon går planlagt 420 kV-ledning østover og krysser Langdalen før den dreier nordover og kommer inn parallelt med eksisterende 132 kV- og 66 kV-ledning mot Nordkjosbotn ved Gåre. Videre nordøstover mot Nordkjosbotn går traséen på sørsiden av europaveien, mens eksisterende ledninger, på deler av strekningen, ligger på nordsiden av veien (figur 5).

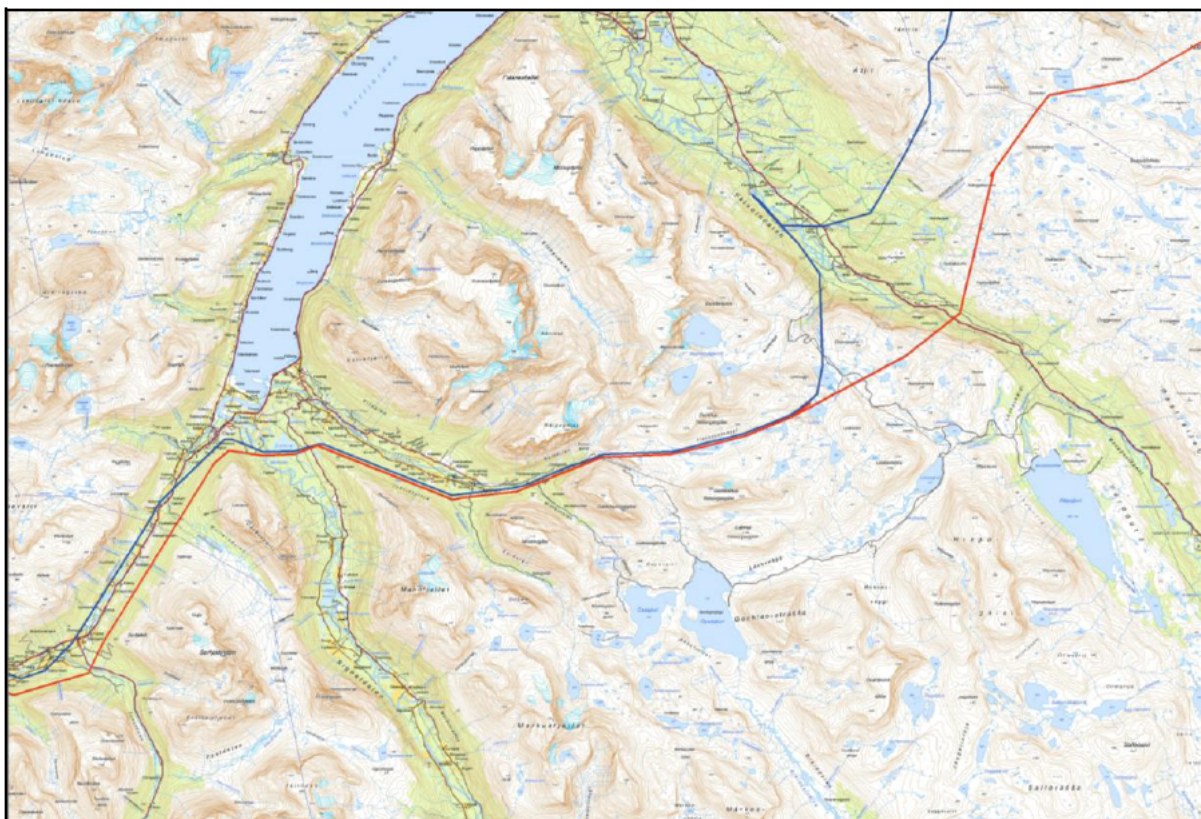

Figur 5: Traséalternativ 1.0 for planlagt 420 kV-ledning i Balsfjord er vist med rød strek. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med blå strek og eksisterende 66 kV-ledning med sort strek. Sorte trekanter markerer eksisterende stasjoner. Kart: Statnett SF.

3.2.3 Seksjon 2, Storfjord kommune

Alternativ 1.0

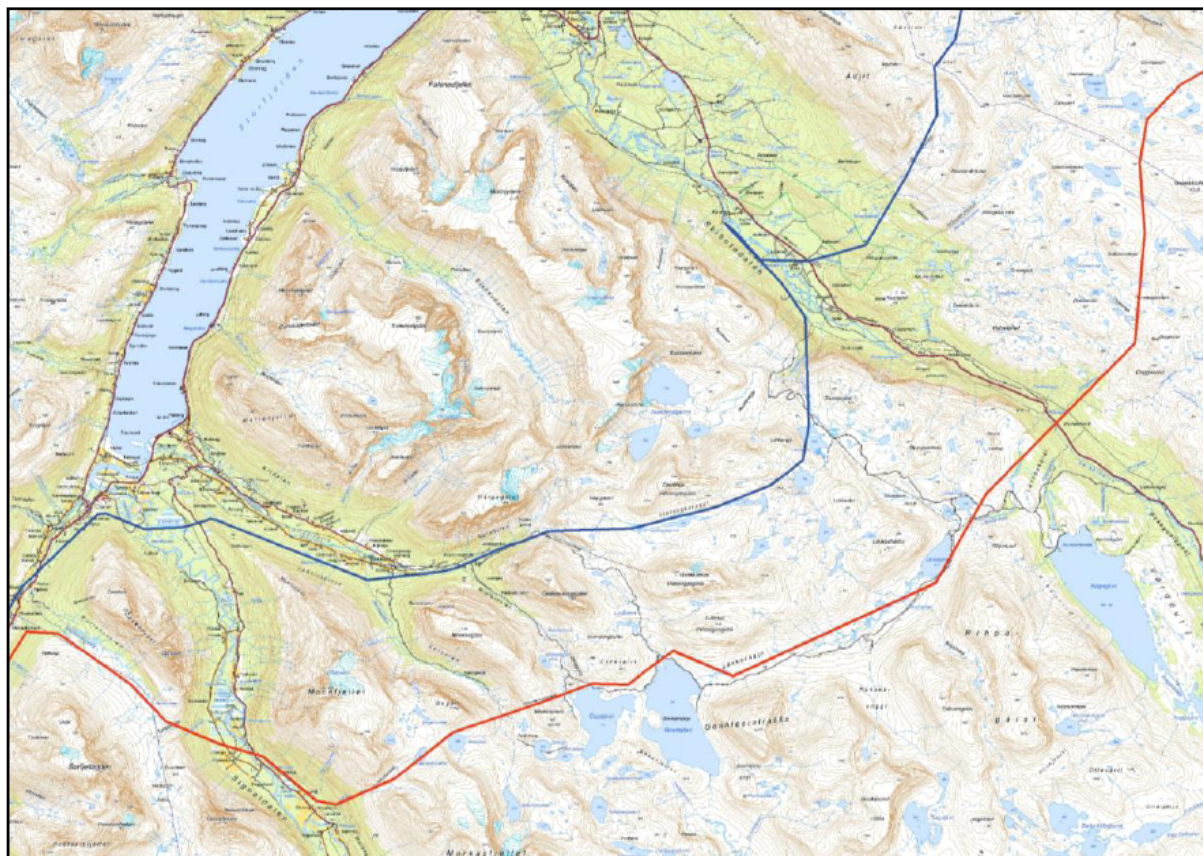
Fra kommunegrensen mellom Balsfjord og Storfjord går 420 kV-traséen videre nordover på sør- og østsiden av dalen til Oteren, hvor traséen kommer inn parallelt med eksisterende 132-ledning. Herfra går eksisterende 132 kV-ledning og planlagt 420 kV-ledning parallelt fram til Skibotn (Luhceajavrrit). Av driftsmessige hensyn er traséen ikke lagt parallelt med eksisterende 132 kV-ledning, over Skibotndalen og videre nordover mot Kåfjorddalen, men i egen trasé noe lenger sør (figur 6).

Figur 6: Alternativ 1.0 (rød strek). Eksisterende 132 kV-ledning er vist med blå strek. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.18 - 1.19

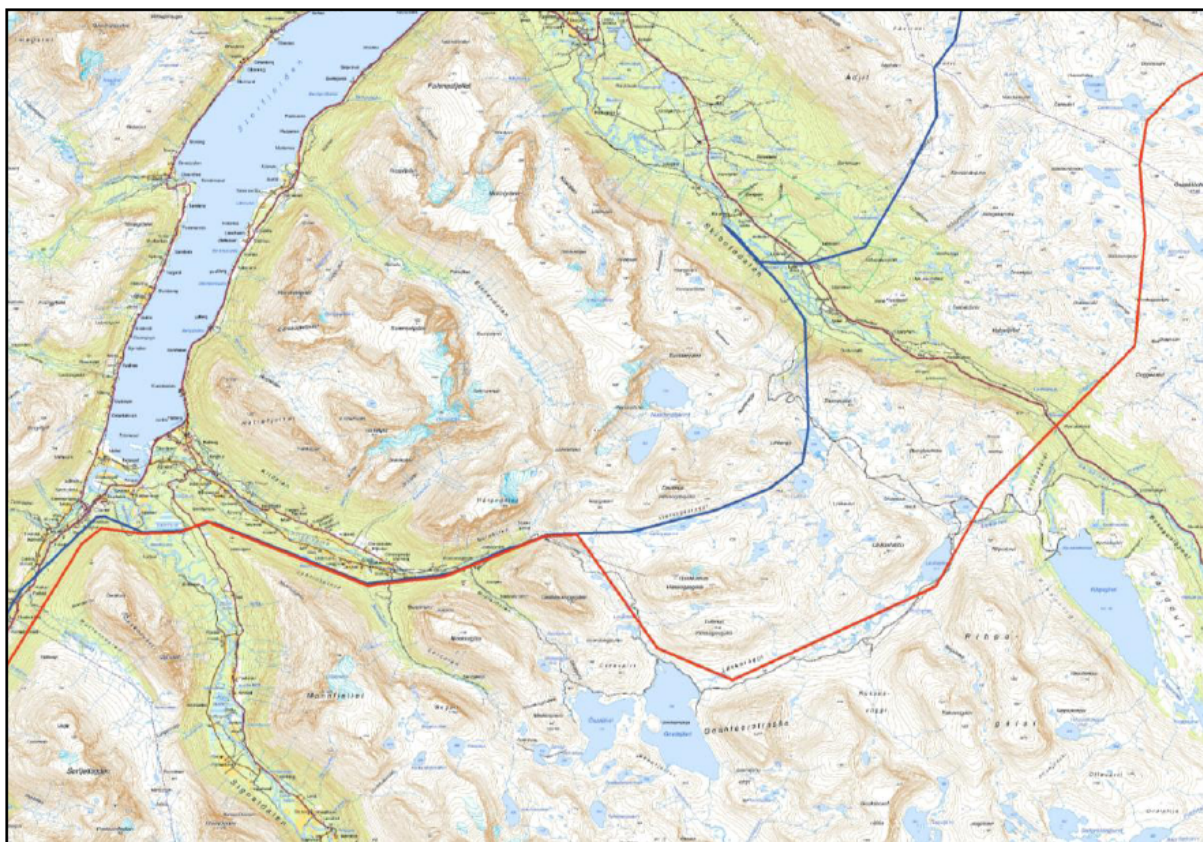
Alternativ 1.18 tar av fra traséalternativ 1.0 ved kommunegrensen mellom Balsfjord og Storfjord og går opp Mortensdalen og krysser Signaldalen. Videre østover går traséen opp Kortelvs karet og nord for Cazajavri og Govdajavri hvor traséen kommer inn på traséalternativ 1.19. Alternativ 1.19 følger i prinsippet veien inn Lavkadalen ned til Skibotn. Fra Skibotn går traséen opp langs Doggejohka og vest for Geasascokka før den kommer inn på traséalternativ 1.0 noe nordøst for kommunegrensen mellom Storfjord og Kåfjord (figur 7).

Figur 7: Alternativ 1.18 - 1.19 (rød strek). Eksisterende 132 kV-ledning er vist med blå strek. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.0 - 1.19

Alternativet følger trasé 1.0 inn Kittdalen, men dreier øst for Norddalen sørover og følger i prinsippet veien inn til Govdajavri. Herfra går trase 1.19 som beskrevet under alternativ 1.18 – 1.1 (figur 8).

Figur 8: Alternativ 1.0 - 1.19 - 1.0 (rød strek). Eksisterende 132 kV-ledning er vist med blå strek. Sort trekant markerer eksisterende stasjon. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.0 - 1.2 - 1.19

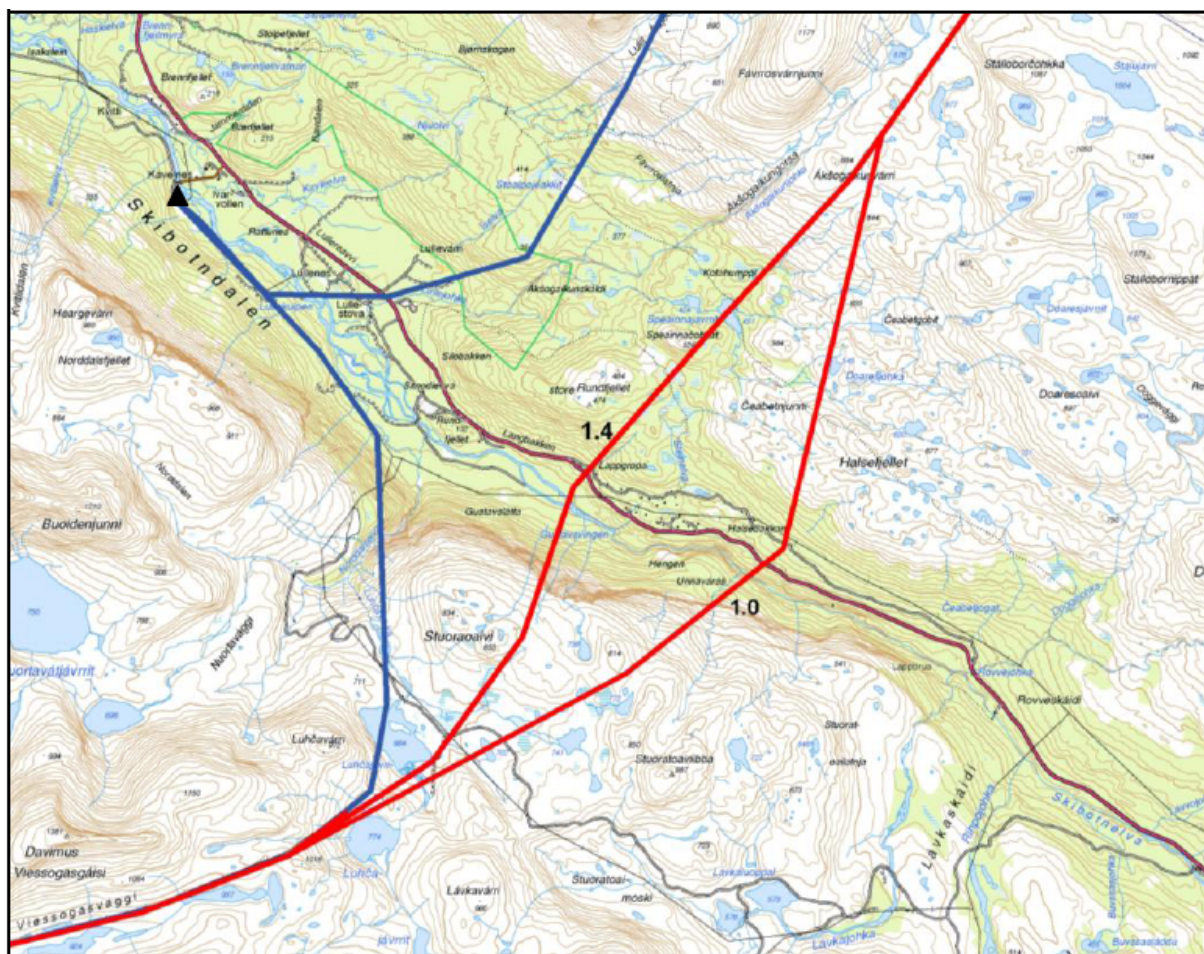
Fra kommunegrensen mellom Balsfjord og Storfjord går 420 kV-traséen videre nordover på sør- og østsiden av dalen til Oteren, hvor traséen kommer inn parallelt med eksisterende 132 kV-ledning. Herfra går eksisterende 132 kV-ledning og planlagt 420 kV-ledning parallelt opp gjennom Kitdalen frem til Skibotn (Luhcejavrrit). Der traséen krysser en mindre ledning skiller alternativet lagt med 1.0 (og følger 1.2), dreier østover og like før kryssing av Skibotndalen møter traséen 1.19. 1.19 følges videre til kommunegrensen (figur 9).

Figur 9: Alternativ 1.0 - 1.2 - 1.19 (rød strek). Andre alternativer er vist med blå strek. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.0 - 1.4 - 1.0

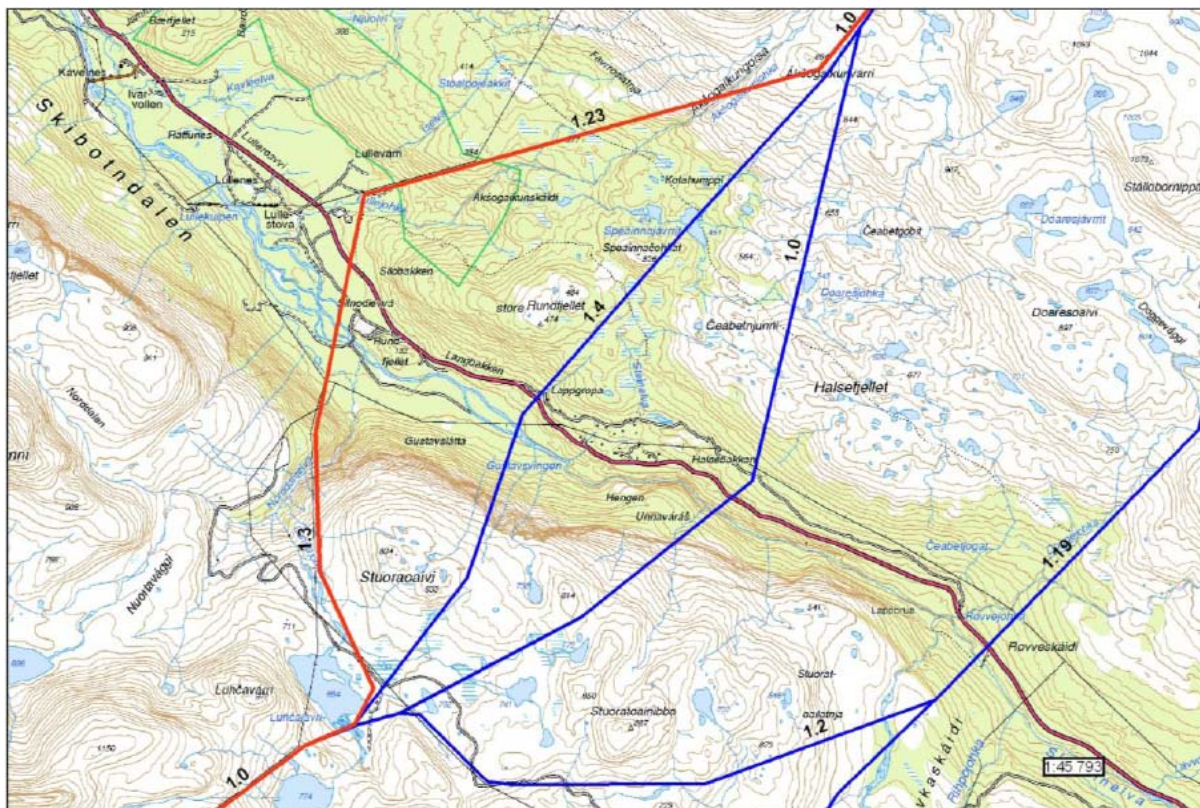
Traséalternativet er identisk med traséalternativ 1.0 med unntak av kryssingen av Skibotndalen hvor alternativ 1.4 krysser dalen noe lenger vest (figur 10).

Figur 10: Alternativ 1.0 og 1.4 med kryssing av Skibotndalen (rød strek). Eksisterende 132 kV-ledning er vist med blå strek. Sort trekant markerer eksisterende stasjon. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.0 - 1.23 - 1.0

Traséalternativet er identisk med traséalternativ 1.0 med unntak av kryssingen av Skibotndalen, hvor alternativ 1.23 krysser dalen noe lenger vest. Av plasshensyn må traséen gå rundt Luhčájávri, men deretter parallelt med eksisterende 132 kV-ledning gjennom østre del av Lulleskogen naturreservat (kalkfuruskog/orkidéer). Etter reservatet går traséen over mot 1.0, mens 132 kV-ledningen går via Mandalen til Kåfjord (figur 11).

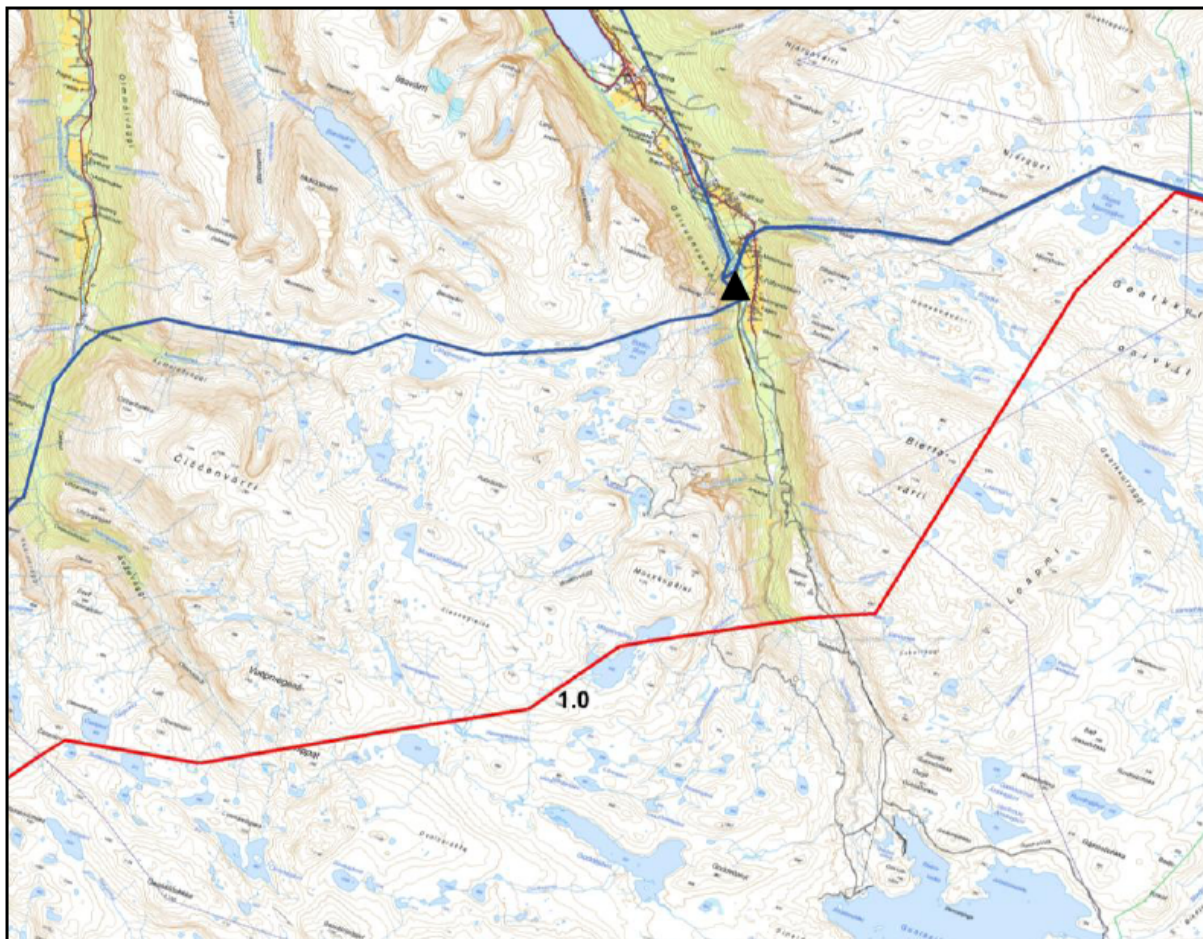

Figur 11: Alternativ 1.0 - 1.23 - 1.0 ved kryssing av Skibotndalen (rød strek). Andre alternativer er vist med blå strek. Eksisterende kV-ledning og en mindre ledning ligger i kartbildet som tynne sorte streker. Kart: Statnett SF.

3.2.4 Seksjon 3, Kåfjord kommune

Alternativ 1.0

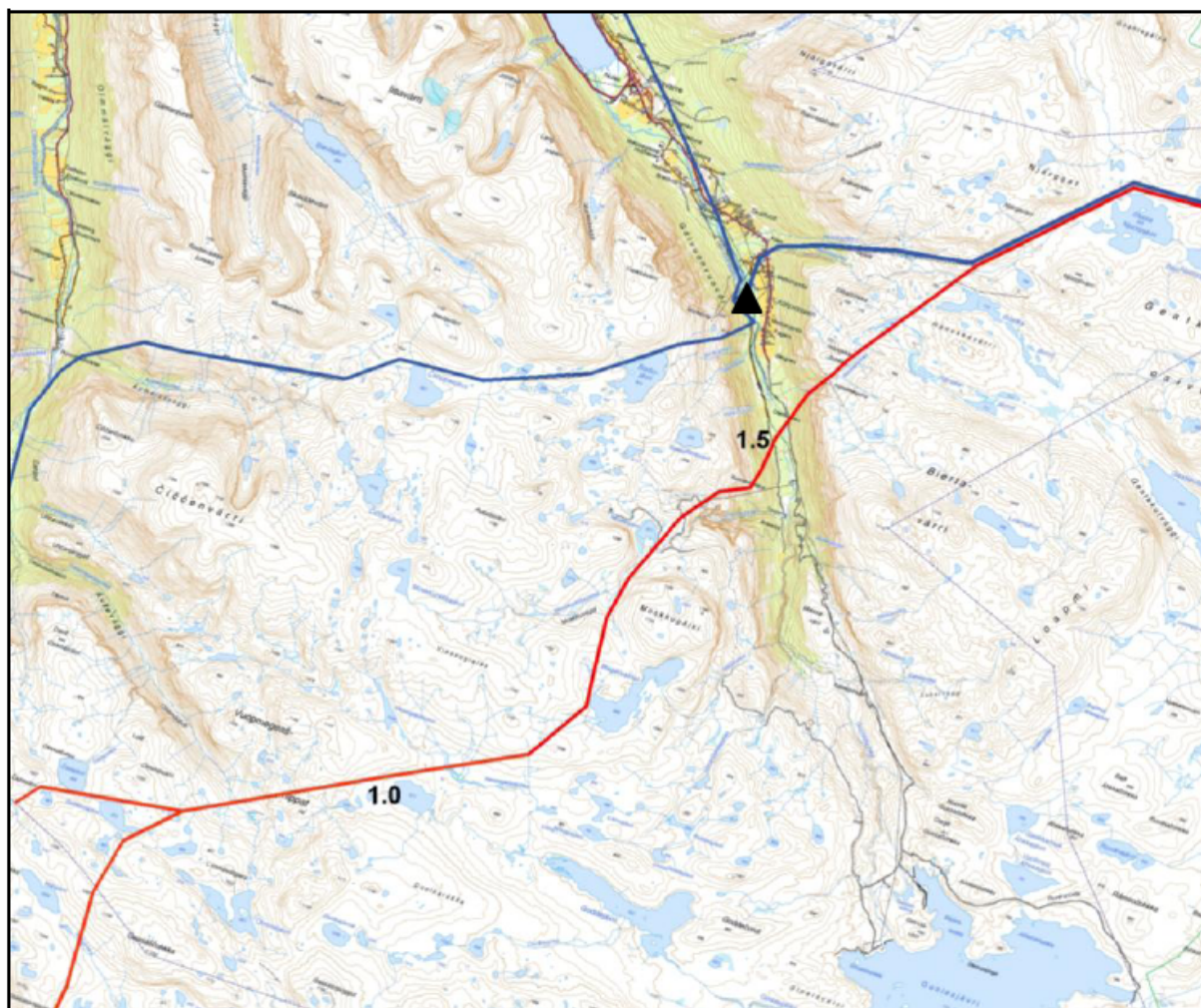
Alternativ 1.0 innebærer ikke tilknytning til kraftverket i Kåfjorddalen. Traséalternativ 1.0 krysser dalen mellom Moskkugasi og Biertavarri (figur 12).

Figur 12: Kryssingen av Kåfjorddalen for alternativ 1.0 (rød strek). Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med blå strek. Eksisterende stasjon er markert med sort trekant. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.5 - 1.3

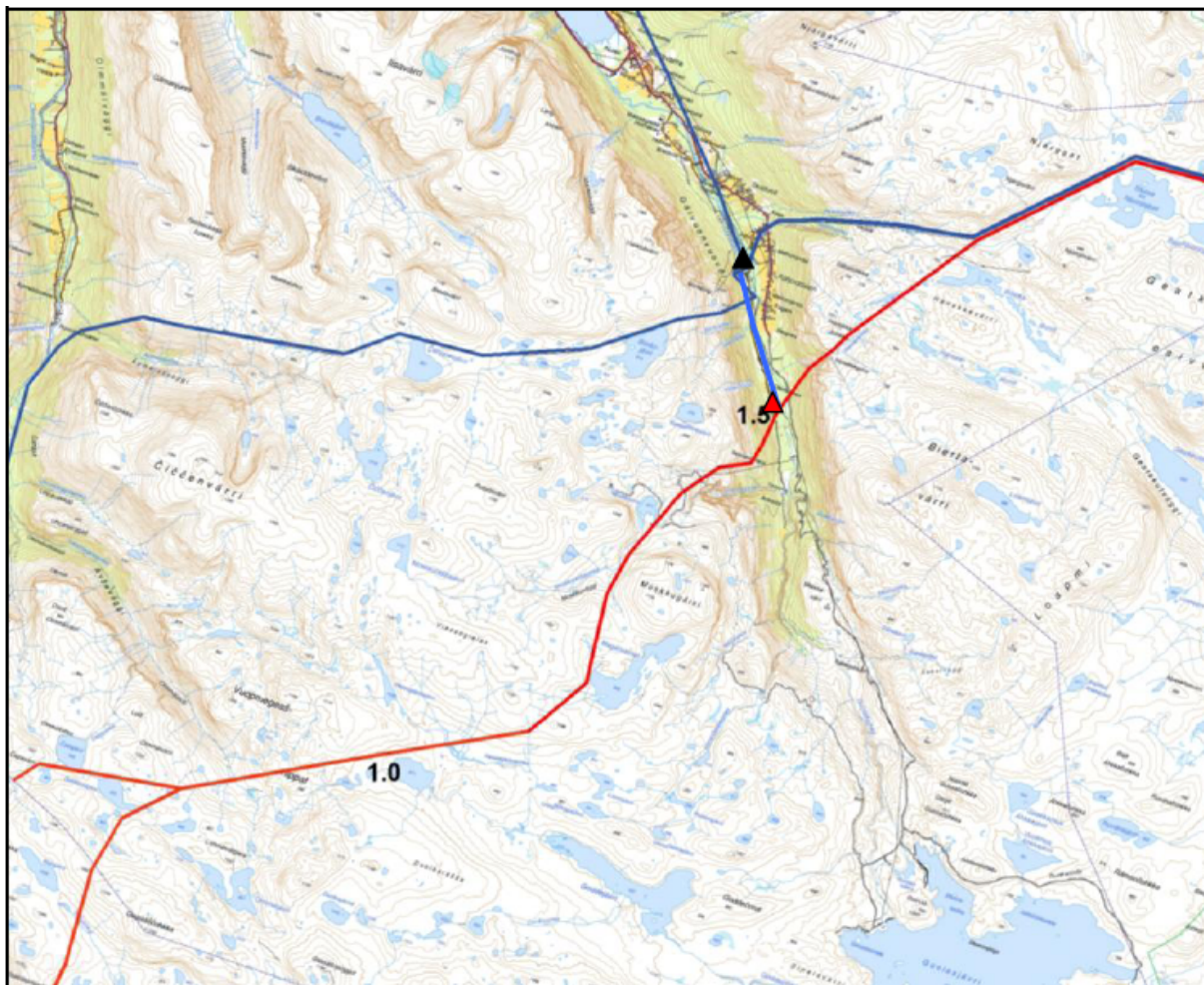
Alternativ 1.5 - 1.3 krysser Kåfjorddalen mellom Suonjercohkat og Hanskkecchka (figur 13).

Figur 13: Traséalternativ 1.5 - 1.3 er vist med rød strek. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med blå strek. Eksisterende stasjon er markert med sort trekant. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.5 - 1.3 med stasjon

Alternativet er identisk med alternativ 1.5 - 1.3, men inkluderer en ny transformatorstasjon i Kåfjorddalen som tilknyttes eksisterende stasjon med en 132 kV-forbindelse (figur 14).

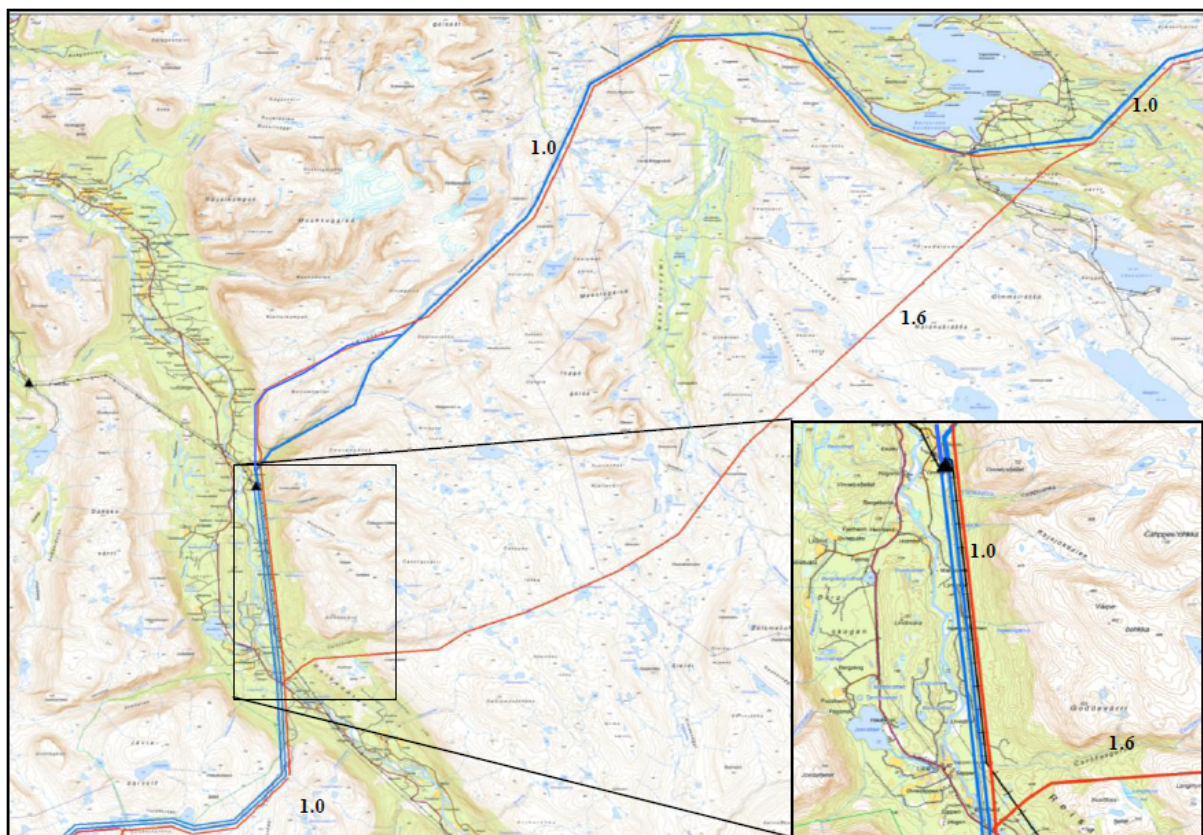
Figur 14: Traséalternativ 1.5 - 1.3 (rød strek) med ny 420 kV-stasjon i Kåfjorddalen. Eksisterende og nye 132 kV-ledninger mellom eksisterende og ny stasjon er vist med blå strek. Eksisterende og planlagt stasjon er markert med henholdsvis sort og rød trekant. Kart: Statnett SF.

3.2.5 Seksjon 4, Nordreisa og Kvænangen kommuner

Alternativ 1.0 og 1.6

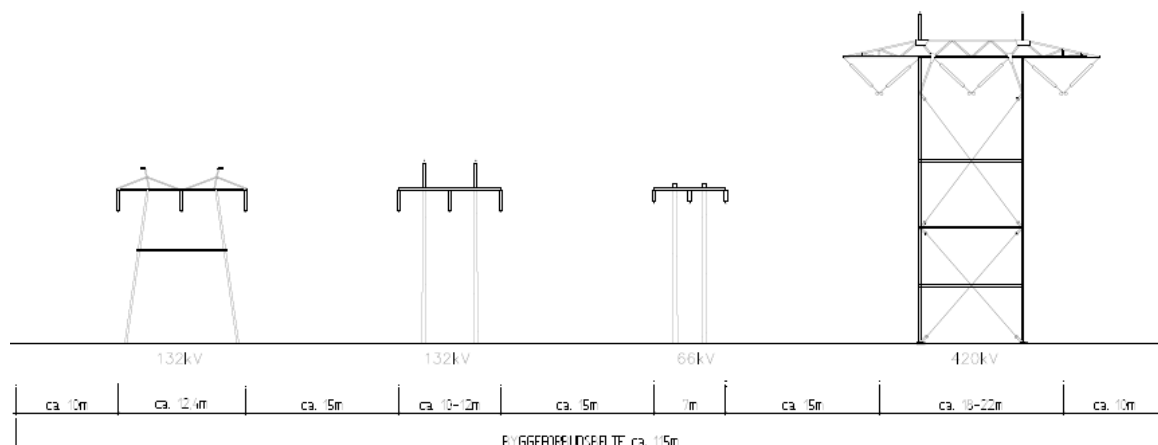
Alternativ 1.0 følger eksisterende 132 kV-ledninger stort sett på hele strekningen fra kommunegrensen mellom Kåfjord og Nordreisa til Kvænangsbotn. Nordøstover fra Reisadalen følger 420 kV-ledningen den nyeste av de to 132 kV-ledningene opp Gæiradalen før den igjen kommer inn parallelt med den andre 132 kV-ledningen ved Gæiravatnet (figur 15).

Alternativ 1.6 tar av fra parallellføringen med eksisterende 132 kV-ledninger ved Bjørnlund i Reisadalen og går i en ny trasé frem til Kvænangsbotn hvor den igjen tar opp parallellføringen med eksisterende 132 kV-ledninger.

Figur 15: Trasealternativ 1.0 og 1.6 på strekningen fra kommunegrensen mellom Kåfjord og Nordreisa til Kvænangsbotn. Trasealternativene for planlagt 420 kV-ledning er vist med rød strek. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med blå strek og eksisterende 66 kV-ledning med sort strek. Eksisterende stasjoner er markert med sort trekant. Kart: Statnett SF.

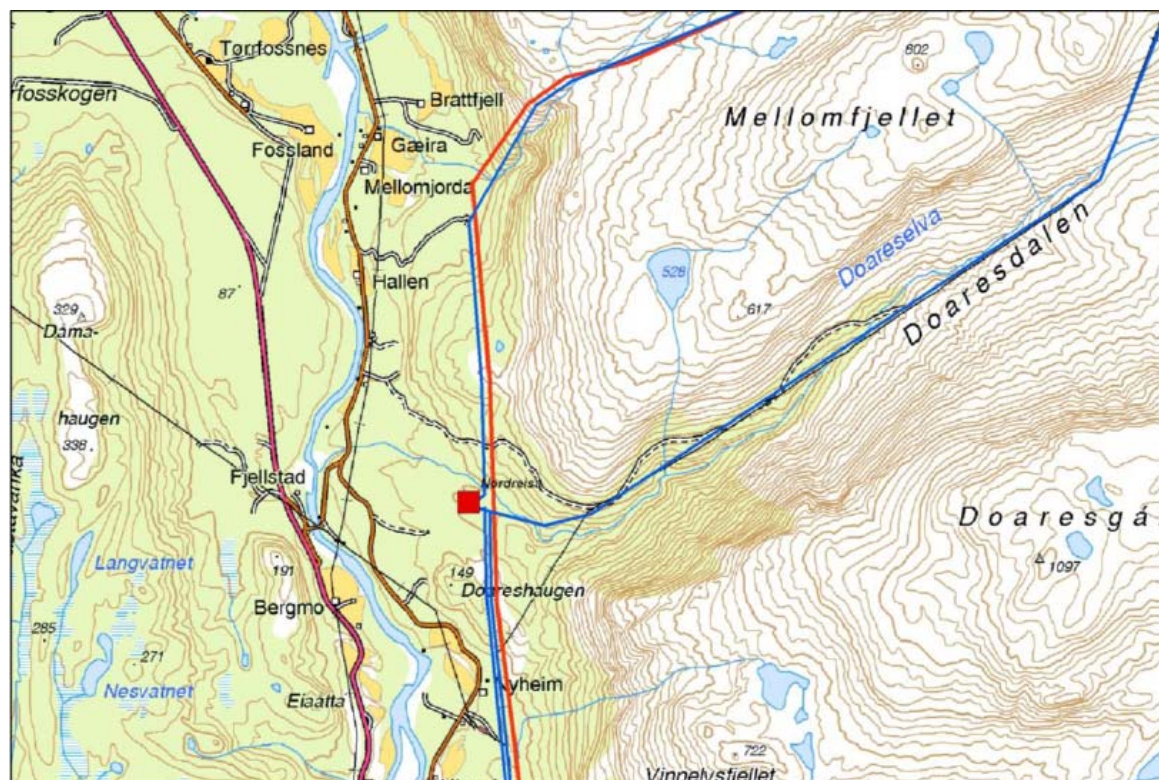
I Reisadalen vil det for alternativ 1.0 bli 4 parallelle ledninger som vist på kart i figur 15 og på mastebilde i figur 16.

Figur 16: Mastebilde for alternativ 1.0 i Reisadalen sett fra sør. Figur: Statnett SF.

Alternativ 1.0 med stasjon

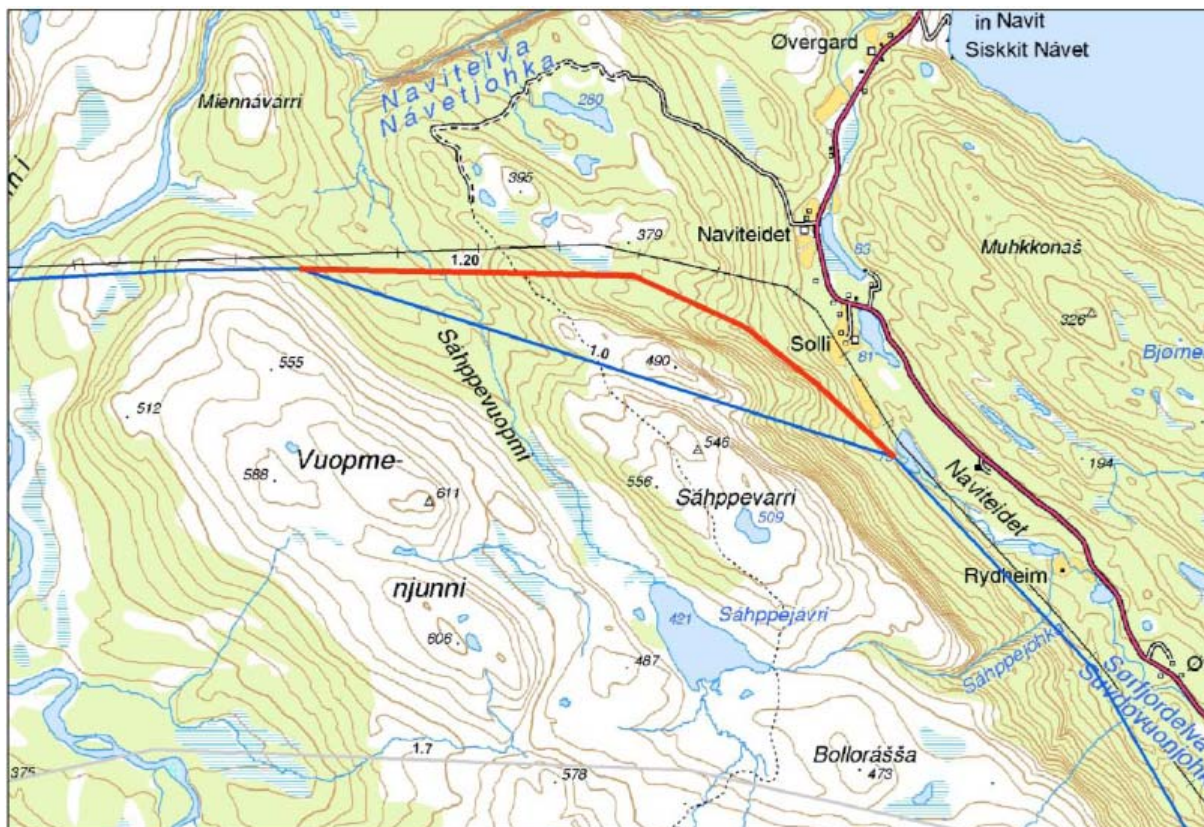
Alternativ 1.0 følger eksisterende 132 kV-ledninger stort sett hele strekningen fra kommunegrensen mellom Kåfjord og Nordreisa til Kvænangsbotn. Nordøstover fra Reisadalen følger 420 kV-ledningen den nyeste av de to 132 kV-ledningene opp Gæiradalen før den igjen kommer inn parallelt med den andre 132 kV-ledningen ved Gæiravatnet. Begge de eksisterende 132 kV-ledningene og ny 420 kV-ledning vil bli lagt innom ny transformatorstasjon (rød firkant) (figur 17).

Figur 17: Planlagt transformatorstasjon i Reisadalen er markert med rød firkant. Stasjonen er et alternativ til planlagt transformatorstasjon i Kåfjorddalen. Traséalternativ 1.0 er vist med rød strek. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med blå strek. Alle tre ledninger vil gå innom stasjonen. Ledningen som går opp Doaresdalen må derfor legges om via stasjonen, og eksisterende trasé vist med sort strek øst for Doareshaugen rives. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.0 - 1.20 - 1.0

Dette alternativet er likt alternativ 1.0, evt. 1.0 med stasjon, med ett unntak. Etter passering av Navitdalen fortsetter planlagt 420 kV-ledning parallelt med eksisterende 132 kV-ledning (den nyeste) ned fra fjellet og forbi Solli, i stedet for å gå i en egen trasé slik som 1.0 (figur 18).

Figur 18: Alternativ delstrekning 1.20 er vist med rød strek. Traséalternativ 1.0 er vist med blå strek. Den eldste 132 kV-ledningen er vist med sort strek, mens den nyeste 132 kV-ledningen ikke er vist. Den går tilnærmet parallelt med traséalternativ 1.0 - 1.20 - 1.0 på siden mot den eldste ledningen. Kart: Statnett SF.

3.2.5 Seksjon 5, Alta

Skillemoen

Traséalternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0

Ved etablering av en ny transformatorstasjon på Skillemoen legges de to eksisterende 132 kV-ledningene fra Kvænangsbotn inn til den nye stasjonen. Den ene eksisterende 132 kV-ledningen (den nyeste) mellom den nye stasjonen på Skillemoen og eksisterende transformatorstasjon på Raipas beholdes (blå strek). Den eldste av de to 132 kV-ledningene rives mellom ny stasjon og Raipas (sort stiplet strek i figur 19).

Figur 19: Planlagt traséalternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0 for 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Traséene for 132 kV-ledningene slik det vil se ut etter at transformatorstasjonene på Skillemoen (rød firkant) er etablert er vist med blå streker. Sort stiplet strek viser traséen til den eldste 132 kV-ledningen som rives. Eksisterende stasjon på Raipas er vist med sort firkant. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17

Figur 20: Planlagt traséalternativ 1.0 - 1.11 - 1.17 for 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Traséene for 132 kV-ledningene slik det vil se ut etter at transformatorstasjonene på Skillemoen (rød firkant) er etablert er vist med blå streker. Sort stiplet strek viser traséen til den eldste 132 kV-ledningen som rives. Eksisterende stasjon på Raipas er vist med sort firkant. Kart: Statnett SF.

Eibymoen

Alternativ 1.8 - 1.8.1 - 1.8 - 1.0

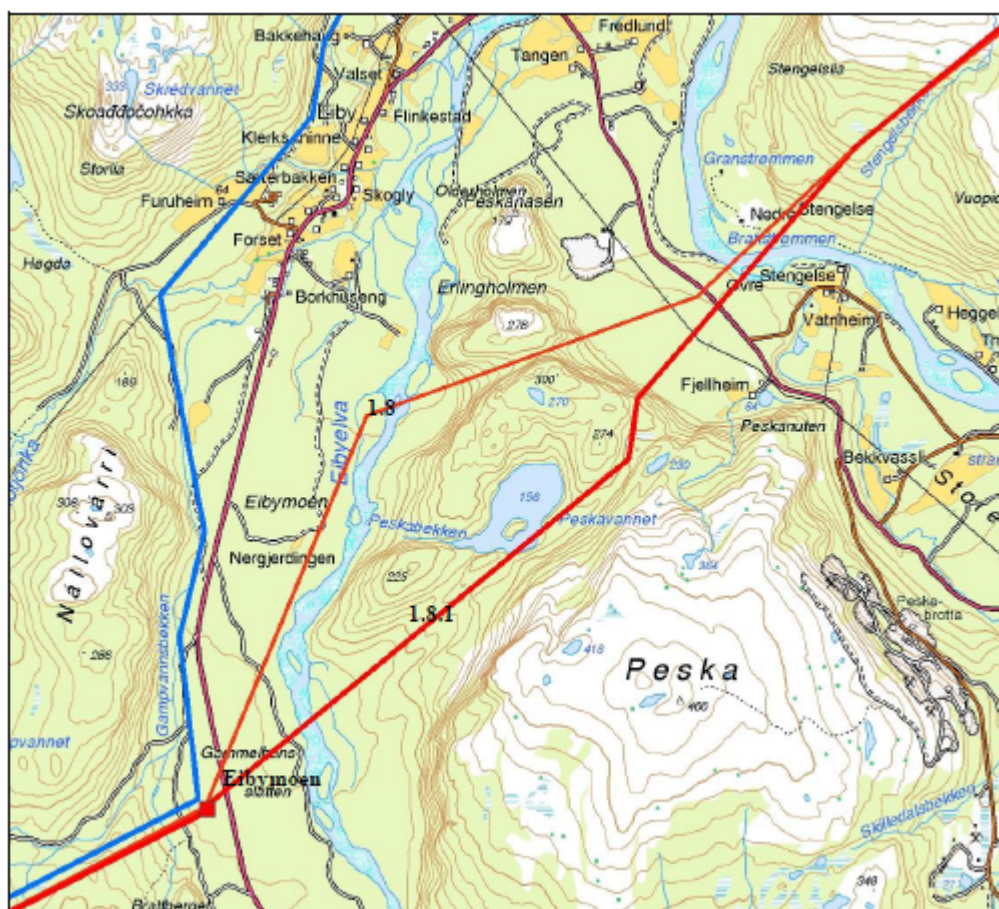
Ved etablering av en ny transformatorstasjon på Eibymoen legges de to eksisterende 132 kV-ledningene fra Kvænangsbotn inn til den nye stasjonen og det etableres en ny 132 kV-ledning fra den nye stasjonen på Eibymoen frem til eksisterende 132 kV-ledning ved Furuheim/Forset. Videre inn til Raipas transformatorstasjon benyttes den nyeste (sørligste) av de to 132 kV-ledningene. Dagens 132 kV-ledninger rives fra Holmvannet til Furuheim/Forset, men bare den eldste av de to 132 kV-ledningene rives helt inn til Raipas (figur 21).

Figur 21: Traséalternativ 1.8 - 1.8.1 - 1.8 - 1.0 med omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen og ny 132 kV-ledning til Raipas. 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Traséene for 132 kV-ledningene slik det vil se ut etter at transformatorstasjonen på Eibymoen (rød firkant) er etablert er vist med blå hel strek og blå stiplet strek for alternativ trasé for 132 kV-ledning mellom Eibymoen og Raipas. Sort stiplet strek viser traséene til eksisterende 132 kV-ledning som rives. Eksisterende stasjon på Raipas er markert med sort firkant. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.8 - 1.0

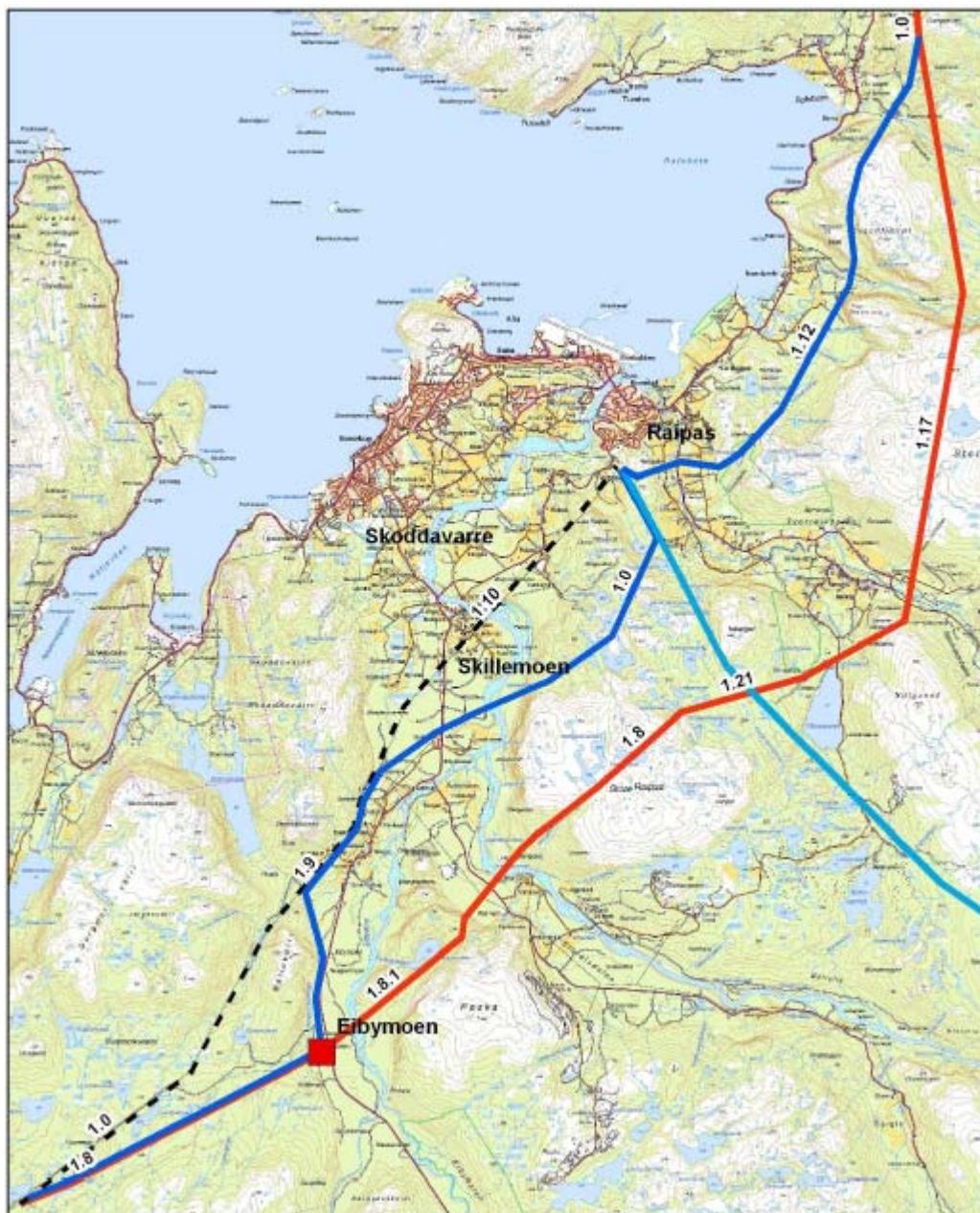
Som et alternativ til trasé 1.8.1 kan planlagt 420 kV-ledning legges etter traséalternativ 1.8 ut fra Eibymoens. Utover dette er alternativet identisk med alternativ 1.0 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0.

Figur 22: Alternativ 1.8 forbi Peska. Traséen til 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Blå strek viser omlagt 132 kV-ledning om Eibymoens. Fra litt før Furuheim brukes eksisterende 132 kV-ledning videre til Raipas. Kart: Statnett SF. Se også neste kartbilde, figur 23.

Alternativ 1.8 - 1.8.1 - 1.21 - 1.17

Alternativet er likt med 1.8 - 1.8.1 - 1.8 - 1.0 med unntak av kryssingen av Tverrelvdalen og Store Boras trasé (1.17).

Figur 23: Alternativ 1.8 - 1.8.1 - 1.21 - 1.17 med omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen og ny 132 kV-ledning mellom Eibymoen og til eksisterende trasé litt før Furuheim. Derfra brukes den nyeste av de eksisterende 132 kV-ledningene (alternativ 1.9-1.0, markert på kartet med blå strek) i eksisterende trasé inn til Raipas. 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Sort stiplet strek viser trasé til eksisterende 132 kV-ledning som rives. Eksisterende stasjon på Raipas ligger i enden av stiplet strek. Kart: Statnett SF. Se også forrige kartbilde, figur 22.

Alternativ 1.8 - 1.8.1 - 1.21 - 1.17A

Alternativet er identisk med alternativ 1.8 - 1.8.1 - 1.21 - 1.17, men 132 kV-forbindelsen mellom Eibymoen og Raipas legges parallelt med 420 kV-ledningen, og begge de to 132 kV-ledningene rives på strekningen fra Holmvannet til Raipas (figur 24).

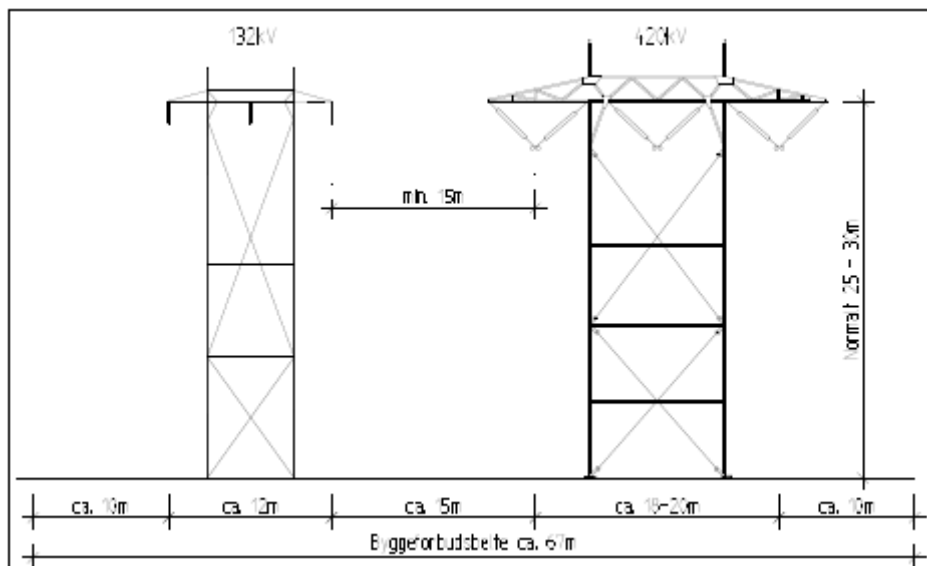

Figur 24: Alternativ 1.8 - 1.8.1 - 1.21 - 1.17A med omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen. Derfra går en ny 132 kV-ledning (blå strek) parallelt med ny 420 kV-ledning i ny trasé over Store Raipas. Deretter følger 132 kV-ledningen ledningen fra Alta kraftverk (lys blå strek) inn mot Raipas. 420 kV-ledningen er vist med rød strek. Sort stiplet strek viser traséene til eksisterende 132 kV-ledninger, som rives. Eksisterende stasjon Raipas ligger rett under "Raipas" i kartet. Kart: Statnett SF.

3.2.6 Seksjon 6, Alta-Skaidi

Alternativ 1.0

Planlagt 420 kV-ledning følger eksisterende 132 kV-ledning på hele strekningen mellom Gumpevarri (nordøst for Alta) og Skaidi transformatorstasjon, bortsett fra en kort strekning nord for Leirbotvatnet. Eksisterende 132 kV-ledning er på denne strekningen bygd på høye stålmaster (se mastebilde, figur 25).

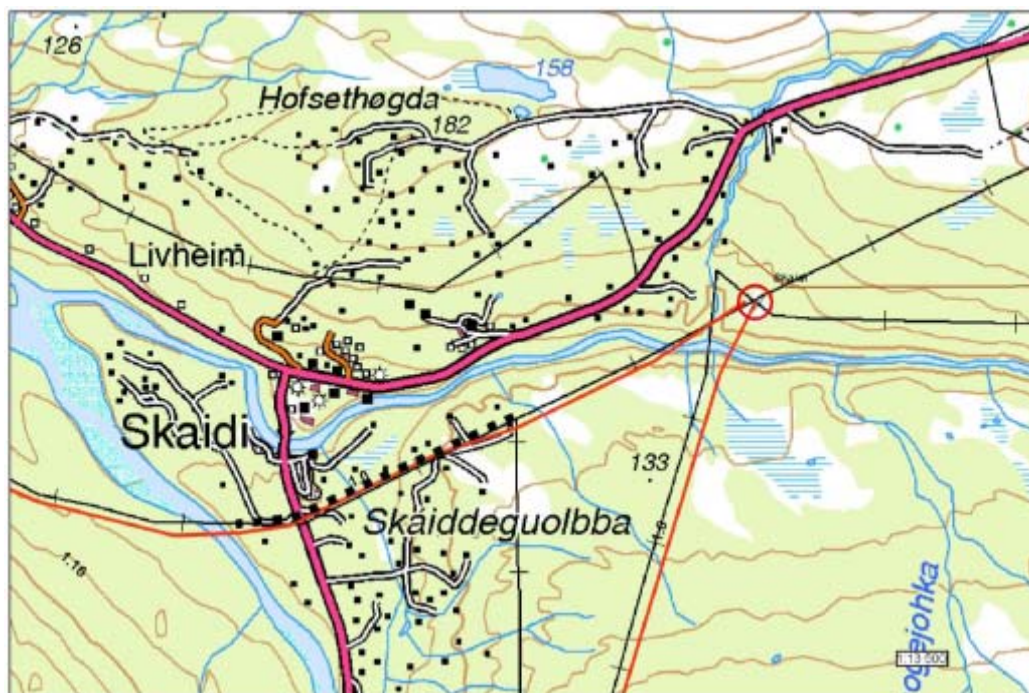

Figur 25: Mastebilde av parallellføring av planlagt 420 kV-ledning og eksisterende 132 kV-ledning på strekningen Alta-Skaidi. Figur: Statnett SF.

3.2.7 Seksjon 7, Skaidi-Akkarfjorden

Alternativ 1.0

Planlagt ny Skaidi stasjon forbindes med eksisterende stasjon med en 132 kV-forbindelse. Planlagt 420 kV-ledning følger eksisterende 132 kV-ledninger på hele strekningen. Fra der hyttebebyggelsen begynner og frem til Repparfjordelva, må de to eksisterende 132 kV-ledningene kables for å gi plass til ny 420 kV-ledning i eksisterende 132 kV-trasé. Alle tre ledninger vil gå i luftspenn over elva (figur 26).

Figur 26: Kartutsnittet viser traséen for planlagt 420 kV-ledning (rød strek) i parallell med eksisterende 132 kV-ledninger (sorte streker). Det er også noen mindre ledninger i området (sorte streker). Strekningen hvor eksisterende 132 kV-ledninger må kables er markert med sort stiplet strek. Lokalisering av ny Skaidi transformatorstasjon er markert med rød sirkel. Eksisterende stasjon i Skaidi er ikke vist, men ligger i enden av veistumpen på motsatt side av elven Guorjohka (rett vest for ny stasjon). Kart: Statnett SF.

3.2.8 Seksjon 8, Akkarfjorden-Melkøya

Alternativ 1.0

Planlagt 420 kV-ledning går frem til planlagt transformatorstasjon i Indrefjorddalen. Derfra anlegges en ny 132 kV-ledning på stålmaster videre til planlagt Hyggevatn transformatorstasjon. I dette alternativet transformeres ikke ved Hyggevatn, forbindelsen går bare fra luft til kabel. Fra Hyggevatn kables 132 kV-forbindelsen videre til Melkøya. Rundt Tyven må eksisterende 132 kV-ledninger og en mindre ledning flyttes noe lavere i terrenget for å gi plass til ny 132 kV-ledning ovenfor (figur 27).

Figur 27: Kartutsnittet viser planlagt trasé for 420- og 132 kV-forbindelsene mellom Repparfjorddalen og Melkøya. Rød og blå streker er traséene til planlagte 420- og 132 kV-ledninger. Gul stiplet strek indikerer 132 kV-kabel. Planlagt stasjon i Indrefjorddalen er vist med rød firkant, planlagt stasjon med rød ring og eksisterende stasjon med sort trekant. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med sort strek. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.0A

Planlagt 420 kV-ledning går frem til planlagt transformatorstasjon ved Hyggevatn. I dette alternativet transformeres ved Hyggevatn (420 kV til 132 kV). Fra Hyggevatn kables 132 kV-forbindelsen videre til Melkøya. Rundt Tyven må eksisterende 132 kV-ledninger og en mindre ledning flyttes noe lavere i terrenget for å gi plass til ny 420 kV-ledning ovenfor (figur 28).

Figur 28: Kartutsnittet viser planlagt trasé 1A for 420- og 132 kV-forbindelsene mellom Repparfjorddalen og Melkøya. Rød strek er traséen til planlagt 420 kV-ledning. Gul stiplet strek indikerer 132 kV-kabel. Planlagt stasjon ved Hyggevatn er vist med rød firkant, og eksisterende stasjon med sort trekant. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med sort strek. Kart: Statnett SF.

Alternativ 1.22-1.0

Planlagt 420 kV-ledning går frem til planlagt transformatorstasjon ved Hyggevatn, først i trasé 1.22 øst for Tyven, og deretter over i 1.0. I dette alternativet transformeres ved Hyggevatn (420 kV til 132 kV). Fra Hyggevatn kables 132 kV-forbindelsen videre til Melkøya (figur 29).

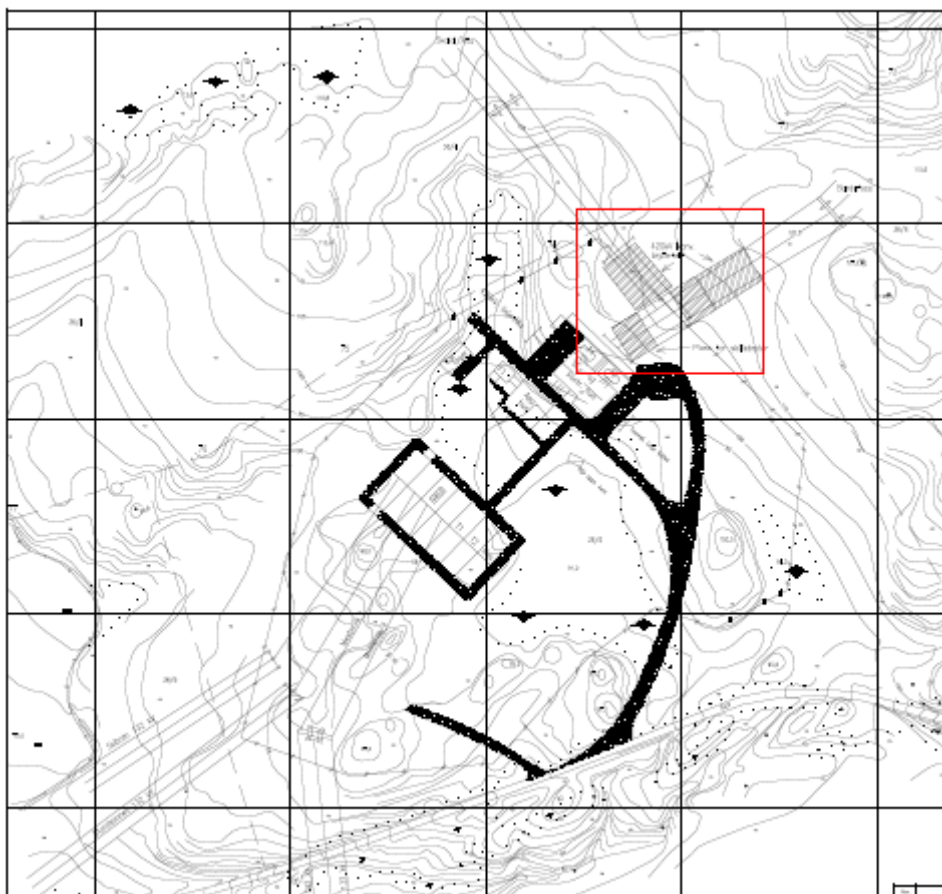

Figur 29: Kartutsnittet viser planlagt trasé 1.22-1.0 for 420- og 132 kV-forbindelsene mellom Repparfjorddalen og Melkøya. Rød strek er traseen til planlagt 420 kV-ledning. Gul stiplet strek indikerer 132 kV-kabel. Planlagt stasjon ved Hyggevatn er vist med rød firkant, og eksisterende stasjon med sort trekant. Eksisterende 132 kV-ledninger er vist med sort strek. Kart: Statnett SF.

3.2.9 Stasjoner

Utvidelse av Balsfjord transformatorstasjon

I Balsfjord transformatorstasjon anlegges et nytt 420 kV-anlegg sørvest for dagens anlegg. Stasjonsutvidelsen vil i stor grad ligge innenfor det området som allerede er ervervet til formålet (figur 30).

Figur 30: Balsfjord transformatorstasjon. Utvidelsen av stasjonen med et nytt 420 kV-anlegg (rød firkant). Nord i kartet er ned. Balsfjord-Hammerfest går ut i øvre bildekant, mens 420 kV-ledningen fra Bardufoss kommer inn fra høyre. De øvrige ledningene er på lavere spenningsnivå. Figur: Statnett SF.

Ny stasjon i Kåfjorddalen

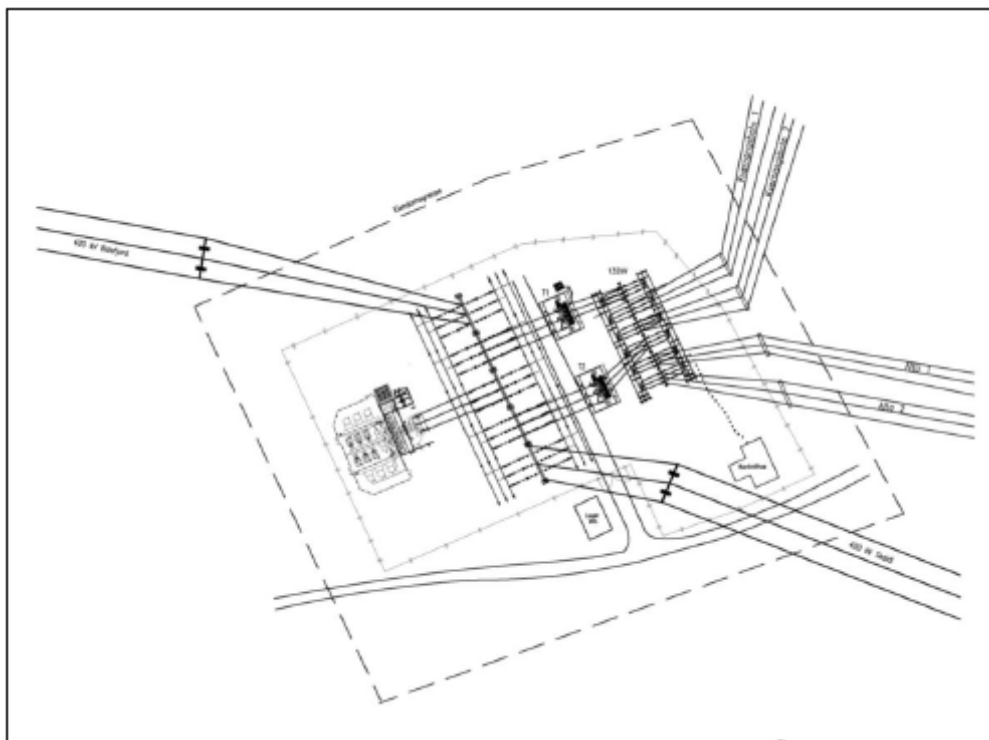
En evt. ny transformatorstasjon i Kåfjorddalen vil kreve et areal på ca. 50 daa. Stasjonen vil ligge nede i dalen der hvor traséalternativ 1.5 krysser dalen (se kart figur 14).

Ny stasjon i Reisadalen

En evt. ny transformatorstasjon i Reisadalen vil kreve et areal på ca. 50 daa. Stasjonen vil ligge ved ledningstraséene i området som er avmerket på kart i figur 15.

Alta

- Ny transformatorstasjon på Skillemoen
- Ny transformatorstasjon på Eibymoen

Figur 31: Eksempelskisse av ny transformatorstasjon på Skillemoen eller Eibymoen. Arealbehovet er ca. 200 x 250 meter (50 daa.). Figur: Statnett SF.

Ny transformatorstasjon i Skaidi

Ny transformatorstasjon vil bli bygget i nærheten av eksisterende Skaidi transformatorstasjon. Arealbehovet er ca. 50 daa.

Ny transformatorstasjon i Indrefjorddalen

Ny transformatorstasjon i Indrefjorddalen vil kreve et areal på ca. 50 daa. Detaljutforming og nøyaktig lokalisering er ikke avklart.

4 Kulturhistorisk oversikt

I det følgende gis en oversikt over generelle trekk ved kulturhistoria i Nord-Troms og Vest-Finnmark. Gjennomgangen inneholder en generell gjennomgang av tidsperioder og utvalgte tema. Det presenterte tar utgangspunkt i forskningsstatus og et utvalg av foreliggende litteratur.

4.1 Steinalder og tidlig metalltid

Kysten av Vest-Finnmark og Nord-Troms var isfri for over 12 000 år siden. I forbindelse med isens avsmelting mot slutten av siste istid, steg havnivået kraftig som følge av smeltevannet. Dette medførte at havnivået en periode var langt høyere enn i dag. Etter at trykket fra innlandsisen avtok, hevet landet seg gradvis og gammel havbunn ble gjort om til nytt land. I Vest-Finnmark og Nord-Troms tok det forholdsvis kort tid fra isen trakk seg vekk fra kysten til de første menneskene etablerte seg. Allerede omkring 10 000 f.kr hadde isen trukket seg helt inn til Kautokeino-området.

Figur 32: En boplass fra eldre steinalder på Molstrand i Hammerfest kommune. Boplassen ligger på den avblåste flaten i forgrunnen av bildet, 40 meter over havet. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Man har sikre spor etter mennesker langs kysten av Vest-Finnmark og Nord-Troms helt tilbake til eldre steinalder (10 000 - 4 500 f.Kr.). Levesettet i forhistorisk tid har vært basert på jakt/fangst, fiske og sanking hvor man flyttet mellom ulike boplasser i løpet av året for å kunne utnytte ulike ressurser på best mulig måte. Boplassene fra eldre steinalder er i hovedsak vanskeligere å få øye på i terrenget enn boplassene fra de etterfølgende perioder.

Konsekvensutredning for 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest
Kulturminner og kulturmiljø samt samisk utmarksbruk

De eldste steinalderboplassene kan ofte bare påvises ved hjelp av arkeologiske undersøkelser eller på flater som er uten vegetasjon, jf. figur 32. Her vil en kunne finne steinredskaper, og spor etter redskapsproduksjon, ildsteder, teltringer og boliger.

I løpet av perioden fra yngre steinalder (4500 f.Kr. -1800 f. Kr) til og med tidlig metalltid (1800 f.Kr. – 0) skjer det endringer i boplasser og gjenstandsinventar. Skifer blir et viktig råmateriale for produksjon av redskaper som for eksempel kniver og pilspisser. Skiferredskapene er særlig utbredt i kyst- og fjordstrøkene. Dette kan tyde på at økonomien særlig har vært rettet mot marine ressurser som sel og andre sjøpattedyr. Kystnære boplasser fra yngre steinalder og tidlig metalltid er i større grad synlig på markoverflaten, jf. figur 33. Dette skyldes at boligene endrer seg i retning av store torvhus. På slike boplasser kan en finne markerte hustuffer, og trenden synes å være at boligene blir mer solide gjennom yngre steinalder. Golvet var gravd ned i bakken og disse hustuftene framstår i dag som tydelige forsenkninger. De sammenraste torvveggene tegner seg som en voll rundt forsenkningen. Det finnes et stort antall boplasser fra yngre steinalder i kyst- og fjordstrøkene i Nord-Troms og Vest-Finnmark. Noen av disse boplasser har et stort antall tufter slik som boplassen i Lillestraumen i Kvænangen (ld 18987) der det er registret 28 hustuffer fra yngre steinalder.

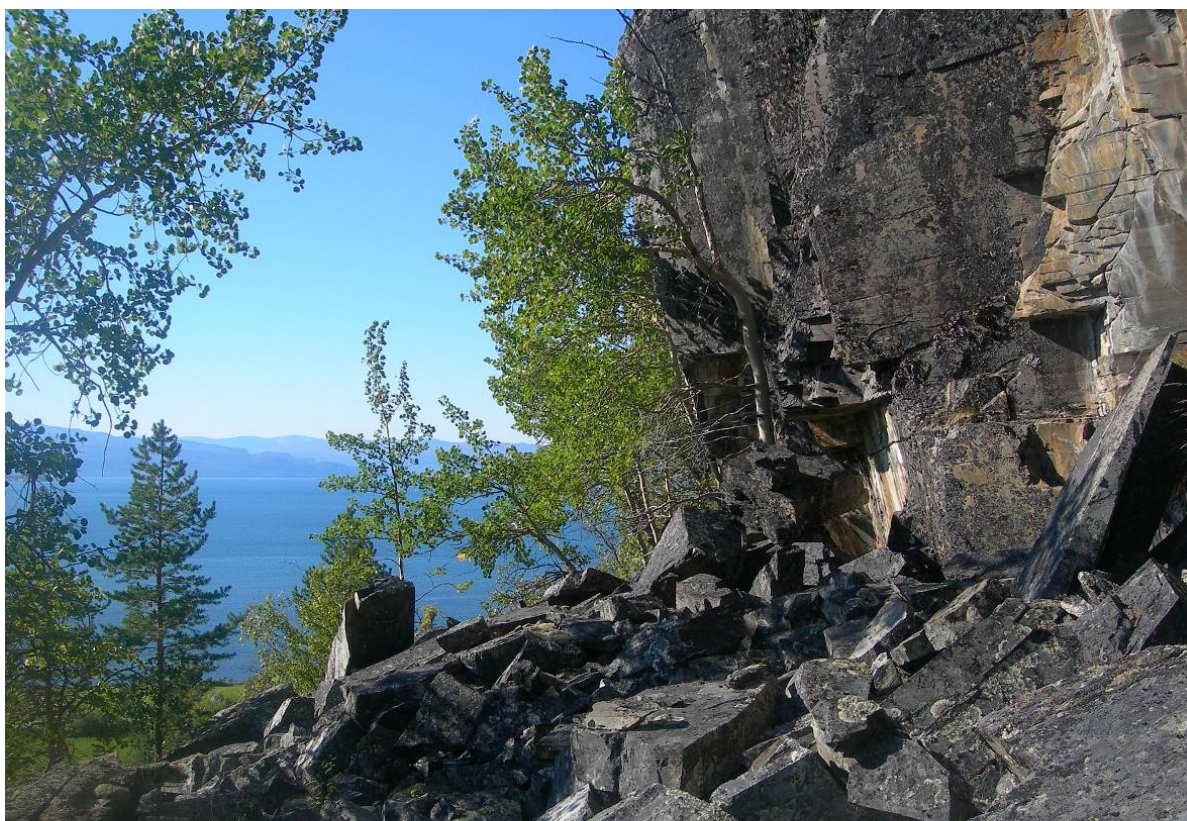

Figur 33: Stor og tydelig tuft fra yngre steinalder i Čaccelohkjhoka/Vassbukta på Sievju/Seiland. I bakgrunnen sees vestsiden av Fåla/Kvaløya. Foto: Asgeir Svestad 2003.

Resultatene fra de omfattende arkeologiske undersøkelsene som ble foretatt på Slettnes i Hammerfest kommune i årene 1992-1994 viser at bosettingsmønsteret gjennom eldre steinalder og fram mot siste del av yngre steinalder var basert på sesongvise boplasser. I århundrene rundt 2000 f.Kr. skjedde det trolig ei endring mot tilnærmet helårsboplasser. Det arkeologiske materialet i tuftene fra denne tiden er langt større og mer variert enn før. Dette

kan tyde på et bredere spekter av aktiviteter og brukstid. Tuftene er dessuten større og mer nedgravde med betydelige møddinger. Dette vitner både om mer solide og permanente boligkonstruksjoner og mer langvarig bruk. Denne tendensen holder seg gjennom første halvdel av andre årtusen f. Kr. Et annet og nytt trekk ved andre årtusen f. Kr. er tilkomsten av keramikk. Fra 1500 f.Kr. ser en tilbakegang i størrelsen på boligene og en tenker seg at bosettingsmønsteret igjen har blitt mer mobilt og alternerende mellom ulike sesongboplasser. Denne tendensen holder seg gjennom første årtusen f. Kr. og boligene endrer seg fra å være rektangulære med nedsenket golvflate i retning av lettere teltkonstruksjoner og gammer med sirkulær golvflate. Endringene i byggeskikk har ofte blitt sett i sammenheng med et større fokus på jakt og innlandsressurser og at jakt-fangstfolket i nordre Fennoskandia ble innlemmet i nettverk og transaksjoner med grupper som holdt til i dagens russiske områder. Framveksten av en samisk identitet kan forstås i lys av dette og fant trolig sted i siste årtusen f.Kr. Fra denne perioden finner en de første tegnene på at jakt-fangstfolk i nordre Fennoskandia utviklet et felles symbolspråk som kan ha vært uttrykk for en bevisst etnisk signalisering. Mange forskere har trukket fram Kjelmøykeramikken som en komponent i dette.

Helleristninger er en kulturminnetype som kan knyttes til flere tidsperioder. Motivvalg og utforming viser tydelige endringer over tid. Alta kommune er særlig rik på helleristninger med rundt 3200 registrerte figurer. Hjemmeluft/Jiepmaluokta er det største av de fem bergkunstområdene i Alta som ble innskrevet på UNESCOs Verdensarvliste i 1985. I tillegg er det funnet løsblokker med helleristninger bl.a. på Sørøya og i Kvalsund kommune.

Figur 34: Fritt utsyn fra en lokalitet med hellemaalier i Transfarelvdalen, Alta kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2006.

De eldste helleristningene i Alta og på Sørøya er trolig fra siste del av eldre steinalder. De yngste helleristningene i Alta er trolig fra siste årtusen f. Kr. Felles for helleristningene i de nevnte områdene er at de er orientert i forhold til sjø og datidens strandsoner. Sannsynligvis har de blitt hogget i datidens svaberg eller på flyttblokker i strandsonen. I Transfarelvdalen og ved Komsafjellet i Alta kommune er det registrert flere felter med helle-malerier, jf. figur 34. Maleriene er malt på vertikale bergflater og de er ikke i samme grad som helleristningene, knyttet til tidligere strandsoner. I Transfarelvdalen er de registrert på bergflater høyt oppe i fjellsiden. Dette innebærer at helle-maleriene er vanskeligere å tidfeste enn strandrelaterte helleristninger. Helle-maleriene antas imidlertid primært å tilhøre yngre steinalder og tidlig metalltid.

4.2 Jernalder

Rundt Kr.f. ble det slutt på å bruke keramikk. Også steinbruken avtok. De eldste runde gammetuftene som har klare likhetstrekk med samenes gammer (*bealjje-gohi*) i historisk tid, er datert til århundrene rundt Kr.f. Disse gammene har etterlatt seg få spor i terrenget. Jernalderen (Kr. f – 1000 e. Kr.) i Nord-Troms og Finnmark ble derfor tidligere omtalt som en funntom periode. Gjennom arkeologiske undersøkelser de siste 15 årene er det imidlertid påvist en rekke boplasser med så vidt synlige gammetufter fra jernalderen (Kr. f – 1000 e. Kr.) langs kysten, jf. figur 35. På disse boplassene kan en også finne smale nausttufter og ikke minst hellegroper. Hellegropene framstår som rektangulære forsenkninger på ca 1 x 2 meter. Utgravninger av disse har vist at mange er kledd med steinheller både i botn og langs sidene, jf. figur 36. Dette er nok årsaken til at de tidligere ble tolket som graver. Nyere undersøkelser har vist at hellegropene trolig har vært brukt i utvinning av spekkolje fra marine pattedyr. Det store antallet groper tyder på at produksjonen har vært større enn til eget konsum. Kontakten utad kan ha gått i retning av den norrøne befolkningen. Spekkoljen kan ha vært ett av produktene som inngikk i samenes bytterelasjoner med denne norrøne befolkningen. Hellegropene har sin hovedutbredelse fra ytre deler av Nord-Troms og nordover langs Finnmarkskysten og er et av de mest vanlige kulturminnene fra jernalderen i Nord-Troms og Finnmark. En særlig konsentrasjon av hellegroper finnes på Arnøya i Skjervøy kommune. Kulturmiljøer med runde gammetufter, hellegroper og nausttufter utgjør typiske samiske boplasser fra jernalderen.

Figur 35: Rund tuft fra jernalderen. Ildstedet ligger i sentrum på golvflaten og bak ildstedet ligger tre hvalbein. Tufta er arkeologisk undersøkt og ligger i Kongshavn i Berlevåg kommune. Foto: Bjørnar Olsen 2002.

Figur 36: Hellegrav i Berlevåg kommune. Hellegropa har heller både langs sidene og i bunn. Den er arkeologisk undersøkt og datert til 540-690 e.Kr. Foto: Elin Rose Myrvoll 2002.

4.3 Middelalder og nyere tid

Det arkeologiske materialet viser få tegn på fast tilstedeværelse av andre etniske grupper i Nord-Troms og Finnmark gjennom hele jernalderen. Først på 1200-tallet i middelalderen (1000 e.Kr. – 1550 e.Kr.) får en de første sporene som tyder på en fast norrøn eller norsk bosetting i Nord-Troms og Finnmark. Dette dreide seg i første rekke om fiskevær som ble anlagt langs ytterkysten, jf. figur 37. Flere av de tidligste fiskeværene hadde også enkle kirker og kirkegårder. Fiskeværene var preget av stor mobilitet i befolkningen i takt med fluktuasjonene i fiskeriene. De fleste av fiskeværsbosetningene fra middelalderen framstår i dag som forhøyninger i terrenget. Disse forhøyningene består av bygningsrester og organisk materiale som fiskeavfall etc. I tillegg kan en finne ulike former for tufter på fiskeværshagene for eksempel spor etter hus, gammer og naust, I 1520 var det åtte skattsteder/fiskevær fra Arnøya i sør til Sørøya i nord. Disse var (fra sør til nord): Andsnes på Arnøya, Loppa, Silda, Hasvik, Breivik, Sørvær, Fella og Mefjord. De fire sistnevnte ligger på Sørøya.

Også andre grupper gjorde seg gjeldene i nord. Området mellom Lyngstuva og Ponoj på Kolahalvøya utgjorde et enormt felles skatteland for både Norge og storfyrsten i Novgorod. Skattegodset og handelsvarene som de to nasjonalstatene etterspurte var forskjellig. Den norske etterspørselen var i særlig grad rettet mot tørrfisk. Russerne og karelerne på sin side

førte store mengder pelsverk fra de samiske områdene. Fra 1400-tallet finnes flere kilder som nevner overfall og plyndring i nord. I løpet av middelalderen kan fjordene ha blitt viktigere som samiske territorier. Kanskje skyldtes dette den store etterspørselen fra henholdsvis Norge og Novgorod. Med utgangspunkt i fjordene var det sannsynligvis lettere å kombinere fiske og produksjonen av tørrfisk med jakt, villreinfangst og produksjon av pelsverk.

Figur 37: Fiskevær fra middelalderen, Tunes i Nordkapp kommune. Kirkegården ligger til venstre i bildet. Foto: Bjørnar Olsen 2002.

Fra historisk tid kjenner en til at sjøsamene vekslet mellom sesongvise boplasser i fjordene. Vinterboplassene lå gjerne i indre fjordstrøk. Undersøkelse av gammetufter i Kvænangen har vist at den samiske bosettingen i fjorden var konsentrert til midtre og indre fjordstrøk på 14-1500-tallet. Dette kan være uttrykk for at samene på denne tiden var organisert i sosiale felleskap knyttet til geografiske områder i fjorden, også kalt *siidaer*. Dette gjenspeiles også i skattelistene.

Tilstedeværelsen av flere grupper i nord gav seg også utslag i nye byggeskikker. Mens jernalderen framstår som ensartet med hensyn til byggeskikk, finner en i middelalderen et utall av variasjoner hva gjelder gamle- eller torvhuskonstruksjoner. Dette kan sees i sammenheng med at nye grupper etablerte seg i landsdelen samt at det skjedde en gjensidig påvirkning mellom gruppene. Her kan nevnes de såkalte mangeromstuftene, jf. figur 38. Det er registrert et tjuetalls lokaliteter med slike anlegg langs kysten fra Laukøy (Skjervøy kommune) til grensa mot Russland, Disse anleggene består av komplekse

samlinger av flere rom. Anleggene kan grovt deles inn i to hovedtyper. Den ene typen er kjennetegnet av at rommene var organisert på begge sider av en sentralt plassert midtkorridor og at hvert rom hadde atkomst via denne korridoren. Den andre typen var uten midtgang. I stedet var det inngang fra ett rom til et annet. Mangeromshusene kan ha vært stasjoner eller knutepunkter i handel med og skattelegging av den samiske befolkningen. De kan også ha huset mannskap som har holdt øye med seilingsleia langs kysten og sikret interesser i fjordområdene.

Figur 38: Mangeromstuft i Kirkegårdsbukta, Hammerfest kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2007.

Variasjonen i tufter må også sees i sammenheng med endring i økonomi, for eksempel introduksjonen av fehold i den samiske økonomien. I tillegg kan det ha blitt vanligere med større grad av funksjonsdeling av bygningsmassen. Stavgammene/fellesgammene ble introdusert i Nord-Troms og Finnmark i løpet av siste del av middelalderen. Disse gammene var fellesgammer for mennesker og dyr. De kunne ha ett rom eller være inndelt i flere; for eksempel boligdel, fjøsdel og midtgang. I de sjøsamiske områdene ser det ut til at denne nye byggeskikken vinner innpass. I Kvænangen har studier vist at runde gammer på felles vinterboplasser erstattes av enkeltliggende stavgammer/fellesgammer. Fellesgammetuftene fordeler seg jevnt rundt hele fjorden på lignende vis som gårdsbebyggelsen en kjenner fra seinere tid. Stavgammene var utbredt fram til tidlig på 1900-tallet og enkelte steder enda lenger. Tuftene etter slike gammer er tallrike langs fjordene og ute på øyene, jf. figur 39.

Samtidig med endringene i byggeskikken ble sesongflyttingene kortere og de sjøsamiske områdene fikk en større grad av bofasthet. I stedet for sesongflyttinger og opphold på felles vinterboplasser ble bosettingen spredt utover på flere boplasser hvor en oppholdt seg året igjennom. Dette kan sees som et uttrykk for at siida-institusjonen ble svekket utover 16- og

1700-tallet samtidig som det skjedde en dreining mot husholdet som grunnleggende økonomiske og sosial enheten.

Sjøsamisk økonomi var basert på fiske og husdyrhold/jordbruk i kombinasjon jakt og utmarksbruk. Utmarksbruken som sanking av bær og sennagress, vedhogst, ferskvannsfiske og utmarksslått utgjorde viktige deler av økonomien. I tillegg til sommer og vinterboplassene var det vanlig med egne gammer som ble brukt i forbindelse med bærplukking, vedhogst, jakt, ferskvannsfiske etc.

Figur 39: Fellesgamme, Kirkegårdsbukta i Hammerfest kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2007.

Fra slutten av middelalderen og i de etterfølgende århundrene ble det også etablert norsk bosetting i fjordstrøkene i Finnmark. Næringsgrunnlaget for den norske befolkningen var for en stor del en kombinasjon av kommersielt fiske, husdyrhold og utnyttelse av utmarksressurser som jakt, skogbruk og bær.

Som en generell tendens, gikk fjordene fra å være utprega samiske fjorder til å bli flerkulturelle, med både samisk, norsk og kvensk befolkning. Kvenenes, sjøsamenes og senere også nordmenns bruk av utmarka til beite, vedhogst, jakt og lignende vil man ofte også finne spor etter. Eksempelvis vil man mange steder kunne se på vegetasjonen at områder har vært benyttet som utmarksslått samt tufter etter gammer benyttet både i forbindelse med slått og jakt/fangst med mer.

Den samiske befolkningen, og i særdeleshet sjøsamene i fjordstrøkene, ble utover 1800-tallet og særlig 1900-tallet utsatt for et betydelig "fornorskingspress". Mange valgte og/eller følte seg presset til å fjerne seg fra sine samiske identitet.

Som følge av innvandring fra Nord-Finland, har det mange steder i Finnmark og Nord-Troms utviklet seg bygder hvor den finske eller kvenske kulturen og språket sto, og mange steder fortsatt står, sterkt. De første kvenene kom til Nord-Norge allerede på 1500-tallet, men den største gruppen kom i perioden fra 1720 til slutten av 1800-tallet. Innledningsvis, mellom 1720 og 1820, slo kvener seg ned i områder med gode jordbruksmuligheter, i elvedaler og fjordbunner i Vest-Finnmark og Nord-Troms som bl.a. Lyngen, Alta og Skjervøy. Kvener bosatte seg også i samiske bosetningsområder i Lakselv, Børselv, Kistrand, Karasjok og Tana. De som kom, var oftest bønder og etablerte seg i stor grad i indre fjordstrøk hvor de levde av fehold kombinert med fiske samt ulike utmarksnæringer. Mot slutten av 1800-tallet bar den kvenske innvandringen i større grad preg av å være en arbeidsinnvandring og var i større grad rettet mot Øst-Finnmark.

I Troms har kvenens tradisjoner blitt ført videre i bygder som har hatt en stor konsentrasjon av kvener, for eksempel i Skibotn og Reisadalen. Folketellingslistene fra 1865 viser at 40 % av befolkningen i Reisadalen var kvener. Gården Tørfoss i Reisadalen er i dag er en del av Nord-Troms Museum, jf figur 40. Her finner man typiske eksempler på kvensk byggeskikk og bygningstekniske detaljer som at innvendige vinduskarmer skråner nedover. Bygningene her viser eksempler på kvensk byggeskikk fra 1700-tallet til 1940. Også skriftlige beretninger fra 1700-tallet forteller om kvenenes byggeskikk. Amtmann Sommerfeldt skrev i 1796 at kvenene bodde i tømmerstuer uten loft, såkalte *perter* eller røykovnsstuer. Inne i huset hadde de en stor ovn, en røykovn, uten pipe. Røyken slapp ut gjennom luker eller glugger veggene.

Figur 40: Den kvenske gården, Tørfoss, i Reisadalen, Nordreisa kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Den tyske okkupasjonsmaktas brenning i 1944 ødela svært mye av bebyggelsen i Finnmark og videre sørover til Lyngen i Troms. Dette gjaldt i særdeleshet bebyggelsen i kystområdene. Gjenreisningsbebyggelsen fra tida etter 2. Verdenskrig er derfor de eldste stående bygninger mange steder i Finnmark, jf. figur 41. Den kulturhistoriske verdien til denne bebyggelsen må sees i lys av at dette. Autensitet er en annen faktor som spiller inn i vurderingen av gjenreisningsbebyggelsens kulturhistoriske verdi. I takt med endrete krav til komfort og fasiliteter er mange gjenreisningsboliger bygget om og bygget på. Stuene er utvidet med store tilbygg, vinduer er skiftet og skiferen på taket er byttet ut med stålpanner og lignende. Slik sett er det relativt sjeldent å finne velholdte og intakte gårdstun slik det som er vist i figur

41. I Hammerfest by finnes det kvartaler med gjenreisningsbebyggelse som ennå har et enhetlig og autentisk preg. Noen av disse bygningsmiljøene er ivaretatt gjennom egne bestemmelser i kommuneplanene. Deler av gjenreisningsbebyggelsen kan derfor sies å ha arkitektoniske og kulturhistoriske kvaliteter som er verdt å bevare for ettertiden.

Figur 41: Et småbruk i gjenreisningstidens byggeskikk, Kvænangsbotn. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

4.4 Villreinfangst og reindrift

Undersøkelser har påvist at mennesker har brukt både dalførene og høyfjellet fra eldre steinalder og fram til i dag. Fjellområdene i Finnmark har primært vært utnyttet til jakt og fangst. Det store antallet og utbredelsen av fangsttinnretninger viser at villreinfangst har vært av sentral betydning.

Undersøkelser fra indre Finnmark viser at fangst av rein er drevet i minst 6000 år. Sett på bakgrunn av at det på kysten finnes boplasser som dateres helt til slutten av siste istid, må man anta at fjellområdene ble utnyttet så snart de var isfrie og det fantes noe å jakte på der. Historisk er villreinfangst kjent utøvd blant samene langt tilbake i tid. Blant sjøsamene³ kjennes villreinfangst også lenge etter at tamreindriften ble vanlig på 1500-tallet e.Kr. Det store antallet og utbredelsen av fangsttinnretninger i Troms og Finnmark viser at villreinfangst har vært av sentral betydning, og fangstgroper finnes både i lavereliggende skogsområder og i fjellet, jf. figur 42. Andre spor som kan relateres til villreinfangsten, er kjøttgjemmer og skyteskjul i tillegg til spor etter boplasser, jf. figur 44. Disse finner man ofte i områdene rundt

³ Benevnelsen *sjøsamene* brukes her om den samiske befolkningen som bodde i fjord og kyststrøkene.

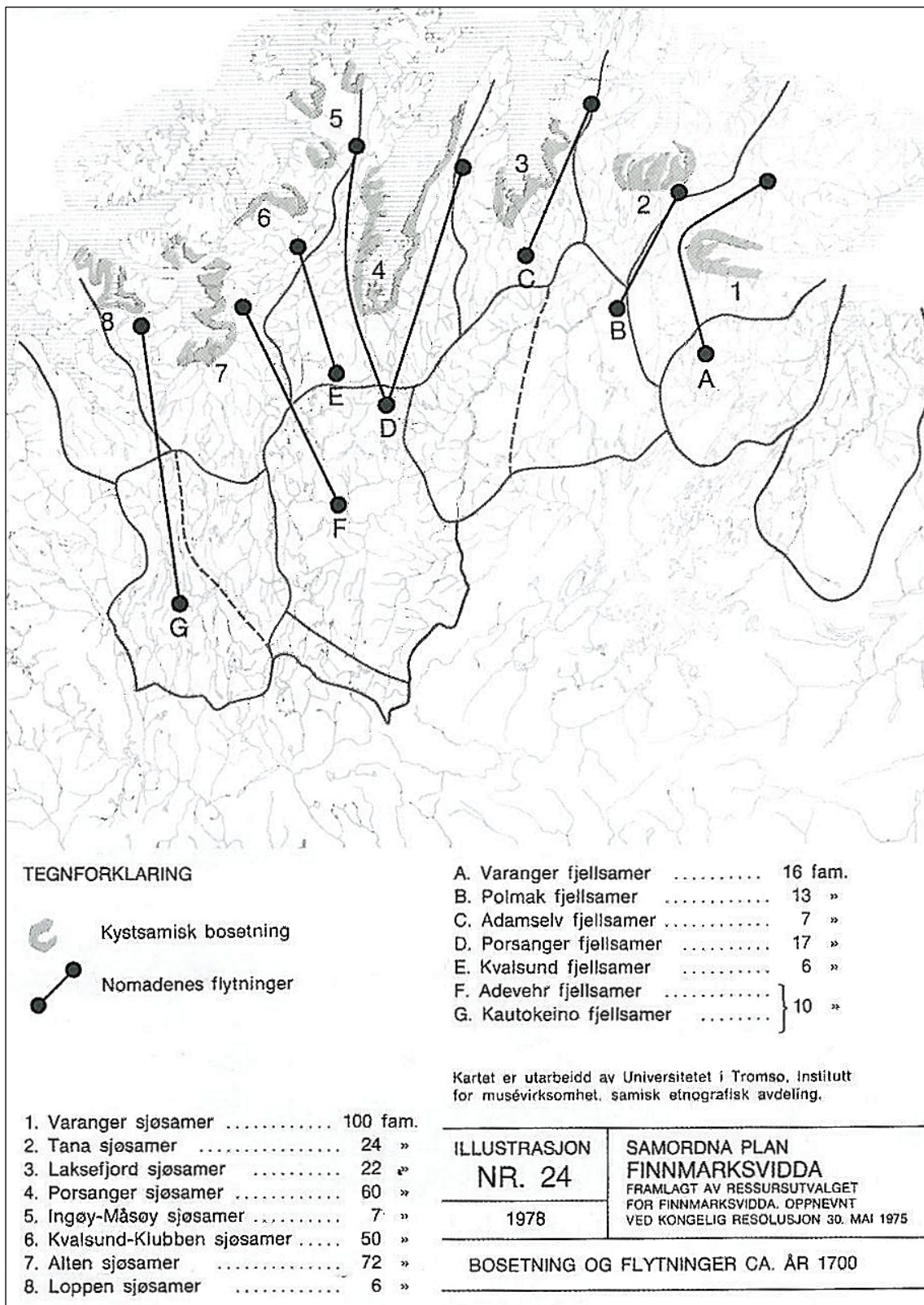
Konsekvensutredning for 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest
Kulturminner og kulturmiljø samt samisk utmarksbruk

skoggrensa og i dalførene i fjellet. Økende etterspørsel etter skinnvarer mot slutten av jernalder og i middelealderen kan ha ført til at jakten på villreinen har blitt intensivert.

Det eldste reinholdet innebar sannsynligvis bare noen få tamrein brukt til transport og som lokkedyr i villreinfangsten. Senere fikk en også små tamreinsflokker der melking inngikk i driftsformen. Det er i dag vanskelig å finne spor etter trøene hvor reinen ble holdt i forbindelse med melking etc. Dette fordi de ikke inneholder noen fysiske spor etter gjerdene. Imidlertid kan vegetasjonen gi en pekepinn. Trøene er gjerne frodigere og mer tilgrodd enn i terrenget rundt. Det var også vanlig å bruke områder med naturlig avgrensning slik som nes eller odder i innsjøer. Bosettingsmønsteret under reinpastoralismen innebar en endring sammenlignet med fangstsamfunnenes bosettingsmønster. Fangstsamfunnene hadde faste sesongboplasser som var tilknyttet ressursutnyttelsen innen et gitt territorium. Under reinpastoralismen ble bosettingsmønsteret i større grad tilpasset reinhjordens beitebehov. Dette innebar større forflytninger og at boplasslokaltetene ble spredt over større områder. Parallele flyttinger av reindriftsenheter med utgangspunkt hos innlands- og sjøsamer smeltet etter hvert sammen utover 1600-tallet. Dette er utgangspunkt for de flyttemønstrene vi kjenner i dag mellom sommerbeitene langs kysten og vinterbeitene i innlandet, jf. figur 43. Sporene etter boplassene som har ligget langs reinens vandringsleder samt i dens sommer- og vinterland kan for eksempel være ulike former for ildsteder, teltringer og runde gammetufter, jf. figurene 45-46.

Figur 42: Fangstanlegg i Guovdageainnu/Kautokeino kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2006.

Figur 43: Fra slutten av 1600-tallet oppstod det nomadisk flyttemønster i Finnmark, som følge av at reinholdet ved kysten og i innlandet smeltet sammen (Vorren 1978 og Hansen og Olsen 2004: 258).

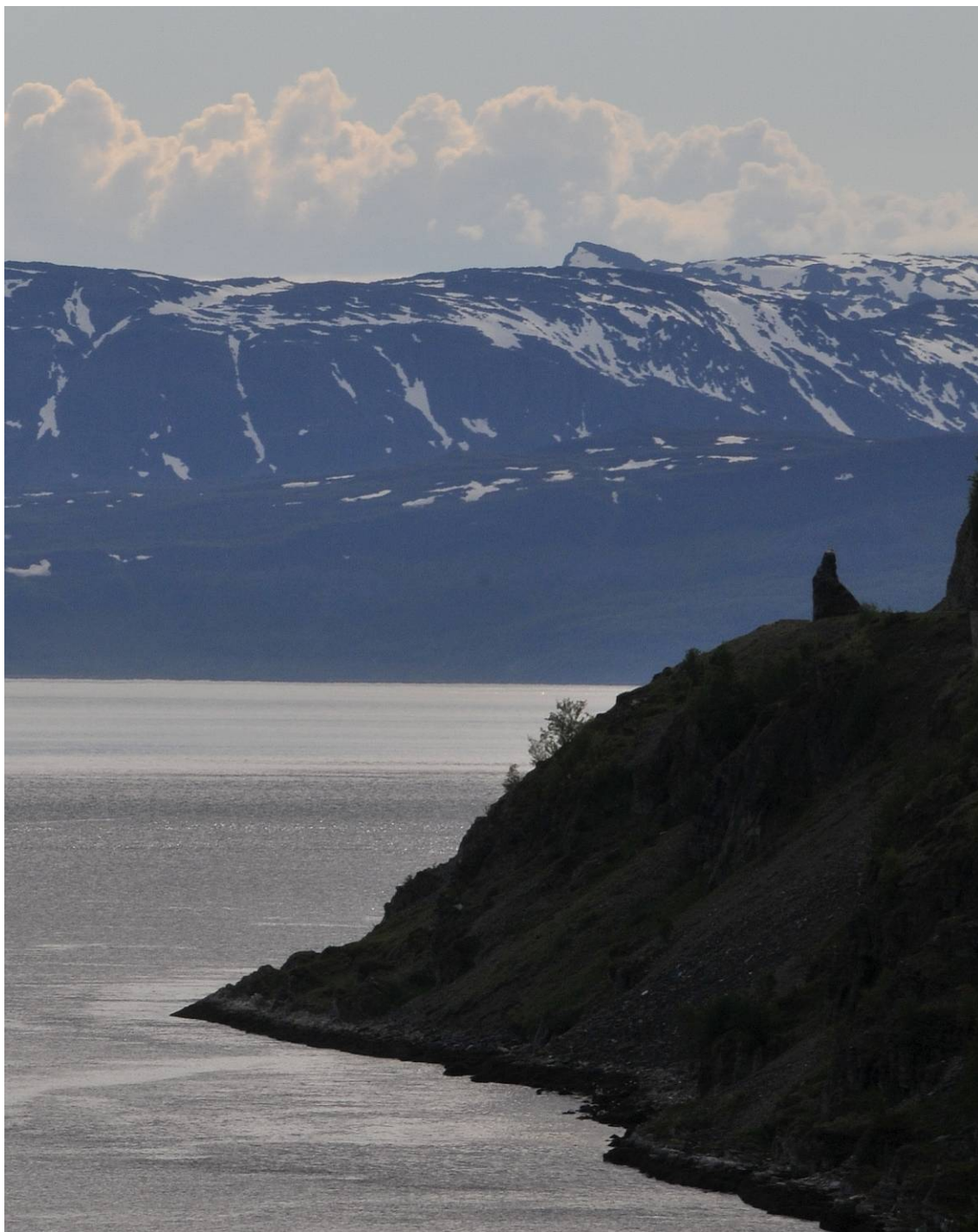
Figur 44: Kjøttgjemme, sør for Spikaroaivi, Porsanger kommune. Foto: Stine Barlindhaug 2006.

Figur 45: Ildsted i Láhpoluoppal, i Guovdageainnu/Kautokeino kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2006.

Figur 46: Teltring ved skoggrensa ved Gaggaguolba i Porsanger kommune. Foto: Kristin Os 2005.

Figur 47: Áhkánjarstábba, et samisk offersted og blikkfang i Fálesnuorri/Kvalsundet i Kvalsund kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

4.5 Tro, religion og gravskikk

Enkelte fysiske trekk ved utformingen av de samiske boplassene og boligene kan sees i sammenheng med deres gamle tro og religion. I tillegg fantes det også egne steder og naturformasjoner som ble sett som tilholdssted for en åndelig kraft, nærmere bestemt

offersteder og/eller helligsteder. Dette kunne være hele fjell, karakteristiske klippeblokker og steiner, trær, skoger, kilder og innsjøer. Det fantes også menneskeskapte konstruksjoner som ble brukt i religiøse ritualer slik som ringforma offersteder og labyrinter. Labyrintene ligger hovedsaklig nær dagens flomål. På grunn av havforskyvningen kan de derfor ikke være særlig eldre enn ca 1000- 1500 år. De øvrige kulturminnene innen denne kategorien kan vanskeligere aldersbestemmes. Offerstedene og/eller helligstedene ble oppsøkt blant annet i forbindelse med fiske, jakt og reinflytting. Ennå gjenstår det et stort arbeid med hensyn til å kartlegge og registrere helligsteder og /eller offersteder. Mange av de som er kjent, er å finne langs flyttveiene mellom reinens sommer- og vinterbeite. Tradisjonelt ble stedene oppsøkt for å be om hell i reindriften.

Det finnes også eksempler i etnografisk materiale på at folk forholdt seg til helligstedet selv på lang avstand. Det kunne være at en hilste til stedet når en kom sjøvegen eller kom flyttende forbi med reinflokken. I en beretning fra Nordreisa fortelles det om en reindriftsutøver som kledde seg i finklær når han flyttet gjennom Rokkilvåggii med reinflokken. Dette gjorde han for å hedre fjellet Girjegáisá (1212 moh) som lå over ei mil sør for Rokkilvaggi. Andre offersteder som ligger ved fiskevann og elver, ble ofret til for fiskelykke. Likeledes finnes det offersteder ved sjøen i forbindelse med kveitefiske. Noen av offerstedene har en framtrødende plass i terrenget og er synlige på langt hold, jf. figur 47. Videre er det dessuten mange offersteder og/eller helligsteder som har en menneske- eller dyrelignende form.

En annen kulturminnetype som er utbredt innen det samiske bosettingsområdet, er urgravene, jf. figur 48. Dette er en gravskikk en finner de første sporene etter i det første årtusenet f. Kr. Gravskikken holdt seg noen steder helt fram til 1800-tallet. Kontakt med den norske fiskeværbevolkingen samt den kristne misjoneringen som for alvor tok til på 1700-tallet, førte til at denne gravskikken opphørte til fordel for kristen gravskikk. Forskning har imidlertid vist at tidlige kristne samiske graver kunne inneholde trekk fra den gamle gravskikken.

De første kirkene og kirkegårdene i Vest-Finnmark ble anlagt i fiskeværene på ytterkysten, jf. figur 37. I Hammerfest ble kirka bygget omkring 1620. Talvik fikk sin første kirke 1704, og dette var trolig Finnmarks første korskirke. Rundt 1720 ble alle kirkene Nord-Norge med tilhørende inntekter, lagt til Misjonskassen for å finansiere blant annet samemisjon. Dette fikk fart på byggingen av misjonskirker innover i fjordstrøkene, og Kvalsund fikk sitt første kapell allerede i 1719. Den første kirken i Kvænangen ble bygd på Skorpa. I Gáivuona/Kåfjord kommune ble det første kapellet bygget i 1722 i forbindelse med T. v. Westens første misjonsreise. I 1776 ble Lyngen og Skjervøy skilt ut fra Tromsø prestegjeld som selvstendige prestegjeld. I 1865 ble også Balsfjord skilt ut som eget prestegjeld. Se for øvrig figur 49.

Figur 48: Urgraver i rullesteinsur, Kirkegårdsbukta i Hammerfest kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2007.

Figur 49: Utsikt over den eldre delen av Sandeng hjelpekirkegård, Gáivuona/Kåfjord kommune. Kirkegården ble innvidd i 1901. Foto: Asgeir Svestad, 2003.

4.6 Bergverksdrift

I Nord-Troms og Vest-Finnmark finnes flere eksempler på etablering av gruver på 1800-tallet. I Gáivuona/Kåfjord kommune ble den første koppermalmen funnet i 1860-årene. I 1898 ble selskapet Norwegian Copper Mines Ltd. stiftet og gruvedriften kom i gang. Birtavarre Gruber overtok anlegget i 1909. Driften holdt fram til 1919. I dag er det gamle administrasjonsområdet i Ankerlia tilrettelagt med en kultursti, jf. figur 50. Her kan man se ruinene etter smelteverket, boliger, brakker, kontor og butikk. Fra Ankerlia går de gamle anleggsvegene opp til de forskjellige gravene. Gruvedrift etter kopper fant også sted i Moskodalen i Nordreisa kommune. Moskodalen er en sidedal til Reisadalen, og foretaket gikk konkurs i 1907. Ti år senere ble anlegget kjøpt av Birtavarre Gruber som drev gravene i ett år. Den siste driftsfasen i Moskodalen var i tidsrommet 1929-30.

Nord for Moskodalen i Vaddas var det også gruvedrift etter kopper. Gruvedriften her begynte rundt 1900 og holdt fram med vekslende intensitet til 1958.

I Alta kommune startet virksomheten til Kåfjord kobberverk allerede i 1826 og etter hvert fikk en også et eget smelteverk her. Raipas gruve i Alta startet opp i regi av Kåfjord kobberverk i 1830. To år senere ble Norges første underjordisk jernbane bygget i denne gruva. Raipas gruve ble nedlagt i 1878. Kåfjord Kopperverk ble drevet i to perioder fra 1826-78 og fra 1890-1909. Kåfjord Kopperverk regnes som den første større gruvevirksomhet i Finnmark.

I Porsa gruve i Kvalsund kommune startet utvinning av koppermalm i 1890. Driften opphørte i 1931.

En annen bergverksressurs er skifer. Fra omtrent 1870-tallet ble skiferdrift en binæring for bøndene i Alta i Finnmark, samt i Kvænangen og Nordreisa i Nord-Troms. Produksjonen av skifer i Alta begynte allerede i 1858. Denne første produksjonen fram til 1890 var mest til eget bruk. Senere ble det produsert skifer til innenlands bruk og fra 1929 begynte man å eksportere.

Skiferdriften begynte i Tverrelvdalen. Etter 1900 fulgte Peska, Raftesvarre og Detsika etter. Stilla er det nyeste av de større bruddstedene, og driften her startet i 1927. Skiferdriften i Alta foregikk hovedsakelig høst og vinter som binæring. Hver skiferdriver hadde sitt eget utmål hvor han drev sitt brudd fra en skiferstue. Skiferfeltene lå på statens grunn, og siden 1933 har de vært forpaktet av A/L Alta Skiferbrudd som er en sammenslutning av skiferdrivere. Skiferdriften har satt tydelige spor etter seg i terrenget, jf. figur 51. Det finnes ennå spor etter den eldste bergverksdriften.

Figur 50: Ankerlia. Gruvedrift i Gáivuona/Kåfjord kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 51: Skiferdrift har satt tydelige spor etter seg i terrenget; her fra dagens driftsområde i Peska, Alta kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

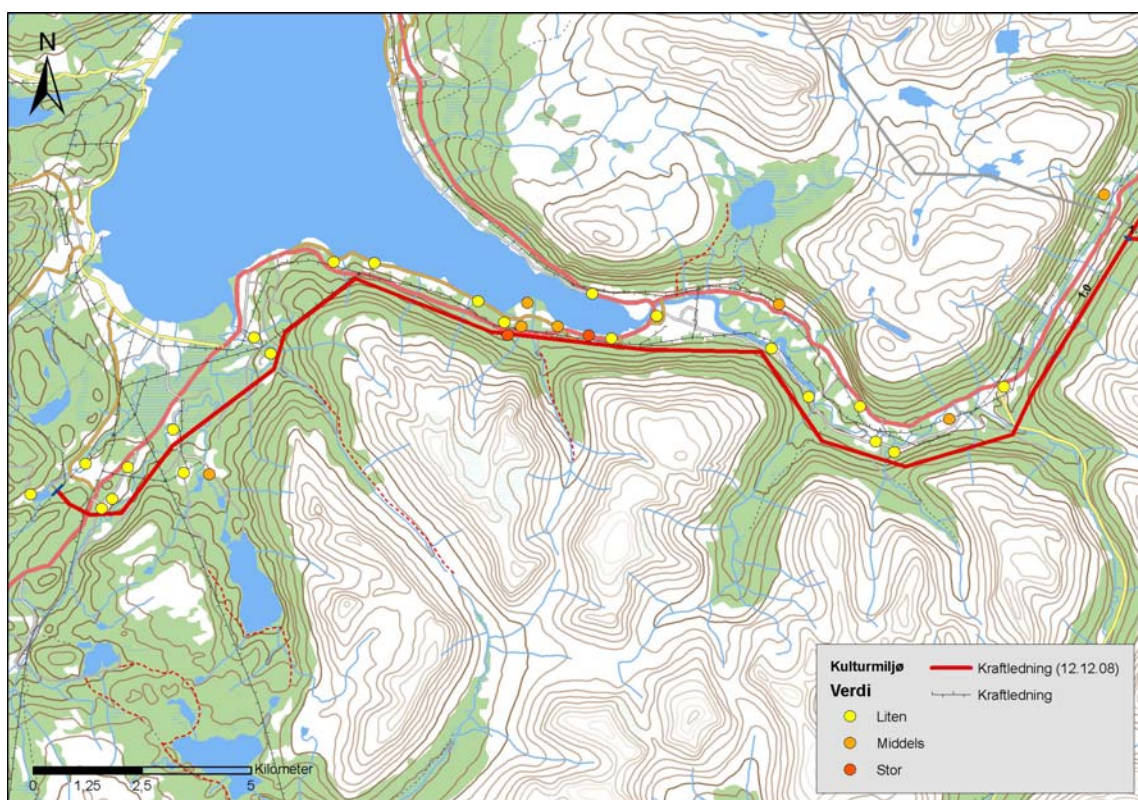
5 Kulturminner og kulturmiljøer

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 77 kulturmiljø i plan- og influensområde for det planlagte tiltaket. Kulturmiljøene er skjematisk markert på kart (vedlegg 1-5).

5.1 Seksjon 1, Balsfjord kommune

5.1.1 Kulturmiljø

På denne strekningen er det funnet grunnlag for å definere til sammen 30 kulturmiljø.

Figur 52: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 1.

Kulturmiljø Mollund

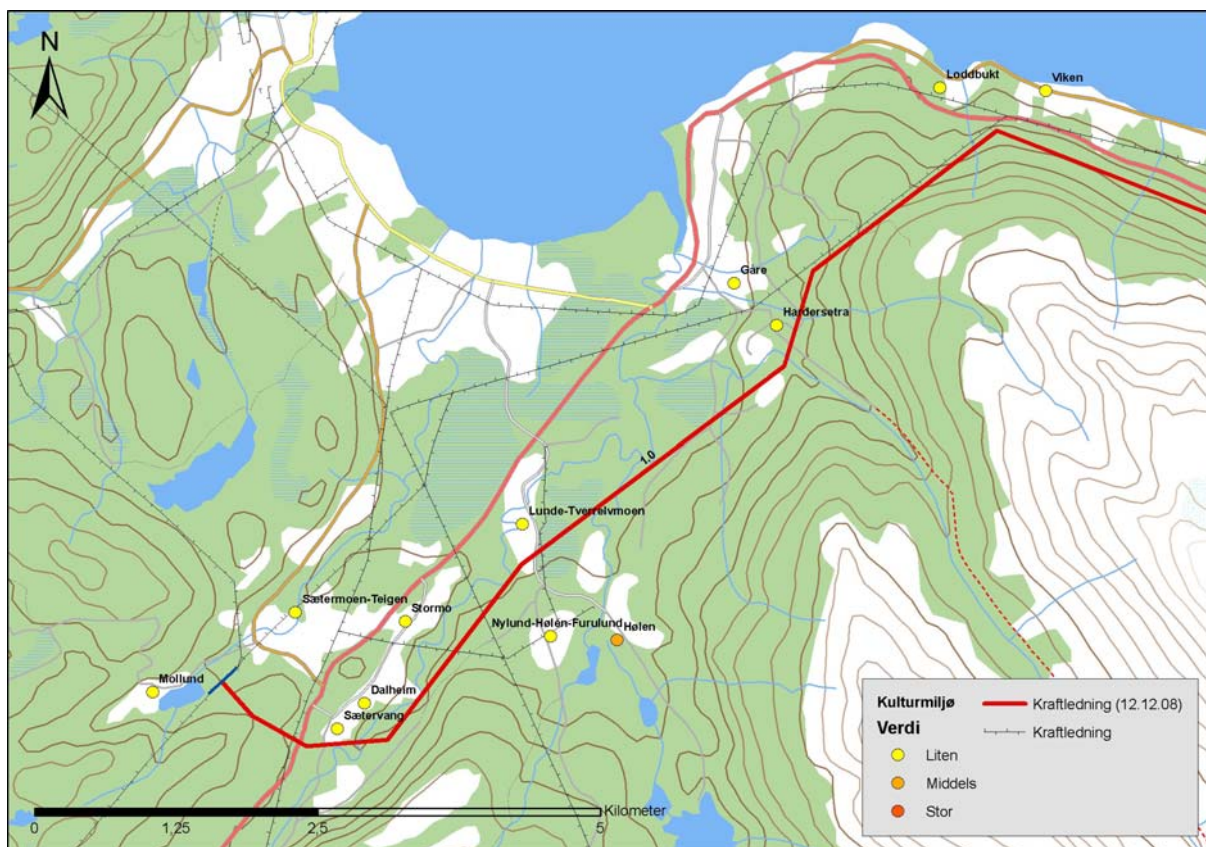
Kulturmiljøet (figur 53) omfatter en enkelt bygning registrert i Sefrak-registeret.

- Sefrak Id 1933001203 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med bølgeblekk.

Bygningen er representativ for området, men vanlig forekommende.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelses og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Mollund vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Figur 53: Kulturmiljø omkring Balsfjorden (Sørkjosen).

Kulturmiljø Sætermoen - Teigen

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter tre bygninger registrert i Sefrak-registeret.

Sætermoen

- Sefrak Id 19330012039 – Driftsbygning fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med bølgeblekk.

Teigen

- Sefrak Id 19330012034 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med bølgeblekk.
- Sefrak Id 19330012035 - Sjå 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen er revet.

Bygningene er tilknyttet gårdsdrift og er representative, men vanlig forekommende i området. En av bygningene er fra første del av 1900-tallet, og kulturmiljøet innehar med det en viss tidsdybde.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Sætermoen - Teigen vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Sætervang

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter en enkelt bygning registrert i Sefrak-registeret.

- Sefrak Id 19330012037 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med hugd skifer.

Bygningen, som er tilknyttet gårdsdrift, er representativ men vanlig forekommende i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Sætervang vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Dalheim

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter en enkelt Sefrak-registrert bygning.

- Sefrak Id 19330012036 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med hugd skifer.

Bygningen er representativ for gårdsdrift i området, men vanlig forekommende.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Dalheim vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Stormo

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter to Sefrak-registrerte bygninger.

- Sefrak Id 19330012032 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330012033 - Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter to bygninger tilknyttet gårdsdrift. Bygningene er representative, men vanlig forekommende i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Stormo vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Nylund – Hølen - Furulund

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter til sammen seks Sefrak-registrerte bygninger.

Hølen

- Sefrak Id 19330012018 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330012019 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).

Nylund:

- Sefrak Id 19330012020 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal). Vanlig saltak.
- Sefrak Id 19330012021 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal). Vanlig saltak.

Furulund:

- Sefrak Id 19330012022 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen er i dag revet.
- Sefrak Id 19330012023 - Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen er i dag revet.

Kulturmiljøet omfatter bygninger tilknyttet gårdsdrift (3 bruk). To av bygningene er imidlertid revet (Furulund). Bygningene er representative, men vanlig forekommende i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Nylund-Hølen-Furulund vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Hølen

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter sju Sefrak-registrerte bygninger.

- Sefrak Id 19330012024 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330012025 – Bu fra 1900-tallet.
- Sefrak Id 19330012026 – Utedo fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330012027 – Driftsbygning fra 1800-tallet (fjerde kvartal).
- Sefrak Id 19330012028 – Melkebu fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19330012029 – Stall fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19330012030 – Sommerfjøs fra 1900-tallet (første kvartal).

Kulturmiljøet omfatter ulike typer bygninger tilknyttet gårdsdrift. En av bygningene er fra siste del av 1800-tallet og 3 er fra første del av 1900-tallet. Kulturmiljøet omfatter dermed bygninger som er av en høyere alder enn det som er vanlig forekommende i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Hølen vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Lunde - Tverrelvmoen

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter to bygninger registrert i Sefrak-registeret.

- Sefrak Id 19330012016 – Bolighus (sjå) fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330012017 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Bygningene er representative, men vanlig forekommende i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Lunde - Tverrelvmoen vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø – Hardersetra

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter en Sefrak-registrert bygning.

- Sefrak Id 19330011028 – Høyløe.

Bygningen som er registrert var en ruin ved registreringstidspunkt.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, opplevelses- og bruksverdi.

Kulturmiljø Hardersetra vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø – Gåre

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter en Sefrak-registrert bygning.

- Sefrak Id 19330011027 – Våningshus fra første del av 1900-tallet (første kvartal).

Bygningen skal opprinnelig være brukt som skolebygning.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Gåre vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Loddbuk

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter to kulturminnelokaliteter hvis status er uavklart, samt sju Sefrak-registrerte bygninger.

- Askeladden Id 47830 – Gravhaug.
- Askeladden Id 38912 – Funnsted for harpun av jern.
- Sefrak Id 19330011003 – Ruin etter driftsbygning.
- Sefrak Id 19330011004 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er dekket med bølgeblikk.
- Sefrak Id 19330011005 - Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330011006 - Våningshus fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19330011007 - Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330011008 - Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330011009 - Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak.

Kulturmiljøet anses å inneha en viss kunnskapsverdi tilknyttet kulturminnene ettersom de forteller noe om områdets historie og forhistorie. Gravhaugen (Id 47830) er imidlertid tapt. Bygningsmassen er tilknyttet gårdsdrift og er representativ, men vanlig forekommende i området. Det er også en del øvrig (nyere) bebyggelse/bygningsmasse i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Loddbuk vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Viken

Kulturmiljøet (figur 53) omfatter to bygninger registrert i Sefrak-registeret.

- Sefrak Id 19330011001 - Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330011002 - Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter to bygninger som er representative, men vanlig forekommende i området. Det er også en del øvrig (nyere) bebyggelse/bygningsmasse i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Viken vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Slettnes

Kulturmiljøet (figur 54) omfatter to Sefrak-registrerte bygninger.

- Sefrak Id 19330007033 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330007034 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger tilknyttet gårdsdrift. Bygningene er representative, men vanlig forekommende. I dag er det en del øvrig (nyere) bebyggelse/bygningsmasse i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Slettnes vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Lindbu

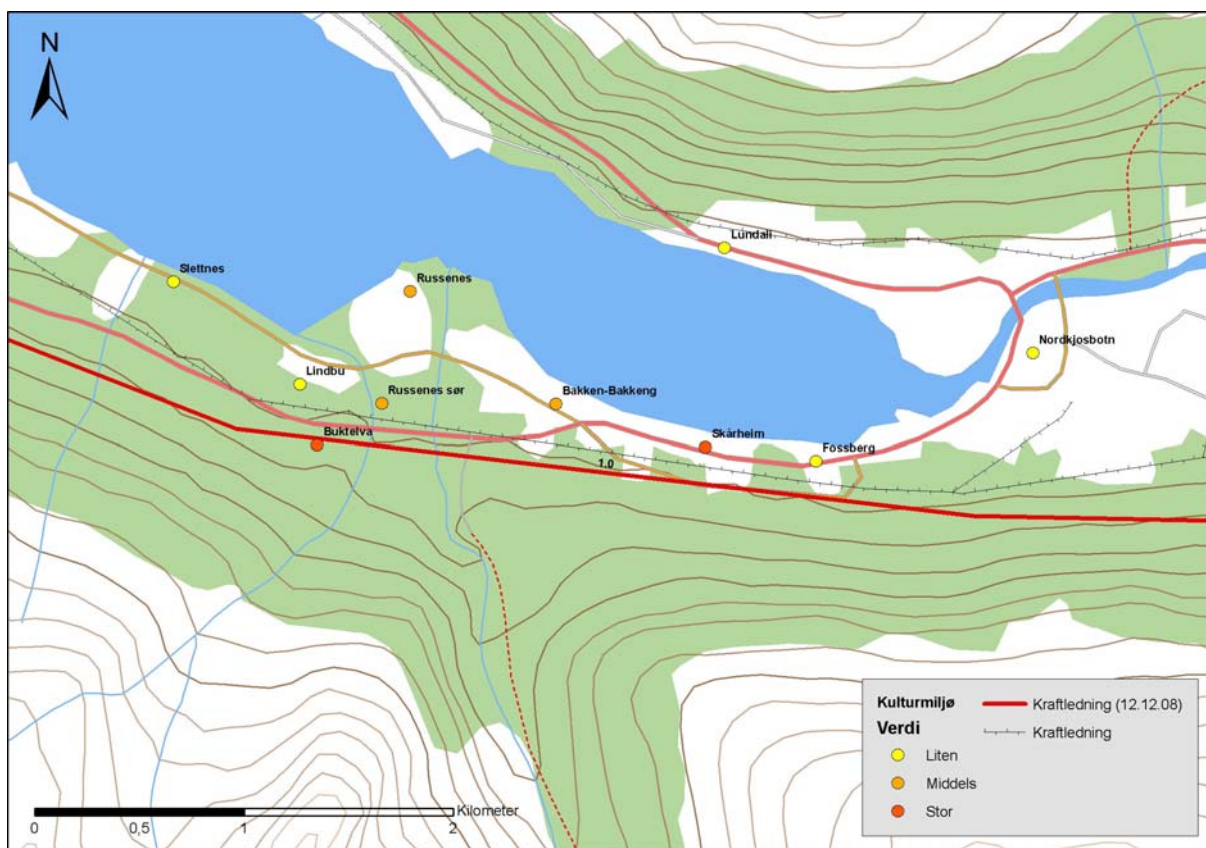
Kulturmiljøet (figur 54) omfatter en lokalitet med ett automatisk fredet kulturminne.

- Askeladden Id 8429 – Lokaliteten omfatter ett ildsted vurdert å være førreformatorisk (nærmere beskrivelse mangler).

Kulturmiljøet omfatter en kulturminnetype som er representativ, men vanlig forekommende.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi og liten opplevelses- og bruksverdi.

Kulturmiljø Lindbu vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Figur 54: Kulturmiljø omkring Balsfjorden, Nordkjosbotn.

Kulturmiljø Russenes sør

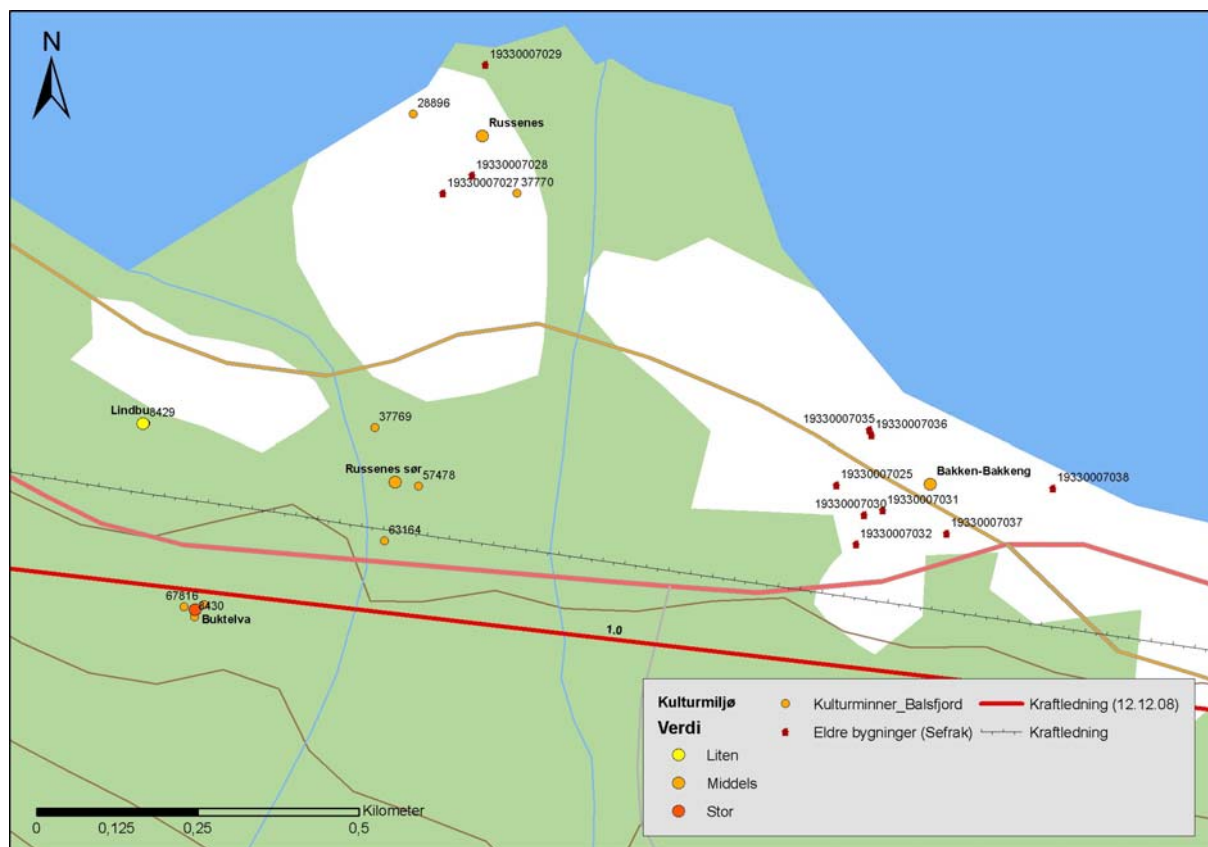
Kulturmiljøet (figur 54 og 55) omfatter to automatisk fredete kulturminner, samt ett kulturminne hvis vernestatus er uavklart.

- Askeladden Id 57478 – Lokaliteten omfatter en teltring/ildsted. Ildstedet er rundt og 0,6 m i diameter. Område/stedet skal ha vært tilholdssted for svenske reindriftssamer i tidligere tider. Et nes nedenfor heter Reennes som "minne" etter denne virksomheten.
- Askeladden Id 63164 – Lokaliteten omfatter en steinkonstruksjon i form av en oval steinsetning (1,5 x 0,8 m) oppbygd av omkring 20 stein (opp til 0,5 m lange) som er lagt i 3 lag (0,5 m høy). Stedet skal ha vært et stoppested for de svenske reindriftssamene under flytting. Et nes nedenfor heter Reennes.
- Askeladden Id 37769 – Lokaliteten omfatter en etterreformatorisk hustomt (nærmere beskrivelse mangler).

Kulturmiljøet omfatter kulturminner tilknyttet samisk reindriftsvirksomhet i området. Ut over kulturminnene er denne reindriften kjent fra øvrige kilder (tradisjon er tilknyttet stedet) samt at stedsnavn i området forteller om samisk tilstedeværelse. Kulturminnene inngår således i en større sammenheng. Kulturminnene anses som autentiske og representative for områdets kulturhistorie. Kulturmiljøet omfatter videre en nyere tids hustomt.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi og middels opplevelsesverdi. Bruksverdi anses å være liten.

Kulturmiljø Russenes sør vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Figur 55: Kulturminner og eldre bygninger på Russenes ved Balsfjorden.

Kulturmiljø Bukteelva

Kulturmiljøet (figur 54 og 55) omfatter tre lokaliteter med til sammen tre kulturminner. Det ene kulturminneret er automatisk fredet (Id 57577), mens vernestatus for de to øvrige er uavklart.

- Askeladden Id 57577 – Lokaliteten omfatter en offerring. Mulig offerplass i form av en hesteskoformet røyslignende steinsetning. Steinsetningen er 17 x 11 m og opp til 1,8 m høy. Tolkning av funksjon anses som usikker (jf. registrering). Det er heller ikke kjent lokal tradisjon tilknyttet kulturminneret. Kulturminneret er automatisk fredet.
- Askeladden Id 67816 – Lokaliteten omfatter en oval grop/steinuttak. Gropen er 4 x 3,5 m stor og 1,5 m dyp. I henhold til registreringen er det mulig at kulturminneret kan settes i sammenheng med Id 57577 (mulig steinuttak). Status for kulturminneret er uavklart.
- Askeladden Id 8430 – Lokaliteten omfatter en heller. Rester av trekonstruksjon (synlig ved registrering i 1998) indikerer moderne bruk (jakheller), men helleren kan ha vært brukt tidligere. Status er uavklart.

Kulturmiljøet omfatter ulike kulturminneretyper som avspeiler ulike aspekter ved områdets kulturhistorie. To av kulturminnerene kan være relatert til før-kristen religionsutøvelse i området. Hellere har både i historisk og forhistorisk tid vært tatt i bruk. Kulturminneret Id 8430 har vært brukt i nyere tid, men brukstiden kan være betydelig.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, middels til stor opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Bukteelva vurderes samlet sett å ha **stor verdi**.

Kulturmiljø Russenes

Kulturmiljøet (figur 54 og 55) omfatter ett automatisk fredet kulturminne og ett kulturminne hvis status er uavklart. Videre omfatter kulturmiljøet tre Sefrak-registrerte bygninger.

- Askeladden Id 28896 – Lokalteten omfatter en nausttuft. En rektangulær nausttuft som er 13 x 8 m stor (orientert Ø-V) med 1-2 m brede voller. Tuften er fra førreformatorisk tid. Kulturminnet er automatisk fredet.
- Askeladden Id 37770 – Lokalteten omfatter hustuft. Tuften er etterreformatorisk (nærmere beskrivelse mangler). Vernestatus er uavklart.
- Sefrak Id 19330007027 – Stall fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med bølgeblikk.
- Sefrak Id 19330007028 – Bolighus fra 1800-tallet (tredje kvartal).
- Sefrak Id 19330007029 – Naust fra 1900-tallet (første kvartal). Naustet har vanlig saltak tekket med torv (never med jord/torv over).

Kulturmiljøet inneholder kulturminner og bygninger tilknyttet bosetning og virksomhet i området. Deler av bygningsmassen stammer fra siste halvdel av 1800-tallet og første del av 1900-tallet, og er eldre enn det som er vanlig i dette området. Bygningen fra 1800-tallet (Id 19330007028) er imidlertid revet. Kulturminner og bygninger avspeiler ulike perioder og kulturmiljøet innehar tidsdybde.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Russenes vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Bakken - Bakkeng

Kulturmiljøet (figur 54 og 55) omfatter åtte Sefrak-registrerte bygninger.

Bakken:

- Sefrak Id 19330007035 – Bolighus/uthus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med bølgeblikk.
- Sefrak Id 19330007036 – Stabbur/uthus fra 1900-tallet (første kvartal)
- Sefrak Id 19330007038 – Naust fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med torv (never med jord/torv over).

Bakkeng:

- Sefrak Id 19330007025 – Bolighus fra 1900-tallet (første kvartal). Huset har pulttak tekket med hugd skifer.
- Sefrak Id 19330007030 – Fjøs/stall fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med torv (never med jord/torv over).
- Sefrak Id 19330007031 – Kokehus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med bølgeblikk.
- Sefrak Id 19330007032 – Smie fra 1900-tallet. Bygningen har vanlig saltak og er tekket med torv (never med jord/torv over).
- Sefrak Id 19330007037 – Sommerfjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med torv (never med jord/torv over).

Kulturmiljøet omfatter en rekke forskjellige bygninger og bygningstyper representative for området. Bygningene representerer i så måte flere sider av områdets gårdsbosetning. Flere av bygningene er fra første del av 1900-tallet (første kvartal) og er i så måte noe eldre enn vanlig for bygningsmassen i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels til stor kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Bakken - Bakkeng vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Skårheim

Kulturmiljøet (figur 56) omfatter to lokaliteter med til sammen seks automatisk fredete kulturminner og en Sefrak-registrert bygning.

- Askeladden Id 28897.1-5 – Lokaliteten omfatter fem gammetufter og en grop/matgjemme. Tre av gammetuftene er rektangulære og omkring 7 x 5 m store, en av gammetuftene er rund og 5 m i diameter, mens en tuft er oval og omkring 6 x 4 m stor. Gropen/matgjemmet er omkring 1 x 1 og 0,5 m dypt. Dette skal være tuftene etter en Jørn-Johan som levde her på slutten av 1700-tallet. Et eldre navn på stedet er også "Jørnjord'n". Bosetningen på "Jørnjord'n" er etter alt å dømme sjøsamisk.
- Askeladden Id 67815 – Lokaliteten omfatter et matgjemme/forrådsgeråd. Kulturminnet virker etter beskrivelse å være det samme som er registrert under Id 28897.
- Sefrak Id 19330007026 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som representerer sjøsamisk bosetning i området. Kulturminnene er representative for områdets kulturhistorie. Det er videre knyttet tradisjon til tuftene og stedet og kulturminnene inngår således i en større sammenheng. Bygningen som står oppført i Sefrak-registeret, er i dag revet.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å stor kunnskapsverdi og middels til stor opplevelsesverdi. Bruksverdi anses å være liten.

Kulturmiljø Skårheim vurderes samlet sett å ha **stor verdi**.

Kulturmiljø Fossberg

Kulturmiljøet (figur 56) omfatter to Sefrak-registrerte bygninger.

- Sefrak Id 19330008036 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330008037 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området. Europaveien går i dag gjennom kulturmiljøet.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Fossberg vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Figur 56: Kulturmiljø ved Nordkjosbotn.

Kulturmiljø Lundali

Kulturmiljøet (figur 56) omfatter en Sefrak-registrert bygning.

- Sefrak Id 19330008031 – Fjøs fra 1900-tallet (første kvartal). Taket er vanlig saltak og er tekket med hugd skifer.

Kulturmiljøet omfatter en bygning som er noe eldre enn vanlig, men bygningen er ellers vanlig forekommende.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Lundali vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Nordkjosbotn

Kulturmiljøet (figur 56) omfatter til sammen sju Sefrak-registrerte bygninger.

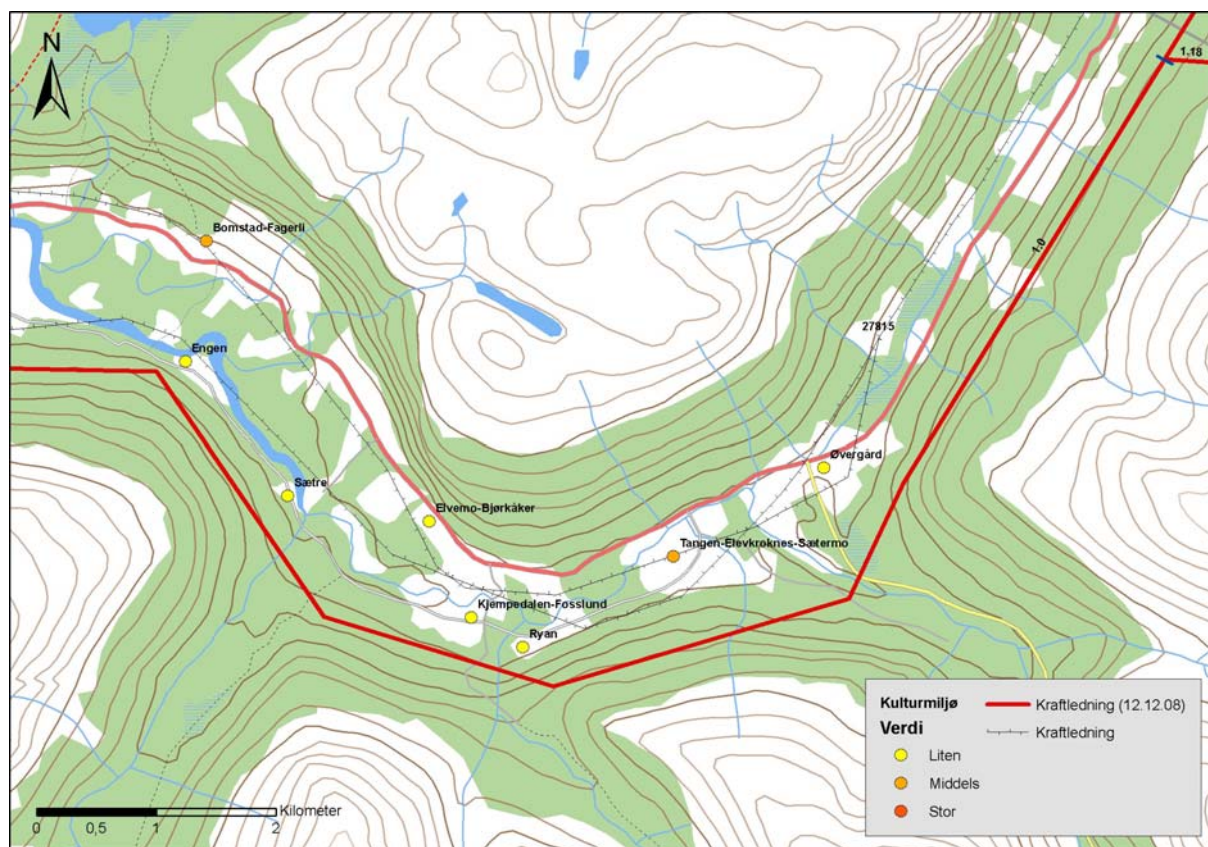
- Sefrak Id 19330008028 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med skifer.
- Sefrak Id 19330008029 – Bolighus fra 1900-tallet (første kvartal). Taket er vanlig saltak som er tekket med skifer.
- Sefrak Id 19330008030 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal). Taket er vanlig saltak og er tekket med hugd skifer.

- Sefrak Id 19330008032 – Bolighus fra 1900-tallet (første kvartal). Taket er vanlig saltak.
- Sefrak Id 19330008033 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med bølgeblekk.
- Sefrak Id 19330008034 – Uthus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak.
- Sefrak Id 19330008035 – Bolighus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har halvvalmtak og er tekket med skifer.

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området. Tre av bygningene er fra første del av 1900-tallet. Bygningsmassen i Nordkjosbotn består av eldre og nyere bygninger, og kulturmiljøet er ikke enhetlig.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Nordkjosbotn vurderes samlet sett å ha liten verdi.

Figur 57: Kulturmiljø på Balsfjordeidet.

Kulturmiljø Bomstad - Fagerli

Kulturmiljøet (figur 57 og 58) omfatter til sammen 18 Sefrak-registrerte bygninger.

Bomstad:

- Sefrak Id 19330008019 – Fjøs fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19330008020 – Uthus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har saltak tekket med torv (never med jord/torv over).
- Sefrak Id 19330008021 – Arbeidshus fra 1700-tallet (andre kvartal). Bygningen har saltak tekket med torv (never med jord/torv over). Yttervegger er lafteverk.

Bakkeringen:

- Sefrak Id 19330008018 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk.

Murvang:

- Sefrak Id 19330008016 – Fjøs fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19330008017 – Bolighus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk.

Dale:

- Sefrak Id 19330008014 – Uthus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk.
- Sefrak Id 19330008015 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk.

Lund:

- Sefrak Id 19330008010 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk.

Solli:

- Sefrak Id 19330008011 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk.
- Sefrak Id 19330008012 – Sommerhus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk.

Frydenlund:

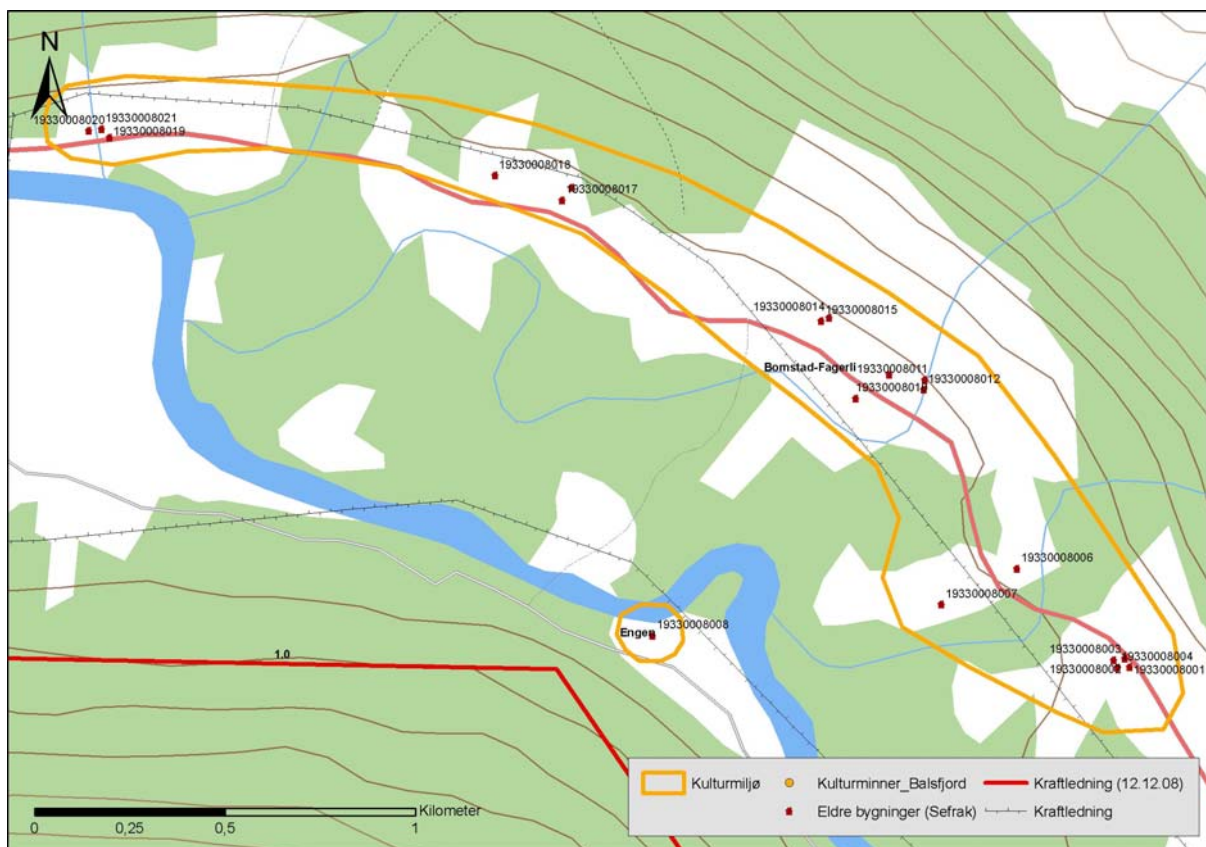
- Sefrak Id 19330008013 – Bolighus. Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk.

Engen:

- Sefrak Id 19330008006 – Uthus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har saltak tekket med torv. Veggene er bindingsverk kledd med ubearbeidet trevirke.
- Sefrak Id 19330008007 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk.

Fagerli:

- Sefrak Id 19330008001 – Fjøs fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk. Veggene er lafteverk uten kledning.
- Sefrak Id 19330008002 – Uthus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330008003 – Bolighus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har saltak tekket med aluminium bølgeplater. Veggene er lafteverk kledd med aluminium bølgeplater.
- Sefrak Id 19330008004 – Vedsjå fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har saltak tekket med bølgeblikk.

Figur 58: Kulturmiljøet Bomstad-Fagerli.

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området. En av bygningene fra 1700-tallet, og er med det sjelden i dette området. Kulturmiljøet innehar noe tidsdybde. Dette er et område med en del nyere bebyggelse og kulturmiljøet er ikke enhetlig.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Bomstad - Fagerli vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Engen

Kulturmiljøet (figur 57) omfatter en Sefrak-registrert bygning.

- Sefrak Id 19330008008 - Kokehus fra 1900-tallet (første kvartal).

Kulturmiljøet omfatter en bygningstype som er representativ for bosetning i dette området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Engen vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Sætre

Kulturmiljøet (figur 57) omfatter to Sefrak-registrerte bygninger.

- Sefrak Id 19330008022 – Fjøs fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19330008023 – Uthus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området. En av bygningene (Id 19330008022) er i dag revet.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Sætre vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Elvemo - Bjørkåker

Kulturmiljøet (figur 57) omfatter to Sefrak-registrerte bygninger.

- Sefrak Id 19330008005 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330008009 – Høyhus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med torv (never med jord/torv over).

En av bygningene (Id 19330008005) er i dag revet.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Elvemo - Bjørkåker vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Kjempedalen - Fosslund

Kulturmiljøet (figur 57) omfatter fem Sefrak-registrerte bygninger.

Kjempedalen:

- Sefrak Id 19330008025 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med asbestsementplater (eternitt og lignende).
- Sefrak Id 19330008026 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19330008027 – Uthus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Fosslund:

- Sefrak Id 19330008019 – Uthus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med torv (never med jord/torv over).
- Sefrak Id 19330008020 – Bolighus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med skifer.

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Kjempedalen - Fosslund vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Ryan

Kulturmiljøet (figur 57) omfatter en Sefrak-registrert bygning.

- Sefrak Id 19330009018 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter en bygning som er vanlig forekommende, men representativ for bosetning i dette området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Ryan vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Tangen – Elvekroken - Sætermo

Kulturmiljøet (figur 57) omfatter åtte Sefrak-registrerte bygninger.

Tangen:

- Sefrak Id 19330009013 – Bolighus fra 1900-tallet.
- Sefrak Id 19330009014 – Fjøs.
- Sefrak Id 19330009015 – Uthus med bu.

Elvekroknes:

- Sefrak Id 19330009021 – Fjøs fra 1800-tallet (fjerde kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med bølgeblekk.
- Sefrak Id 19330009022 – Uthus fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19330009023 – Hytte fra 1900-tallet (andre kvartal).

Sætermo:

- Sefrak Id 19330009016 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med bølgeblekk.
- Sefrak Id 19330009017 – Stabbur fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med aluminium bølgeplater.

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området. To av bygningene, Id 19330009014 og Id 19330009022 er revet. En av bygningene er fra slutten av 1800-tallet og flere er fra første del av 1900-tallet. Dette gir kulturmiljøet en viss tidsdybde.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Tangen - Elvekroknes - Sætermo vurderes samlet sett å ha **middels verdi**

Kulturmiljø Øvergård

Kulturmiljøet (figur 57) omfatter en kulturminnelokalitet hvis status er uavklart, samt 11 Sefrak-registrerte bygninger.

- Askeladden Id 62906 – Lokaliteten omfatter et funnsted for en kniv/øks av jern. Vernestatus er uavklart.

Øvergård:

- Sefrak Id 19330009007 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med skifer.
- Sefrak Id 19330009008 – Kårstue fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med torv (never med jord/torv over).
- Sefrak Id 19330009009 – Uthus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med aluminium bølgeplater.
- Sefrak Id 19330009010 – Uthus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med bølgeblikk.
- Sefrak Id 19330009011 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med bølgeblikk.

Mo:

- Sefrak Id 19330009012 – Våningshus fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har saltak med konvekst buete flater (buetak) tekket med asbestsementplater.

Steingard:

- Sefrak Id 19330009005 – Fjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med bølgeblikk.
- Sefrak Id 19330009006 – Enebolig fra 1900-tallet (første kvartal). Bygningen har vanlig saltak tekket med tegl takstein.

Fjelle:

- Sefrak Id 19330009001 – Fjøs. Bygningen har vanlig saltak tekket med bølgeblikk.
- Sefrak Id 19330009002 – Enebolig. Bygningen har vanlig saltak tekket med bølgeblikk.
- Sefrak Id 19330009003 – Uthus. Bygningen har vanlig saltak tekket med bølgeblikk.

Id 62906 er et gjenstandsfunn. Det ble her funnet et våpen eller redskap av jern. Gjenstandens alder er uviss. Kulturmiljøet omfatter en bygning som er vanlig forekommende, men representativ for bosetning i dette området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Øvergård vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Det er registrert et kulturminne, Askeladden Id 27815, omkring 1 km nord for kulturmiljø Øvergård. Det fremgår imidlertid ikke hva registreringen omfatter og lokaliteten er ikke automatisk fredet. I og med at områdets kulturminneverdi er usikker, er det ikke funnet grunnlag for å definere et kulturmiljø.

5.1.2 Oppsummering

Kulturmiljø seksjon 1	Verdi
Mollund	Liten
Sætermoen - Teigen	Liten
Sætervang	Liten
Dalheim	Liten
Stormo	Liten
Nylund – Hølen - Furulund	Liten
Hølen	Middels
Lunde - Tverrelvmoen	Liten
Hardersetra	Liten
Gåre	Liten
Loddbukt	Liten
Viken	Liten
Slettnes	Liten
Lindbu	Liten
Russenes sør	Middels
Bukteelva	Stor
Russenes	Middels
Bakken - Bakkeng	Middels
Skårheim	Stor
Fossberg	Liten
Lundali	Liten
Nordkjosbotn	Liten
Bomstad - Fagerli	Middels
Engen	Liten
Sætre	Liten
Elvemo - Bjørkåker	Liten
Kjempedalen - Fosslund	Liten
Ryan	Liten
Tangen - Elvekroknes - Sætermo	Middels
Øvergård	Liten

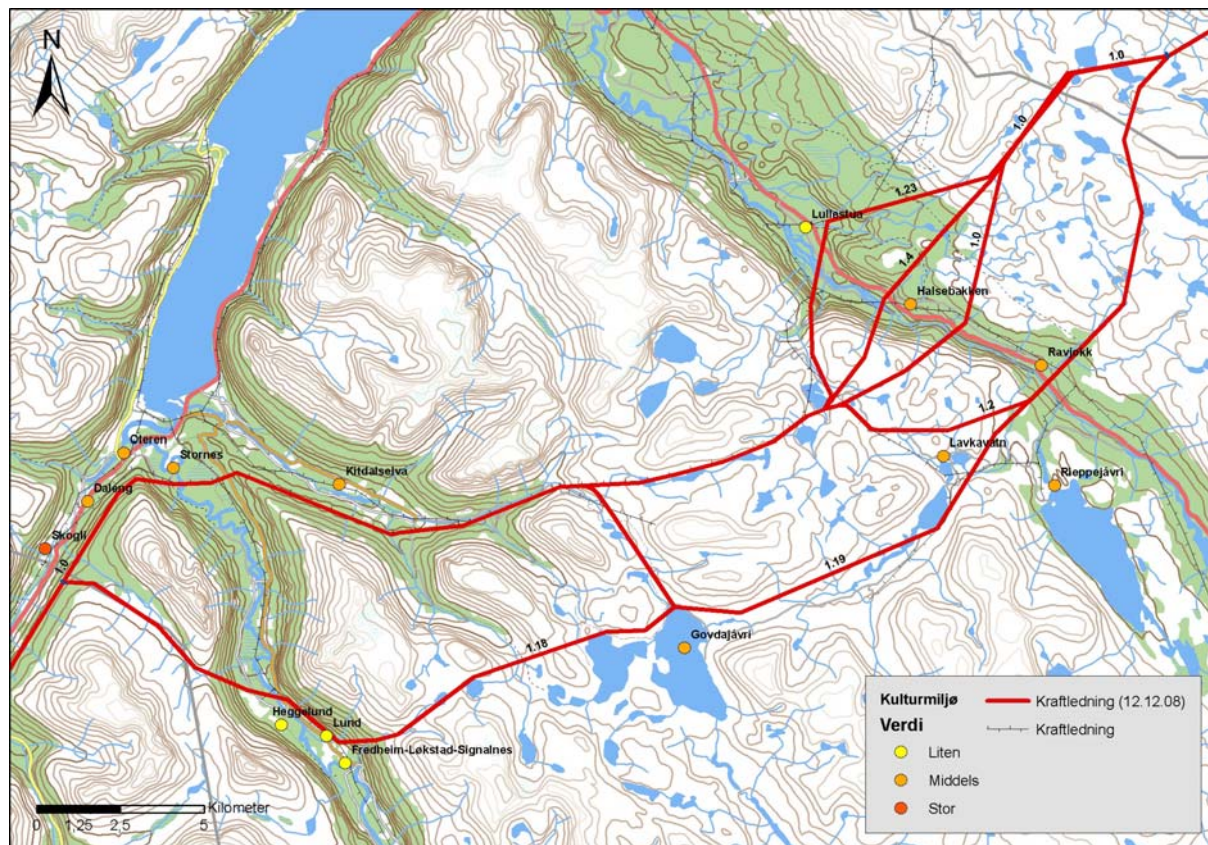
Figur 59: Verdivurdering – oppsummering seksjon 1.

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 30 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 1. Kulturminneverdier er for en stor del tilknyttet bygningsmasse og bosetningsspor tilknyttet samisk aktivitet og bosetning. Ett av kulturmiljøene, Bukteelva avspeiler før-kristen religionsutøvelse.

5.2 Seksjon 2, Storfjord kommune

5.2.1 Kulturmiljø

På denne strekningen er det funnet grunnlag for å definere sammen 14 kulturmiljø (figur 60).

Figur 60: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 2.

Kulturmiljø Skogli

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter tre lokaliteter med til sammen 13 automatisk fredete kulturminner og en lokalitet med ett kulturminne hvis status er uavklart. Videre omfatter kulturmiljøet tre Sefrak-registrerte bygninger.

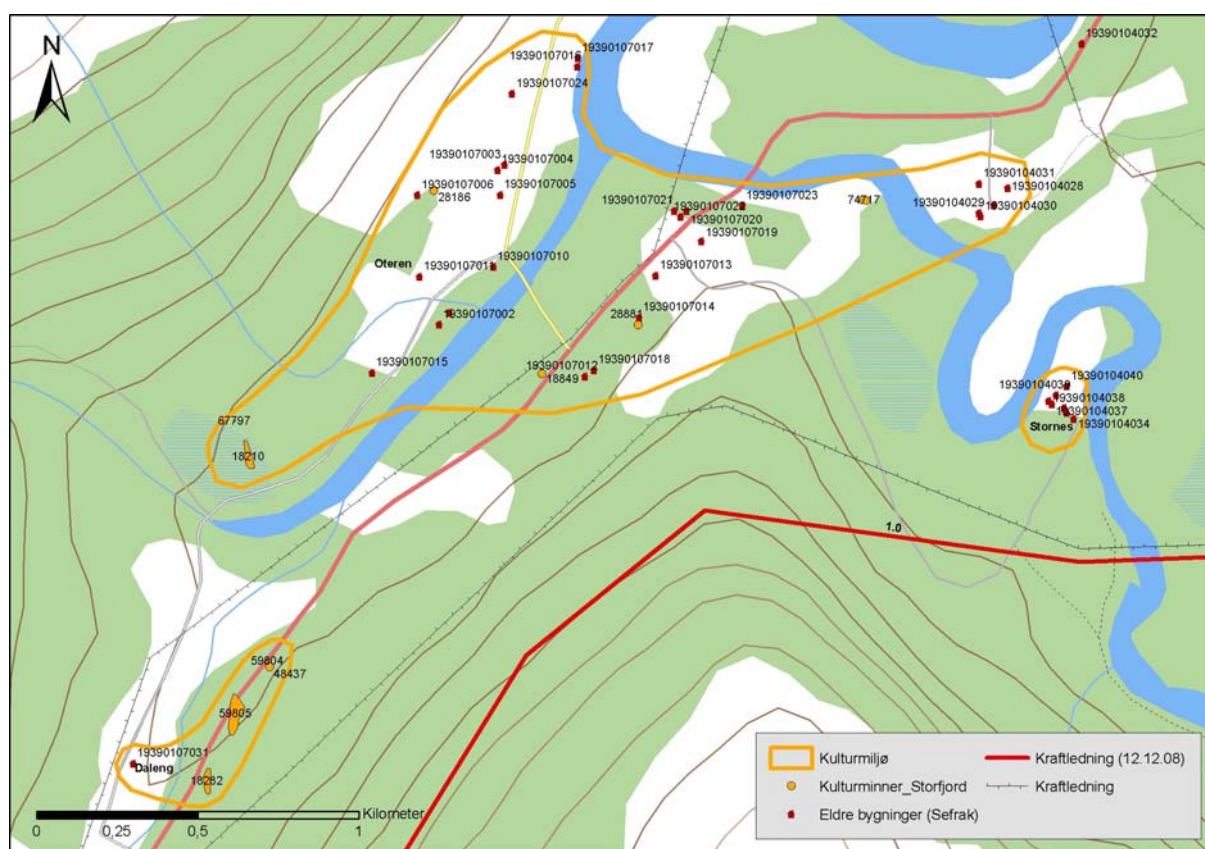
- Askeladden Id 59803 – Lokaliteten omfatter en grop. I henhold til beskrivelsen er det groper som neppe er fornminner. Vernestatus er uavklart.
- Askeladden Id 67865 – Lokaliteten omfatter en fangstgrop. Kulturminnet er automatisk fredet
- Askeladden Id 63154 – Lokaliteten omfatter 5 gammetufter. Kulturminnene er automatisk fredet.
- Askeladden Id 28550 – Lokaliteten omfatter 3 fangstgroper og 4 hustufter. Lokaliteten er kartfestet på bakgrunn av stedsnavn og beskrivelse (digitalisert manuelt) og kartfestingen må anses som noe unøyaktig. Kulturminnene er automatisk fredet.
- Sefrak Id 19390107007 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med bølgeblekk.
- Sefrak Id 19390107008 – Sjø fra 1900-tallet (tredje kvartal).

- Sefrak Id 19390107009 – Sommerfjøs fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen har vanlig saltak og er tekket med bølgeblekk. Bygningen er kledd med vertikalt trepanel med bordene kant i kant (låvepanel).

Kulturmiljøet omfatter ulike typer kulturminner som viser til reindriftssamisk virksomhet og nyere bosetning. Kulturminnene er fra både før- og etterreformatorsk tid, og kulturmiljøet har tidsdybde. Kulturminnene anses som autentiske og representative for områdets kulturhistorie. Id 59803 er imidlertid usikker som kulturminne. Bygningene er vanlig forekommende, men representative for området. I dag går E6 rett gjennom østlige del av kulturmiljøet.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Skogli vurderes samlet å ha **stor verdi**.

Figur 61: Kulturmiljøene Daleng, Oteren og Stornes.

Kulturmiljø Daleng

Kulturmiljøet (figur 60 og 61) omfatter 9 automatisk fredete kulturminner, samt en Sefrak-registrert bygning.

- Askeladden Id 18282 – Det er ukjent hva registreringen omfatter. Lokaliteten har status som automatisk fredet.
- Askeladden Id 59805 – Lokaliteten omfatter en fangstlokalitet med 5 fangstgroper. Kulturminnene er automatisk fredet.
- Askeladden Id 48437 – Lokaliteten omfatter fangstlokalitet med en fangstgrop. Kulturminnet er automatisk fredet.
- Askeladden Id 59804 – Lokaliteten omfatter en fangstlokalitet med 2 fangstgroper. Kulturminnene er automatisk fredet.
- Sefrak Id 19390107031 – Uthus fra 1900-tallet (første kvartal).

Kulturminnene er tilknyttet eldre reindriftssamisk virksomhet i området og anses som autentiske og representative for områdets kulturhistorie. Kulturminner og bygningsmasse viser til både før- og etterreformatorisk tid, og kulturmiljøet har tidsdybde. Bygningen er vanlig forekommende, men representativ for området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Daleng vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Oteren

Kulturmiljøet (figur 60 og 61) omfatter to fangstlokaliteter med til sammen 5 automatisk fredete kulturminner. Videre omfatter kulturmiljøet 26 Sefrak-registrerte bygninger.

- Askeladden Id 18210 – Fangstlokalitet med ett kjøttgjemme og 3 fangstgroper. Kulturminnene er automatisk fredet.
- Askeladden Id 67797 – Fangstlokalitet med en fangstgrop. Kulturminnet er automatisk fredet.
- Sefrak Id 19390107001 - Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107002 - Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107003– Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107004 – Sjø/uthus fra 1800-tallet (fjerde kvartal).
- Sefrak Id 19390107005 – Sjø/uthus fra 1800-tallet
- Sefrak Id 19390107006 – Sommerfjøs.
- Sefrak Id 19390107010 – Våningshus fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19390107011 – Sommerfjøs fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107012 – Grunnskole - våningshus fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19390107013– Driftsbygning fra 1900-tallet (tredje kvartal).
- Sefrak Id 19390107014 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107015 - Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107016 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107017 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107018 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107019– Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107020– Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107021– Driftsbygning fra 1900-tallet (tredje kvartal).

- Sefrak Id 19390107022– uthus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107023 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390107024 – Sommerhus fra 1800-tallet (tredje kvartal).
- Sefrak Id 19390104027– Våningshus fra 1800-tallet (fjerde kvartal).
- Sefrak Id 19390104028– Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390104029– Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390104030 – Verksted - sjå fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390104031 - Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Bygningene Id 19390107005, d 19390107011, Id 19390107016 er revet, mens Id 19390107006 var ruin ved registreringstidspunktet.

Kulturminnene er tilknyttet eldre reindriftssamisk virksomhet i området og anses som autentiske og representative for områdets kulturhistorie. Kulturminner og bygningsmasse viser til både før- og etterreformatorisk tid, og kulturmiljøet har tidsdybde. Bygningen er vanlig forekommende, men representativ for området. Fire av bygningene er fra 1800-tallet og er noe eldre enn bygningsmassen generelt.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Oteren vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø – Stornes

Kulturmiljøet (figur 60 og 61) omfatter 7 bygninger registrert i Sefrak.

Stornes:

- Sefrak Id 19390104034 – Fjøs fra 1900-tallet (tredje kvartal).
- Sefrak Id 19390104035 – Sjø/uthus fra 1900-tallet (tredje kvartal).
- Sefrak Id 19390104036 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Fløtstrand:

- Sefrak Id 19390104037 – Sjø/uthus fra 1900-tallet (tredje kvartal).
- Sefrak Id 19390104038 – Sjø/uthus fra 1800-tallet (fjerde kvartal).
- Sefrak Id 19390104039 – Våningshus fra 1800-tallet (fjerde kvartal).
- Sefrak Id 19390104040 – Løe/fjøs/driftsbygning fra 1900-tallet (tredje kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området. To av bygningene er fra 1800-tallet og er noe eldre enn bygningsmassen generelt. Fremstår som et forholdsvis enhetlig miljø.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Stornes vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Kitdalselva

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter 14 Sefrak-registrerte bygninger samt en lokalitet med 9 kulturminner som er automatisk fredet.

- Askeladden Id 48440 – Lokaliteten omfatter 9 hustuffer fra nyere tid. Kulturminnene er automatisk fredet

Nevermoen:

- Sefrak Id 19390105001 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal). Bygningen er kledd med eternitt.

Hagen:

- Sefrak Id 19390105002 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Heggmoen:

- Sefrak Id 19390105003 – Våningshus fra 1900-tallet (første kvartal).

Myrhaug:

- Sefrak Id 19390105005 - Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kitdalen:

- Sefrak Id 19390105006 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390105007 – Våningshus fra 1800-tallet. Bygningen har vært brukt som grendeskole. Bygningen var i bruk som fritidsbolig under registreringen i 1987.

Slettevold:

- Sefrak Id 19390105008 - Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390105009 – Sjø/uthus med never og torvteking på taket. Bygningen er fra 1900-tallet (andre kvartal).

Heggeli:

- Sefrak Id 19390105010 - Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Fagerli:

- Sefrak Id 19390105011 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390105012 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).

Naimakka:

- Sefrak Id 19390105013 – Våningshus, fra 1800-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19390105014 – Skjå, opprinnelig stall fra 1900-tallet (første kvartal).

Moskogaisa:

- Sefrak Id 19390105004 – Våningshus fra 1900-tallet (første kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området. Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, og representative for bosetning i dette området. Kulturmiljøet omfatter flere forskjellige bygninger og bygningstyper. Bygningene representerer i så måte flere sider av områdets gårdsbosetning samt skolehistorien i dalen. Bygningene anses å være representative for områdets kulturhistorie. To av bygningene er fra 1800-tallet og er noe eldre enn bygningsmassen generelt. Kulturmiljøet inneholder også en lokalitet med ni hustuffer som er automatisk fredet. Dette gir kulturmiljøet ytterligere tidsdybde.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Kitdalselva vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Heggelund

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter 2 Sefrak-registrerte bygninger.

- Sefrak Id 19390106016 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390106017 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Heggelund vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø – Lund

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter 4 Sefrak-registrerte bygninger.

Nedre Lund:

- Sefrak Id 19390106015 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).

Lund:

- Sefrak Id 19390106012 – Våningshus fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19390106013 – Driftsbygning fra 1900-tallet (tredje kvartal).
- Sefrak Id 19390106014 – Uthus fra 1900-tallet (første kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Lund vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Fredheim – Løkstad - Signalnes

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter 4 Sefrak-registrerte bygninger.

- Sefrak Id 19390106009 – Våningshus fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19390106010 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390106011 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19390106026 – Bu fra 1800-tallet (tredje kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for området. En av bygningene (Id 19390106026) har en forholdsvis høy alder sammenlignet med øvrig bebyggelse i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Fredheim - Løkstad - Signalnes vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Govdajávri

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter to lokaliteter hvis vernestatus er uavklart.

- Askeladden Id 38901 – Her er det registrert to ildsteder. Avslag ble funnet i forbindelse med det ene ildstedet. Lokaliteten er kartfestet på bakgrunn av stedsnavn og beskrivelse (digitalisert manuelt) og kartfestingen må anses som noe unøyaktig. Lokalitetens vernestatus er uavklart.
- Askeladden Id 63063 – Tradisjonslokalitet. Registreringen er tilknyttet odden på vestsiden av Govdajávri, Savnasuolo som fra gammelt av har vært en merkeodde. Det skal også være bygget et steingjerde her. Lokalitetens vernestatus er uavklart.

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som avspeiler tilknyttet bosetning og aktivitet i steinalder/tidlig metalltid (avslagsmaterialet) og reindriftssamisk virksomhet, og innehar med det, stor tidsdybde. Kulturmiljøet omfatter kulturminnetyper som er representative for områdets kulturhistorie.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels til stor kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi

Kulturmiljø Govdajávri vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Lullestua

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter 2 Sefrak-registrerte bygninger

- 19390101085 – Bolighus (flerfamiliebolig).
- 19390101086 – Driftsbygning/stall (skogs- og utmarkskoie, gamle)

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Lullestua vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Halsebakken

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter 3 lokaliteter med til sammen 4 automatisk fredete kulturminner, samt en lokalitet hvis vernestatus er uavklart.

- Askeladden Id 5653 – Lokaliteten omfatter en teltboplass (arran) og ett arran. Kulturminnet er automatisk fredet.
- Askeladden Id 72525 – Lokaliteten omfatter en heller hvis indre mål er 1,5 x 2 m. Vest. Nordvest-siden er dekket til med flate heller, og det ligger en flat helle ved inngangen som kan ha vært brukt til å dekke for inngangen. Kulturminnets status er uavklart.
- Askeladden Id 45127 – Lokaliteten omfatter arran/ildsted. Kulturminnet er automatisk fredet.
- Askeladden Id 25260 – Lokaliteten omfatter en teltboplass. Kulturminnet er automatisk fredet.

Kulturmiljøet omfatter kulturminner tilknyttet reindriftssamisk virksomhet i området. Kulturmiljøet omfatter flere bosetningsspor innenfor et forholdsvis lite område. Dette kan tyde

på lengre tids bruk eller en større boplass. Kulturminnene er representative for områdets kulturhistorie, men kulturminnetypene er forholdsvis vanlig forekommende. Det er i dag flere bygninger, veier og en kraftledning i og nær kulturminneområdet.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten til middels bruksverdi

Kulturmiljø Halsebakken vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Lavkavatn

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter to lokaliteter med til sammen 10 kulturminner hvis vernestatus er uavklart.

- Askeladden Id 48440 – Lokaliteten omfatter en boplass med 4 ildsteder, hvorav et åttetallsformet ildsted.
- Askeladden Id 63061 – Lokaliteten omfatter en mulig leirplass hvor det er registrert 6 ildsteder (det kan være flere her).

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten til middels bruksverdi

Kulturmiljø Lavkavatn vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Rieppejávri

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter to kulturminner hvis status er uavklart.

- Askeladden Id 74723 – Lokaliteten omfatter et sperregjerde. Det skal også ha vært et reingjerde av tre noen hundre meter sør for dette sperregjerdet.
- Askeladden Id 38904 – Lokaliteten omfatter et sperregjerde.

Kulturminnene er tilknyttet reindriftssamisk virksomhet i området og anses som representative for områdets kulturhistorie.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten til middels bruksverdi

Kulturmiljø Rieppejávri vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Ravjokk

Kulturmiljøet (figur 60) omfatter ett automatisk fredet kulturminne.

- Askeladden Id 101980 – Bergkunstlokalitet som omfatter to figurer i form av to stiliserte reinsdyr på en stein. Denne skal nå ligge i veikanten (lå tidligere i et grustak). Lokaliteten er kartfestet på bakgrunn av stedsnavn og beskrivelse (digitalisert manuelt) og kartfestingen må anses som noe unøyaktig.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten til middels opplevelsesverdi og bruksverdi

Kulturmiljø Ravjokk vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

5.2.2 Oppsummering

Kulturmiljø seksjon 2	Verdi
Skogli	Stor
Daleng	Middels
Oteren	Middels
Stornes	Middels
Kitdalselva	Middels
Heggelund	Liten
Lund	Liten
Fredheim-Løkstad-Signalnes	Liten
Govdajávri	Middels
Lullestua	Liten
Halsebakken	Middels
Lavkavatn	Middels
Rieppejávri	Middels
Ravjokk	Middels

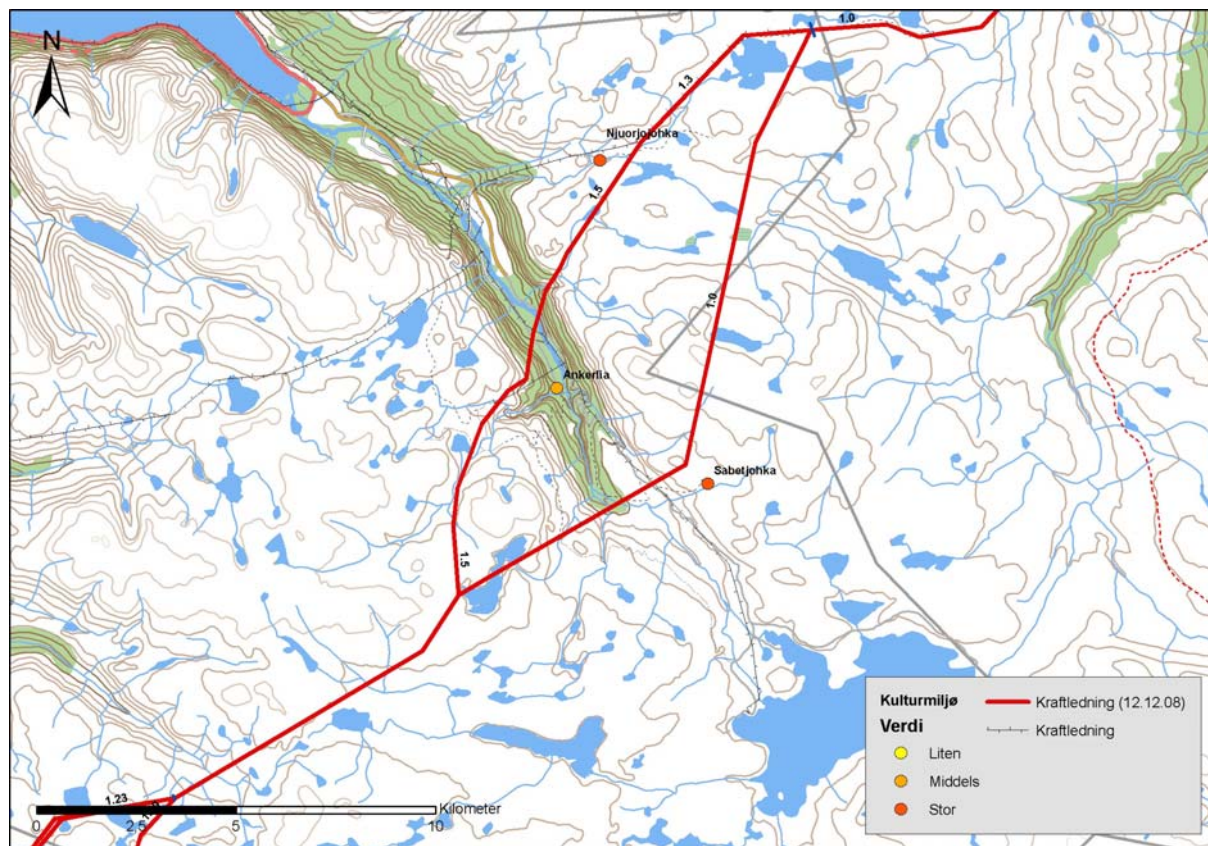
Figur 62: Verdivurdering – oppsummering seksjon 2.

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 14 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 2. Kulturmiljøene omfatter hovedsakelig bygningsmasse og kulturminner tilknyttet reindriftssamisk aktivitet og bosetning. Ett av kulturmiljøene, Ravjokk, er en bergkunstlokalitet.

5.3 Seksjon 3, Kåfjord kommune

5.3.1 Kulturmiljø

På denne strekningen er det, på grunnlag av foreliggende opplysninger funnet grunnlag for å definere tre kulturmiljø.

Figur 63: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 3.

Kulturmiljø Ankerlia

Kulturmiljøet (figur 63 og 64) omfatter spor etter gruvedrift (se også kapittel 4), og omfatter både det gamle administrasjonsområdet i Ankerlia og gruvene oppe i fjellet ved Sabasjohka. Kulturminnene representerer en viktig del av kommunens nyere historie. Det gamle administrasjonsområdet i Ankerlia er i dag tilrettelagt med en kultursti.

Figur 64: Kulturmiljø Ankerlia med administrasjonsområde og gruvene i fjellet ved Sabasjohka (merket 2).

Figur 65: Gruveområdet ved Sabasjohka, Kåfjord kommune. Foto: Alma Thuestad 2008.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Ankerlia vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Sabetjohka

Kulturmiljøet (figur 63) omfatter en lokalitet med 3 automatisk fredete kulturminner.

- Askeladden Id 74124 – Lokaliteten omfatter en kjent gammel samisk boplass, en hengebro og en grop (intensjonelt anlagt). Ifølge registreringen er det sannsynlig at området i førkristen samisk religion har vært et hellig område. Lokaliteten er kartfestet på bakgrunn av stedsnavn og beskrivelse (digitalisert manuelt) og kartfestingen må anses som noe unøyaktig.

Kulturmiljøet avspeiler eldre samisk bosetning i området og kulturminnene er representative for området kulturhistorie.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Sabetjohka vurderes samlet sett å ha **stor verdi**.

Kulturmiljø Njuorjojohka

Kulturmiljøet (figur 63) omfatter to lokaliteter med til sammen 9 automatisk fredete kulturminner.

- Askeladden Id 56906 – Et bosetningsområde med en gammetuft og en teltboplass. Lokaliteten er kartfestet på bakgrunn av stedsnavn og beskrivelse (digitalisert manuelt) og kartfestingen må anses som noe unøyaktig.
- Askeladden Id 59912 – Lokaliteten omfatter en teltboplass/arran, 5 arran og ett bogastelle. Lokaliteten er kartfestet på bakgrunn av stedsnavn og beskrivelse (digitalisert manuelt) og kartfestingen må anses som noe unøyaktig.

Kulturmiljøet omfatter en rekke kulturminner tilknyttet reindriftssamisk aktivitet, og som er representative for områdets kulturhistorie.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Njuorjohka vurderes samlet sett å ha **stor verdi**.

- Askeladden Id 38160 - steinsetning

Det er en registrering av et automatisk fredet kulturminne i Kåfjorddalen som potensielt kan komme i konflikt med tiltaket. Det er imidlertid uklart hvor kulturminnet ligger. Det er oppgitt to gårds- og bruksnummer, hvor ett ligger under ledning (1.5). Stedsnavn plasserer imidlertid kulturminnet i områder nordvest for traséen som ikke forventes påvirket av tiltaket. Grunnet stor usikkerhet omkring kulturminnets plassering, tas det ikke med videre i utredningen. Det anbefales at dette avklares i forbindelse med undersøkelser jf. kml. § 9.

6.3.2 Oppsummering

Kulturmiljø seksjon 3	Verdi
Ankerlia	Middels
Sabetjohka	Stor
Njuorjohka	Stor

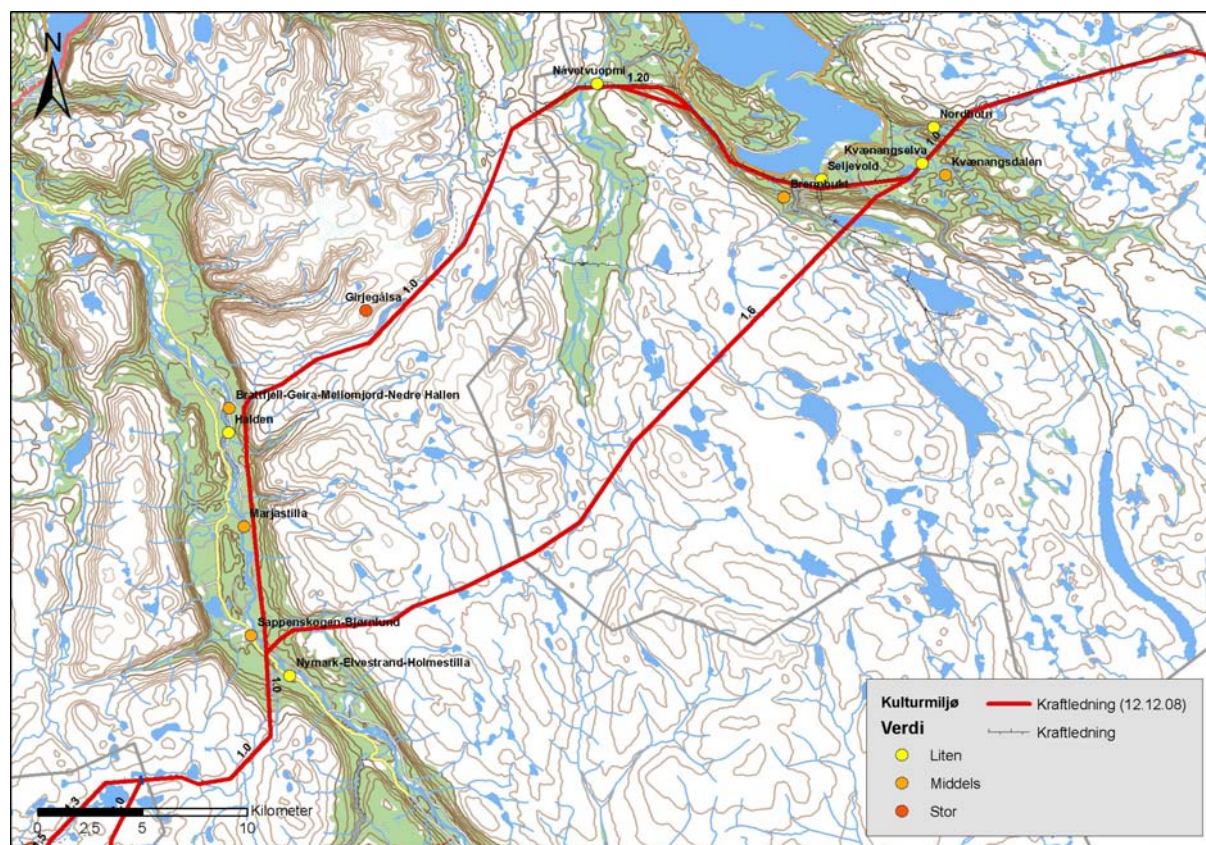
Figur 66: Verdivurdering – oppsummering seksjon 3.

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 3 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 3. Kulturmiljøene omfatter hovedsakelig kulturminner tilknyttet reindriftssamisk aktivitet og bosetning, samt spor etter gruvedrift (nyere tids kulturminner).

5.4 Seksjon 4, Nordreisa og Kvænangen kommuner

5.4.1 Kulturmiljø

På denne strekningen er det på bakgrunn av foreliggende opplysninger, funnet grunnlag for å definere 14 kulturmiljø.

Figur 67: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 4.

Kulturmiljø Sappen - Bjørnlund

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter 11 bygninger som er Sefrak-registrert.

Bjørnlund:

- Sefrak Id 19420007022 – Bårdstue fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19420007023 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007024 – Sommerfjøs fra 1900-tallet (andre kvartal).

Øvre Sappen:

- Sefrak Id 19420007062 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Elvestad:

- Sefrak Id 19420007054 – Gammelskolen, fra 1800-tallet (fjerde kvartal).
- Sefrak Id 19420007055 – Naust fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007056 – Skjå fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007057 - Bolig fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19420007058 - Uthus fra 1900-tallet (andre kvartal).

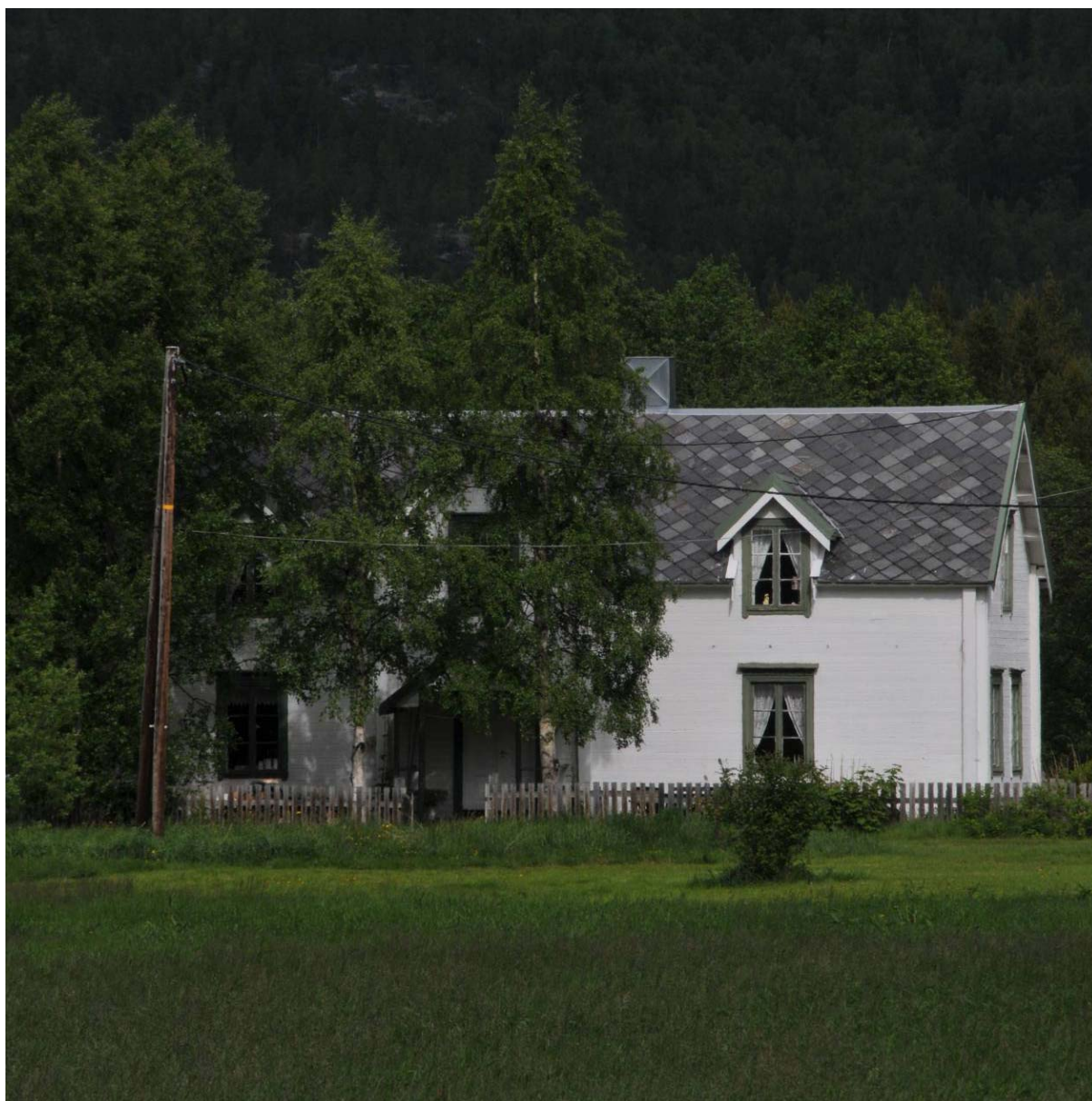
Heimly:

- Sefrak Id 19420007063 - Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Lund:

- Sefrak Id 19420007025 - Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området. Kulturmiljøet omfatter en rekke forskjellige bygninger og bygningstyper. Bygningene representerer i så måte flere sider av områdets gårdsbosetning samt skolehistorien i dalen. Bygningene anses å være representative for områdets kulturhistorie. Gammelskolen er den av bygningene som har høyest verdi og som sterkest bidrar til at kulturmiljøets verdi heves.

Figur 68: Sappen - Bjørnlund i Nordreisa kommune - Gammelskolen på Elvestad. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Sappen - Bjørnlund vurderes samlet sett å ha middels verdi.

Kulturmiljø Nymark - Elvestrand - Holmestilla

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter fire Sefrak-registrerte bygninger.

- Sefrak Id 19420007018 – Badstu fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19420007019 - Stabbur fra 1900-tallet (første kvartal).
- Sefrak Id 19420007020 – Driftsbygning.
- Sefrak Id 19420007021 - Våningshus fra 1900-tallet (første kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området. Bygningene er fra første del av 1900-tallet og er noe eldre enn vanlig i dette området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Nymark - Holmestilla vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Marjastilla

Kulturmiljøet (figur 67 og 69) omfatter 15 bygninger som er Sefrak-registrert.

Lyngstad:

- Sefrak Id 19420007037 – Våningshus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007038 – Do fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007039 – Sjø fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007040 – Badstue fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007041 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007042 – Ruin etter vedsjå fra 1900-tallet (andre kvartal).

Marjastilla:

- Sefrak Id 19420007048 – Skjå fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007049 – Vedskjå fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007050 – Do fra 1900-tallet (andre kvartal).

Laksebo:

- Sefrak Id 19420007045 – Hytte (gammekonstruksjon).
- Sefrak Id 19420007046 – Badstue.
- Sefrak Id 19420007047 – Sjø.

Holmbo;

- Sefrak Id 19420007065 – Badstu fra 1800-tallet.

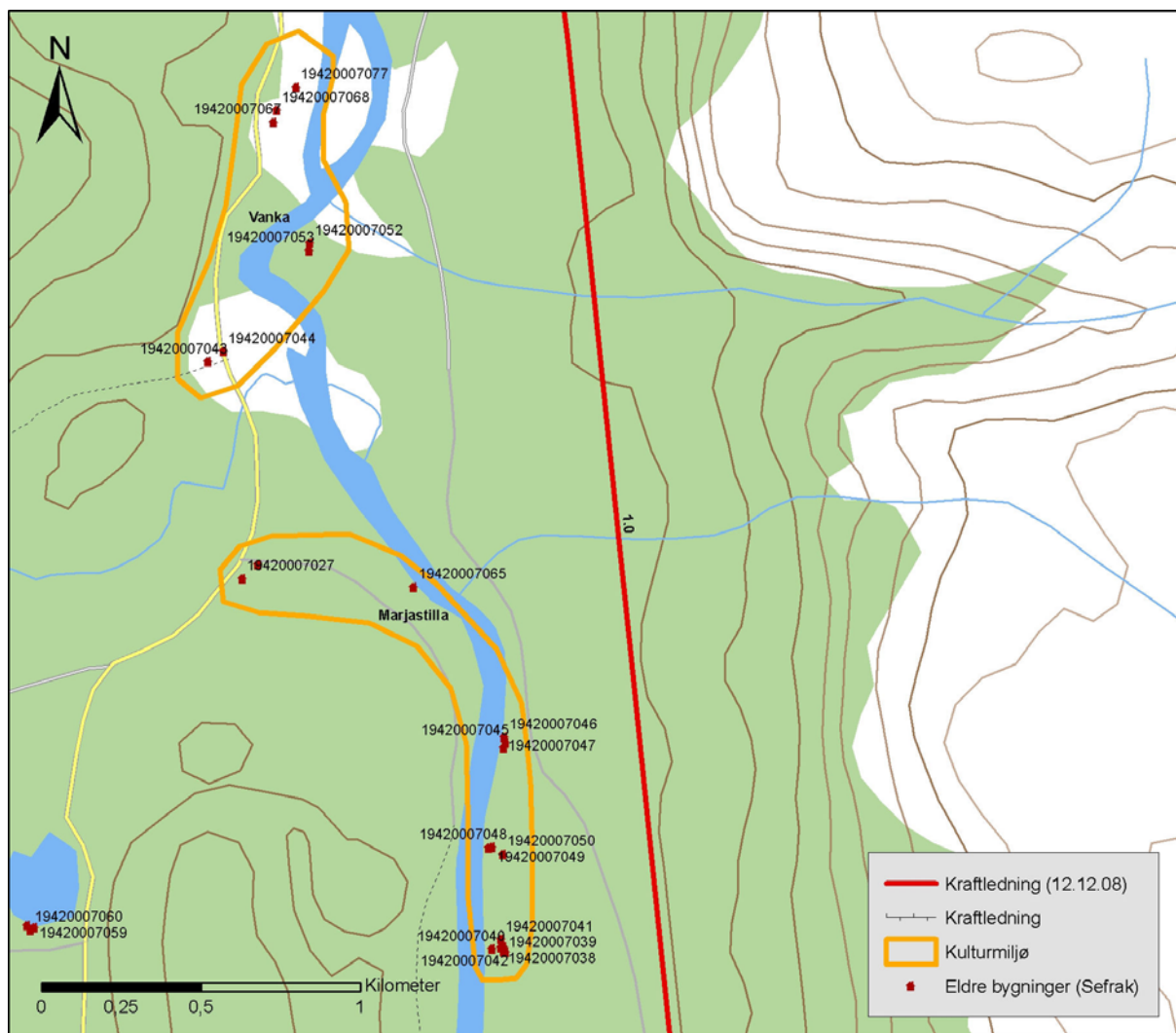
Nordreisadalen:

- Sefrak Id 19420007026– Hytte fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007027– Hytte fra 1900-tallet (andre kvartal).

Kulturmiljøet omfatter bygninger som er vanlig forekommende, men representative for bosetning i dette området. Kulturmiljøet omfatter en rekke forskjellige bygninger og bygningstyper. Bygningene representerer i så måte flere sider av områdets gårdsbosetning. Bygningene anses å være representative for områdets kulturhistorie.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Marjastilla vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Figur 69: Kulturmiljøene Marjastilla og Vanka.

Kulturmiljø Vanka

Kulturmiljøet (figur 67 og 69) omfatter sju Sefrak-registrerte bygninger.

- Sefrak Id 19420007043 – Badstu fra 1800-tallet (fjerde kvartal).
- Sefrak Id 19420007044 – Hytte (gammekonstruksjon) fra 1800-tallet (fjerde kvartal).
- Sefrak Id 19420007052 – Bu.
- Sefrak Id 19420007053 – Utedo.
- Sefrak Id 19420007067 – Bolighus fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007068 – Driftsbygning fra 1900-tallet (andre kvartal).
- Sefrak Id 19420007077 – Utløe fra 1800-tallet (fjerde kvartal).

Kulturmiljøet omfatter en rekke forskjellige bygninger og bygningstyper. Bygningene representerer i så måte flere sider av området's gårdsbosetning. Bygningene anses å være representative for området's kulturhistorie. Noen av bygningene er fra slutten av 1800-tallet og tilfører med det kulturmiljøet noe tidsdybde.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Vanka vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Fjeldstad

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter en Sefrak-registrert bygning.

- Sefrak Id 19420006098 – Sommerfjøs.

Kulturmiljøet inneholder et kulturminne som er representativt for områdets nyere jordbrukshistorie.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Fjeldstad vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Halden

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter ett kulturminne hvis status er uavklart.

- Askeladden Id 17568 – En rektangulær hustuft fra etterreformatorisk tid.

Kulturmiljøet inneholder en kulturminnetype som er vanlig forekommende, men representativ for områdets nyere kulturhistorie.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Halden vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Brattfjell - Geira – Mellomjord - Nedre Hallen

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter to kulturminner hvis status er uavklart, samt 9 Sefrak-registrerte bygninger.

- Askeladden Id 7732 – To hustuffer, hvor en er kvadratisk (2 x 2 m) mens en er rund (omkring 4 m i diameter). Begge tuftene er tydelig markert. Tuftene ligger på Nedre Hallen og ifølge Astri Hallen sto husene der i hennes barndom (jf. registrering i Askeladden).

Brattfjell:

- Sefrak ID 19420006040 – Våningshus fra 1900-tallets første kvartal.
- Sefrak ID 19420006041 – Bårdstue fra 1900-tallets første kvartal.
- Sefrak ID 19420006042 – Badstu fra 1900-tallets første kvartal.
- Sefrak ID 19420006043 – Driftsbygning fra 1900-tallets første kvartal.

Geira:

- Sefrak ID 19420006044 – Lokaliteten inneholder en driftsbygning fra 1900-tallets andre kvartal. Kledning i bølgeblikk.
- Sefrak ID 19420006099 – Våningshus fra 1900-tallets første kvartal.

Mellomjord:

- Sefrak ID 19420006045 – Lokaliteten inneholder en driftsbygning fra 1900-tallets andre kvartal.

Figur 70: Nedre Hallen, Nordreisa kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Nedre Hallen:

- Sefrak ID 19420006047 – Fjøs fra 1900-tallets første kvartal.
- Sefrak ID 19420006046 – Våningshus fra 1900-tallets første kvartal. Taket er tekket med villskifer.

Kulturmiljøet omfatter en rekke forskjellige bygninger og bygningstyper. De registrerte kulturminnene er hustuffer. Bygningene og tuftene representerer i så måte flere sider av området's gårdsbosetning. Bygningene anses å være representative for området's kulturhistorie. Noen av bygningene er fra før 1945 og sammen med tuftene gir dette kulturmiljøet en viss tidsdybde.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljø Brattfjell - Geira - Mellomjord - Nedre Hallen vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Girjegáisa

Kulturminnet (figur 67) omfatter en lokalitet med et samisk helligsted. Vernestatusen vurderes som automatisk fredet. Kulturminnet er ikke innført i Askeladden

- Lokaliteten er ikke oppført i Askeladden, men omtalt i skriftlige kilder – Lokaliteten består av et samisk helligfjell. Kulturminnet er omtalt i skriftlige kilder. Girjegáisa har navn etter de fargerike steinene som finnes der. Når Aslak Mattisen nærmet seg fjellet og skulle dra gjennom dalen Roggilvággi, tok han i følge Qvigstad (1926), vakre tøyclær på for å hedre fjellet slik at ikke stein skulle rulle ned på ham og hjorden. Qvigstad 1926:348-49)

Kulturminnet representerer samisk kulturhistorie og er relatert til samenes gamle religion. Få helligsteder er imidlertid registrert og sett i lys av dette er kulturminnet sjeldent. Stedet er vanskelig tilgjengelig. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljø Girjegáisa vurderes samlet sett å ha **stor verdi**.

Kulturmiljø Návetvuopmi

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter 1 lokalitet som ble registrert i forbindelse med en utredning om kulturminner i forbindelse med etablering av landskapsvernområde i Kvæningen. Registreringen er ikke ført inn i Askeladden. Lokaliteten antas å være automatisk fredet.

- Felt ID 2 – Lokaliteten omfatter en teltboplass (jf. kulturminne 7 i Svestad 2004:17) som er automatisk fredet.

Teltboplassen er et representativt kulturminne for dette områdets kulturhistorie. Lenger inn i dalen finnes fremdeles boplasser og gammer som benyttes i samisk reindriftsnæring. Navnet Návetvuopmi kan oversettes til fjøsskogen. Fastboende sjøsamere i Kvæningen kan ha hatt sine sommerfjøs i dette området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og bruksverdi.

Kulturmiljø Návetvupmi vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Brennbukt

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter 1 lokalitet med ett automatisk fredet kulturminne.

- Askeladden ID 59957 – Lokaliteten omfatter en automatisk fredet grav.

Graven er sannsynligvis en samisk grav som representerer samenes førkristne gravskikk. Kulturminnet er representativt for den samiske bosettingsområdet. Det er likevel et relativt sjeldent kulturminne i dette området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og bruksverdi.

Kulturmiljø Brennbukt vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Seljevold

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter ett funnsted og to lokaliteter med uavklart vernestatus. Status for lokaliteten er uavklart.

- Askeladden Id 47153 – Funnsted – det ble her funnet 149 mynter av sølv og kobber fra 1700-1800 tallet. Myntene lå i et sydd skinnskrin som imidlertid smuldret opp. Stedet er sannsynligvis en gammel hustomt. Gården ble brukt som sommerbosted fra 1600-tallet og trolig opp til 1900-tallet da det ble fast bosetning på gården.
- Askeladden Id 13918 – Lokaliteten omfatter en tjæremile som er 7 meter i diameter. Kulturminnet har uavklart vernestatus og alderen anslås til tidlig 1900-tall.
- Askeladden Id 34053 – Lokaliteten omfatter en tjæremile som er 7 meter i diameter. Kulturminnet har uavklart vernestatus og alderen anslås til tidlig 1900-tall.

Kulturmiljøet inneholder kulturminner som er representative for området kulturhistorie. Tjæreproduksjon har funnet sted flere steder i Kvænangsbotn og milene kan skrive seg fra samisk eller kvensk utmarksbruk.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og bruksverdi

Kulturmiljøet Seljevold vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Kvænangselva

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter ildsted/teltring funnet under NIKUs befarings i området. Lokaliteten antas å være automatisk fredet.

- NIKUs nyregistrering felt ID 1 – Teltboplass/iárran

Figur 71: Kvænangselva, Kvæningen Kommune. Oversiktsbilde av teltboplass/iárran. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Kulturmiljøet inneholder et kulturminne som er representativt for områdets samiske kulturhistorie.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og bruksverdi

Kulturmiljø Kvænangselva vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Kvænangsdalen

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter 3 lokaliteter som ble registrert i forbindelse med en utredning om kulturminner i forbindelse med etablering av landskapsvernområde i Kvænangen. Lokalitetene er ikke ført inn i Askeladden og de er kartfestet på bakgrunn av stedsnavn og beskrivelse (digitalisert manuelt). Kartfestingen må anses som noe unøyaktig. Lokaliteten antas å ikke være automatisk fredet.

- Felt ID 3 – Lokaliteten omfatter en tjæremile (jf Svestad 2004:21). Mila ble bygd på slutten av 1800-tallet og i følge muntlig tradisjonen gav den 300 tønner (å 100kg). Denne mila er hele 20 meter i diameter og kan knyttes til kvensk utmarksbruk. Mila er ikke automatisk fredet.
- Felt ID 4 – Lokaliteten omfatter en gammetuft med innslag av lafting (jf kulturminne Svestad 2004:13). Den kan ha blitt bygget i forbindelse med tjæreproduksjon eller skogsdrift, men dette er uvisst. Gammetufta er sannsynligvis ikke automatisk fredet.
- Felt ID 5 – Lokaliteten omfatter en gammetuft med innslag av lafting (jf kulturminne Svestad 2004:13). Den kan ha blitt bygget i forbindelse med tjæreproduksjon eller skogsdrift, men dette er uvisst. Gammetufta er sannsynligvis ikke automatisk fredet.

Kulturmiljøet inneholder kulturminner som er representative for områdets kvenske kulturhistorie. Tjæreproduksjon har funnet sted flere steder i Kvænangsbøtn. Mila er dessuten svært stor og fortsatt knyttet til muntlig tradisjon. Kulturminnene representerer et homogent kulturmiljø som viser til tjæreproduksjon og utmarksbruk. Gammetuftene har særtrekk som knytter de til kvensk byggeskikk. Slike gammer besto vanligvis av en lafta nedre del og en torvkledt øvre del. I tillegg hadde de også en oppmurt steingrue.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi

Kulturmiljø Kvænangsdalen vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Figur 72: Kvænangsdalen, Kvænangen kommune. Gammetuft i kvensk byggeskikk. Foto: Asgeir Svestad 2004.

Figur 73: Kvænangsdalen, Kvænangen kommune. Stor tjæremile. Foto: Asgeir Svestad 2004.

Kulturmiljø Nordbotn

Kulturmiljøet (figur 67) omfatter en Sefrak-registrert bygning.

- Sefrak Id 19430008003 – Lokaliteten omfatter en utløe med saltak og vertikalt trepanel. Taket er tekt med never og torv. Løa har vært brukt til lagring av høy. Alderen er ukjent.

Kulturmiljøet omfatter en bygning som er vanlig forekommende, og representativ for jordbruksnæringen i området.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Nordbotn vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

5.4.2 Oppsummering

Kulturmiljø, seksjon 4	Verdi
Sappenskogen-Bjørnlund	Middels
Nymark-Elvestrand-Holmestilla	Liten
Marjastilla	Middels
Vanka	Middels
Fjeldstad	Liten
Halden	Liten
Brattfjell-Geira-Mellomjord - Nedre Hallen	Middels
Girjeáisa	Stor
Návetvuopmi	Liten
Brennbukt	Middels
Seljevold	Liten
Kvænangselva	Liten
Kvænangsdalen	Middels
Nordbotn	Liten

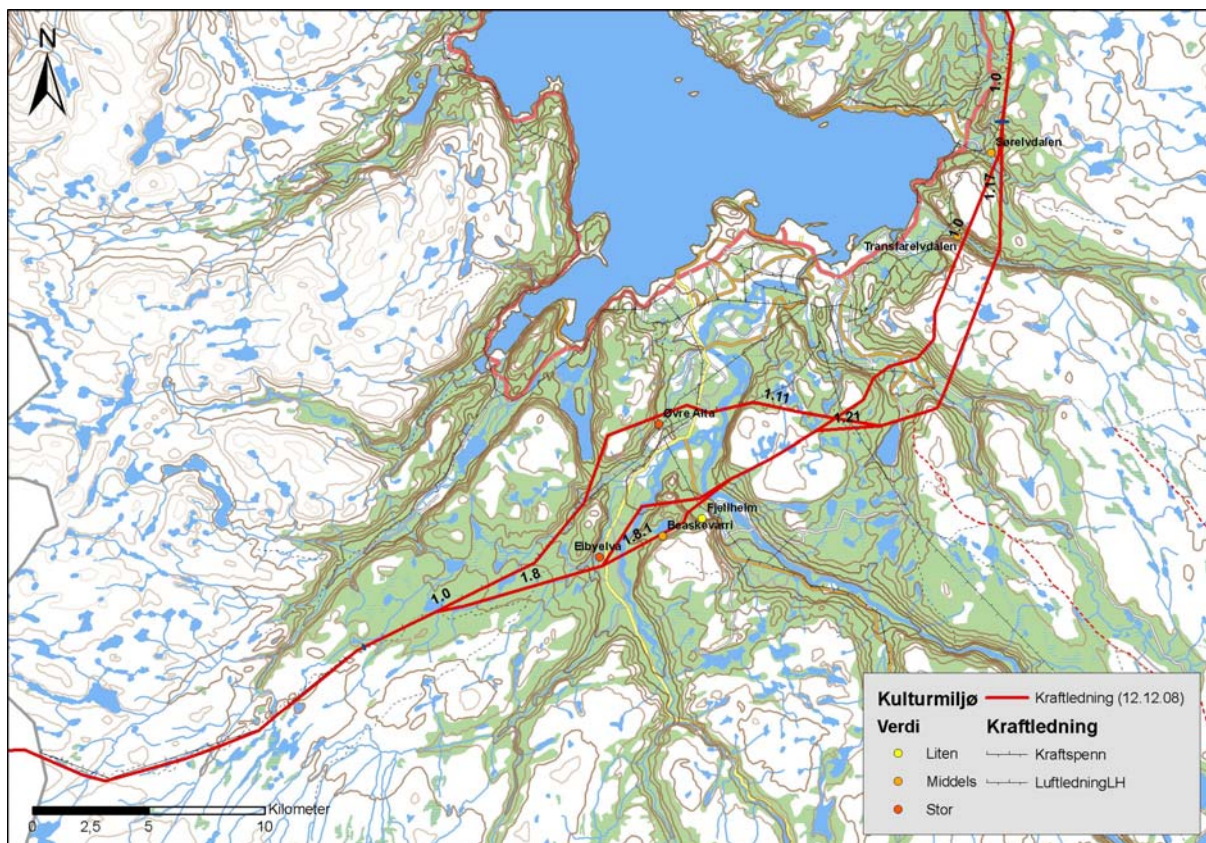
Figur 74: Verdivurdering – oppsummering seksjon 4.

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 14 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 4. Kulturmiljøene omfatter kulturminneverdier tilknyttet etterreformatorisk bygningsmasse, kvensk aktivitet og bosetning, samt reindriftssamisk aktivitet og bosetning, herunder også kulturminner som avspeiler gravskikk og religionsutøvelse.

5.5 Seksjon 5, Alta

5.5.1 Kulturmiljø

På denne strekningen er det på bakgrunn av foreliggende opplysninger funnet grunnlag for å definere til sammen seks kulturmiljø.

Figur 75: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 5.

Kulturmiljø Øvre Alta

Kulturmiljøet (figur 75) omfatter en lokalitet med ni automatisk fredete kulturminner samt ett nyregistrert kulturminne som trolig er automatisk fredet.

- Askeladden Id 47591 – Lokaliteten omfatter en fangstlokalitet hvor det er registrert seks fangstgroper og tre groper. Kulturminnene danner en buelignende formasjon på furumoen hvor de ligger. Kulturminnene er automatisk fredet.
- NIKUs nyregistrering, felt ID 5 – Lokaliteten omfatter en samisk urgrav. Grava ligger på ei mindre flate i ura. Den er 3,5 x 2,5 meter i omkrets og 1 meter høy.

Kulturmiljøet omfatter et kulturminne som er relativt sjeldent forekommende i området og som representerer samisk førkristen gravskikk. Lokaliteten ligger i ei ur som kan ha potensial for langt flere graver. Fangstgropene er vanlig forekommende i regionen og kan knyttes til jakt/fangst på villrein eventuelt elg.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av observasjoner og foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og liten bruksverdi

Kulturmiljø Øvre Alta vurderes samlet sett å ha **stor verdi**.

Figur 76: Øvre Alta, Alta kommune. En stor og tydelig fangstgrop. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 77: Øvre Alta, Alta kommune. Gravrøys. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Kulturmiljø Eibyelva

Kulturmiljøet (figur 75) omfatter en lokalitet med ett automatisk fredet kulturminne.

- Askeladden Id 57386 – Gravrøys som er 4 meter i diameter og 0,4 meter høy.

Kulturmiljøet omfatter et kulturminne som er relativt sjeldent forekommende i området, og representerer samisk førkristen gravskikk.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og liten bruksverdi

Kulturmiljø Eibyelva vurderes samlet sett å ha **stor verdi**.

Kulturmiljø Beaskevarri

Kulturmiljøet (figur 75) omfatter en bygning som er Sefrak-registrert.

- Sefrak Id 20120014002 – Hytte (skiferhytte) fra 1800-tallet (tredje kvartal).

Kulturmiljøet omfatter en bygning som anses som gammel sammenlignet med den øvrige bygningsmassen i Finnmark. Den representerer også den tidligste fasen av skiferdriften i Alta.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels til liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi

Kulturmiljø Beaskevarri vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Kulturmiljø Fjellheim

Kulturmiljøet (figur 75) omfatter en lokalitet med ett automatisk fredet kulturminne.

- Askeladden Id 57380 – Lokaliteten omfatter en gammetuft som er 6 meter i diameter. Gammetufta er automatisk fredet. En stor bjørk vokste i midten av tufta da den ble registrert i 1970.

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som er vanlig forekommende i dette området. De er representative for områdetets kulturhistorie. Kulturmiljøet ligger ved en bekk like under Peskanuten. Det er funnet et skiferredskap i nærheten av tufta.

Kulturmiljøet vurderes på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi

Kulturmiljø Fjellheim vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Kulturmiljø Transfarelvdalen

Kulturmiljøet (figur 75) omfatter en lokalitet med to automatisk fredete kulturminner samt to Sefrak-registrerte objekter.

- Id 8321 – Lokaliteten omfatter to hustuffer. Kulturminnene er automatisk fredet.
- Sefrak Id 20120003001– Ruin av fjøs.
- Sefrak Id 20120003002 – Ruin av bolighus.

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som er vanlig forekommende i dette området. De er representative for områdets kulturhistorie. Sefrak-objektene ligger fint til i et kulturlandskap preget av jordbruk og beite. De automatisk fredete kulturminnene er skadet av veg og ferdsel.

Figur 78: Transfarelvdalen, Alta kommune. Ruin av bolighus. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi

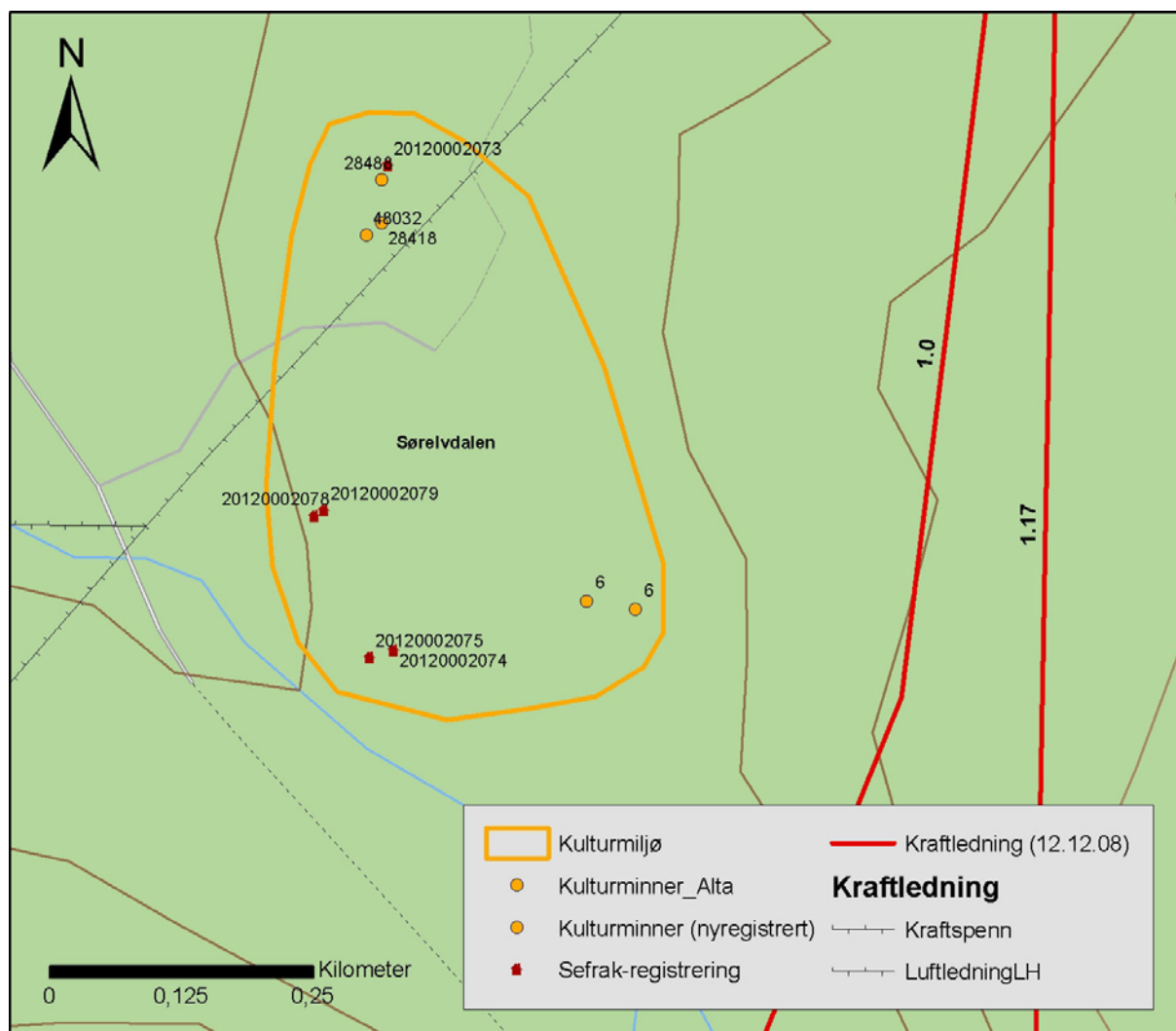
Kulturmiljø Transfarelvdalen vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Figur 79: Transfarelvdalen, Alta kommune. Hustuft. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Kulturmiljø Sørelvdalen

Kulturmiljøet (figur 75 og 80) omfatter tre lokaliteter som er automatisk fredet, fire sefrak-registrerte bygninger og en lokalitet som ble registrert under NIKUs befaring i 2008. Lokalitetens vernestatus uavklart.

Figur 80: Kulturmiljøet Sørelvdalen.

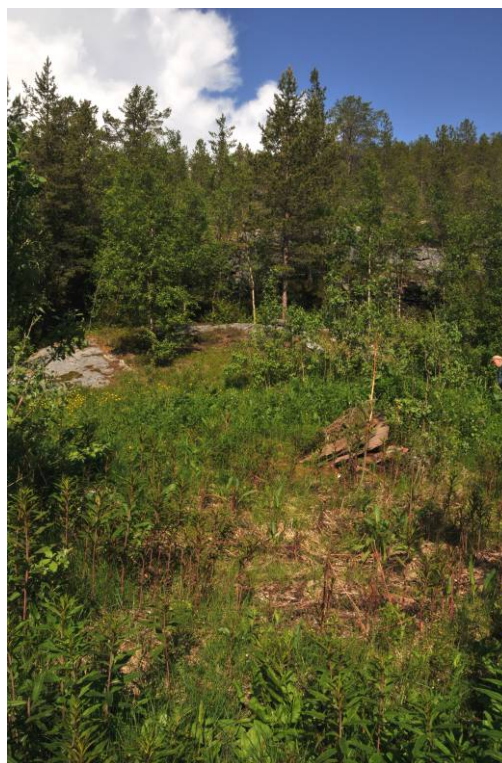
- Id 48032 – Lokaliteten omfatter to gammetufter som er automatisk fredet.
- Id 28418 – Lokaliteten omfatter en grop, mulig fangstgrop, som er automatisk fredet. gammetufter som er automatisk fredet
- Id 28488 - Lokaliteten omfatter en hustuft fra nyere tid som er automatisk fredet.
- Sefrak Id 20120002073– Grunnmur/ ruin av våningshus. Dateres til 1900-tallets andre kvartal.
- Sefrak Id 20120002074 – Grunnmur etter fjøs fra 1900-tallets andre kvartal.
- Sefrak Id 20120002078 – Opprinnelig et bolighus fra 1900-tallets andre kvartal. Bygningen har saltak og er kledd med vertikalt trepanel. Bygningen brukes som uthus/garasje i 1993.
- Sefrak Id 20120002079 – Uthus med saltak og vertikalt trepanel. Bygningen er fra 1900-tallets andre kvartal.
- NIKUs nyregistrering, felt ID 6 – Sjøsamisk boplass med hustuft og fjøsgammetuft. Bygningene ble brent i 1944. Vernestatusen til lokaliteten er uavklart.

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som er vanlig forekommende i dette området. De er representative for områdets nyere kulturhistorie. Kulturmiljøet kan også knyttes til brenningen i 1944. Den nyregistrerte lokaliteten ligger for øvrig fint til ved en bekk og det finnes muntlig tradisjonsstoff om denne sjøsamiske boplassen. De automatisk fredete kulturminnene er til dels sterkt overgrodd av vegetasjon.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljø Sørældalen vurderes samlet sett å ha **middels verdi**.

Figur 81: Sørældalen, Alta kommune. Fjøsammetuft (nyregistrert). Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 82: Sørældalen, Alta kommune. Hustuft (nyregistrert). Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

5.5.2 Oppsummering

Kulturmiljø, seksjon 5	Verdi
Øvre Alta	Stor
Eibyelva	Stor
Beaskevarri	Middels
Fjellheim	Liten
Transfarelvdalen	Middels
Sørelvdalen	Liten

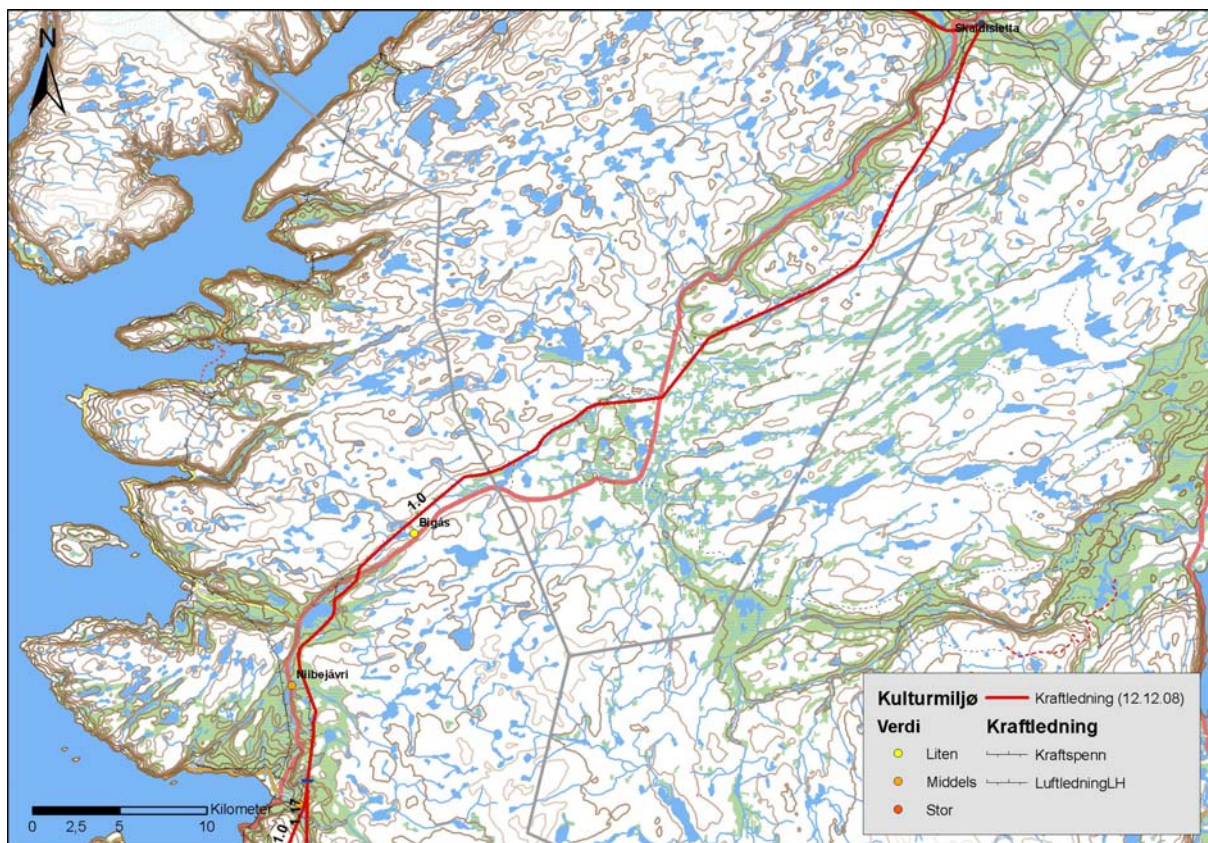
Figur 83: Verdivurdering – oppsummering seksjon 5.

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 6 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 5. Kulturmiljøene omfatter kulturminneverdier tilknyttet etterreformatorisk bygningsmasse som viser til bosetning og tidlig skiferdrift i Alta, sjøsamisk bosetning, spor etter reindriftssamisk aktivitet og bosetning, samt før-kristen gravskikk.

5.6 Seksjon 6, Alta - Skaidi

5.6.1 Kulturmiljø

På denne strekningen er det på bakgrunn av observasjoner og foreliggende opplysninger, funnet grunnlag for å definere til sammen to kulturmiljøer.

Figur 84: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 6.

Kulturmiljø Niibejávri

Kulturmiljøet (figur 84) omfatter en lokalitet med til sammen fire kulturminner som er automatisk fredet

- Id 57656 – Kulturmiljøet omfatter to teltboplasser, ett bogastelle og en udefinert struktur (stolpefundamenter). Alle kulturminnene er automatisk fredete samiske kulturminner eldre enn hundre år.

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som er vanlig forekommende i dette området. De er representative for områdets kulturhistorie. Kulturmiljøet vurderes å ha stor kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljøet Niibejávri vurderes samlet sett å ha middels verdi.

Kulturmiljø Bigáš

Kulturmiljøet (figur 84) omfatter en lokalitet med til sammen fem kulturminner fra nyere tid.

- Bygningsmiljø (NIKUs nyregistrering, ikke i Askeladden eller Sefrak). Kulturmiljøet omfatter seks mindre hytter og skjåer samt en konstruksjon for tørking av kjøtt. Kulturmiljøet er sannsynligvis en samisk sommerboplass som kan knyttes til reindrift. Den ene hytta er i ferd med å rase sammen. De øvrige er dårlig vedlikeholdt og ser ikke ut til å være i bruk. Alle bygningene vurderes å være yngre enn 100 år.

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som er vanlig forekommende i dette området. De er representative for områdets kulturhistorie. Kulturmiljøet vurderes å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og liten bruksverdi. En nærmere dokumentasjon av denne boplassens historie med blant annet gjennomføring av intervjuer, vil kunne medføre en høyning av verdien.

Kulturmiljøet Bigáš vurderes samlet sett å ha **liten verdi**.

Figur 85: Bigáš, Alta kommune. Deler av kulturmiljøet sett mot nordøst. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 86: Bigáš, Alta kommune. Deler av kulturmiljøet sett mot nordvest. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

5.6.2 Oppsummering

Kulturmiljø seksjon 6	Verdi
Niibejávri	Middels
Bigáš	Liten

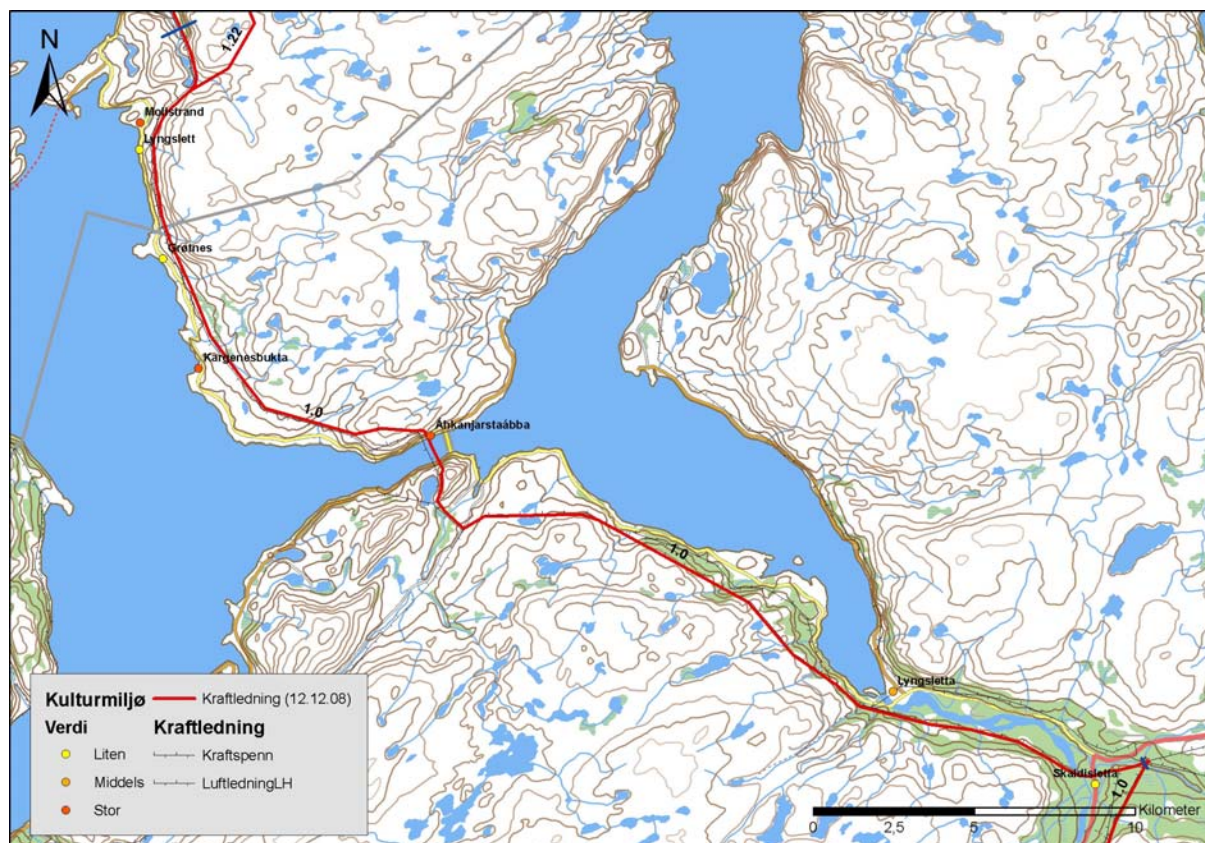
Figur 87: Verdivurdering – oppsummering seksjon 6.

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 2 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 6. Kulturmiljøene omfatter kulturminneverdier tilknyttet spor etter reindriftssamisk aktivitet og bosetning, herunder bygningsmasse.

5.7 Seksjon 7, Skaidi - Indrefjorddalen

5.7.1 Kulturmiljø

På denne strekningen er det, på bakgrunn av foreliggende opplysninger, funnet grunnlag for å definere til sammen 7 kulturmiljøer.

Figur 88: Oversikt over kulturmiljø, seksjon7.

Kulturmiljø Skaidisletta

Kulturmiljøet (figur 88) omfatter en lokalitet med ett automatisk fredet kulturminne.

- Id 111298 – Steinsetting eller mulig grav som er 1,2 x 0,7 m og omkring 0,15 m høy. Lokaliteten er digitalisert manuelt fra kart og geometrien anses som noe unøyaktig.

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som er vanlig forekommende i dette området. De er representative for områdets kulturhistorie.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels til stor kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og bruksverdi

Kulturmiljøet Skaidisletta vurderes samlet sett å ha liten verdi.

Kulturmiljø Lyngsletta

Kulturmiljøet (figur 88) omfatter to lokaliteter med til sammen tre automatisk fredete kulturminner.

- Id 37838 – Lokaliteten omfatter en tuft og en gammetuft. I tillegg inneholder lokaliteten en mulig gammetuft. Sistnevnte står ikke oppført som et eget enkeltminne i Askeladden.
- NIKUS nyregistrering, felt ID 8 - Lokaliteten omfatter en åpen boplass fra steinalder. Den er skadet av et gjerde som omgir golfbanen i Repparfjord.

Kulturmiljøet har stor tidsdybde og omfatter kulturminner som er vanlig forekommende i dette området. De er representative for områdets kulturhistorie. Steinalderlokaliteten lar seg ikke påvise på markoverflata. Lokaliteten lot seg påvise som følge av at vegetasjonsdekket var fjernet i forbindelse med oppsetting av gjerdet rundt golfbanen.

Kulturmiljøet vurderes å ha middels til stor kunnskapsverdi, middels opplevelsesverdi og liten bruksverdi.

Kulturmiljøet Lyngsletta vurderes samlet sett å ha middels verdi.

Figur 89: Lyngsletta, Kvalsund kommune. Gammetuft sett mot sørvest. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 90: Lyngsletta, Kvalsund kommune. Steinalderboplass sett mot øst. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Kulturmiljø Áhkánjarstábba

Kulturmiljøet (figur 88 og 91) omfatter en lokalitet med ett automatisk fredet kulturminne.

- Lokaliteten er ikke oppført i Askeladden, men omtalt i skriftlige kilder – Lokaliteten omfatter et samisk *sieidi* / offerstein som er automatisk fredet. Det er en jordfast, høy og spiss fjellformasjon

Kulturminnet er et kjent landemerke i Kvalsundet. Tradisjonen som knytter seg til stedet er kjent både i muntlig tradisjon og omtalt i flere skriftlige kilder. Lokaliteten har skader som følge av vegarbeid. Tidligere er det observert mynter, ostestykker, dyreknokler og fiskerester og kveitehoder. Sieidien er også knyttet til et sagn om kveitefangst. Kulturmiljøet er lett tilgjengelig fra riksvegen. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og middels bruksverdi

Kulturmiljøet Áhkánjarstábba vurderes samlet sett å ha **stor verdi**.

Figur 91: Áhkánjarstábba, Kvalsund kommune. Oversikt mot vest. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Kulturmiljø Kargenesbukta

Kulturmiljøet (figur 88 og 92) omfatter en lokalitet med fire automatisk fredete kulturminner.

- Askeladden Id 124262 – Lokaliteten omfatter fire gammetufter (fellesgammer). Tuftene er eldre enn hundre år og automatisk fredet.

Kulturminnene er vanlig forekommende i dette området. De er autentiske og representative for områdetets kulturhistorie. Kulturmiljøet ligger fint til i ei bukt og gammetuftene framstår svært tydelig på markoverflata. Kulturmiljøet er lett tilgjengelig fra riksvegen. Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og middels bruksverdi.

Kulturmiljøet Kargenesbukta vurderes samlet sett å ha stor verdi.

Figur 92: Kargenesbukta, Kvalsund kommune – fire markerte gammetufter. Oversikt mot sørvest. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Kulturmiljø Grøtnes

Kulturmiljøet (figur 88 og 93) omfatter en lokalitet med tre automatisk fredete kulturminner.

- Askeladden Id 8415 – Lokaliteten omfatter tre hustuffer fra yngre steinalder. Lokaliteten er lagt inn manuelt fra kart og geometrien anses som noe unøyaktig.

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som er vanlig forekommende, men representative for området kulturhistorie. Kulturminnene framstår nokså utydelig på markoverflata.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels til stor kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og bruksverdi

Kulturmiljøet Grøtnes vurderes samlet sett å ha liten verdi.

Figur 93: Grøtnes, Kvalsund kommune - oversikt mot sørøst. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Kulturmiljø Lyngslett

Kulturmiljøet (figur 88) omfatter en lokalitet med 4 automatisk fredete kulturminner.

- Askeladden Id 7885 – Lokaliteten omfatter et felt med 4 tufter (etterreformatoriske). En av tuftene er sannsynligvis en gammetuft. Tre av tuftene er noe usikre som kulturminner.

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som er vanlig forekommende i dette området. De er representative for området kulturhistorie.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi og bruksverdi

Kulturmiljø Lyngslett vurderes samlet sett å ha liten verdi.

Kulturmiljø Mollstrand

Kulturmiljøet (figurene 88, 94 og 95) omfatter fem lokaliteter med til sammen åtte automatisk fredete kulturminner.

- Askeladden Id 56609 – Lokaliteten omfatter en automatisk fredet gammetuft.
- Askeladden Id 37249 – Lokaliteten omfatter en automatisk fredet gammetuft.
- Askeladden Id 37250 – Lokaliteten omfatter to gammetuffer og en grop. Kulturminnene er automatisk fredet.
- NIKUs nyregistrering, felt ID 9 - Lokaliteten omfatter en åpen boplass fra eldre steinalder. Kulturminnet er automatisk fredet.
- NIKUs nyregistrering, felt ID 10 - Lokaliteten omfatter to hustuffer (etterreformatoriske). Kulturminnene er automatisk fredet.

Kulturmiljøet har stor tidsdybde og omfatter kulturminner som er vanlig forekommende i dette området. De er representative for områdets kulturhistorie og er lett tilgjengelige fra riksvegen.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha stor kunnskapsverdi, stor opplevelsesverdi og liten bruksverdi

Kulturmiljøet Mollstrand vurderes samlet sett å ha **stor verdi**.

Figur 94: Mollstrand, Hammerfest kommune – to hustuffer fra nyere tid. Utsikt mot nordøst.
Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 95: Mollstrand, Hammerfest kommune - åpen boplass fra eldre steinalder. Utsikt mot øst.
Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

5.7.2 Oppsummering

Kulturmiljø, seksjon 7	Verdi
Skaidisletta	Liten
Lyngsletta	Middels
Áhkánjarstábba	Stor
Kargenesbukta	Stor
Grøtnes	Liten
Lyngslett	Liten
Mollstrand	Stor

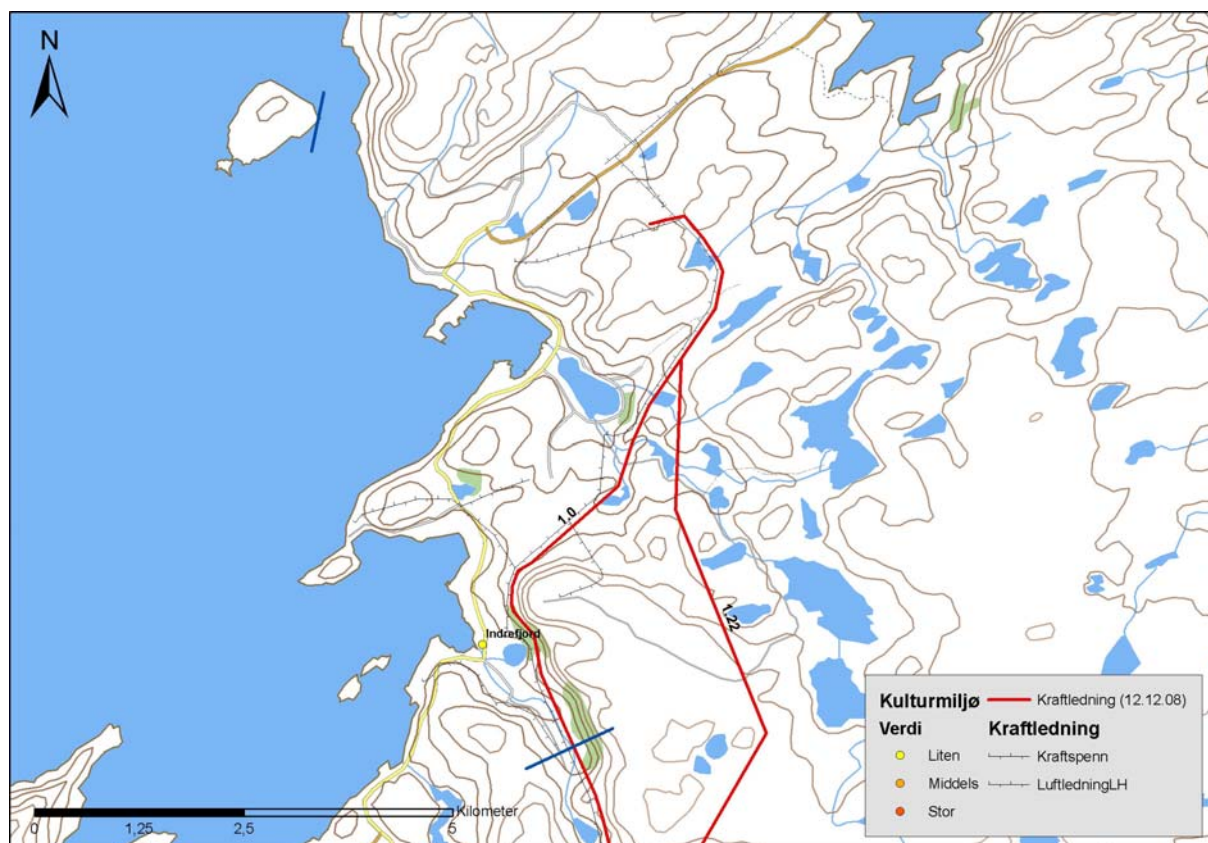
Figur 96: Verdivurdering – oppsummering seksjon 7.

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen 7 kulturmiljøer i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 7. Kulturmiljøene omfatter bosetningsspor fra steinalder og spor etter samisk aktivitet og bosetning i området.

5.8 Seksjon 8, Indrefjorddalen - Melkøya

5.8.1 Kulturmiljø

På denne strekningen er det, på bakgrunn av foreliggende informasjon, funnet grunnlag for å definere ett kulturmiljø.

Figur 97: Oversikt over kulturmiljø, seksjon 8.

Kulturmiljø Indrefjord

Kulturmiljøet (figur 97) omfatter en kirke med kirkegård.

- Id 88061 – Kirkegård som er i bruk i dag. Innenfor den eldste delen finnes samiske graver hvorav noen går tilbake til siste del av 1800-tallet. Status for kirkegården er uavklart. Den eldste delen av kirkegården er stedvis dårlig vedlikeholdt.
- Id 84719 – Indrefjord kirke fra 1956. Kirken er ikke fredet.

Kulturmiljøet vurderes, på grunnlag av foreliggende opplysninger, å ha liten til middels kunnskapsverdi, liten opplevelsesverdi, og middels bruksverdi

Kulturmiljøet Indrefjord vurderes samlet sett å ha liten verdi.

Figur 98: Trekors på den eldste delen av kirkegården. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

5.8.2 Oppsummering

Kulturmiljø seksjon 8	Verdi
Indrefjord	Liten

Figur 99: Verdivurdering – oppsummering seksjon 8.

Det er funnet grunnlag for å definere til sammen ett kulturmiljø i områder i og langs den planlagte ledningen, seksjon 8. Kulturmiljøet omfatter kulturminneverdier tilknyttet en kirke og kirkegård.

5.9 Kulturhistorie og kulturmiljø - oppsummering

5.9.1 Kulturhistorie

Bosettingshistoria i Nord-Troms og Finnmark har en tidsdybde på 12000 år. De første sporene etter mennesker finner en ved kysten, men så snart innlandet ble isfritt ble også disse områdene tatt i bruk. Livbergingen var basert på jakt, fangst, fiske og sanking. Sporene som vi i dag finner fra de eldste tider til Kr.f. (år 0), er hovedsakelig fangstanlegg, boplasspor med bygningsrester (tufter) og steinredskaper. Keramikk introduseres i yngre steinalder (4500-1800 f.Kr.). Metall begynner å spille en rolle som råstoff i løpet av siste årtusen f.Kr. I dette årtusenet ble bosettingsmønsteret mer mobilt og folkene i nordre Fennoskandia ble trolig involvert i nettverk og transaksjoner med grupper i dagens Russland. Fra denne perioden finner en de første tegnene på at jakt-fangstfolk i nordre Fennoskandia utviklet et felles symbolspråk som kan ha vært uttrykk for en bevisst etnisk signalisering. Framveksten av samisk etnisitet sees vanligvis i lys av dette. Utover i første årtusen e. Kr. kan det se ut til at den samiske befolknings kontaktnett har vært knyttet til den norrøne befolkningen som holdt til i kyststrøkene fra Midt-Troms og sørover. Jakt, fangst, fiske og sanking fortsatte å være grunnstammen i økonomien, og i tillegg kan en tenke seg at en har tilvirket noen produkter som spekkolje og pelsverk, som særlig har inngått i transaksjoner med den norrøne befolkningen. Fra 1200-tallet finner en spor etter den første permanente norrøne/norske bosettingen langs kysten av Nord-Troms og Finnmark. Dette er i hovedsak fiskevær. Også andre grupper som karelere gjør seg gjeldende innen handel og som skatteoppkrevere. Innslaget av nye aktører i nord gav seg utslag i nye byggeskikker og nye næringsveger som husdyrhold. Dette fikk også betydning for de samiske samfunnene. Mens noen baserte seg på fiske og husdyrhold i fjordstrøkene videreførte andre en mer nomadisk livsstil knyttet til fangst og jakt. Reindrift blir for alvor vanlig fra 1500-tallet av. Utover 1700- og 1800-tallet begynte også en økende finsk eller kvensk innvandring for alvor å sette sitt preg på enkelte bygder og områder. Kvenenes byggeskikk, jordbruk og utmarksbruk finner en særlig spor etter i kommunene Nordreisa, Kvæningen og Alta.

5.9.2 Kulturmiljøer

Til sammen er det definert 77 kulturmiljøer i tilknytning til ledningstraséer innenfor tiltakets åtte seksjoner.

Kulturminnene representerer et stort utvalg av kulturminnetyper fra eldre steinalder og fram til midtre del av 1900-tallet. Her kan en nevne boplasser fra steinalderen, helleristninger, fangstanlegg, samiske helligsteder, samiske urgraver, kirkegård, gammetufter og hustufter fra nyere tid, teltboplasser, hellere, kjøttgjemmer, reingjerder og andre anlegg innen reindrift samt tjæremiler og utmarksgammer. Kulturminnene representerer den tidligste og forhistoriske bosettingen i regionen. De representerer også samisk jakt/fangstøkonomi, sjøsamisk bosetting og samisk reindrift, kvensk og norsk jordbruk og utmarksbruk. I tillegg finner en kulturminner fra landsdelens første gruve- og skiferdrift.

Bygninger utgjør det største antallet kulturminner i kulturmiljøene. Alle nevnte bygninger i utredningen står oppført i bygningsregisteret Sefrak. Det har ikke vært mulig innenfor rammene av dette prosjektet, å vurdere verneverdien til hver og en bygning. Vurderingene er gjort på generell bakgrunn ut fra foreliggende opplysninger i bygningsregisteret. Det er derfor uvisst om noen av objektene som omtales, er revet eller endret etter at de ble registrert i registeret. De fleste bygningene er å finne i kommunene Balsfjord, Storfjord og Nordreisa.

Den eldste bygningen er fra 1700-tallet, mens de øvrige med få unntak er fra 1900-tallets første og andre kvartal. Med unntak av noen få bygninger som har hatt en funksjon innen undervisning (skole), skifer og gruvedrift, er de øvrige bygningene knyttet til samisk, kvensk og norsk småskala jordbruksvirksomhet og gårdsbosetting.

Kulturmiljø		
Seksjon	Kulturmiljø	Verdi
Seksjon 1	Mollund	Liten
	Sætermoen - Teigen	Liten
	Sætervang	Liten
	Dalheim	Liten
	Stormo	Liten
	Nylund - Hølen - Furulund	Liten
	Hølen	Middels
	Lunde - Tverrelvmoen	Liten
	Hardersetra	Liten
	Loddbukt	Liten
	Viken	Liten
	Slettnes	Liten
	Lindbu	Liten
	Russenes sør	Middels
	Bukteelva	Stor
	Russenes	Middels
	Bakken - Bakkeng	Middels
	Skårheim	Stor
	Fossberg	Liten
	Lundali	Liten
	Nordkjøbotn	Liten
	Bomstad - Fagerli	Middels
	Engen	Liten
	Sætre	Liten
	Elvemo - Bjørkåker	Liten
	Kjempedalen - Fosslund	Liten
	Ryan	Liten
Tangen - Elvekroknes - Sætermo	Middels	
Øvergård	Liten	
Seksjon 2	Skogli	Stor
	Daleng	Middels
	Oteren	Middels
	Stornes	Middels
	Kitdalselva	Middels
	Heggelund	Liten
	Lund	Liten
	Fredheim - Løkstad - Signalnes	Liten
	Govdajávri	Middels
	Lullestua	Liten
	Halsebakken	Middels
	Lavkavatn	Middels
	Rieppejávri	Middels
	Ravjokk	Middels
Seksjon 3	Ankerlia	Middels
	Sabetjohka	Stor
	Njuorjohka	Stor
Seksjon 4	Sappenskogen - Bjørnlund	Middels

	Nymark - Elvestrand - Holmestilla	Liten
	Marjastilla	Middels
	Vanka	Middels
	Fjeldstad	Liten
	Halden	Liten
	Brattfjell - Geira - Mellomjord - Nedre Hallen	Middels
	Girjeáisa	Stor
	Návetvuopmi	Liten
	Brennbukt	Middels
	Seljevold	Liten
	Kvænangselva	Liten
	Kvænangsdalen	Middels
	Nordbotn	Liten
Seksjon 5	Øvre Alta	Stor
	Eibyelva	Stor
	Beaskevarri	Middels
	Fjellheim	Liten
	Transfarelvdalen	Middels
	Sørelvdalen	Liten
Seksjon 6	Niibejávri	Middels
	Bigáš	Liten
Seksjon 7	Skaidisletta	Liten
	Lyngsletta	Middels
	Áhkánjarstábba	Stor
	Kargenesbukta	Stor
	Grøtnes	Liten
	Lyngslett	Liten
	Mollstrand	Stor
Seksjon 8	Indrefjord	Liten

Figur 100: Oppsummering, kulturmiljø og verdivurdering.

6 Omfangs- og konsekvensvurdering

Vurdering av omfang og konsekvens er angitt i henhold til figurene 1 og 2 i kapittel 2.2.1. I det følgende omfatter begrepene kraftledning/ledning, master og liner med mindre annet er oppgitt.

6.1 Seksjon 1, Balsfjord stasjon – kommunegrensen Balsfjord-Storfjord

6.1.1 Omfangs- og konsekvensvurdering

Kulturmiljø Mollund

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger på andre siden av Kjosvatnet, over 600 m fra planlagt 420 kV-ledning. Kraftledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet, særlig traséen i skråningen opp Kastarbergan. Det planlagte tiltaket forventes å indirekte kunne påvirke kulturmiljøet i form av visuell innvirkning. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, å i noen grad påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Sætermoen - Teigen

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Miljøet omfatter Sefrak-registrerte bygninger som ligger mellom 700 m og i overkant av 1 km fra ledningstraséen. Ledningen kan stedvis komme til å være synlig fra kulturmiljøet, men grunnet terrenget forventes synligheten å være begrenset.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Kulturmiljø Sætervang

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet omfatter en bygning som ligger i overkant av 100 meter fra planlagt kraftledningstrase. Kraftledningen vil være godt synlig fra kulturmiljøet og forventes å påvirke kulturmiljøet indirekte gjennom visuell innvirkning. Grunnet kort avstand forventes kraftledningen å bli forholdsvis visuelt dominerende sett fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, å i noen grad påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Dalheim

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Den Sefrak-registrerte driftsbygningen kulturmiljøet omfatter, ligger rett i overkant av 300 m fra den planlagte traséen. Kraftledningen vil kunne bli synlig fra kulturmiljøet og forventes å kunne påvirke kulturmiljøet i form av visuell innvirkning, både i anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, å i noen grad påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Stormo

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger omkring 500 m fra den planlagte ledningen som forventes å bli synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen. Det er i dag flere kraftledninger i områder nærmere kulturmiljøet enn 420 kV-ledningen. En ny kraftledning i området vil bidra ytterligere til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, å i noen grad påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Nylund - Hølen - Furulund

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet omfatter eldre bygninger. Ledningen vil komme omkring 0,5 km fra den nærmestliggende bygningen. Kraftledningen forventes å være synlig sett fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Det er i dag flere kraftledninger i området som ligger nærmere kulturmiljøet enn planlagt 420 kV-ledning. Disse vil trolig være mer visuelt dominerende enn planlagt ledning, men en ny kraftledning i området vil bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, å påvirke kulturmiljøet i noen grad, i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Hølen

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen planlegges bygget omkring 1 km fra kulturmiljøet og forventes ikke å bli visuelt dominerende selv om den trolig blir synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Det er i dag flere kraftledninger i området. Disse ligger nærmere kulturmiljøet enn planlagt ledning, og en ny kraftledning i området forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, å i noen grad påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Kulturmiljø Lunde - Tverrelvmoen

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen planlegges lagt omkring 200 m fra bygningen nærmest den planlagte ledningstraséen. Kraftledningen kommer til å bli godt synlig fra kulturmiljøet, både i anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Hardersetra

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen kulturmiljøet omfatter, ligger omkring 150 m fra den planlagte ledningstraséen. Kraftledningen vil ligge noe høyere i terrenget og forventes å bli godt synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Gåre

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Den Sefrak-registrerte bygningen kulturmiljøet omfatter ligger i overkant av 700 fra ledningstraséen. Ledningen forventes stedvis å bli synlig, men ikke visuelt dominerende sett fra kulturmiljøet.

I dag finnes kraftledninger i områder nærmere kulturmiljøet enn den planlagte 420 kV-ledningen. En ny kraftledning i området forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Loddbukta

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Det er i overkant av 500 m mellom planlagt kraftledning og kulturmiljø. Ledningen vil bli liggende i terrenget ovenfor kulturmiljøet og forventes å bli noe synlig sett fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Det er i dag kraftledninger i området, hvorav en vil bli liggende parallelt med planlagt 420 kV-ledning. En ny kraftledning i området forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Viken

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Det er i underkant av 500 m mellom kulturmiljøet og planlagt kraftledning. Ledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet ettersom den blir liggende høyere i terrenget, i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Kraftledningen planlegges lagt ovenfor en eksisterende kraftledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Slettnes

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Det vil bli over 500 m mellom kulturmiljø og kraftledning. Ledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet ettersom den blir liggende høyere i terrenget i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Kraftledningen planlegges lagt ovenfor eksisterende kraftledning og forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig i driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Lindbu

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Det er omkring 250 m mellom kulturminne og kraftledningstrasé. Ledningen vil ligge i fjellskråningen ovenfor kulturmiljøet og forventes å bli godt synlig. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Ny kraftledning planlegges sør for europaveien. I dag går det en ledning nord for veien og en 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig i driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Russenes sør

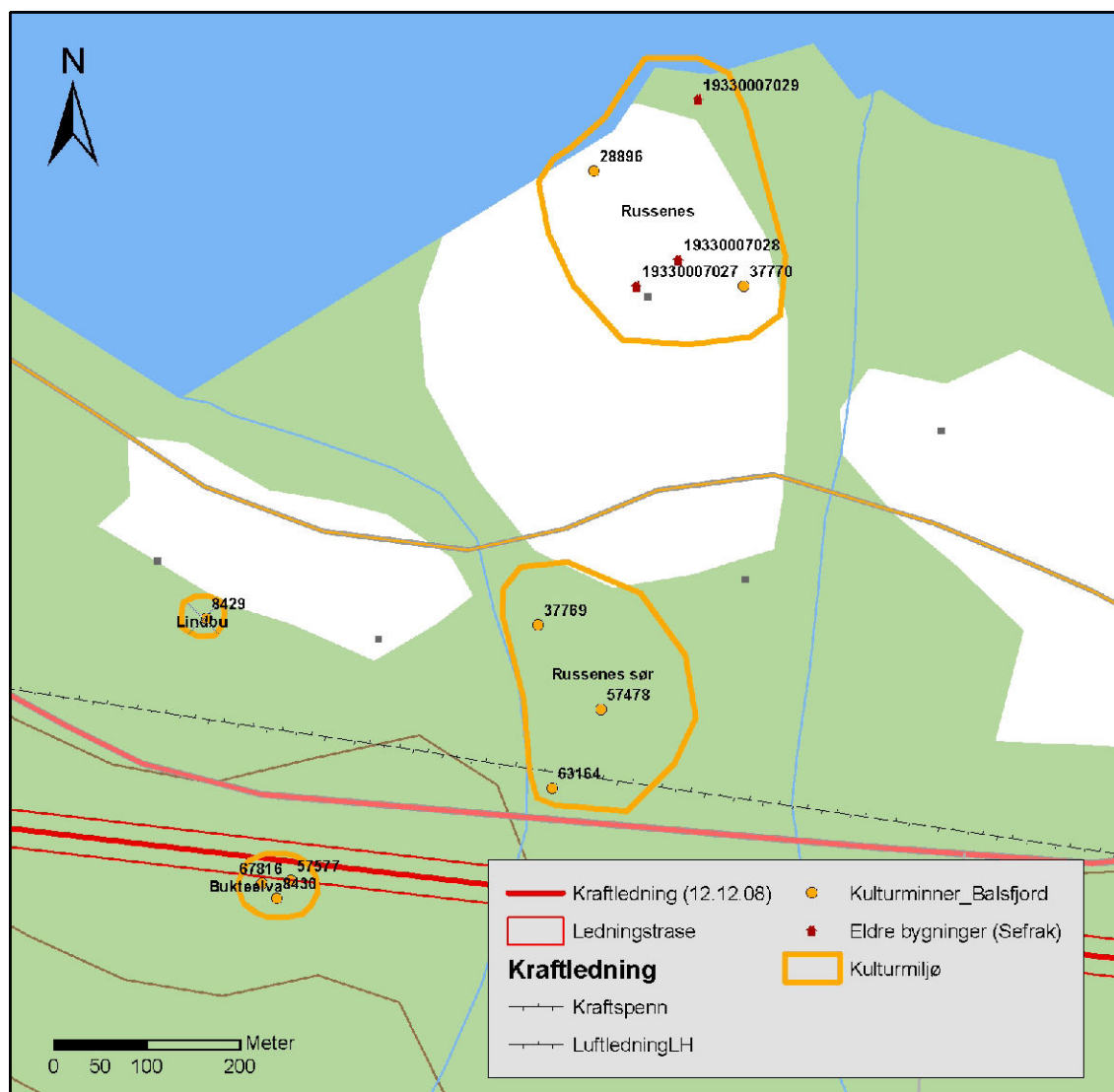
Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturminnene ligger mellom 100 og 300 m fra den planlagte traséen og ledningen forventes å bli godt synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Kulturminnene Id 57478 og Id 37769 ligger nord for eksisterende kraftledning, mens Id 63164 ligger like sør for og nesten rett under ledningen (figur 101). En ny 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig i driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ
Konsekvens: Små negative (-)

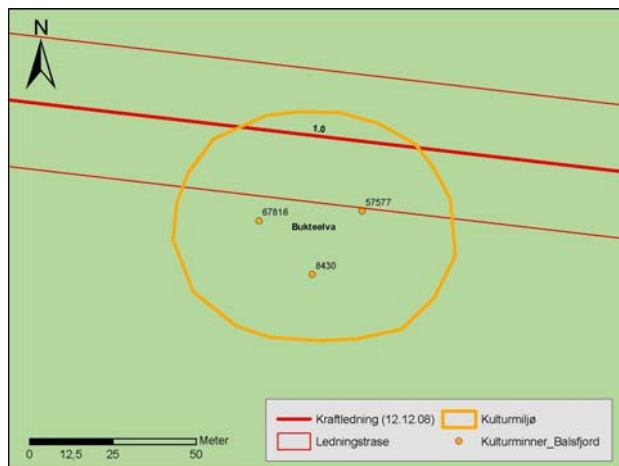

Figur 101: Kulturmiljøer på Russeneset i Balsfjord kommune.

Kulturmiljø Bukteelva

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet omfatter kulturminner som ligger i grensen til ledningstraséen og kulturmiljøet kan komme til å berøres i anleggs- og driftsfase (figur 101). Ett av kulturminnene (Id 57577) ligger i ledningstraséens grense (jf. figur 102). Kulturmiljøet er 17 x 11 m stort, men er kartfestet som ett punkt. Dette innebærer at deler av kulturmiljøet kan ligge innenfor traséen.

Figur 102: Kulturmiljø Bukteelva.

Kulturmiljø Id 57577 anses å stå i fare for å bli ødelagt eller skadet som følge av anleggsvirksomhet, evt. master/mastefester. De øvrige kulturminnene ligger like sør for traséen og forventes ikke å berøres direkte av tiltaket (forutsatt at anleggsvirksomhet er begrenset til ledningstraséen).

I og med at kulturminnene ligger til dels i, til dels like ved ledningstraséen, forventes visuell innvirkning å være betydelig. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

Det planlagte tiltaket kan komme til å ødelegge kulturminner (Id 57577) samt at kulturmiljøet som helhet kan skades grunnet indirekte innvirkning (kulturmiljøets opplevelsesverdi). Det planlagte tiltaket forventes å kunne komme til å ødelegge kulturminner.

Omfang: Stor negativ

Konsekvens: Svært store negative (- - - -)

Kulturmiljø Russenes

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Den planlagte kraftledningstraséen ligger i fjellsiden, over 600 m fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfase.

Ny kraftledning planlegges sør for europaveien. I dag går det en ledning nord for veien og en 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Kulturmiljø Bakken-Bakkeng

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen (Id 19330007032) nærmest traséen, vil komme til å ligge under 200 m fra kraftledningen. En 420 kV-ledning i fjellskråningen ovenfor kulturmiljøet forventes å bli godt synlig. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Ny kraftledning planlegges sør for europaveien. I dag går det en ledning nord for veien og en 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ
Konsekvens: Små negative (-)

Kulturmiljø Skårheim

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet vil komme til å ligge under 200 m fra kraftledningen og det forventes at ledningen vi synes fra kulturmiljøet. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

Ledningen vil gå sør for og parallelt med eksisterende kraftledning. En 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ
Konsekvens: Små/middels negative (-/ - -)

Kulturmiljø Fossberg

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Den planlagte kraftledningen vil komme til å ligge sør for europaveien, under 200 m fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

En 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området, da den vil gå sør for og parallelt med eksisterende kraftledning. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ
Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Lundali

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet vil bli liggende på andre siden av fjorden, over 1 km fra den planlagte kraftledningen. Ledningen vil her gå sør for og parallelt med eksisterende kraftledning, og forventes å bli liggende i den naturlige utsynslinjen fra kulturmiljøet, nærmere bestemt mot fjorden i sør. Ledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

Kraftledningen kan komme til å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Nordkjosbotn

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet omfatter eldre bygninger. Bygningen nærmest den planlagte kraftledningen, vil bli liggende omkring 500 m fra ledningen som skal legges i lia sør for eksisterende kraftledning. Ledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

Kraftledningen kan komme til å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Bomstad - Fagerli

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet omfatter en rekke bygninger som ligger på andre siden av dalen for den planlagte kraftledningen. Dette innebærer at kraftledningen, sett fra kulturmiljøet, vil ligge i nedre del av fjellskråningen på andre siden av dalen. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

En 420 kV-ledning vil legges i lia nord for eksisterende kraftledning. Dette kan komme til å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Kulturmiljø Engen

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen kulturmiljøet omfatter, vil ligge omkring 250 m fra kraftledningen. Ledningen vil ligge i fjellsiden ovenfor kulturmiljøet og forventes å være synlig. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Sætre

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger over 800 m fra den planlagte kraftledningen som vil gå i fjellsiden på andre siden av dalen. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet både i anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Elvemo - Bjørkåker

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen planlegges lagt over 800 m fra kulturmiljøet, i fjellsiden på andre siden av dalen. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet både i anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Kjempedalen - Fosslund

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningstraséen ligger i fjellsiden, over 250 m fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Ryan

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen planlegges lagt i fjellsiden, i overkant av 200 m fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Tangen – Elvekroknes - Sætermo

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen planlegges lagt over 450 m fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet, både i anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Kulturmiljø Øvergård

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger over 450 m fra ledningstraséen. Ledningen ligger høyere i terrenget, i fjellsiden, og forventes å være synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

6.1.2 Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering

Seksjon 1, Balsfjord stasjon – kommunegrensen Balsfjord/Storfjord

Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Mollund	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	1
	Sætermoen-Teigen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Sætervang	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Dalheim	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Stormo	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Nylund - Hølen - Furulund	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Hølen	Liten negativ	Små negative -	
	Lunde - Tverrelvmoen	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Hardersetra	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Gåre	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Loddbukt	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Viken	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Slettnes	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Lindbu	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Russenes sør	Liten negativ	Små negative -	
	Bukteelva	Stor negativ	Svært store negative - - - -	
	Russenes	Liten negativ	Små negative -	
	Bakken - Bakkeng	Liten negativ	Små negative -	
	Skårheim	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
	Fossberg	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Lundali	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Nordkjosbotn	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Bomstad - Fagerli	Liten negativ	Små negative -	
	Engen	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
Sætre	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-		
Elvemo - Bjørkåker	Liten negativ	Ubetydelig/små negative		

		0/-	
Kjempedalen - Fosslund	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
Ryan	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
Tangen – Elvekroknes - Sætermo	Liten negativ	Små negative -	
Øvergård	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	

Figur 103: Omfangs- og konsekvensvurdering – oppsummering seksjon 1.

Av de til sammen 30 kulturmiljøene er det ett kulturmiljø, Bukteelva, som berøres direkte av tiltaket. Det anses å være fare for at kulturminner, særlig Id 57577, i dette kulturmiljøet kan skades eller ødelegges i anleggsfasen. Tiltaket forventes å få negative konsekvenser grunnet indirekte innvirkning for 29 kulturmiljø. Konsekvensene er tilknyttet visuell innvirkning i både anleggs- og driftsfase. Graden av innvirkning varierer for de ulike kulturmiljøene.

6.2 Seksjon 2, Storfjord kommune

6.2.1 Omfangs- og konsekvensvurdering

Kulturmiljø Skogli

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen planlegges lagt i fjellsiden, over 500 m fra kulturmiljøet. Ledningen vil ligge høyere i terrenget og forventes å være synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små/middels negative (-/ - -)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen går inn Mortensdalen over 600 m fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små/middels negative (-/ - -)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Daleng

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen planlegges lagt i fjellsiden, over 600 m fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Det er over 2 km til kraftledningen hvor den går inn Mortensdalen og den forventes ikke å få noen visuell innvirkning av betydning på kulturmiljøet.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Oteren

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger mellom omkring 500 og 1,5 km fra ledningen som skal bygges i overkant av eksisterende ledning, i fjellskråningen ovenfor Oteren. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

En 420 kV-ledning kan komme til å bidra til eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger i området.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Stornes

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen skal bygges over 400 m fra kulturmiljøet, i overkant av og til dels parallelt med eksisterende ledning. Ledningen forventes å være godt synlig fra kulturmiljøet, både i anleggs- og driftsfasen.

Den planlagte kraftledningen kan komme til å bidra til visuell innvirkning fra eksisterende kraftledninger i området.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Kitdalseva

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen planlegges lagt i fjellskråningen parallelt med eksisterende ledning på sørsiden av dalen. Kulturmiljøet ligger på begge sider av Kitdalselva og ledningen forventes å være godt synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Den planlagte kraftledningen kan komme til å bidra til visuell innvirkning fra eksisterende kraftledninger i området.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Figur 104: Trasé (1.0) sett fra kulturmiljø Kitdalselva. Foto: Alma Thuestad.

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Heggelund

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger over 600 fra ledning som planlegges bygd på andre siden av dalen. Ledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Lund

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet omfatter 4 bygninger som ligger mellom 60 og 100 meter fra den planlagte kraftledningen. Kraftledningen forventes grunnet kort avstand å bli visuelt dominerende. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Den planlagte ledningen går her parallelt med en mindre kraftledning og kan komme til å bidra til visuell innvirkning fra eksisterende kraftledninger i området.

Det planlagte tiltaket forventes å skade kulturmiljøet.

Omfang: Middels negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Fredheim – Løkstad - Signalnes

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet omfatter 4 bygninger som ligger mellom omkring 250 og 900 meter fra den planlagte kraftledningen. Kraftledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet, spesielt for fra bygningssmassen nærmest ledningen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/må negative (0/-)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Govdajávri

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen planlegges lagt i nordenden av vannet Govdajávri. Kulturminnene ligger ved vannet, mellom omkring 0,5 og 1 km sør for ledningen. Det forventes at ledningen vil være godt synlig fra kulturmiljøet i både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen planlegges lagt i nordenden av vannet Govdajávri. Kulturminnene ligger ved vannet, sør for ledningen. Den nærmeste, Id 38901, ligger omkring 500 m fra traséen. Det forventes at ledningen vil synes fra kulturmiljøet i både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Lullestua

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.18 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen planlegges lagt over 500 m fra bygningene, men forventes å være synlig fra kulturmiljøet.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelige (0) / små negative (-)

Kulturmiljø Halsebakken

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Den planlagte kraftledningen vil krysse dalen omkring 1,5 km innenfor kulturmiljøet.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.0 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen vil krysse dalen over 500 m vest for kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet, både i fjellssidene og til dels over dalen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen planlegges lagt over 2 km fra kulturmiljøet og forventes ikke å medføre endring av betydning for kulturmiljøet.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Kulturmiljø Lavkavatn

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen vil legges sør og sørvest for kulturmiljøet, på andre siden av Lávkaluoppal. Man vil trolig se ledningen fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

I dette området er det i dag kraftledninger. En ny kraftledning kan komme til å bidra til visuell innvirkning fra eksisterende kraftledninger i området.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.18 – 1.19.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen vil ligge i overkant av 500 m nord for de nærmestliggende kulturminnene (Id 48440). Ledningen forventes, grunnet terreng, å i mindre grad være synlig fra øvrige deler av kulturmiljøet.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Rieppejávri

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet vil bli liggende over 2 km fra ledningen og visuell innvirkning forventes ikke å påvirke kulturmiljøet i betydelig grad.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.18 – 1.19.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen vil bygges omkring 2,5 km fra kulturmiljøet, og visuell innvirkning forventes ikke å påvirke kulturmiljøet i betydelig grad.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Ravjokk

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.18 – 1.19

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Steinen (Id 101980) vil bli liggende omkring 500 m fra ledningen. Visuell innvirkning forventes ikke å påvirke kulturmiljøet i betydelig grad.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.0 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.18 – 1.19.

Alternativ 1.0 – 1.2 – 1.19

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.18 – 1.19.

Alternativ 1.0 – 1.4 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 – 1.23 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

6.2.2 Oppsummering

Seksjon 2, Storfjord kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
	Daleng	Liten negativ	Små negative -	
	Oteren	Liten negativ	Små negative -	
	Stornes	Liten negativ	Små negative -	
	Kitdalselva	Liten negativ	Små negative -	
	Heggelund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Govdajávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lullestua	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Halsebakken	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lavkavatn	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.18-1.19	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
	Daleng	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Oteren	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Stornes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Kitdalselva	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Heggelund	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Lund	Middels negativ	Små negative -	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Govdajávri	Liten negativ	Små negative -	
	Lullestua	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Halsebakken	Ingen	Ubetydelig/ingen	

			0	
	Lavkavatn	Liten negativ	Små negative -	
	Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.0-1.19	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
	Daleng	Liten negativ	Små negative -	
	Oteren	Liten negativ	Små negative -	
	Stornes	Liten negativ	Små negative -	
	Kitdalselva	Liten negativ	Små negative -	
	Hegglund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Govdajávri	Liten negativ	Små negative -	
	Lullestua	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Halsebakken	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lavkavatn	Liten negativ	Små negative -	
	Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.0-1.2-1.9	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
	Daleng	Liten negativ	Små negative -	
	Oteren	Liten negativ	Små negative -	
	Stornes	Liten negativ	Små negative -	
	Kitdalelva	Liten negativ	Små negative -	
	Hegglund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Govdajávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lullestua	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Halsebakken	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lavkavatn	Liten negativ	Små negative	

			-	
	Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.0-1.4-1.0	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative -/-	
	Daleng	Liten negativ	Små negative -	
	Oteren	Liten negativ	Små negative -	
	Stornes	Liten negativ	Små negative -	
	Kitdalelva	Liten negativ	Små negative -	
	Heggelund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Govdajávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lullestua	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Halsebakken	Liten	Små negative -	
	Lavkavatn	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.0-1.23- 1.0	Skogli	Liten negativ	Små/middels negative -/-	
	Daleng	Liten negativ	Små negative -	
	Oteren	Liten negativ	Små negative -	
	Stornes	Liten negativ	Små negative -	
	Kitdalelva	Liten negativ	Små negative -	
	Heggelund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lund	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Fredheim – Løkstad - Signalnes	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Govdajávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lullestua	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Halsebakken	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Lavkavatn	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	

Rieppejávri	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
Ravjokk	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	

Figur 105: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 2.

Ingen kulturmiljø berøres direkte av det planlagte tiltaket innenfor seksjon 2. Tiltaket vil imidlertid berøre kulturmiljø indirekte i form av visuell innvirkning. Negative konsekvenser forventes å berøre 12 av 14 kulturmiljø. Graden av visuell innvirkning varierer for de ulike kulturmiljøene.

6.3 Seksjon 3, Kåfjord kommune

6.3.1 Omfangs- og konsekvensvurdering

Kulturmiljø Ankerlia

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet består av et administrasjonsområde i Ankerlia, samt gruver og bygningsrester tilknyttet selve gruvedriften ved Sabasjohka. Gruvene ligger over 700 m fra den planlagte ledningen. Ledningen forventes ikke, grunnet terrengmessige forhold, å bli synlig fra gruvene. Administrasjonsområdet ligger omkring 3 km inn i dalen og ledningen forventes ikke å få visuell innvirkning av noen betydning. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.5-1.3

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet består av et administrasjonsområde i Ankerlia, samt gruver og bygningsrester tilknyttet selve gruvedriften ved Sabasjohka. Gruvene ligger over 3 km fra den planlagte ledningen. Ledningen forventes ikke, grunnet terrengmessige forhold, å bli synlig fra gruvene. Administrasjonsområdet ligger i underkant av 1 km fra ledningen hvor den går i fjellet ovenfor kulturmiljøet. Ledningen opp fjellsiden forventes å bli synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten

Konsekvens: Små negative konsekvenser

Alternativ 1.5-1.3 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.5-1.3.

Kulturmiljø Sabetjohka

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i et åpent fjellområde, over 500 m fra den planlagte ledningen som forventes å bli synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten

Konsekvens: Små/middels negative (-/ - -)

Alternativ 1.5-1.3

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen planlegges lagt i overkant av omkring 5 km fra kulturmiljøet og forventes ikke å få visuell innvirkning av betydning. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.5-1.3 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.5-1.3.

Kulturmiljø Njuorjohka

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig/ingen (0)

Alternativ 1.5-1.3

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger over 500 m fra den planlagte ledningen. Dette er et åpent fjellområde og ledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Omfang: Liten

Konsekvens: Små/middels negative (-/ - -)

Alternativ 1.5-1.3 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.5-1.3.

6.3.2 Oppsummering

Seksjon 3, Kåfjord kommune				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Ankerlia	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Sabetjohka	Liten negativ	Små/middels negative -/- -	
	Njuorjohka	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
1.5-1.3	Ankerlia	Liten negativ	Små negative -	
	Sabetjohka	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Njuorjohka	Liten negativ	Små/middels negative -/- -	
1.5-1.3 med stasjon	Ankerlia	Liten negativ	Små negative -	
	Sabetjohka	Ingen	Ubetydelig/ingen 0	
	Njuorjohka	Liten negativ	Små/middels negative -/- -	

Figur 106: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 3.

Ingen av kulturmiljøene vil berøres direkte av tiltaket. Kulturmiljø Sabetjohka berøres indirekte av alternativ 1, mens kulturmiljøene Ankerlia og Njuorjohka berøres indirekte av alternativene 1.5-1.3 og 1.5-1.3 med stasjon. Negative konsekvenser er tilknyttet visuell innvirkning. Graden av innvirkning varierer for de ulike kulturmiljøene.

6.4 Seksjon 4, Nordreisa og Kvæningen kommuner

6.4.1 Omfangs- og konsekvensvurdering

Kulturmiljø Sappenskogen - Bjørnlund

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen planlegges å krysse elven omkring 300 m sørøst for kulturmiljøet og gå videre på andre siden av elven, omkring 300 m øst for kulturmiljøet. Ledningen vil i dette området parallellføres med eksisterende 132 kV-ledninger. Planlagt ledning vil være godt synlig fra kulturmiljøet.

En 420 kV-ledning forventes å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger i området. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen vil krysse elven omkring 350 m sørøst for bygningen (Id 19420007022) som vil bli liggende nærmest ledningen. Ledningen vil bli synlig fra kulturmiljøet.

Det er flere kraftledninger i dette området, og ledningen forventes å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Nymark - Elvestrand - Holmestilla

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen som vil bli liggende nærmest, ligger omkring 650 m fra kraftledningen. Ledningen forventes å bli synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen

Ledningen vil i dette området parallellføres med eksisterende 132 kV-ledninger. Planlagt ledning forventes å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen som vil bli liggende nærmest, ligger omkring 650 m fra henholdsvis ledningen jf. 1.0 og omkring 1 km fra ledning jf. 1.6. Kraftledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet, både i anleggs- og driftsfasen.

Ledningen (1.0) vil parallellføres med eksisterende 132 kV-ledninger og planlagt 420 kV-ledning vil bidra til eksisterende visuell innvirkning. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Marjastilla

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningene i kulturmiljøet ligger over 400 m fra kraftledningen, men ledningen forventes å bli synlig fra miljøet.

Ledningen vil i dette området parallellføres med eksisterende 132 kV-ledninger. Planlagt ledning vil være synlig fra kulturmiljøet og vil bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Vanka

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Alle bygningene ligger over 800 m fra kraftledningen som går i skogkledd terreng i bunn av fjellskråningen på østsiden av dalen. Ledningen forventes å være stedvis synlig, men ikke visuelt dominerende, sett fra kulturmiljøet.

Ledningen vil i dette området parallellføres med eksisterende 132 kV-ledninger. Planlagt ledning kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 med stasjon

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Den planlagte 420 kV-ledningen skal legges på andre siden av dalen, over 800 m fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å være stedvis synlig, men ikke visuelt dominerende, sett fra kulturmiljøet.

Ledningen vil i dette området parallellføres med eksisterende 132 kV-ledninger. Planlagt ledning kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen

Eksisterende ledning opp Doaresdalen skal legges innom planlagt stasjon og deler av eksisterende trasé rives. Det er i overkant av 1 km mellom ledning og kulturmiljø, og visuell innvirkning anses ikke å i betydelig grad påvirke kulturmiljøet. Riving av denne ledningen forventes derfor ikke å i merkbar grad bedre forholdene for kulturmiljøet.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Fjeldstad

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen ligger over 1 km fra kraftledningen som vil gå i nedre del av fjellskråningen på andre siden av dalen. Ledningen forventes å være synlig, men ikke visuelt dominerende.

En 420 kV-ledning vil i dette området parallellføres med eksisterende 132 kV-ledninger. Det går i dag også en kraftledning gjennom kulturmiljøet. Planlagt ledning kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 med stasjon

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningen ligger over 1 km fra kraftledningen som vil gå i nedre del av fjellskråningen på andre siden av dalen. Ledningen forventes å være synlig, men ikke visuelt dominerende.

En 420 kV-ledning vil i dette området parallellføres med eksisterende 132 kV-ledninger. Det går i dag også en kraftledning gjennom kulturmiljøet. Planlagt ledning kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Transformatorstasjonen planlegges bygget i tilknytning til 420 kV-ledning, i skogkledde områder nord for Dorareshaugen. Det forventes at vegetasjon (skog) vil skjerme noe for visuell innvirkning (sett fra kulturmiljøet).

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Halden

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Hustuften ligger i underkant av 800 m fra kraftledningen som vil gå i nedre del av fjellskråningen øst for kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig, men ikke visuelt dominerende.

En 420 kV-ledning vil i dette området parallellføres med eksisterende 132 kV-ledninger. Planlagt ledning kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger, særlig i driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 med stasjon

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Hustuften ligger i underkant av 800 m fra kraftledningen som vil gå i nedre del av fjellskråningen øst for kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig, men ikke visuelt dominerende.

En 420 kV-ledning vil i dette området parallellføres med eksisterende 132 kV-ledninger. Planlagt ledning kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Transformatorstasjonen planlegges bygget i tilknytning til 420 kV-ledning, i skogkledde områder nord for Dorareshaugen. Det forventes at vegetasjon (skog) vil skjerme noe for visuell innvirkning (sett fra kulturmiljøet).

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Brattfjell – Geira – Mellomjord – Nedre Hallen

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningene ligger mellom omkring 0,5 og 0,8 km fra kraftledningen som planlegges lagt i fjellskråningen øst for kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig, men den visuelle innvirkningen vil trolig dempes av vegetasjon (skog) i områdene mellom kulturmiljø og ledning (figur 107).

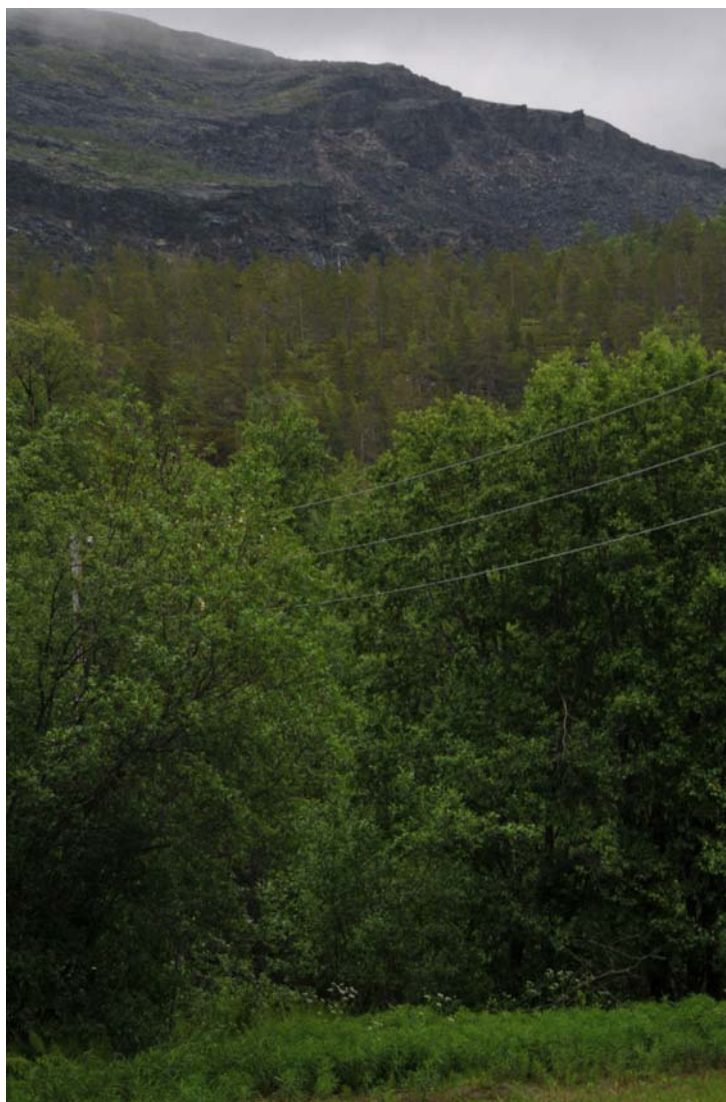
En 420 kV-ledning vil parallellføres med en 132 kV-ledning, og kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Figur 107: Sett mot 420 kV-ledningstrasé fra Sefrak ID 19420006046 og 19420006047 (mot SØ). Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 med stasjon

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Bygningene ligger mellom omkring 0,5 og 0,8 km fra kraftledningen som planlegges lagt i fjellskråningen øst for kulturmiljøet. Ledningen forventes å være synlig, men den visuelle innvirkningen vil trolig dempes av vegetasjon (skog) i områdene mellom kulturmiljø og ledning.

En 420 kV-ledning vil parallellføres med en 132 kV-ledning, og kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Transformatorstasjonen skal bygges i området nord for Dorareshaugen. Stasjonen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Girjegáisa

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Girjegáisa omfatter et område nordvest for den planlagte ledningen (1.0) og ledningen forventes å være synlig fra kulturmiljøet. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

Den planlagte ledningen vil parallellføres med en 132 kV-ledning, og kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små/middels negative (-/ - -)

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0. En ny transformatorstasjon nord for Doareshaugen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Návetvuopmi

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 100 m nord for ledningstraséen og ledningen forventes å være godt synlig fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å bli forholdsvis visuelt dominerende. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

Den planlagte ledningen vil parallellføres med en 132 kV-ledning, og kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, å skade kulturmiljøet.

Omfang: Middels negativ
Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen
Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0. En ny transformatorstasjon nord for Doareshaugen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 100 m nord for traséen til 1.0 og omkring 1 km vest for 1.20. Deler av ledningen (1.0) forventes å være godt synlig, mens øvrige deler (1.20) ikke forventes å få noen innvirkning på kulturmiljøet grunnet avstand og terreng. En 420 kV-ledning forventes å bli forholdsvis visuelt dominerende. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

Den planlagte ledningen vil parallellføres med en 132 kV-ledning, og kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, å skade kulturmiljøet.

Omfang: Middels negativ
Konsekvens: Små negative (-)

Kulturmiljø Brennbukt

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 500 m sør for ledningstraséen. Kulturminnene ligger på et platå, høyere i terrenget enn den planlagte ledningen. Ledningen forventes å være synlig fra deler av kulturmiljøet, mens den fra andre deler trolig ikke vil bli synlig. Tiltaket vil sannsynligvis ikke medføre endringer av betydning for kulturmiljøet. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

Den planlagte ledningen vil parallellføres med en 132 kV-ledning, og kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0. En ny transformatorstasjon nord for Doareshaugen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Seljevold

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Lokaliteten omfatter to tjæremiler (Id 13918 og 34053) og et funnsted (Id 47153). Funnstedet ligger omkring 100 m nord for planlagt ledning, mens de øvrige kulturminnene ligger omkring 800 m nord for ledningen. Ledningen forventes å være synlig, særlig fra funnstedet. Miljøets kulturminneverdier er imidlertid i stor grad tilknyttet tjæremilene. I tillegg til avstand er det en del skog i områdene mellom disse og planlagt ledning. Ledningen forventes ikke å være synlig fra denne delen av kulturmiljøet. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

Den planlagte ledningen vil parallellføres med en 132 kV-ledning, og kan komme til å bidra til eksisterende visuell påvirkning fra kraftledninger. Dette gjelder særlig driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Figur 108: Eksisterende ledninger sett fra funnsted, Id 47153. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Alternativ 1.6

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0. En ny transformatorstasjon nord for Doareshaugen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

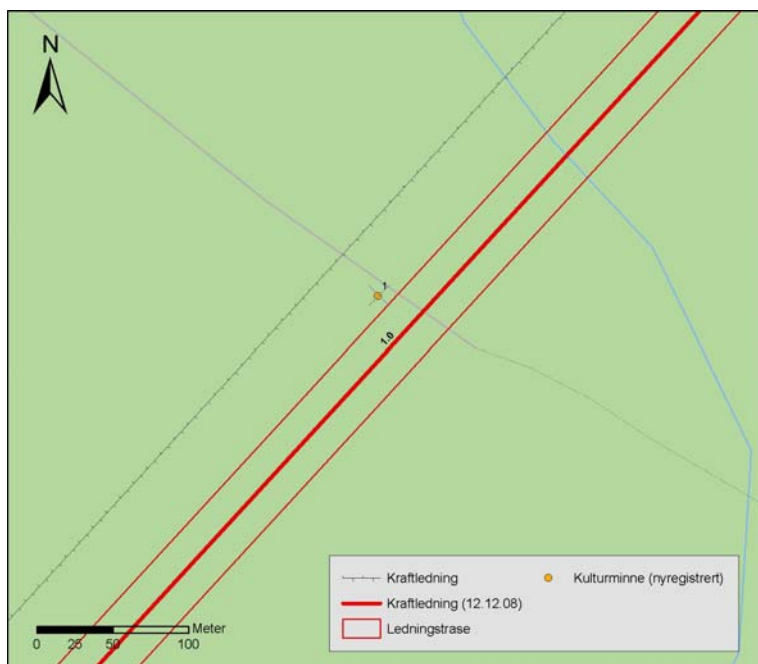
Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Kvænangselva

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet kan komme til å berøres direkte av tiltaket i anleggsfasen. Kulturminnet ligger omkring 8 m nordvest for planlagt trasé, i området mellom eksisterende 132 kV-ledning og ny 420 kV-ledning. Kulturminnet er målt inn med GPS og innmålingen har en usikkerhet på omkring 5 m. Kulturminne med sikringssone kan derfor komme til å ligge innenfor traséen ved bygging av 420 kV-ledning. Det anses for å være fare for at kulturminne samt sikringssone berøres av anleggsvirksomhet og at kulturminnet kan skades, evt. ødelegges.

Kulturmiljøet vil, i driftsfasen, bli liggende mellom to parallellførte ledninger (figur 109). Kulturminnet vil ligge nesten under planlagt 420 kV-ledning som vil være visuelt dominerende. Dette vil bidra til eksisterende visuell påvirkning fra 132 kV-ledning. Eksisterende visuell påvirkning anses å være betydelig og kulturmiljøet anses å være preget av dette.

Figur 109: Kulturminne, Felt Id 1 som ligger mellom eksisterende 132 kV-ledning og planlagt 420 kV-ledning.

Tiltaket forventes samlet sett, å kunne ødelegge kulturmiljøet.

Omfang: Stor negativ

Konsekvens: Middels negative (- -)

Alternativ 1.6

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0. En ny transformatorstasjon nord for Doareshaugen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Kvænangsdalen

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger omkring 1 km sørøst for ledningstraséen. Grunnet avstand, terreng og vegetasjon (skog) forventes ledningen ikke å få noen visuell innvirkning av betydning sett fra kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.6

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0. En ny transformatorstasjon nord for Doareshaugen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Kulturmiljø Nordbotn

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte av tiltaket, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kulturmiljøet ligger i overkant av 750 nordvest for ledningstraséen der den går parallelt med 132 kV-ledning. Ledningen kan stedvis komme til å bli synlig, men vil forventes ikke å være visuelt dominerende. Visuell innvirkning forventes i å medføre endringer av betydning for kulturmiljøet. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.6

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

Alternativ 1.0 med stasjon

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0. En ny transformatorstasjon nord for Doareshaugen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Alternativ 1.0-1.20-1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0.

6.4.2 Oppsummering

Seksjon 4, Nordreisa og Kvænangen kommuner

Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Sappenskogen - Bjørnlund	Liten negativ	Små negative -	
	Nymark - Elvestrand - Holmestilla	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Marjastilla	Liten negativ	Små negative -	
	Vanka	Liten negativ	Små negative -	
	Fjeldstad	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Halden	Liten	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Brattfjell – Geira – Mellomjord – Nedre Hallen	Liten negativ	Små negative -	
	Girjegáisa	Liten negativ	Små/middels negative -/-	
	Návetvuopmi	Middels negativ	Små negative -	
	Brennbukt	Ingen	Ubetydelig 0	
	Seljevold	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Kvænangselva	Stor negativ	Middels negativ --	
	Kvænangsdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Nordbotn	Ingen	Ubetydelig 0	
1.6	Sappenskogen - Bjørnlund	Liten negativ	Små negative -	
	Nymark - Elvestrand - Holmestilla	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Marjastilla	Ingen	Ubetydelig 0	
	Vanka	Ingen	Ubetydelig 0	
	Sappenskogen - Bjørnlund	Liten negativ	Små negative -	
	Fjeldstad	Ingen	Ubetydelig 0	
	Halden	Ingen	Ubetydelig 0	
	Brattfjell – Geira – Mellomjord – Nedre Hallen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Girjegáisa	Ingen	Ubetydelig	

			0	
	Návetvuopmi	Ingen	Ubetydelig 0	
	Brennbukt	Ingen	Ubetydelig 0	
	Seljevold	Ingen	Ubetydelig 0	
	Kvænangselva	Stor negativ	Middels negativ --	
	Kvænangsdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Nordbotn	Ingen	Ubetydelig 0	
1.0 med stasjon	Sappenskogen - Bjørnlund	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Nymark - Elvestrand - Holmestilla	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Marjastilla	Liten negativ	Små negative -	
	Vanka	Liten negativ	Små negative -	
	Fjeldstad	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Halden	Liten	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Brattfjell – Geira – Mellomjord – Nedre Hallen	Liten negativ	Små negative -	
	Girjegáisa	Liten negativ	Små/middels negativ -/-	
	Návetvuopmi	Middels negativ	Små negative -	
	Brennbukt	Ingen	Ubetydelig 0	
	Seljevold	Liten	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Kvænangselva	Stor negativ	Middels negativ --	
	Kvænangsdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Nordbotn	Ingen	Ubetydelig 0	
	1.0-1.20-1.0	Sappenskogen - Bjørnlund	Liten negativ	Små negative -
Nymark – Elvestrand - Holmestilla		Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
Marjastilla		Liten negativ	Små negative -	
Vanka		Liten negativ	Små negative -	
Fjeldstad		Liten negativ	Ubetydelig/små negative	

		0/-	
Halden	Liten	Ubetydelig/små negative 0/-	
Brattfjell – Geira – Mellomjord – Nedre Hallen	Liten negativ	Små negative -	
Girjegáisa	Liten negativ	Små/middels negative - / - -	
Návetvuopmi	Middels negativ	Små negative -	
Brennbukt	Ingen	Ubetydelig 0	
Seljevold	Liten	Ubetydelig/små negative 0/-	
Kvænangselva	Stor negativ	Middels negativ --	
Kvænangsdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
Nordbotn	Ingen	Ubetydelig 0	

Figur 110: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 4.

Av til sammen 14 kulturmiljø vil ett kulturmiljø, Kvænangselva, berøres direkte av tiltaket. Det anses å være fare for at kulturminneverdiene i dette kulturmiljøet skades eller ødelegges i anleggsfasen. Øvrige negative konsekvenser er tilknyttet indirekte innvirkning. 11 av de 14 kulturmiljøene forventes å påvirkes visuelt av det planlagte tiltaket. Graden av innvirkning varierer imidlertid for de ulike kulturmiljøene.

6.5 Seksjon 5, Alta

6.5.1 Omfangs- og konsekvensvurdering

Kulturmiljø Øvre Alta

Stasjonsalternativ Skillemoen

Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Kulturmiljøet ligger omkring 350 m sør for planlagt ledning (1.0). Området hvor kulturminnene ligger er skogkledd og sett fra kulturmiljøet, vil vegetasjonen trolig skjerme for visuell innvirkning i både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket omfatter riving av en av de eksisterende 132 kV-ledningene (se kapittel 3.2.5). Ledningen er i dag lite synlig fra kulturmiljøet (gjelder også fra de høyest liggende delene av kulturmiljøet). Riving forventes derfor ikke å få noen innvirkning av betydning på kulturmiljøet.

Figur 111: Sett mot øst fra kulturmiljø Øvre Alta (fra nyregistrert røys). Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

En ny transformatorstasjon på Skillemoen vil komme omkring 800 m fra kulturmiljøet. Denne forventes ikke å få noen innvirkning av betydning, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0.

Stasjonsalternativ Eibymoen

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen.

En 420 kV-ledning (1.8.1 og 1.8) forventes ikke å få et omfang av betydning for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Alternativet omfatter omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen og ny 132 kV-ledning til Raipas (se kapittel 3.2.5). Sistnevnte vil trolig passere i underkant av 200 m sør for kulturmiljøet. Vegetasjon (skog) forventes for en stor del å skjerme for indirekte innvirkning, både i anleggs- og driftsfasen. Riving av en av de eksisterende 132 kV-ledninger inn til Raipas vil trolig ikke få noen betydning for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Eibymoen transformatorstasjon forventes ikke å få noen innvirkning på kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Samlet sett forventes ikke tiltaket å medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.8 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0.

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0.

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17A

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Nye kraftledninger (420 og 132 kV) forventes, grunnet avstand, ikke å medføre endringer for kulturmiljøet. Dette gjelder for både anleggs- og driftsfasen.

Tiltaket omfatter riving av eksisterende 132 kV-ledninger som går øst og sør for kulturmiljøet. Det anses i utgangspunktet som positivt at ledningene fjernes, men da vegetasjon (skog) for en stor del skjermer for visuell innvirkning forventes dette ikke å medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Samlet sett forventes ikke tiltaket å medføre endringer av betydning for kulturmiljøet

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Kulturmiljø Eibyelva**Stasjonsalternativ Skillemoen**Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte eller indirekte, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0.

Stasjonsalternativ EibymoenAlternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ny 420 kV-ledning (1.8.1 og 1.8) vil ligge i overkant av 350 m fra kulturmiljøet. Det er også skog i området som vil skjerme for eventuell visuell innvirkning (sett fra kulturmiljøet). Ledningen forventes ikke å få et omfang av betydning for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Alternativet omfatter omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen og ny 132 kV-ledning til Raipas (se kapittel 3.2.5). Sistnevnte vil trolig passere i underkant av 100 m øst for kulturmiljøet. Ledningen forventes i utgangspunktet å være synlig, men vegetasjon (skog) vil for en stor del skjerme for visuell innvirkning. I anleggsfasen kan det forekomme perioder med støy, men dette forventes ikke å påvirke kulturmiljøet i nevneverdig grad. Riving av en av de eksisterende 132 kV-ledninger inn til Raipas vil ikke få noen betydning for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Eibymoen transformatorstasjon planlegges bygd i områder i overkant av 100 m sør for kulturmiljøet. I anleggsperioden kan det forekomme perioder med støy. Øvrig indirekte innvirkning (visuell innvirkning) forventes også å begrenses av vegetasjon (skog). Dette gjelder for både anleggs- og driftsfasen.

Samlet sett forventes ikke tiltaket å medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.8 – 1.0

420 kV-ledning (1.8) vil i henhold til dette alternativet ligge omkring 300 m fra kulturmiljøet. Det er skog i området som, sett fra kulturmiljøet, vil skjerme for eventuell visuell innvirkning. Ledningen forventes ikke å få et omfang av betydning for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Omfangs- og konsekvensvurdering for øvrig, er som for alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0.

Samlet sett forventes ikke tiltaket å medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0.

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17A

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. En 420 kV-ledning, omlagte 132 kV-ledninger og ny transformatorstasjon på Eibymoen vil ligge sør for kulturmiljøet. Områdene mellom kulturmiljø og ledning/transformatorstasjon er for en stor del skogkledd og vegetasjonen forventes å skjerme kulturmiljøet for en stor del av indirekte innvirkning. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Kulturmiljø Beaskevarri**Stasjonsalternativ Skillemoen**Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte eller indirekte, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0.

Stasjonsalternativ EibymoenAlternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen.

En 420 kV-ledning vil ligge omkring 100 m fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å være visuelt dominerende sett fra kulturmiljøet.

Omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen, ny 132 kV-ledning til Raipas og transformatorstasjon på Eibymoen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.8 – 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte eller indirekte, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0.

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17A

Kulturmiljøet berøres ikke direkte. En 420 kV-ledning og omlagte 132 kV-ledninger parallellføres omkring 100 m fra kulturmiljøet. Ledningene forventes å være godt synlige fra kulturmiljøet. I og med at ledningene parallellføres rett forbi kulturmiljøet, anses den samlede visuelle virkningen å være noe større enn for alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0.

Omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen, ny 132 kV-ledning til Raipas og transformatorstasjon på Eibymoen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Kulturmiljø Fjellheim**Stasjonsalternativ Skillemoen**Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte eller indirekte, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0.

Stasjonsalternativ EibymoenAlternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen (1.8.1) vil ligge over 500 m fra kulturmiljøet. Ledningen kan komme til å bli synlig fra kulturmiljøet, bl.a. hvor den går i fjellsiden (Peskafjellet). Dette gjelder også anleggsvirksomhet tilknyttet bygging av ledningen. Vegetasjon (skog), særlig i områder nord for kulturmiljøet, kan skjerme for ledningens synlighet (sett fra kulturmiljøet).

Omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen, ny 132 kV-ledning til Raipas og transformatorstasjon på Eibymoen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Alternativ 1.8 – 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen (1.8.1) vil på det nærmeste legges omkring 800 m fra kulturmiljøet, mens det vil være over 1 km til hvor ledningen går opp fjellsiden. Ledningen kan komme til å synes i fjellsiden sett fra kulturmiljøet. Visuell innvirkning forventes ikke å være av et slikt omfang at det i betydelig grad påvirker kulturmiljøet.

Omlegging av eksisterende 132 kV-ledninger inn til Eibymoen, ny 132 kV-ledning til Raipas og transformatorstasjon på Eibymoen forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endring av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0.

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17A

Alternativet omfatter parallellføring av 420 kV-ledning og ny 132 kV-ledning. Dette kan komme til å forsterke det visuelle inntrykket noe, men sannsynligvis ikke i en slik grad at det vil medføre endring for kulturmiljøet. Omfangs- og konsekvensvurdering er som for alternativ 1.8 – 1.0. Dette gjelder både anleggs- og driftsfasen

Tiltaket forventes ikke å medføre endring av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Kulturmiljø Transfarelvdalen

Stasjonsalternativ Skillemoen

Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen (1.0) vil komme i overkant av 300 m innover dalen fra kulturmiljøet. Kulturmiljøet ligger i et område med skog og stedvis åpne områder (gressmark). Ledningsspennet over dalen forventes å synes fra deler av kulturmiljøet, eksempelvis fra hustuftene (Id 8321).

Figur 112: Sett innover Transfarelvdalen fra hustuftene, Id 8321 (Foto: Elin Rose Myrvoll).

Kulturmiljøet forventes å i noen grad påvirkes i negativ retning. Dette gjelder anleggsfasen, men særlig driftsfasen.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17

Kulturmiljøet forventes, grunnet avstand til ledning, ikke å berøres direkte eller indirekte, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Stasjonsalternativ Eibymoen

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for stasjonsalternativ Skillemoen, alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0.

Alternativ 1.8 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for stasjonsalternativ Skillemoen, alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0.

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for stasjonsalternativ Skillemoen, alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17.

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17A

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for stasjonsalternativ Skillemoen, alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17.

Kulturmiljø Sørøldalen

Stasjonsalternativ Skillemoen

Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen (1.17) planlegges lagt i høyereliggende terreng omkring 250 øst for kulturmiljøet, mens dalen krysses omkring 400 m sørøst for kulturmiljøet. Det er en god del skog i området hvor kulturminnene og de Sefrak-registrerte bygningene ligger. Vegetasjon (skog) forventes å skjerme for visuell innvirkning sett fra store deler av kulturmiljøet.

Tiltaket forventes ikke å medføre endring av betydning for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen (1.0) planlegges lagt omkring 400 øst for kulturmiljøet, mens dalen krysses omkring 800 m sørøst for kulturmiljøet. Det er en god del skog i og omkring kulturmiljøet. Vegetasjon (skog) forventes å skjerme for visuell innvirkning sett fra store deler av kulturmiljøet.

Tiltaket forventes ikke å medføre endring av betydning for kulturmiljøet, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Stasjonsalternativ Eibymoen

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.8 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for stasjonsalternativ Skillemoen, alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0.

Alternativ 1.8 – 1.0

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for stasjonsalternativ Skillemoen, alternativ 1.0 - 1.11 - 1.8 - 1.0.

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for stasjonsalternativ Skillemoen, alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17.

Alternativ 1.8 – 1.8.1 – 1.21 – 1.17A

Omfangs- og konsekvensvurdering er som for stasjonsalternativ Skillemoen, alternativ 1.0 - 1.11 - 1.17.

6.5.2 Oppsummering

Seksjon 5, Alta				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
Stasjonsalternativ Skillemoen				
1.0-1.11-1.8-1.0	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Ingen	Ubetydelig 0	
	Fjellheim	Ingen	Ubetydelig 0	
	Transfarelvdalen	Liten	Små negative -	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
1.0-1.11-1.17	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Ingen	Ubetydelig 0	
	Fjellheim	Ingen	Ubetydelig 0	
	Transfarelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
Stasjonsalternativ Eibymoen				
1.8-1.8.1-1.8-1.0	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Liten negativ	Små negative -	
	Fjellheim	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Transfarelvdalen	Liten negativ	Små negative -	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
1.8-1.0	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Ingen	Ubetydelig 0	
	Fjellheim	Ingen	Ubetydelig 0	
	Transfarelvdalen	Liten negativ	Små negative -	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	

1.8-1.8.1-1.21-1.17	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Liten negativ	Små negative -	
	Fjellheim	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	
	Transfareldalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	
1.8-1.8.1-1.21-1.17A	Øvre Alta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Eibyelva	Ingen	Ubetydelig 0	
	Beaskevarri	Liten negativ	Små negative -	
	Fjellheim	Ingen	Ubetydelig 0	
	Transfareldalen	Ingen	Ubetydelig 0	
	Sørelvdalen	Ingen	Ubetydelig 0	

Figur 113: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 5.

Ingen av kulturmiljøene vil berøres direkte av det planlagte tiltaket. Negative konsekvenser er tilknyttet visuell innvirkning som berører 3 av de 6 kulturmiljøene. Graden av innvirkning varierer for de ulike kulturmiljøene.

6.6 Seksjon 6, Alta - Skaidi

6.6.1 Omfangs- og konsekvensvurdering

Kulturmiljø Niibejávri

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen vil legges parallelt med eksisterende 132 kV-ledning omkring 700 m øst for kulturmiljøet. Ledningen kan stedvis komme til å bli synlig, da særlig sett mot øst/nordøst. Dette forventes imidlertid ikke å påvirke kulturmiljøet i betydelig grad, verken i anleggs- eller driftsfasen.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Kulturmiljø Bigáš

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. Kraftledningen vil legges parallelt med eksisterende 132 kV-ledning omkring 650 m vest for kulturmiljøet. Eksisterende ledning er i dag stedvis synlig og en 420 kV-ledning vil likeledes være synlig og forventes å forsterke eksisterende visuell innvirkning.

Figur 114: Eksisterende 132-kraftledning nordøst for kulturmiljø Bigáš. Foto: Elin Rose Myrvoll, 2008.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

6.6.2 Oppsummering

Seksjon 6, Alta – Skaidi				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Niibejávri	Ingen	Ubetydelig 0	1
	Bigáš	Liten negativ	Ubetydelig/små negative 0/-	

Figur 115: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 6.

Ingen av kulturmiljøene vil berøres direkte av det planlagte tiltaket. Negative konsekvenser er tilknyttet indirekte innvirkning og skyldes forventet visuell innvirkning på ett av de 2 kulturmiljøene.

6.7 Seksjon 7, Skaidi - Akkarfjorden

6.7.1 Omfangs- og konsekvensvurdering

Kulturmiljø Skaidisletta

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. Ledningen tenkes bygd i eksisterende 132 kV-trasé i, underkant av 300 m nord for kulturmiljøet. Ledningen kan komme til å synes fra kulturmiljøet. Skaidi er imidlertid et forholdsvis tett utbygd område og ledningen forventes ikke å få visuell innvirkning slik at kulturmiljøet påvirkes i betydelig grad.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Kulturmiljø Lyngsletta

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte. Ny 420 kV-ledning parallellføres eksisterende 132 kV-ledning over 600 m sør for kulturmiljøet. Eksisterende ledning er synlig og det samme forventes å gjelde planlagt ledning. Kraftledningen forventes å bidra til den eksisterende visuelle innvirkning fra ledninger.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små negative (-)

Kulturmiljø Áhkánjarstábba

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte. Eksisterende 132 kV-ledning over fjorden er godt synlig og en 420 kV-ledning parallelt med denne vil sannsynligvis forsterke eksisterende visuell innvirkning.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små/middels negative (-/ - -)

Kulturmiljø Kargenesbukta

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte. En 420 kV-ledning legges parallelt med eksisterende 132 kV-ledning over 800 m fra kulturmiljøet. Eksisterende ledning er liten grad synlig. Grunnet avstand og terreng forventes ikke ledningen å få noen innvirkning av betydning på kulturmiljøet.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer av betydning for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Kulturmiljø Grøtnes

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte, verken i anleggs- eller driftsfasen. En 420 kV-ledning legges i overkant av eksisterende 132 omkring 400 m fra kulturmiljøet. Eksisterende ledning er synlig fra kulturmiljøet, og det samme forventes å gjelde planlagt ledning. Ledningen forventes å bli synlig og vil forsterke allerede eksisterende visuell innvirkning fra kraftledninger.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Lyngslett

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte. Kraftledningen planlegges i overkant av omkring 400 m fra kulturmiljøet. Ledningen forventes å bli synlig.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Ubetydelig/små negative (0/-)

Kulturmiljø Mollstrand

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte. Kraftledningen skal legges over 500 m fra kulturmiljøet. Landskapet er forholdsvis åpent med lav vegetasjon. Eksisterende 132 kV-ledning er i dag synlig og en 420 kV-ledning vil synes fra kulturmiljøet.

Figur 116: Sett mot (øst) ledningstrasé fra kulturmiljø Mollstrand. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Tiltaket forventes samlet sett, i noen grad å påvirke kulturmiljøet i negativ forstand.

Omfang: Liten negativ

Konsekvens: Små/middels negative (-/ - -)

6.7.2 Oppsummering

Seksjon 7, Skaidi – Akkarfjorddalen				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
1.0	Skaidisletta	Ingen	Ubetydelig 0	1
	Lyngsletta	Liten negativ	Små negative -	
	Áhkánjarstábba	Liten negativ	Små/middels negative -/-	
	Kargenesbukta	Ingen	Ubetydelig 0	
	Grøtnes	Liten negativ	Ubetydelig/små negative -	
	Lyngslett	Liten negativ	Ubetydelig/små negative -	
	Mollstrand	Liten negativ	Små/middels negative -/-	

Figur 117: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 7.

Ingen av kulturmiljøene vil berøres direkte av det planlagte tiltaket. 5 av 7 kulturmiljø berøres imidlertid indirekte grunnet visuell innvirkning. Graden av innvirkning varierer for de ulike kulturmiljøene.

6.8 Seksjon 8, Akkarfjorden - Melkøya

6.8.1 Omfangs- og konsekvensvurdering

Kulturmiljø Indrefjord

Stasjon i Indrefjorddalen

Alternativ 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke direkte. Kraftledningen (132 kV) planlegges lagt omkring 500 m fra kulturmiljøet. Eksisterende ledning kan skimtes fra deler av kulturmiljøet, og det forventes at det samme vil være tilfelle for ny ledning. Dette forventes imidlertid ikke å medføre endring av noen betydning for kulturmiljøet.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Stasjon Hyggevatn

Alternativ 1.0A

Kulturmiljøet berøres ikke direkte. Kraftledningen (420 kV) legges omkring 500 m fra kulturmiljøet. Eksisterende ledning kan skimtes fra deler av kulturmiljøet, og det forventes at det samme vil være tilfelle for ny ledning. Dette forventes imidlertid ikke å medføre endring av noen betydning for kulturmiljøet.

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for kulturmiljøet.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

Alternativ 1.22 – 1.0

Kulturmiljøet berøres ikke, verken direkte eller indirekte.

Omfang: Ingen

Konsekvens: Ubetydelig (0)

6.8.2 Oppsummering

Seksjon 8, Akkarfjorddalen – Melkøya				
Alternativ	Kulturmiljø	Omfang	Konsekvens kulturmiljø	Rangering alternativ
Stasjon i Indrefjorddalen				
1.0	Indrefjord	Ingen	Ubetydelig 0	
Stasjon Hyggevatn				
1.0A	Indrefjord	Ingen	Ubetydelig 0	
1.22-1.0	Indrefjord	Ingen	Ubetydelig 0	

Figur 118: Oppsummering, omfangs- og konsekvensvurdering for seksjon 8.

Tiltaket forventes ikke å få negative konsekvenser for kulturmiljø på denne strekningen.

6.9 Rangering av alternativ

Tiltaket, en 420 kV-ledning Balsfjord-Hammerfest vil berøre store områder hvor det ikke eller i svært liten grad er gjennomført registrering etter kulturminner (se kapittel 8 for vurdering av potensial for hittil ukjente automatisk fredete kulturminner). Utreder anser ikke kildegrunnlaget å være tilstrekkelig for å kunne rangere ulike traséalternativ. Dette gjelder for hele planområdet, dvs. seksjonene 1-8.

En rangering (1) er angitt for seksjonene 1, 6 og 7, hvor det kun er ett alternativ (1.0). Det understrekes at denne rangeringen ikke er basert på et kulturhistorisk grunnlagsmateriale (arkeologiske registreringer).

7 Utmarksbruk

Som sagt innledningsvis, vil vurderingen av konsekvenser for dagens samiske utmarksbruk gjøres i henhold til Sámediggi/Sametingets retningslinjer for vurdering av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark. Området hvor ledningstraseen er planlagt, er i historiske kilder et tradisjonelt samisk bosettingsområde, både ved lysten og opp langs elvedalene. Utmarka har hørt med til ressursområdene for den samiske befolkningen. I dag har dette området en flerkulturell befolkning, med både samisk, kvensk og norsk bosetting. Etnisk selvtilskrivelse må ses i lys av både den nasjonale fornorskningspolitikken som ble ført til etter andre verdenskrig, og den minoritetspolitiske kampen for kulturelle, språklige og politiske rettigheter som har vært ført av samiske og kvenske organisasjoner siden 1970-tallet.

Det vil være vanskelig å fokusere på etnisk individnivå i undersøkelsen av en eventuell endret bruk av utmark. Dette kapitlet tar derfor utgangspunkt i den historiske bosettingen og gir en oversikt over samisk befolkningsutvikling slik de framkommer i folketellingene for 1930 og 1970, samt en oversikt over hvilke kommuner som er innlemmet i samisk utviklingsfonds område. Deretter vil tradisjonell bruk av utmark samt dagens utmarksbruk bli beskrevet.

7.1 Samisk befolkningsutvikling

I nyere tid viser folketellingene fra 1865 og framover til 1930 i kommunene Balsfjord, Storfjord, Kåfjord, Nordreisa og Kvænangen (Evjen 2007) at samer har utgjort en betydelig del av den totale befolkningen. Det samme mønsteret viser seg for Kvalsund kommune og deler av Alta og Hammerfest. Dette til tross for en fornorskningsspolitikk som hadde til mål at den samiske befolkningen skulle assimileres språklig og kulturelt inn i det norske samfunnet.

Etter siste verdenskrig ble denne politikken gradvis forlatt og erstattet med en integrasjonslinje, hvor samisk kultur og samfunnsliv har fått vern i Grunnloven. Grunnloven § 110 a pålegger myndighetene «at lægge Forholdene til Rette for at den samiske Folkegruppe kan sikre og utvikle sit Sprog, sin Kultur og sit Samfundsliv». Bestemmelsen fokuserer på statens ansvar for å medvirke til at samenes interesser blir ivaretatt gjennom støttetiltak og annen praktisk tilrettelegging. Bestemmelsen er først og fremst en politisk programerklæring.

Likevel, etterkrigstidas Finnmark og Nord-Troms var preget av krigens handlinger og den tyske hærmaktens "brent-jord"-taktikk og evakuering til sørlige områder i landet. Dette gjorde at da menneskene vendte hjem etter krigen for å bygge lokalsamfunnene med hjelp av et sentralt planapparat, ble en allerede sårbar samisk kultur sterkt svekket i den generelle oppbyggingen av et moderne Norge. Ytre kjennetegn på samisk kultur, som kofte og språk, ble borte fra den offisielle arena i mange områder langs kysten. De siste 30 år har det skjedd en synliggjøring og vitalisering av samisk kultur.

Andersen (2007) sier at folketellingene viser at antall samer i disse områdene var lavere i 1970 enn i 1845, noe som tilsier at den samiske befolkningen ikke har hatt en normal demografisk utvikling i denne perioden, nemlig økning i takt med folkeøkningen i Norge for øvrig. Videre sier Andersen at "Det sentrale spørsmål i en statistisk demografisk sammenheng er hvilke samfunnsmessige prosesser som ligger bak slike tall i den offisielle statistikken, i og med at ingenting tyder på en spesielt lav fruktbarhet eller høy dødelighet blant samene. Man antar at forklaringen ligger i at en betydelig del av den samiske

befolkningen har gått opp i den norske, ved forskjellige former for assimilasjon” (Andersen 2007:170).

Kommunene hvor traseen er planlagt, har mange likhetstrekk med den ovenfor beskrevne situasjonen. I vurderingen av endret bruk av meahcci/utmark i dag, synes det derfor hensiktsmessig å legge den historiske demografiske situasjonen til grunn. Dette innebærer at individuell samisk bruk i det aller vesentligste ikke vil bli berørt. En slik tilnærming samsvarer også med hvordan lokalbefolkningen i Manndalen, Kåfjord, oppfatter og forvalter eiendomsretten til Čáhput/Svartskogen som er en bygdeallmenning for innbyggerne på stedet.

Balsfjord, Storfjord, Kåfjord, Nordreisa og Kvænangen i folketellingene

Evjen (2007) har sett på den demografiske utviklingen av samisk befolkningen i Troms slik den framkommer i folketellinger fra 1865 til 1930. Evjen skriver at i 1900 var det i de indre områdene av Balsfjord 71 % registrerte samer, mens av den samlede folkemengde i kommunen ble 14 % registrert som samer i folketellingen⁴. I 1930-tellingen er denne prosentandelen sunket til i underkant av 10 % av kommunens totale innbyggertall på 5880 (Evjen 2007:468-471).

I Nord-Troms-kommunene har det i alle folketellinger vært registrert samisk befolkning (Evjen 2007:464-467). I 1900-tellingen var det de indre geografiske områdene som hadde den høyeste andelen samisk befolkning. I Storfjord var andelen samer innenfor nåværende kommunegrenser 46 %, mens i enkeltkretser i indre Storfjord var 91 % av folkemengden av samisk herkomst. I nåværende Kåfjord kommune var den samiske andelen 66 %, i Nordreisa 14 % og i Kvænangen 39 %. I enkeltkretser innen disse kommunene var så godt som hele befolkningen registrert som samer. I hele Nord-Troms var den samiske befolkningen i 1900 på 10540 personer. I 1930 ble det registrert til sammen 6487 samer i samme område, noe som i følge Evjen sannsynligvis har å gjøre med fornorskning og endret registreringsmetode. I tillegg er det i disse kommunene en stor del av befolkningen som ser på seg selv som fleretnisk. I Nordreisa i 1930 oppga 40 % av dem ikke var registrert som norske, at de anså seg som fleretniske med både samisk, kvensk og norsk herkomst.

En sammenligning av folketellingen fra 1900 og 1970 viser at andelen av befolkningen som anser seg som samer har gått kraftig tilbake i de relevante kystkommunene i Troms i løpet av 70 år. Denne tendensen har imidlertid snudd de siste tiårene, noe en kan se på innmeldingen av personer over 18 år i Sametingets valgmanntall.

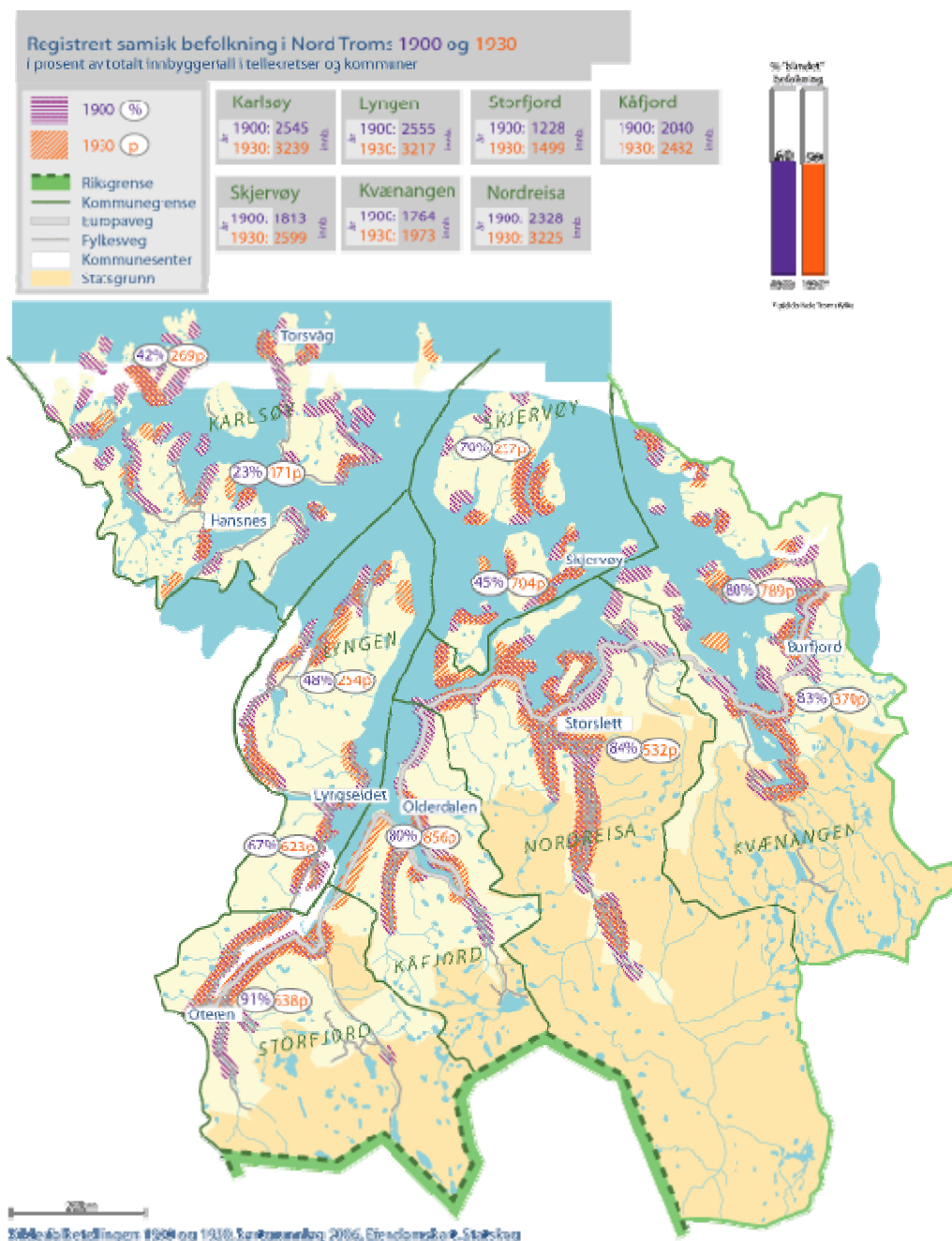
Kommuner	Samer i 1900 ifølge folketelling⁵	Regnet seg selv som same i 1970	Personer over 18 år registret i Sametingets valgmanntall 2005
Kvænangen	39 %	1,1 %	120
Nordreisa	14 %	0 %	122
Gáivuotna/Kåfjord	66 %	4,7 %	365
Storfjord	46 %	0,9 %	160
Balsfjord	14 %	0,2 %	48

Figur 119: Samer som andel av befolkningen i noen kyst- og fjordkommuner i Troms (etter E. Eypórsson 2008: 21 og 23, <http://www.sametinget.no/artikkel.aspx?Aid=1&Mid1=1&back=1>).

⁴ Bygger på en oversikt utarbeidet av Jens Halfdan Mosli og Arild Gjerde. Prosenttallet gjelder det samlede antall personer i kategoriene "lappisk" og "blandet lappisk" i folketellingen (Eythorsson 2008)

⁵ Se forrige fotnote. Store blandingskategorier i folketellingen gjør at tallene blir noe usikre.

Som kartet nedenfor viser, har den samiske befolkningen tradisjonelt vært bosatt oppover i dalene så vel som langs fjordene.

Figur 120: Oversikt over samisk befolkning i Nord-Troms i 1900 og 1930 (Evjen 2007:467).

For Finnmark finner vi en tilsvarende utvikling. Andersen (2007: 166-171) skriver at i 1801 var antallet samer i Finnmark på 4930 personer, som var tre ganger flere enn antall nordmenn. Fra da av begynte den norske befolkningen å vokse, og i 1900 var den totale befolkningen på 32952 personer. Av disse var 9572 samer og 5406 kvener. Den endrete etniske sammensetningen av befolkningen må ses på bakgrunn av flere faktorer; myndighetene ønsket en større norsk befolkning i området, og lovverk som ble vedtatt la på ulike måter til rette for innflytting i Finnmark. 1800-tallet var en tid med stor norsk og kvensk innflytting til Finnmark, og samtidig begynte fornorskingspolitikken å gi resultater. 1970-tellingen, som er den siste tellingen som registrerer etnisitet, viser at i Alta kommune er den

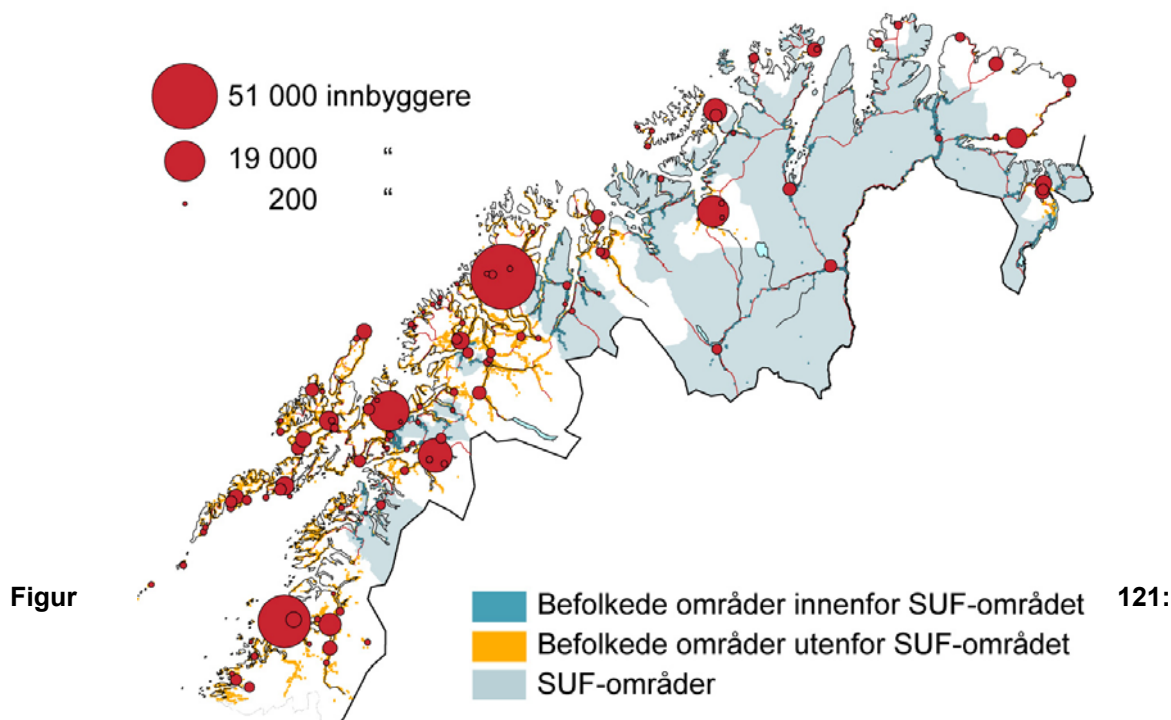
samiske befolkningen helst bosatt i en del utkantbygder, blant annet utover langs Altafjorden, men i absolutte tall er de fleste samer bosatt i Alta tettsted. I 1930 ble for øvrig 80,2 % av befolkningen i Rafsbotn i Alta kommune registrert som samer (Lund 2005). Bosettingsmønsteret med at de norsktalende bor i kommunesentret mens de samisktalende bor i periferien, går igjen i flere kommuner, blant annet Kvalsund, hvor bygda Kokelv i Revsbotn kan være et eksempel på dette.

Kommuner	Samer i 1900 ifølge folketelling ⁶	Regnet seg selv som same i 1970	Personer over 18 år registrert i Sametingets valgmanntall 2005
Hammerfest	1 %	0,4 %	265
Sørøysund	44 %	1,8 %	----- ⁷
Kvalsund	56 %	11,4 %	147
Alta	10 %	1,9 %	788

Figur 3: Samer som andel av befolkningen i noen kyst- og fjordkommuner i Vest-Finnmark (etter E. Eypórsson 2008:21 og 23, <http://www.sametinget.no/artikkel.aspx?Ald=1&Mld1=1&back=1>).

Folketellingene viser at den samiske befolkningen i all hovedsak er en utkantbefolkning (Andersen 2007:171). Hvis en sammenholder befolkningsstatistikken for 2003 med hvor Samisk utviklingsfond har sitt virkeområde, vil kartet se ut som nedenfor.

Tettsteder i Norge nord for Saltfjellet. 2003

Befolkningsstatistikk. 2006 © Statistisk sentralbyrå.

⁶ Ikke alle "blandingskategorier" er tatt med.

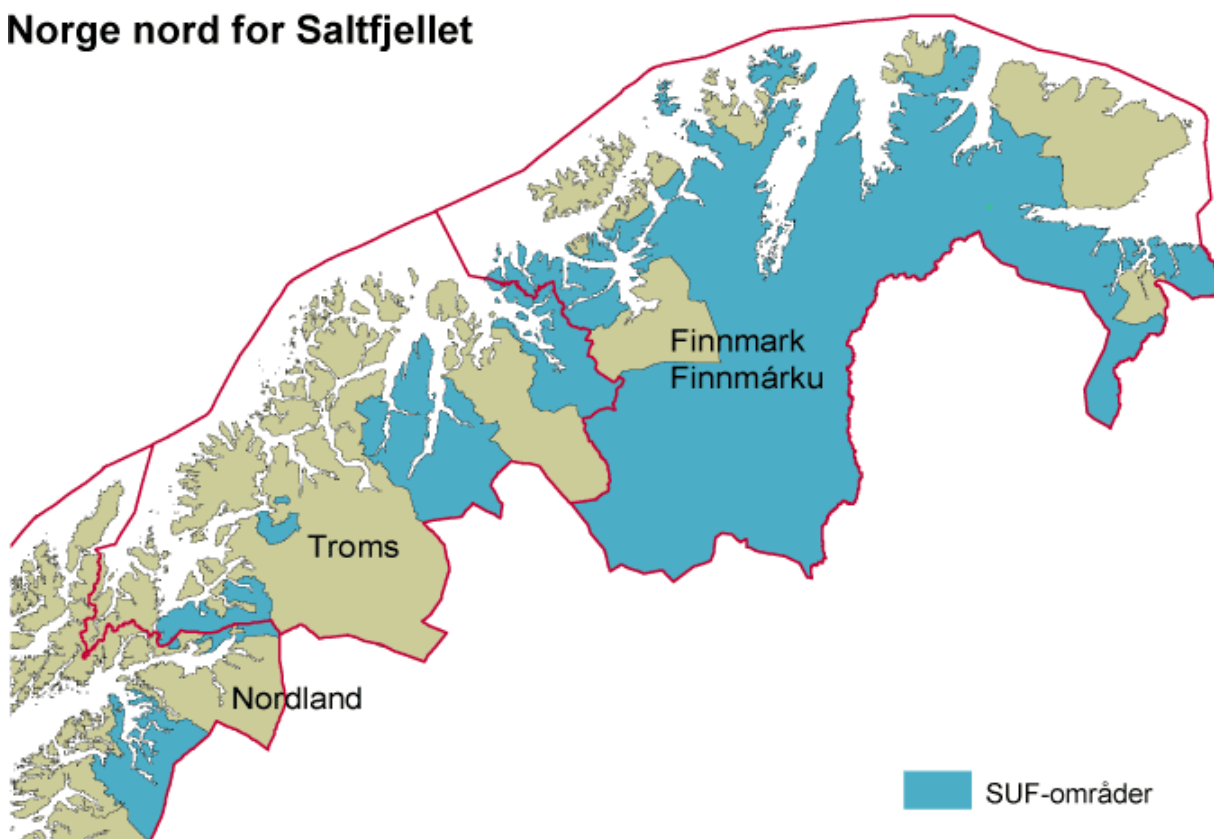
⁷ Sørøysund kommune er i dag slått sammen med Hammerfest kommune

7.2 Samisk utviklingsfond (SUF)

Som det framgår av nedenforstående kartutsnitt fra Statistisk Sentralbyrå, er kommunene Storfjord, Kåfjord, Kvænangen og Kvalsund i sin helhet innenfor Samisk utviklingsfonds område, mens deler av Alta kommune er med. Nordreisa og Hammerfest kommuner er ikke innenfor fondets virkeområde.

Samisk utviklingsfond har vært et av de offentlige virkemidlene for å styrke det materielle grunnlaget for samisk kultur. Hovedmålet for Samisk utviklingsfond er sterke og levende samfunn med stabil bosetting og allsidig næringsliv, kultur- og samfunnsliv. Midlene skal bidra til å styrke kvinners deltagelse og likestilling i næringslivet. Fondet ble opprettet i 1975, og fra 1985 ble det etablert som en permanent ordning. I dag er 26 kommuner (enten hele kommunen eller deler av kommunen) innenfor fondets virkeområde (2008). Målgruppen er den samiske befolkningen i Norge og hele befolkningen innenfor det geografiske virkeområdet. Fondet kan blant annet gi etablererstipend, tilskudd til utnyttelse av utmarksressurser og kompetanseheving for å utvikle næringsvirksomheter⁸.

Norge nord for Saltfjellet

Figur 122: Oversikt over samisk utviklingsfonds virkeområde. 2006 © Statistisk sentralbyrå.

7.3 Reindrift

Hele området hvor ledningstraseen er planlagt, er beiteland eller flytteland for reindriften innenfor Troms og Vest-Finnmark reinbeitedistrikter. Reindriften er et eget utredningstema

⁸

<http://www.samediggi.no/artikkel.aspx?AId=113&back=1&MId1=5&MId2=132&MId3=158&sprak=norsk>

hvor både direkte og indirekte konsekvenser skal utredes, og den vil dermed ikke bli omtalt under endret bruk av utmark selv om næringen kan sies å være den største utmarksbrukeren i det aktuelle området. Dette gjelder forhold som adgang til bruk av trevirke til brensel og arbeidsgjerder, samt lavvostenger. Det gjelder også retten til jakt, fangst og fiske, bl.a. innlandsfiske med garn under isen og fiske på våren under flytting til matauk. Bær og urter (syre, sløkje) har vært en viktig del av kostholdet, hvor molte har hatt en spesiell betydning. Ellers kan nevnes sennagress, lavsanking, emner til duodji.

7.4 Tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse

Allerede i Ottars beretning fra 890 e.Kr. kan vi lese om samisk bruk av utmark. Ottar forteller til kong Alfred av England hvordan samer betaler skatt til han i form av skinnprodukter, noe som viser at jakt og fangst var en del av den samiske næringstilpasningen (se ellers kapittel om kulturhistorie).

I årbøker og forskningsrapporter er tradisjonell bruk av utmarka i nyere tid beskrevet. For den fastboende samiske befolkningen må en kunne anta at bruken av utmarka var både stor og nødvendig for de enkelte hushold.

Fra Balsfjord før 1900 beskriver Magelsen (1925) hvordan de indre deler av fjorden ble brukt til å hente brensel, bark, never, samt skav og annet som mat til dyrene. Skogen skaffet virke til husgeråd av tre, og det var også tømmerdrift. Flere av elvene ble brukt til fløting. Torv til brensel forekom kun på noen gårder – der det har vært skogmangel. Magelsen sier videre at det bare er noen få personer som jakter, og da for det meste samer. Utbyttet er harer, ryper, storfugl, annen fugl, selskinn, oter, rev, og dette omsettes i Tromsø by. Reindriftssamer brukte skog til gjerder og brensel.

Richter-Hanssen (2004) skriver fra 1800-tallets Lyngenregion at man finner en utrolig differensiert produksjon på gårdene i området. I tillegg til sesongfisket, vanlig gårdsarbeid og husflid, utnyttet befolkningen alle ressursene i nærområdet. De plukket bær, jaktet på sjø- og landpattedyr og på ryper og skogsfugl, drev sjøfuglfangst og hjemmefiske, torvet, hugde tømmer, brant tjære, høstet fôr i utmark eller i fjæra. Både tyttebær og moltebær fikk stor betydning etter 1900. Tidlig på 1800-tallet ble det drevet jakt på bl.a. rev og oter for skinnenenes skyld. Utover i århundret falt den økonomiske verdien og rundt 1880 var rype og rev de vanligste dyr. Fangstmetodene var skyting, saks og snare. Snarefangsten gjaldt fjellrype og liryper. Den kommersielle jakta tok seg opp i slutten av 1800-tallet, blant annet på grunn av Skibotnmarkedet. Det var også jakt på røyskatt, bjørn og ulv, men de to sistnevnte synes å ha blitt borte på 1860-70-tallet. Jerv har det også vært jaktet på

Richter-Hanssen sier også at utslåtter var noe som var en normal del av en jordbrukseiendom. I tillegg kom det en hel rekke andre fôrtyper: Brom (kvister av selje og rogn), moldfôr (rotstokker av bregner) (blant annet før 1900 i Manddalen og Kåfjorddalen) samt bark som ble skavet av bjørkekviser, einer og lyng. Lyng ble skåret med kniv, og øverst i Kåfjorddalen slo man til dels kreklinglyng med ljà. I Signaldalen ble bare rogn nyttet til skav, mens i Lyngen var lauving viktig, men tok slutt før 1940. Å utvinne tjære var først og fremst en kompetanse som kom med den finske innflyttingen, men det var tungt arbeid med å bryte opp furustubber og gjøre alt klart til tjæremila. Tjære var universalmiddel, og man fikk etter tida god betaling ved salg. Langs Kvænangsdalen er det for eksempel rester etter mange tjæremiler (Svestad 2004).

Bjørklund (1985) beskriver bruken av sennagressmyrene i Burfjorddalen i Nord-Troms på midten av 1850-tallet og hvordan befolkningen tapte retten til disse selv om de hevdet sedvane og alders tids bruk.

Bjørklund beskriver også at det var vanlig med villreinjakt helt fram til krigsårene 1940-45. Den siste villreinen ble slaktet i 1954. Villreinen trakk på vestsida av fjorden over Beahcegeahaldi og mot Kvænangsfjellene.

Nielsen (1990) skriver i *Atlas historie, bind 1, De glemte århundrene 1520 – 1826*, om fiskemetoder og hvordan befolkningen drev stengselfiske for laks i Altaelva. For øvrig var skogsdrift viktig. Man må også anta at utmarkas ressurser var like viktige og nødvendige for befolkningen her som andre steder i kommunene som vil bli berørt av den planlagte ledningstraséen.

Nesheim (1949) lar en av innbyggerne i Repparfjorden i Kvalsund fortelle om livet i mellomkrigstidas Finnmark. Det ble drevet med jakt og fangst. Det var snarefangst av ryper, og rovdyr ble tatt i feller – dette gjaldt dyr som ulv, jerv, rev, oter og røyskatt. Andre rovdyr kunne bli forgiftet som fangstmetode. Før ble bjørn også tatt i feller. Harer ble skutt og småfugler ble tatt i snare på våren. Sjøfugler ble tatt i garn. Til gammebygging trengte man torv og bjørk fra utmark. Også brensel og materiale til gjerder ble tatt fra utmark. Når det gjaldt klesproduksjon, så samlet man bjørkenever for å garve skinn, og bjørkeløv, steinlav og olderbark for å farge garn.

I *NOU 1994:21 Bruk av land og vann i Finnmark i historisk perspektiv*, nevnes en rekke bruksområder i utmark, fra tidlig historisk tid og fram til i dag. Prestbakmo skriver om 1900-tallet og sier at det har vært store teknologiske endringer, og motorbåter, biler og plog ble vanlig. Næringslivet endret seg og politikken dreide til sentralisering innen primærnæringen. Gammelt slåtteland ble til beite for sau og rein. Allmennheten har tatt til å høste en større og større del av utmarksgodene.

7.5 Dagens utmarksbruk

I Sametingets retningslinjer for endret bruk av meahcci/utmark sies det i § 3 at *det skal tas utgangspunkt i den sedvanlige bruken av området og vurderes hvorvidt denne bruken vil kunne videreføres. Det bør blant annet legges vekt på tidligere tiltak i området og det nye tiltakets karakter, varighet og omfang.* Videre er det i § 6 satt opp eksempler på hvilke områder som omfattes av begrepet tradisjonell samisk bruk av utmark:

- Tradisjonelle fiskeplasser,
- Tradisjonelle jakt- og fangstområder.
- Multemyrer og andre bærsankingssteder, sennagressplasser og drikkevannskilder.
- Områder for kombinasjonsnæringer, tradisjonell utmarksbruk eller jordbrukernes tradisjonelle bruksområder:
 - beitearealer i utmark
 - utmarksslåtter
 - hogst av ved til brensel
 - hogst av ved til gjerder
- Gammebygging
- Steder for samling av duodji-materiale.
- Vedlikehold av muntlige tradisjoner gjennom rekreasjonsbruk.

I en rapport fra Fylkesmann i Finnmark (1/2004) deles utmarksbruk i tre ulike måter:

- *Fritidshøsting. Høsting der rekreasjonsaspektet er det sentrale.*

- *Husholdningshøsting. Høsting der det som høstes er en viktig del av egen*

husholdning.

- Næringshøsting (= utmarksnæring). Høsting for salg.

Disse tre kategoriene kan imidlertid ikke alltid skilles klart fra hverandre, den ene kan gå over i den andre. Alle kan imidlertid betegnes som samisk utmarksbruk. Samisk utmarksbruk er et videre begrep enn høsting, for eksempel vil beitemark til sau og geit komme inn under dette begrepet fordi dyrene slaktes for salg om høsten. Også vedlikehold av muntlige tradisjoner knyttet til kulturminner av ulik kategori vil kunne betegnes som bruk av utmark. I tillegg ble det hevdet av flere av personene som ble kontaktet at natur- og kulturbasert turisme har grunnlag i tradisjonell kunnskap.

Det følgende er basert på intervjuer/samtaler med ressurspersoner i de kommunene som vil bli berørt av en utbygging. Personene er funnet fram til ved å henvende seg til de enkelte kommuner, eller ved kjennskap til dem og også ved at noen er foreslått av andre. Intervjuene er foretatt 9., 21., 22. og 23. oktober 2008, og uttalelsene er gitt på grunnlag av daværende ledningstrasé-alternativer.

7.6 Utmarksbruk for næringshøsting

Ingen av de spurte nevnte at det ble drevet kommersiell bruk av utmark, verken vedhogst eller annet uttak. Ved henvendelse til Sametinget ble det sagt at Sametinget ikke har gitt tilskudd til utmarksnæringer i de aktuelle kommunene (som er innlemmet i virkeområdet til Samisk utviklingsfond).

Det ble sagt at i Storfjord vil det gå utover en del arealer til beite hvis ledningstraseen kommer. I Balsfjord kommune har flere faglag innen jordbruk gått sammen om en felles høringsuttalelse hvor de påpeker at den foreslåtte kraftlinjetraseen vanskeliggjør beiteforhold fordi store arealer berøres. I Kåfjorddalen i Kåfjord kommune vil trasé-valg 1.5 berøre utmarksbeite for sau og geit.

Den eneste individuelle utmarksnæringsbrukeren som er intervjuet, er Toril Bakken som er daglig leder i bedriften Nordlysmat i Alta kommune og som produserer og selger ulike produkter av fisk, urter og bær. Den planlagte ledningstraseen vil gå midt i innhøstingsområdet til bedriften. Det høstes ulike bær, urter og løv. Der traseen kommer til å gå, vil Bakken slutte å høste. Dette fordi hun i følge seg selv har en iboende skepsis til strålingsfare i forbindelse med kraftlinjer – uten at hun har dokumentasjon på dette, sier hun. Hennes produkter markedsføres som økologiske og da gjelder "føre-var"-prinsippet for henne og hun holder seg unna slike områder. Selv om det blir båndlagt store områder, vil det være tilstrekkelige andre områder for henne å høste av i utmark.

Flere av de spurte uttalte at de anså det best å legge en ny trasé i tilknytning til den eksisterende.

Čáhput /Svartskogen i Gáivuona suohkan/Kåfjord kommune

Čáhput (norsk: Svartskogen) ligger sør i Manndalen i Kåfjord kommune. Bruken av Čáhput/Svartskogen som allmenning er nevnt i skriftlige kilder fra 1820-tallet og har senere skjedd kontinuerlig. Svartskogen er brukt som felles allmenning av innbyggerne i Manndalen. På samme måte som det i den gamle samiske siida-organiseringen av samfunnet var et sammenfall mellom siida-befolkningen og dets område, er det for Manndalens innbyggere et sammenfall mellom hvem som defineres som medlem av bygda og hvem har rett til å bruke ressursene i Čáhput/Svartskogen. Čáhput/Svartskogen representerer et område med sterk symbolverdi for Manndalens innbyggere. Bruken av Čáhput/Svartskogen preges i følge en

rapport utarbeidet for Utmarkskommisjonen for Nordland og Troms av kontinuitet, fleksibilitet og omfang (Bjerkli og Thuen 1998).

Flere ressurstyper er utnyttet samtidig – for eksempel slått, beite, hogst og jakt. Det har vært en endring i bruk fra slåttebruk til beitebruk med setring. I tillegg til å bruke Čáhput/Svartskogen i primærnæringsvirksomhet, har den også blitt brukt til undervisning, turisme og rekreasjon. Čáhput/Svartskogen har vært en buffer og ekstraressurs for de som ikke har hatt tilstrekkelig tilgang til ressurser. Utnyttelsen kjennetegnes av intensiv bruk både i tid og antall brukere, med slått, hogst, beite, jakt og sanking.

Figur 123: På bildet ser vi nedover Skáidevággi som er en del av Svartskogen.
Foto: Lene Antonsen.

I 2003 ble Čáhput Siida dannet. Det er ei forening som på vegne av befolkningen i Mandalen skal stå som juridisk eier og forvalter av eiendommen Svartskogen. Videre sies det i foreningens formål at Čáhput Siida skal sikre at den fastboende befolkning gis lik rett til bruk av Čáhput/Svartskogen i samsvar med den tradisjonelle bruk som er utøvd i generasjoner og i samsvar med det som følger av tiden og forholdene på stedet. Foreningen skal også sikre at Čáhput/Svartskogen forvaltes på en bærekraftig og hensiktsmessig måte slik at også framtidens generasjoner skal kunne høste av dens ressurser. (<http://www.mandalen.no/index.php?id=273211>)

I tillegg til vedtektene er det utarbeidet bruksregler for Čáhput/Svartskogen, både når det gjelder vedhugging, fiske, jakt, husdyrbeiting, hyttebygging/andre installasjoner og motorferdsel (<http://www.mandalen.no/bruksregler-for-svartskogen-i-mandalen.304299-40011.html>).

Eilif O Larsen er leder i Čáhput siida, Kåfjord. Han uttaler at hvis en ny ledning kommer i tillegg til eksisterende ledningsnett, vil arealene bli ytterligere forringet i forhold til utmarksbruk. Den eksisterende linja er også til hinder i dag, og han ser helst at den flyttes og følger ny trasé alt 1.0. Denne traseen vil gå gjennom øverste del av Čáhput. Ei ny ledning/tillegg til eksisterende ledning vil forringe beitet for husdyr (sau og geit). Det er en kjennsgjerning at beitende dyr ikke trives under høyspentledninger, uttaler Larsen. Det vil bli snauhogst der ledningsalternativ 1.3 føres fram og det får konsekvenser for de som tar ut skog til vinterved og gjerdestolper. Det blir mindre skog. Det er om vinteren at skogen tas ut, og ledninga (alt 1.3) vil gå i hovedvekstområdet for bjørkeskog. Når det gjelder bærplukking, sier Larsen at han ikke vet hvilke konsekvenser det kan gi, men for jakt så vil det kunne bli kollisjon med ledningsnettet.

7.7 Utmarksbruk for fritidshøsting og husholdningshøsting

Kategoriene fritidshøsting og husholdningshøsting kan ofte overlape, fordi begge handler om matauk, bare i ulik skala. I tillegg vil det under husholdningshøsting kunne legges aktiviteter som hogst av gjerdestolper. Den planlagte traseen går i hovedsak gjennom

områder regulert som LNF-områder (landbruks-, natur- og fritidsområde) i kommunenes arealplaner. I Troms er store deler av disse områdene statsgrunn og forvaltes dermed av Statskog, mens i Finnmark er det Finnmarkseiendommen som eier og forvalter områdene.

Vedteiger

Statskog utviser vedteiger på statsgrunn i Troms. I Nordreisa er det ca. 70 husstander som får utvist vedteig. Ved bygging av ledninga mistes det areal fordi det hugges der i dag. Det er teiger som i dag går inn til eksisterende ledningstrasé. I dalbotn (av Reisadalen) er det en del privateid mark, lenger opp i dalen er det statsgrunn. I Kåfjorddalen i Kåfjord kommune vil ikke ledninga berøre dalbotn og da får den ikke konsekvenser for vedhogsten.

Det utvises også vedteiger i Storfjord kommune: I Skibotndalen utvises det i underkant av 50 vedteiger, i Signaldalen mindre enn 5 vedteiger og i Kitdalen kun et par. Dette kan også ha sammenheng med at befolkningen har privat grunn de hogger på. I Balsfjord går den foreslåtte traseen over privateid grunn, hvor eierne selv forvalter skogen til hogst eller annet.

Når det gjelder å ta ut skog til gjerder, var det ingen bønder i Skibotndalen som hadde bedt om utvisning av teig til hogst.

I Finnmark er det Finnmarkseiendommen (Fefo) som utviser vedteiger. De siste tallene for de tre berørte finnmarkskommunene er:

- Alta: utvist 601 vedteiger
- Kvalsund: utvist 146 vedteiger. Her ble det påpekt at noen vedteiger kunne forsvinne som en følge av ledningstraseen.
- Hammerfest: Ingen vedteiger utvist

Bærplukking/sanking

I den grad spørsmålet om bærplukking ble berørt, ble det sagt at bærplukking er en utmarkstradisjon, og i Reisadalen finnes det for eksempel mye vill bringebær. Flere nevnte at en ledning sannsynligvis vil kunne være en fordel for bærhøsting. En hogd trasé innebærer et åpent terreng, som kan være positivt for omfanget av tyttebær.

Jakt, fangst og fiske

Traseen vil stort sett berøre statsgrunn og Fefo-eid grunn hvor det er både storviltjakt, småviltjakt og fiske. Både uttalelser og tall viser at det er en god del jakt og fiske i det aktuelle området.

Når det gjelder elgjakt, var det ingen av de spurte som så noen ulemper for den, selv om enkelte elgvald ville berøres. Det ble sagt at elgjegerne vil kunne ha sine poster under ledningene. I flere kommuner skjer elgjakta i privat regi (av grunneierlag). Elgjakta er stor i både Alta og Kvalsund kommuner, med henholdsvis 14 og 4 elgvald hver.

Heller ikke når det gjelder småviltjakt og fiske ble det sagt at traseen ville ødelegge noe spesielt. Man kan gå, krysse, fiske og jakte som før. En kommentar var at for jegerne blir det positivt, for flere av dem hevder at skogen er for tett i dag.

Generelt er traseen planlagt i et område i Nordreisa med brukerinteresser knyttet til fiske (laks, ørret, røye). Det er i dag et alminnelig godt fiske i elva.

I Finnmark fører Finnmarkseiendommen statistikk over blant annet jakt. Når det gjelder småviltjakt, ble det i 2007-2008 solgt over 2500 jaktkort for hele Finnmark. Det er en overvekt av fastboende innbyggere som jakter.

For sesongen 2006-2007 var innmeldt fangst av hare og rype følgende:

Kommune	Ant. hare	Ant. rype
Alta	45	2853
Hammerfest	94	217
Kvalsund	1	520

Figur 124: Fangst av hare og rype i sesongen 2006-2007.

For sesongen 2007-2008 ble det i Alta kommune solgt 170 jaktkort, i Kvalsund kommune ble det solgt 49 jaktkort, mens det i Hammerfest kommune ikke ble solgt noen jaktkort. Forskjellen i antall jaktkort kommer sannsynligvis av at Alta er det største tettstedet i Finnmark. Selv om ingen jaktkort ble solgt i Hammerfest, ble det sagt at mange fra Hammerfest jakter i Kvalsund kommune.

Det ble pekt på at nye traseer kan ødelegge for småvilthabitater. Om småviltjakt ble det nevnt fra en av kommunene at man ikke kunne se noen vesentlig endret bruk av utmark siden ny ledning legges i tilknytning til eksisterende trasé, selv om ledninga vil båndlegge nye arealer.

7.8 Vurdering

Vurderingen av konsekvensene for utmarksbruk er basert på kriteriene som er satt opp i Figur 5. I retningslinjenes § 3 sies det at *det skal tas utgangspunkt i den sedvanlige bruken av området og vurderes hvorvidt denne bruken vil kunne videreføres. Det bør blant annet legges vekt på tidligere tiltak i området og det nye tiltakets karakter, varighet og omfang.*

§ 5 Virkninger for samisk reindrift

Reindriften er et eget utredningstema hvor både direkte og indirekte konsekvenser skal utredes, og den vil dermed ikke bli omtalt under endret bruk av meahcci/utmark selv om næringen kan sies å være den største utmarksbrukeren i det aktuelle området.

§ 6 Særlig om virkninger for tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse

Tradisjonelle bruks- og bosettingsområder er viktige materielle forutsetninger for at et folk skal kunne opprettholde og videreutvikle sin kultur. Dette spørsmålet ble behandlet av Samerettsutvalget I (SRU I), og utvalget uttalte at "En grunnleggende forutsetning for opprettholdelse og videreutvikling av samisk kultur i Norge er etter utvalgets oppfatning at de tradisjonelle samiske lokalsamfunn gis tilfredsstillende utviklingsvilkår, slik at befolkningen kan leve der i sin samiske kultur" (NOU 1984:18, s.24).

I denne undersøkelsen om vurderinger av endret bruk av meahcci/utmark, er det avdekket at det planlagte tiltaket vil kunne ha varierende virkning for utmarksbruk. Traseen vil stort sett berøre statsgrunn og Fefo-eid grunn hvor det er både storviltjakt, småviltjakt og fiske.

Tradisjonelle fiskeplasser

I intervjuene som ble gjennomført ble det sagt at traseen ikke ville ødelegge noe spesielt. Man kan fiske som før.

Vurdering:

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for dagens utmarksbruk.

Tradisjonelle jakt- og fangstområder

Med unntak av en, uttrykte ingen at traseen ville ødelegge noe spesielt eller medføre noen ulemper angående elg- og småviltjakt.

Vurdering:

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for dagens utmarksbruk

Tiltaket forventes i noen grad å endre dagens utmarksbruk i negativ forstand

Multemyrer og andre bærsteder

Multemyrer ble ikke kommentert i intervjuene, mens bærsorter som bringebær og tyttebær ble nevnt. Der ledningstraseen medfører et åpent terreng, mente en at forholdene for tyttebær blir bedre.

Vurdering:

Tiltaket forventes ikke å medføre endringer for dagens utmarksbruk

Tiltaket forventes i noen grad å bedre forholdene for dagens utmarksbruk

Områder for kombinasjonsnæringer, tradisjonell utmarksbruk eller jordbrukernes tradisjonelle bruksområder:

- **Beitearealer i utmark**

For næringsdrivende med dyr på beite i utmark, ble det uttrykt at dyrene ville sky ledningstraseen og forringe beitet for husdyr. Også for vedkommende som driver aktiv næringshøsting av urter og bær i utmark, vil ledningstraseen innebære at høstingen må skje andre steder.

- **Utmarksslåtter**

Ingen informasjon om aktiv utmarksslått i dag.

- **Hogst av ved til brensel og gjerder**

Det utvises en god del vedteiger på statsgrunn og Fefo-eid grunn i Nord-Troms og Finnmark. En del av dette området vil berøres direkte av den planlagte traseen. Det framkom i intervjuene at ingen den fastboende befolkningen hadde bedt om utvisning av teig til gjerdehogst.

Vurdering:

Tiltaket forventes i noen grad å endre dagens utmarksbruk i negativ forstand

§ 7 Særlig om virkninger for samisk kultur og samfunnsliv

Tradisjonell samisk utmarksbruk og næringsutøvelse har alltid vært nært knyttet til hva man kan høste av naturen, og er kjennetegnet av en livsform hvor kompetanse om naturressurser forutsetter god og ofte kontinuerlig kjennskap til variasjon og mangfold i flora og fauna over tid. Hvis befolkningen mister denne muligheten, vil det ikke bare

vanskeliggjøre næringsutnyttelse eller annen utmarksbruk, men viktig kunnskap knyttet til matauk, kultur og historie vil også kunne gå tapt. Det samme vil kunne skje med kunnskap om både bruksmåter, landskap og natur hvis man ikke kan høste av ressursene (Andreassen 2002). Samspillet mellom mennesker og landskap, eller kultur og natur, er sårbart og bevaring av naturressursene bør forvaltes på en slik måte at det er mulig for samene å overleve som folk både fysisk og kulturelt.

Et begrep som kulturell bærekraft inkluderer ikke bare vern av fysiske kulturminner, men også muligheten for å videreføre sosiale praksiser og lokale tradisjoner. Dersom et tiltak ødelegger, skjemmer, fjerner eller sperrer tilgang til områder av sosial eller kulturell betydning, kan det medføre en endring i kulturell praksis som i verste fall vil kunne føre til tap av kultur. En levende kulturell praksis i samisk kultur er fortellinger om den immaterielle kulturarven, ofte knyttet til fysiske lokaliteter i naturen. Yngre generasjoner blir opplært og får innsikt i tidligere tiders hendelser gjennom fortellinger i tilknytning til for eksempel ferdsel i utmark. Landskapet blir i en slik sammenheng en konkret bærer av fortid, nåtid og framtid. Dette er viktig for en felles forståelse og en felles hukommelse av samisk tradisjon (Nergård 2006:25), spesielt når det gjelder immateriell kulturarv.

- Det fysiske miljøet
- Sosiale og kulturelle konsekvenser for samisk kultur
Ledningstraseen vil i hovedsak ikke føre til fysiske hindringer for ferdsel. Traseen vil likevel være et ruvende fysisk inngrep som gir en visuell endring av det fysiske miljøet. Dette kan få konsekvenser for praksis og hvordan forholdet til og fortellinger om landskapet viderefremidles.

Vurdering: Tiltaket forventes i noen grad å endre dagens utmarksbruk i negativ forstand

- Samisk kulturarv
 - Samiske helligsteder
 - Gravplasser
 - Andre kulturhistoriske stederDette underpunktet blir ivaretatt og vurdert i kapittel 6.

7.9 Samlet vurdering for dagens utmarksbruk

Intervjuene ble foretatt i oktober 2008, og henvisningene til trasé-valg er gjort i forhold til daværende kart 1-7: 420 kV-ledning Balsfjord – Hammerfest, datert 26.06.2007.

Seksjon 1, Balsfjord stasjon – kommunegrense Balsfjord/Storfjord

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
1a	1.0	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	1
1b	1.0	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
1c	1.0	Beitearealer i utmark	Ingen	
1d	1.0 i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
1e	1.0	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Figur 125: Oppsummering seksjon 1, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.

Seksjon 2, Storfjord kommune

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
2a	Alle trasévalg	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	Alle alternativ: 1
2b	Alle trasévalg	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
2c	Alle trasévalg	Beitearealer i utmark	Ingen	
2d	Alle trasévalg i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
2e	Alle trasévalg	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Figur 126: Oppsummering seksjon 2, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk

Seksjon 3, Kåfjord kommune

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
3a	Alle trasévalg	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	1.0: 1
3b	Alle trasévalg unntatt 3c	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
3c	Trasé 1.3 på kart 2 av 7 (Čáhput/Svartskogen i Kåfjord)	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Liten negativ	1.5 – 1.3: 2
3d	Alle trasévalg	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
3e	Alle trasévalg unntatt 3f og 3g	Beitearealer i utmark	Ingen	1.5 – 1.3 med stasjon: 2
3f	Trasé 1.3 på kart 2 av 7 (Čáhput/Svartskogen i Kåfjord)	Beitearealer i utmark	Liten negativ	
3g	Trasé 1.5 på kart 2 av 7 (Kåfjorddalen i Kåfjord)	Beitearealer i utmark	Liten negativ	
3h	Alle trasévalg i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
3i	Alle trasévalg	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Figur 127: Oppsummering seksjon 3, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.

Seksjon 4, Nordreisa og Kvænangen kommuner

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
4a	Alle trasévalg	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	1.6: 1
4b	Alle trasévalg	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
4c	Alle trasévalg unntatt 4d	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	1.0: 2
4d	Trasé 1.0/1.6 på kart 3 av 7 (Reisadalen i Nordreisa)	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Liten positiv	
4e	Alle trasévalg	Beitearealer i utmark	Ingen	
4f	Alle trasévalg i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
4g	Alle trasévalg	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

- Rangering av alternativ er basert på en svært liten forskjell mellom alternativene.

Figur 128: Oppsummering seksjon 4, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.

Seksjon 5, Alta

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
5a	Alle trasévalg	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	Alle alternativ: 1
5b	Alle trasévalg	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
5c	Alle trasévalg	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
5d	Alle trasévalg	Beitearealer i utmark	Ingen	
5e	Alle trasévalg i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
5f	Alle trasévalg	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Figur 129: Oppsummering seksjon 5, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.

Seksjon 6, Alta - Skaidi

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
6a	1.0	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	Alle alternativ: 1
6b	1.0	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
6c	1.0	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
6d	1.0	Beitearealer i utmark	Ingen	
6e	1.0 i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
6f	1.0	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Figur 130: Oppsummering seksjon 6, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.

Seksjon 7, Skaidi - Akkarfjorddalen

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
7a	1.0	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	Alle alternativ: 1
7b	1.0	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
7c	1.0	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
7d	1.0	Beitearealer i utmark	Ingen	
7e	1.0 i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Liten negativ	
7f	1.0	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Figur 131: Oppsummering seksjon 7, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.

Seksjon 8, Akkarfjorddalen - Melkøya

Nr	Alternativ	Kategori utmarksbruk	Omfang/konsekvens	Rangering
8a	Alle trasévalg	Tradisjonelle fiskeplasser	Ingen	Alle alternativ: 1
8b	Alle trasévalg	Tradisjonelle jakt- og fangstområder	Ingen	
8c	Alle trasévalg	Multemyrer og andre bærsteder/sankeområder	Ingen	
8d	Alle trasévalg	Beitearealer i utmark	Ingen	
8e	Alle trasévalg i skogsområder med vedteiger	Hogst av ved til brensel	Ingen	
8f	Alle trasévalg	Fysisk miljø/Sosiale og kulturelle konsekvenser	Liten negativ	

Figur 132: Oppsummering seksjon 8, omfangs- og konsekvensvurdering for dagens utmarksbruk.

8 Potensial for hittil ukjente kulturminner

8.1 Potensial generelt

Menneskers bruk av landskapet i forhistorisk og historisk tid har i stor grad vært nært konsentrert rundt utnyttelse av naturressurser. Landskap og terreng har utgjort rammene og forutsetningene for hvordan denne bruken har artet seg. Eksempelvis har sjø og vassdrag vært lokaliseringstegn både for bosetting, næringsvirksomhet og ferdsel. Erfaringsmessig finnes det kulturminner både i lavereliggende områder ved sjø, i dalfører, langs skoggrensa og i områdene ovenfor skoggrensa. I de høyereliggende fjell og viddeområdene er det særlig flatene ved vann og vassdrag som har størst potensial for funn av bosettingsspor. Fangstanleggene ble anlagt i nøye samspill med det omkringliggende terrenget. En kan for eksempel finne fangstgroper anlagt over eider i terrenget; - det være seg mellom daler eller over større myrområder. Likeledes kan ledegjerder munne ut i skrenter.

Generelt er kyst- og fjordområdene i Troms og Finnmark rik på kjente kulturminner fra alle perioder. I kulturminneregistrene framstår imidlertid områdene innenfor kystlinja ofte som tilnærmet funntomme eller med sparsomme forekomster av kulturminner. Denne tendensen skyldes i stor grad at registreringsarbeidet har vært konsentrert til områder som dekkes av Økonomisk Kartverk. Følgelig har de fleste registreringer og undersøkelser funnet sted i fjord- og kystområdene. I de tilfeller der en har gjennomført kulturminneregistreringer i innlandsområdene har det imidlertid vist seg at også disse områdene har et rikt utvalg av kulturminner både fra steinalder og fra senere tidsperioder. Her kan en i særlig grad nevne de mange kulturminnene som kan knyttes til jakt, fangst og innlandsfiske samt reindrift og flyttinger mellom kyst og innland. En kan også nevne samenes helligsteder som en kulturminnetype som bare i liten grad er kjent og kartfestet. Videre kan en nevnes spor som kan knyttes til annen utmarksbruk. Stedsnavn og i særdeleshet samiske stedsnavn, kan være en kilde til viten om landskapsbruk og kulturminner. Når de samiske ordene⁹ *Áiti*, *goahti*, *návet* eller *gieddi* inngår i stedsnavn, kan dette være en pekepinn på at det her finnes stabbur, gammetufter eller andre spor etter bosetting. Likeledes har samiske helligsteder gjerne navn som inneholder ord som *sieidi*, *basse* eller *halti*.

I det følgende vil det gis en generell vurdering av potensialet for funn av ukjente kulturminner for hver av de sju seksjonene.

8.2 Potensial i områder langs den planlagte kraftledningstraséen

8.2.1 Seksjon 1

Seksjon 1 berører ulike landskapstyper og strekker seg fra Langdalen sørvest for Sørkjosen, langs indre deler av Balsfjorden og videre over Balsfjordeidet langs sørsiden av Nordkjoselva. I Friis' etnografiske kart fra 1861 er det merket av for både for norsk, kvensk og samisk bosetting langs søndre del av Balsfjorden. Ved Strupen og Sørkjosen er det merket av for samisk bosetting i gammer og tømmerhus. Over Balsfjordeidet langs sørsiden av Nordkjoselva viser markeringene til tømmerhus og gammer samt hovedsakelig samisk og kvensk bosetting.

⁹ Listen er ikke utfyllende

I disse områdene er det tidligere gjennomført en del kulturminneregistreringer blant annet i forbindelse med utbedringer av E6. Kjente kulturminner som gammetufter vitner i særlig grad om sjøsamisk bosetting innenfor området. Tidligere gikk en flytteveg mellom Sverige og Norge gjennom dette området og det kan også finnes kulturminner etter reindrift. Potensial for funn fra steinalder vil særlig være knyttet til nærområdene langs fjorden samt til vassdrag og vann.

Seksjon 1 har også potensial for funn av kulturminner etter utmarksbruk, reindrift og jakt/fangst. Det vil også være potensial for funn av samiske helligsteder. Områdene langs sjøen er i dag preget av jordbruksvirksomhet. Denne virksomheten kan ha bidratt til at kulturminner er gått tapt, for eksempel spor fra steinalder samt gammetufter fra senere tidsperioder.

Potensial for funn av hittil ukjente kulturminner vurderes som: **middels**

Figur 133: Utsikt Nordkjosbotn, Balsfjord kommune. Foto: Alma Elizabeth Thuestad 2008.

8.2.2 Seksjon 2

Seksjon 2 berører ulike landskapstyper og strekker seg fra Balsfjordeidet, gjennom Signaldalen og Kitdalen samt på tvers av øvre del av Skibotndalen. Dalførene har frodig vegetasjon, bestående av furu- og bjørkeskog. Sett i en større geografisk ramme (indre fjordsdstrøk og dalområder) ligger denne seksjonen i et område hvor kulturhistorie, kulturminner og kulturmiljø vitner om omfattende og variert bosetning langt tilbake i tid. Potensialet for funn av kulturminner fra steinalder vil i særlig grad være knyttet til områdene nærmest sjø samt til nærområdene langs elveløpene i dalførene samt ved vannene i høyereliggende strøk.

Kulturhistorie og kulturminner forteller om en utstrakt reindriftssamisk bosetning og virksomhet. Skriftlige kilder, muntlige opplysninger og fysiske spor i terrenget vitner om

langvarig og kontinuerlig bruk gjennom ulike faser av den samiske kulturhistoria, fortrinnsvis jakt/fangst, reindrift og fast sjøsamisk bosetting.

De tre nevnte dalførene har få kjente kulturminner. Det lille som er kjent i eksempelvis Skibotndalen har kommet fram som følge av undersøkelser i forbindelse med plansaker de senere årene, som ved Halsebakkan (kraftlinje) og Rieppijávri (vindmøllepark). I Friis' etnografiske kart fra 1861 er det merket av for både for norsk, kvensk og samisk bosetting i Kitdalen. Det norske innslaget er imidlertid minst. Det samme gjelder for Signaldalen. Skibotndalen er knyttet til et større vassdrag noe som er et viktig kriterium for lokalisering av boplasser. Videre har Skibotndalen vært en viktig ferdselsåre både for villrein og senere tamreinen mellom sommer og vinterbeitene. På bakgrunn av dette er det et stort potensial for at det finnes langt flere kulturminner enn det som er kjent langs dette dalføret. Det kan for eksempel finnes spor etter både villreinfangst og tamreindrift. Videre nevnes helligsteder som kan knyttes til samenes gamle tro og religion. Dette underbygges av stednavn som for eksempel Båssevuovdna/Helligskogen. I tillegg er det et potensial for kulturminner knyttet til den omfattende ferdselen som har gått gjennom denne dalen i forbindelse med handel og aktivitet rundt markedene.

Potensial for funn av hittil ukjente kulturminner vurderes som: **stort**

Figur 134: Utsikt til Ottertinden i Signaldalen, Storfjord kommune. Foto: Stine Barlindhaug.

Figur 135: Kitdalen (nordre dalside), Storfjord kommune. Foto: Alma Elizabeth Thuestad 2008.

8.2.3 Seksjon 3

Seksjon 3 berører øvre del av Kåfjorddalen samt fjellområdene på hver side. I øvre del av Kåfjorddalen var det tidligere gruvedrift. Sporene etter denne driften er ikke kartlagt i sin helhet og det kan tenkes at noen av disse kulturminnene som representerer den tidlige gruvedrifta i kommunen kan bli berørt. Kåfjorddalen er for øvrig en frodig elvedal. Dalen har potensial for et stort spekter av kulturminner fra steinalder fram til nyere tid. I Friis' etnografiske kart fra 1861 er det merket av for samisk bosetting i Kåfjordalen På flatene i dalen er det registrert flere boplasser med gammetufter som kan knyttes til samisk bosetting. Videre er det kjent at jordbruksvirksomhet har ført til at flere kulturminner er gått tapt. Fjellområdene øst og vest for dalføret kan ha potensial for spor etter kulturminner fra steinalder og tidlig metalltid. Dette gjelder særlig flater ved vannene og langs elver/bekker. I disse områdene vil det også være potensial for funn av kulturminner som kan knyttes til reindrift. Av andre kulturminner kan nevnes fangstanlegg og samiske helligsteder.

Potensial for funn av hittil ukjente kulturminner vurderes som: **stort**

Figur 136: Utsikt mot nord over Kåfjorddalen. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 137: Jordbrukets kulturlandskap i Skibotndalen. Sommerfjøs sees i kant av innmarka bak selve gårdsbebyggelsen. Utmarka preges av beite. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

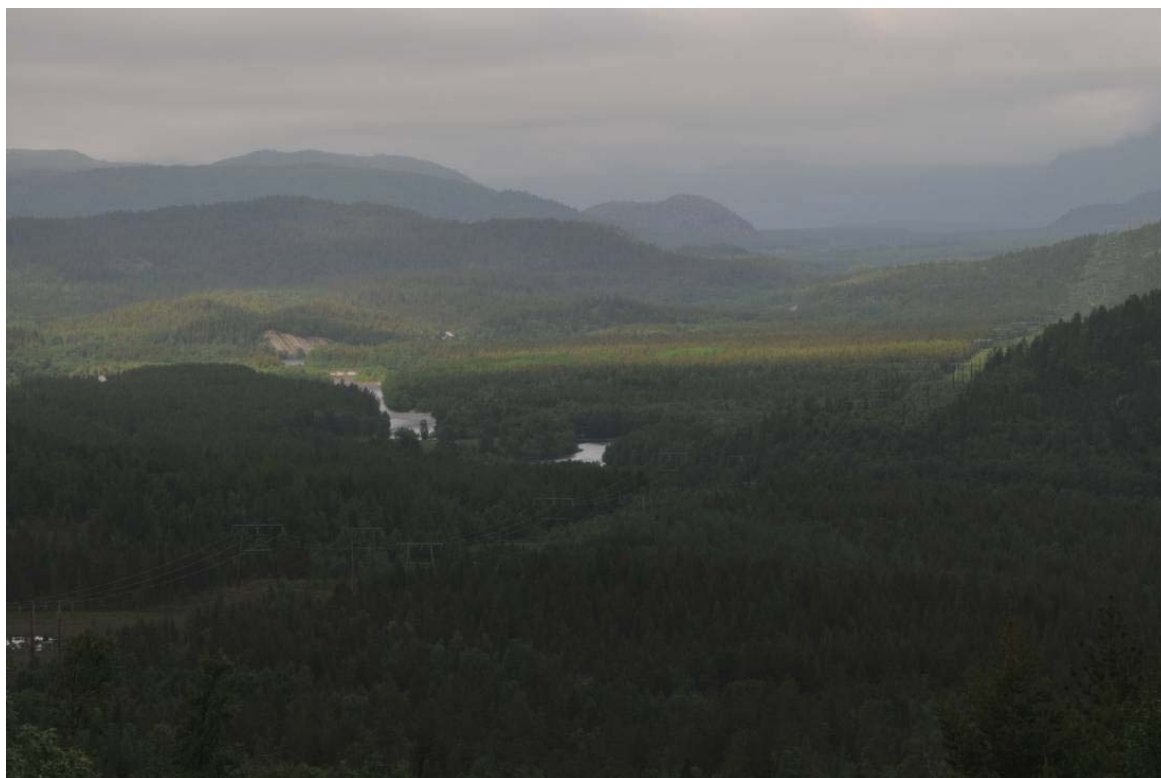
8.2.4 Seksjon 4

Seksjon 4 krysser over fjellet vest for Reisadalen, langsetter midtre del av Reisadalen og videre østover mot Kvænangsbotn. Fra indre del av Kvænangsbotn fortsetter seksjon 4 øst over til fylkesgrensa. I følge Friis' etnografiske kart fra 1861 er det merket av både for norsk, kvensk og samisk bosetting i Reisadalen. Kjente kulturminner i Reisadalen vitner om jordbruk og utmarksbruk. Her er det blant annet registrert gammetufter, hustufter og en tjæremile. Ut over dette er det et stort potensial for funn av langt flere kulturminner knyttet til samisk og kvensk jordbruk og utmarksbruk.

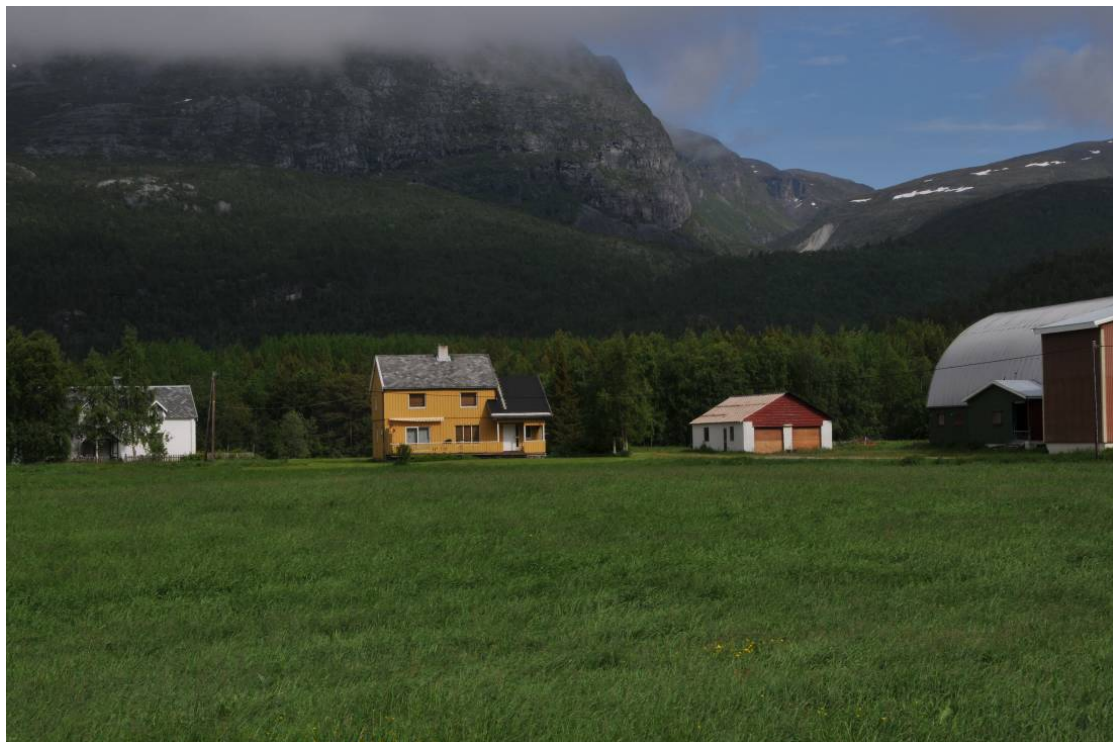
I indre deler av Kvænangen viser Friis' kart hovedsaklig til kvensk bosetting, nærmere bestemt til *finnefamilier i hvilken mindst 1 individ kan tale Lappisk og Norsk*. Også her er det funnet bosettingsspor som gammetufter, tjæremiler og skogsveger. Ut over dette er det et stort potensial for funn av langt flere kulturminner knyttet til samisk og kvensk jordbruk og utmarksbruk. Som eksempel kan nevnes Návétvággi/Fjøsdaalen, en sidedal som munner ut i Kvænangen. Her er det gjort flere kulturminneregistreringer og navnet Návétvággi er i seg selv en pekepinn på at dalen har potensial for funn av kulturminner.

Det vurderes også som svært sannsynlig at fjellområdene vest, og øst for Reisadalen og Kvænangsbotn samt det mellomliggende området, har potensial for funn av kulturminner etter utmarksbruk, reindrift fiske og jakt/fangst. Det vil også være potensial for funn av samiske helligsteder. Det er kjent helligsteder både i tilknytting til øyene i Kvænangen og til fjell- og viddeområdene sør for seksjon 4. I sistnevnte områder kan en nevne Seidivággi og Sieidinjunni i Nordreisa, Bearaloaivvit i Kvænangen og Beahcegealháldi på grensa mellom de to kommunene. Videre nevnes potensialet for funn av kulturminner fra steinalderen og tidlig metalltid. Dette gjelder særlig flater ved vannene og langs vassdragene.

Potensial for funn av hittil ukjente kulturminner vurderes som: **stort**

Figur 138: Utsikt nordover Reisadalen, Nordreisa kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 139: Den gamle skolestua (til venstre) i Sappen, Nordreisa kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 140: Gjenreisningsbruk i Brennukt, Kvænangen kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 141: Gammel boplass i samisk reindrif, Návetvuopmi, Kvænangen kommune. Foto: Morten Melby.

8.2.5 Seksjon 5

Seksjon 5 berører ulike landskapstyper og strekker seg fra fylkesgrensa ved Geadešvárri og videre østover fjellet til de skogkledde dalførene og elveløpene som munner ut innerst i Altafjorden. Seksjonen krysser over ved Eiby, Beaskevárri, Stuora Raipas og Transfarelvdalen. Fra Transfarelvdalen skrår seksjonen nordover til Rafsbotn.

Det vurderes som svært sannsynlig at fjellområdene vest for Eiby dalen har potensial for funn av kulturminner etter utmarksbruk, reindrift, fiske og jakt/fangst. Flytteveger mellom reinens sommerbeiter og vinterbeiter går gjennom området. Det vil også være potensial for funn av samiske helligsteder. Videre nevnes potensialet for funn av kulturminner fra steinalder og tidlig metalltid. Dette gjelder særlig flater ved vannene og langs vassdragene.

I følge Friis' etnografiske kart fra 1861 er det konsentrasjoner av norsk bosetting i Eiby dalen og i Tverrelvdalen. Ellers viser kartet til både finsk og norsk bosetting langs Altaelva. I Transfarelvdalen og i Rafsbotn er det merket av for finsk og samisk bosetting.

I dalførene sør for Alta by er det funnet et stort utvalg av kulturminner som, gammetufter, hustufter, fangstanlegg og samiske graver. Det forventes å være et stort potensial for ytterligere funn av kulturminner langs de rike fiskeelvene som finnes her.

De kjente helleristningsfeltene i Alta ligger alle ved Altafjorden. I Transfarelvdalen og på Komsafjellet er det funnet flere felter med hellemalier. Hellemalierne i Transfarelvdalen er å finne i klippeveggene langs dalens nordside. Undersøkelser har vist at hellemalier hovedsakelig er å finne på slike sørvendte bergflater. I Transfarelvdalen finnes mange bergflater som ikke er undersøkt og som har et stort potensial for ytterligere funn av hellemalier. Området fra Transfarelvdalen til Rafsbotn forventes å ha potensial for kulturminner knyttet til utmarksbruk, reindrift, jakt/fangst og fiske. Her kan en særlig nevne dalføret langs Sørelva som munner ut i Rafsbotn.

Potensial for funn av hittil ukjente kulturminner vurderes som: **stort**

Figur 142: Utsikt mot Altaelva, Alta kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 143: Utsikt mot Storelvdalen, Alta kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 144: Utsikt mot sør i Transfarelvdalen, Alta kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

8.2.6 Seksjon 6

Seksjon 6 strekker seg fra Rafsbotn i vest og videre nord-østover i områdene langs E6 til Skaidi. Langs den første strekningen fra Rafsbotn følger seksjonen Stokkedalen før den går over er i et åpent viddelandskap. Siste del av seksjonen følger Repparfjordalen fram til Skaidi. Det er registrert få kulturminner i området. Ved Niibejávri er det registrert en samisk teltboplass, på nordsiden av Middagsfjellet er det funnet en grav og like ved Skaidi er det registrert en steinsetting. Området har imidlertid lange tradisjoner innen reindrift, jakt/fangst, ferskvannsfiske og annen utmarksbruk. Det er stor sannsynlighet for å finne kulturminner som kan knyttes til denne typen landskapsbruk. Området har også potensial for funn av samiske helligsteder. Videre nevnes potensialet for funn av kulturminner fra steinalder og tidlig metalltid. Dette gjelder særlig flater ved vannene og langs vassdragene. Repparfjordelva er en svært god lakseelv og her vil kunne finnes spor av bosetning fra de fleste perioder.

Potensial for funn av hittil ukjente kulturminner vurderes som: **stort**

Figur 145. Samisk sommerboplass på Sennalandet, Kvalsund kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

8.2.7 Seksjon 7

Seksjon 7 strekker seg mellom Skaidi i Kvalsund kommune og Indrefjorddalen på Kvaløya. Seksjonen følger Repparfjorddalen fra Skaidi til Repparfjorden og herfra videre langs vestsiden av Repparfjorden. Seksjonen krysser over Kvalsundet og fortsetter nordover langs vestsiden av Kvaløya til Indrefjorddalen. Seksjon 7 er i stor grad lokalisert til fjordområdene gjennom Kvalsund kommune. Normalt skulle en forvente at det hadde vært gjennomført kulturminneregistreringer for økonomisk kartverk i disse områdene. Kulturminneregistreringer for økonomisk kartverk ble imidlertid aldri gjennomført i denne kommunen.

Området som seksjon 7 går gjennom har en variert natur fra de frodige bjørkeskogene i Repparfjorddalen til Kvaløyas skogløse landskap. Det er registrert en rekke kulturminner i Repparfjorden og på Kvaløya. Kulturminnene viser at området har vært i bruk siden steinalderen. Av de mer sjeldne kulturminnene kan en nevne funn av helleristninger. Det vil være potensial for ytterligere funn fra steinalder, tidlig metalltid og jernalder. Sistnevnte vil særlig være aktuelt langs Repparfjorden og langs sjøsiden på Kvaløya. Her er ellers spor etter sjøsamisk bosetting. Det er også kjent flere samiske helligsteder som Áhkánjarstábba ved Kvalsundet og Ahkku, øst for Kvalsundet ved gården Gjæveluft. Det forventes å være et potensial for ytterligere funn av samiske helligsteder og av kulturminner som kan knyttes til sjøsamisk utmarksbruk og ressursutnyttelse. Videre har området potensial for funn etter reindrift. Kvalsundet har vært en kjent svømme plass for rein på flyttevegen mellom vinterbeite i innlandet og sommerbeite på Kvaløya.

Potensial for funn av hittil ukjente kulturminner vurderes som: **stort**

Figur 146: Oversikt mot sørvest og utløpet av Repparfjordelva, Kvalsund kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 147: Oversikt mot nord fra Kvalsunddalen, Kvalsund kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

Figur 148: Oversikt mot nord over Kargenesbukta, Kvaløya, Kvalsund kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

8.2.8 Seksjon 8

Seksjon 8 strekker seg fra Indrefjorddalen til Fugleneset i Hammerfest by. Områdene som denne seksjonen dekker har stedvis bybebyggelse. Potensialet for funn vil være redusert på grunn av dette. Det største potensialet vil knytte seg til de delene som går over fjellområdene nord for Rypefjord og nord for Storvatnet. Her vil det være potensial for funn av kulturminner som skraver seg fra jakt/fangst og fiske samt reindrift. Området har i hundrevis av år vært sommerbeite for rein. De nevnte områdene kan også ha potensial for funn av samiske helligsteder.

Potensial for funn av hittil ukjente kulturminner vurderes som: **middels**

Figur 149: Utsikt nordover over Breidablikkvann og Rypefjordklubben, Hammerfest kommune. Foto: Elin Rose Myrvoll 2008.

8.3 Eldre bygninger i områder langs ledningstraséen

Sefrak-registeret omfatter en rekke objekter i områder langs den planlagte 420 kV-kraftledningen. En betydelig del av bygningene er fra andre kvartal av 1900-tallet, dvs. de ble bygget etter 2. verdenskrig. Deler av bygningsmassen er imidlertid fra første kvartal av 1900-tallet og enkelte bygninger er enda eldre. Det planlagte tiltaket vil berøre samiske bosetningsområder hvor deler av bygningsmassen etter hvert kan bli automatisk fredete kulturminner (100 år gamle). Registeret er heller ikke komplett og det kan være flere eldre bygninger i områdene langs traséen.

8.4 Oppsummering

Trasealternativene som er fordelt på 8 seksjoner går med unntak av seksjon 7 hovedsakelig gjennom innlandsområder som fjell- og viddelandskap samt dalfører. Erfaringsmessig er det her potensial for funn av kulturminner fra steinalder til og med nyere tid. Kulturminnene vil kunne være ulike spor etter jakt/fangst og innlandsfiske. Disse sporene kan spenne fra fangstanlegg, kjøttgjemmer, gammetufter og teltboplasser. Videre vil det kunne finnes samiske graver særlig i steinurer samt helligsteder (herunder også hellemalerier). Det vil også være spor etter tamreindrift for eksempel boplasser langs reinens flytteveger mellom kyst og innland. Her kan det bemerkes seksjonene krysser på tvers av flere slike flytteruter. Av de åtte seksjonene vurderes seksjon 1 og 8 å ha middels potensial, mens 2-7 forventes å ha stort potensial (jf. 150). De to seksjonene med middels potensial er i større grad enn de andre knyttet til fjord- og kystområder. Potensialet settes her til middels siden det i disse områdene i større grad har vært arbeidet med kulturminneregistreringer enn hva tilfellet er for de andre seksjonene. Seksjon 7 er også i stor grad lokalisert i fjord- og kystnære områder gjennom Kvalsund kommune. Det ble imidlertid ikke gjennomført kulturminneregistreringer for Økonomisk kartverk i denne kommunen. Potensialet for å finne kulturminner i seksjon 7 forventes derfor å være stort.

Samlet potensial for funn av hittil ukjente kulturminner fra steinalder til og med nyere tid vurderes som: **stort**

Seksjon	Potensial	Samlet potensial
1	Middels potensial	Stort potensial
2	Stort potensial	
3	Stort potensial	
4	Stort potensial	
5	Stort potensial	
6	Stort potensial	
7	Stort potensial	
8	Middels potensial	

Figur 150: Oppsummering av potensialvurdering

9 Avbøtende tiltak

Generelle og konkrete avbøtende tiltak er tilknyttet to hovedmål:

- Å etterstrebe minst mulig grad av skade på og ødeleggelse av kulturminner og eldre bygningsmasse i kulturmiljøene i plan- og influensområde.
- Å etterstrebe minst mulig grad av visuell forstyrrelse av kulturmiljøene i plan- og influensområde.

Det første punktet kan gjennomføres ved å justere ledningstrase og, ikke minst, mastepunkter i de områdene hvor kulturminner og eldre bygningsmasse ligger utsatt til. I forhold til visuell forstyrrelse kan man på generelt grunnlag og i den grad det er mulig, søke å gjøre master og ledningsnett minst mulig visuelt dominerende. Mulige tiltak er eksempelvis reflekshemmende ledninger og tilpasset fargesetting på master.

I de tilgrensende områdene langs tiltaket er det kjent flere samiske helligsteder. Noen av disse stedene, for eksempel samiske helligfjell, kan ha en dominerende rolle i landskapsrommet de er en del av. Helligfjellet Girjegáisa er et eksempel på dette og tiltaket (alternativ 1.0) passerer langs sørsiden av dette fjellet. Et avbøtende tiltak vil her være å justere traséen slik at det ikke oppstår en visuell konkurranse mellom fjellet som landskapselement og tiltaket. Andre samiske helligsteder kan i særlig grad være knyttet til bestemte innsynslinjer som det er ønskelig å ivareta. Som et avbøtende tiltak, kan en søke å unngå visuelle forstyrrelser i disse innsynslinjene. Helligstedet og bergformasjonen Áhkánjarstábba (kulturmiljø Áhkánjarstábba, seksjon 7) ligger i nær avstand til det planlagt tiltaket. Et avbøtende tiltak i forhold til Áhkánjarstábba vil kunne være å sørge for at ledningene i minst mulig grad konkurrerer visuelt med kulturminnet, samt å ikke utstyre ledningene med markører slik tilfellet er på den eksisterende kraftledningen som krysser Kvalsundet. Muntlig tradisjonsstoff/intervju vil for øvrig kunne være en viktig kilde i forhold til å avklare hvilke kvaliteter som særlig bør ivaretas ved slike steder.

Tiltaket kan komme til å skade eller ødelegge følgende kjente kulturminner og kulturmiljø:

Seksjon	Kulturmiljø	Kulturminnelokalitet
1	Bukteelva	<ul style="list-style-type: none"> • Askeladden Id 57577 – En offerring. Mulig offerplass i form av en hestekoformet røyslignende steinsetning. Tolkning av funksjon anses som usikker. Det er heller ikke kjent lokal tradisjon tilknyttet kulturminnet. Kulturminnet er automatisk fredet.
	Kvænangselva	<ul style="list-style-type: none"> • NIKUs nyregistrering felt ID 1 – Teltboplass/ildsted

Figur 151: Oversikt over kulturminner som står i fare for å skades eller ødelegges av tiltaket.

Det er også stor sannsynlighet for at tiltaket kan komme i berøring med hittil ukjente automatisk fredete kulturminner i de områdene hvor det skal foretas inngrep i marken. Det har i liten og forsvinnende liten grad vært gjennomført kulturminneregistreringer i områdene som berøres av tiltaket. Fraværet av kjente kulturminner avspeiler derfor ikke en reell situasjon med hensyn til konsekvensutredningen. All erfaring tilsier at det er et stort potensial for å finne langt flere kulturminner enn de få som er kjent i dag. Det anbefales derfor som et eget avbøtende tiltak at traseene undersøkes med tanke på å avklare kulturminneinteressene. Dette kan gjøres gjennom befaringer i marken. Et supplement til dette vil være å foreta intervjuer av lokale ressurspersoner som har kjennskap til tradisjonell bruk og næringsutøvelse i de berørte områdene. Dette har mange steder vist seg å gi

verdifull informasjon om hvilke områder som særlig har potensial for funn av kulturminner. Dokumentasjon av muntlig informasjon vil også kunne bringe fram kunnskap om samiske helligsteder og immateriell kulturarv. Påvising av samiske helligsteder som består av naturformasjoner uten menneskeskapt spor og konstruksjoner, vil i særlig grad avhenge av muntlig informasjon.

I følge kulturminneloven er det ikke lov til å skjemme, skade eller ødelegge automatisk fredete kulturminner. Dersom tiltaket ønskes gjennomført som planlagt, må det søkes dispensasjon fra kulturminneloven. Riksantikvaren kan gi dispensasjon fra loven. En eventuell dispensasjon innvilges sjelden uten at tiltakshaver pålegges å bekoste en arkeologisk undersøkelse og dokumentasjon av de aktuelle kulturminnene. En arkeologisk undersøkelse utføres av gjeldende landsdelsmuseum, i dette tilfellet Tromsø museum, Universitetsmuseet. Ett mulig avbøtende tiltak er å søke Riksantikvaren om en slik dispensasjon.

Et annet avbøtende tiltak vil videre være at tiltakshaver bekoster publisering av det kulturhistoriske materialet som kommer fram gjennom undersøkelsene. Dette kan konkret bety at det utarbeides en populærvitenskapelig publikasjon basert på kulturminneregistreringer, arkeologiske undersøkelser og intervjuer. Dette vil bidra til at resultatene fra undersøkelsene gjøres tilgjengelig for lokalbefolkning i de berørte områdene og for regionens befolkning for øvrig.

10 Litteratur

- Andersen, S (2008) Sjøsamene i Finnmark – bosetting og kultur. I NOU 2008: 5 Retten til fiske i havet utenfor Finnmark.
- Andreassen, L.M. (2002) Ka galt har vi gjort når det må vernes? Dilemmaer ved etablering av nasjonalpark i lulesamisk område. I Andersen, S. (red) *Samiske landskap og Agenda 21. Kultur, næring, miljøvern og demokrati*. Diedut 1/2002. Sámi Institutta.
- Bjerkli, B. og T. Thuen (1998): Om bruken av Svartskogen. Rapport utarbeidet for Utmarkskommisjonen for Nordland og Troms. Stensilserie A nr.91, SV-fakultetet, Universitetet i Tromsø.
- Bjørklund, I (1985) Fjordfolket i Kvænangen. Fra samisk samfunn til norsk utkant 1550 – 1980. Universitetsforlaget.
- Evjen, B (2007) Samisk tilstedeværelse i området sør for Finnmark 1865 – 1930. I NOU 2007:14 Samisk naturbruk og rettssituasjon fra Hedmark til Troms
- Eypórrsson, E. (2008) Sjøsamene og kampen for fjordressursene. ČálliidLágáduš Fylkesmannen i Finnmark. Miljøvernavdelingen. Konsekvenser for næringsmessig og fritidsmessig naturbruk av nasjonalpark på Varangerhalvøya. Rapport nr. 1 – 2004.
- Grydeland, S. E. 2001. De sjøsamiske siida-samfunn. En studie med utgangspunkt i Kvænangen, Nord-Troms. *Nord-Troms Museums Skrifter I /2001*
- Hage, I. 2008. *Kvenenes bosetting og byggemåte* i Hage, I., Haugdal, E., Ruud, B. & Heggstad, S. (red.) *Arkitektur i Nord-Norge*. Fagbokforlaget
- Hansen, Emil 1957: *Nordreisa bygdebok*. Nordreisa kommune
- Hansen, Lars Ivar og Olsen, Bjørnar. (2004): *Samenes historie fram til 1750*. Cappelen Akademisk Forlag.
- Henriksen, J. E. 1996. Hellegrupene. Fornminner fra en funntom periode. *Stensilserie B nr.42. IAR*, Universitetet i Tromsø.
- Henriksen, J. 2008. *Mangeromstuffer på Finnmarkskysten* i Hage, I., Haugdal, E., Ruud, B. & Heggstad, S. (red.) *Arkitektur i Nord-Norge*. Fagbokforlaget.
- Leem, Knud, 1975 [1767]: Beskrivelse over Finmarkens Lapper, deres Tungemaal, Levemaade og forrige Afgudsdyrkelse. Rosenkilde og Bagger International Boghandel og forlag, København.
- Lund, S (2005) Samisk skolehistorie. Davvi Girji OS.
- Hesjedal, A., Damm, C. Olsen, B., Storli, I. 1996. Arkeologi på Slettnes. Dokumentasjon av 11.000 års bosetting. Tromsø Museums skrifter XXVI.
- Magelsen, N. S. (1925) Bidrag til Balsfjordens historie. I Magelsen, N. S. og Larssen,

- P. A. Balsfjords bygdebok, opptægnelser fra ældre og nyeste tid. Omfattende delvis inntil aaret 1924. Tromsø stiftstidendes bok- og akcidenstrykkeri.
- Myrvoll, E. R. 2007. Samiske kirkegårder. Registrering av automatisk freda samiske kirkegårder i Finnmark, Troms og Nordland. – NIKU Rapport 14.
- Myrvoll, E. R. 2007. Samiske helligsteder. Tradisjon-registrering – forvaltning.
– NIKU Rapport 24.
–
- Møller, J. 1996: *Issmelting og strandforskyvning. Modell for utforskning av strandnær bosetning*. Ottar 4 – 1996.
- Niemi, E. 2002: *Kvenene – Fra innvandring til utvandring. I Innsyn i Kvensk historie, språk og kultur*. Seminarrapport Tromsø mars 2002. Red. Reidun Mellem. Norske Kveners forbund/Ruijan Kveeniliito.
- Nesheim, A. (1949) Traits from life in a sea-lappish district. Bidrag til finnernes bygdehistorie og etnografi, bind 2.
- Nielsen, J. P. (1990) Altas historie, bind 1. De glemte århundrene 1520 – 1826. Alta kommune.
- NOU 1994:21 Bruk av land og vann i Finnmark i historisk perspektiv.
- Olsen, B. 1994. *Bosetning og samfunn i Finnmarks forhistorie*. Universitetsforlaget.
- Schanche, A. 2000. *Graver i ur og berg. Samisk gravskikk og religion fra forhistorisk til nyere tid*. Davvi Girji OS 2000.
- Riksantikvaren 2003: Kulturminne og kulturmiljø i konsekvensutgreiingar. *Riksantikvarens rapporter, Nr. 31, 2003*.
- Sjølie, R. 2008. *Fra gamle til trehus* i Hage, I., Haugdal, E., Ruud, B. & Heggstad, S. (red.) *Arkitektur i Nord-Norge*. Fagbokforlaget.
- Trædal, V. 2008. *Kirkebyggingen i Finnmark på 1600- og 1700-tallet* i Hage, I., Haugdal, E., Ruud, B. & Heggstad, S. (red.) *Arkitektur i Nord-Norge*. Fagbokforlaget.
- Qvigstad, J. 1926: Lappische Opfersteine und heilige Berge in Norwegen. Oslo Etnografiske Museums Skrifter Bind 1 Hefte 5. A.W. Brøggers Boktrykkeri AS.
- Richter-Hanssen, E. (2004) I stille vær, i storm og vind. Lyngen regionhistorie, Bind II. Lyngen bygdebok.
- St.meld. nr. 42 (1999-2000) Om endring av Grunnloven § 100. Justis- og politidepartementet
- Sveen, Arvid, 2003: Mytisk landskap. Ved dansende skog og susende fjell. Orkana Forlag.
- Svestad, A. (2004) Verneplan for Kvænangsbotn og Navit. Deltema kulturhistorie og kulturmiljø. Upublisert rapport NIKU

Nettsider:

Sametinget www.samediggi.no

Statistisk Sentralbyrå www.ssb.no/samer

11 Ressurspersoner

Andreas Stångberg, Sametinget

Dag Funderud, skogmester/avdelingsleder, Nordreisa kommune

Eilif O Larsen, leder Čahput siida (Svartskogen Siida), Kåfjord kommune

Einar Asbjørnsen, nestleder utmarksavdelingen Finnmarkseiendommen, Lakselv

Eirik Djupvik, arealplanlegger, Kåfjord kommune

Jon Lambela, Fjelltjenesten Statsskog, Storfjord

Levin Mikkelsen, leder i organisasjonen Kultur og næring i indre Kåfjord, også leder i Birtavarre grendeutvalg, Kåfjord kommune

Odd Rudberg, daglig leder Halti nasjonalparksenter, Nordreisa kommune

Per Bær, seniorrådgiver, Sametinget, Karasjok

Per Solheim, Statsskog, Nordreisa kommune

Reidar Olsen, planlegger, Alta kommune

Siri Skaalvik, arealplanlegger, Balsfjord kommune

Stine Sveen, Sametinget

Tarjei Gundestad, Fjelltjenesten Statsskog, Nord-troms

Terje Viggo Hansen, avd.ing plan og utvikling, Kvalsund kommune.

Toril Bakken, daglig leder Nordlysmat og utmarksnæringsutøver, Alta kommune

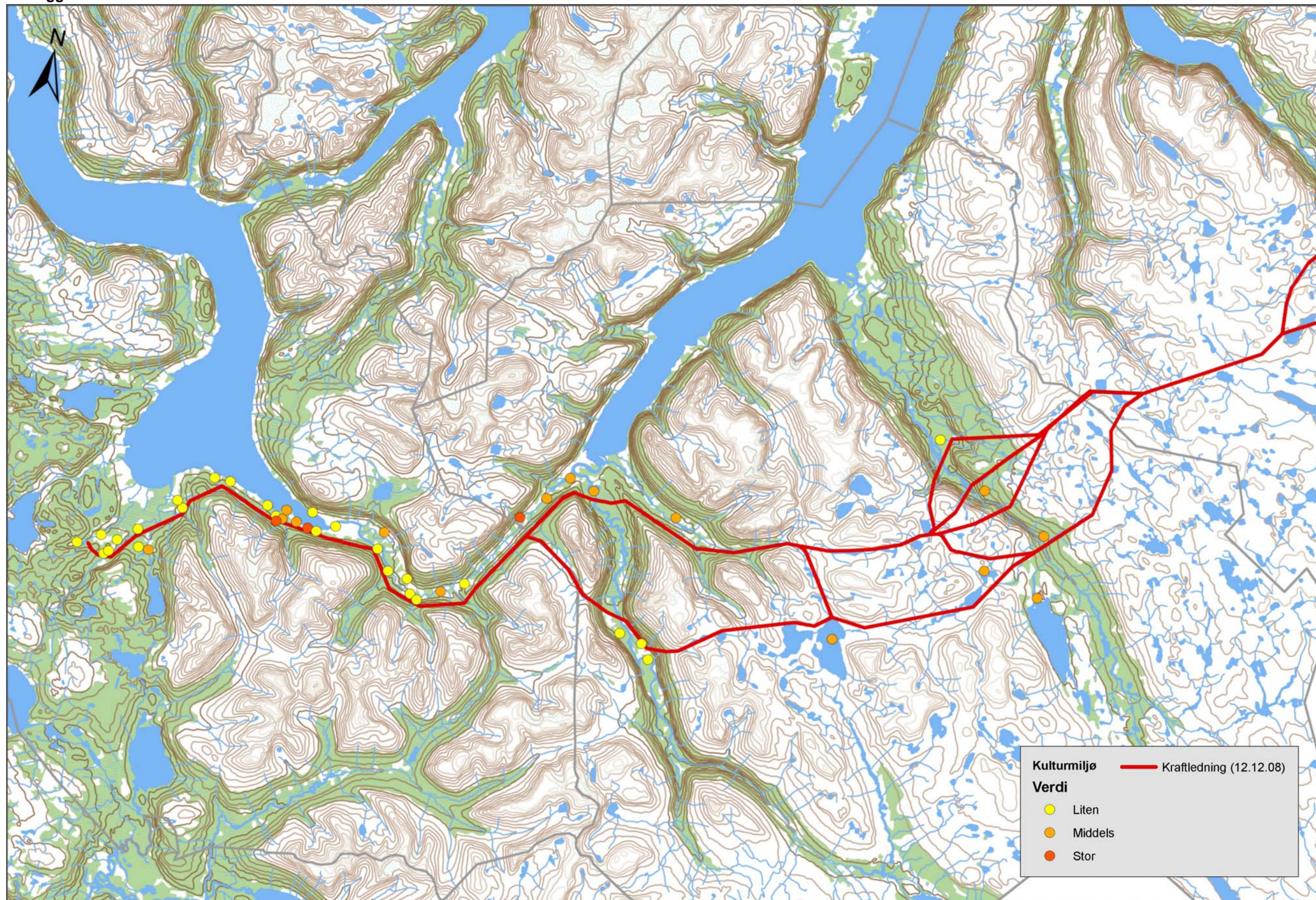
Vedlegg

Kartblad 1-5: oversikt over kulturmiljø langs den planlagte 420 kV-kraftledningstraséen

Målestokk: 1:200.000

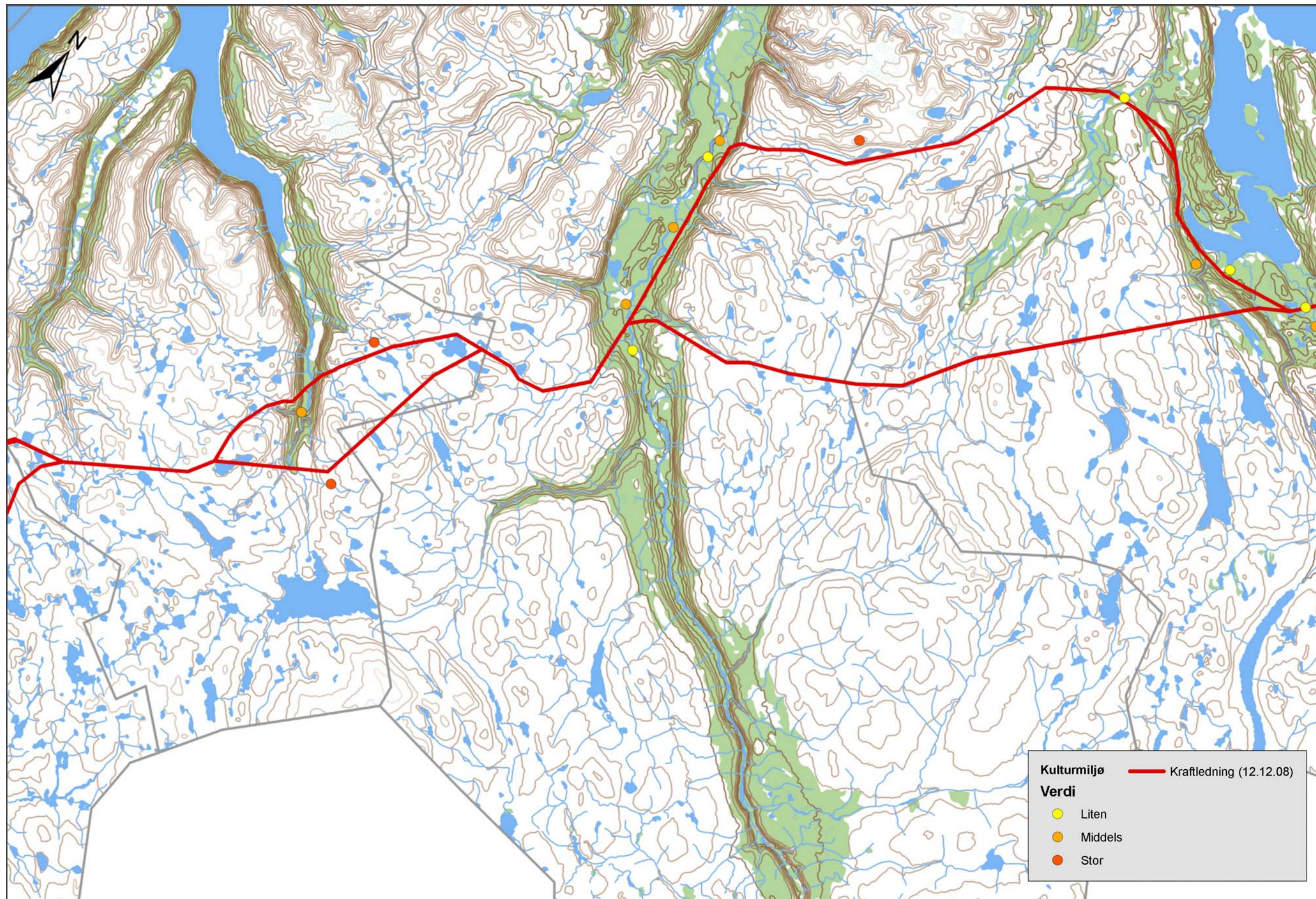
Kartgrunnlag: N 250

Vedlegg 1 – kartblad 1

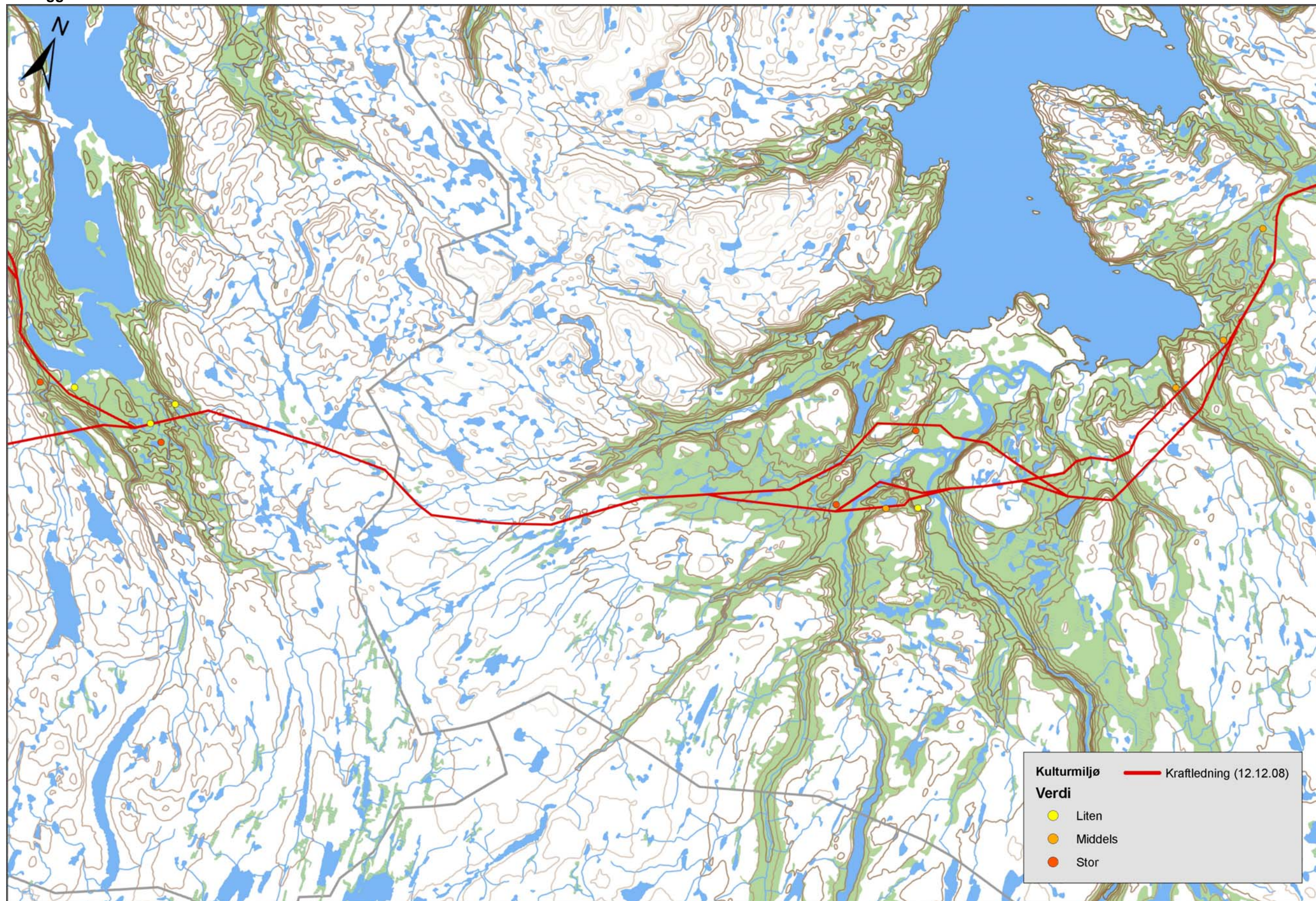

Vedlegg 2 –

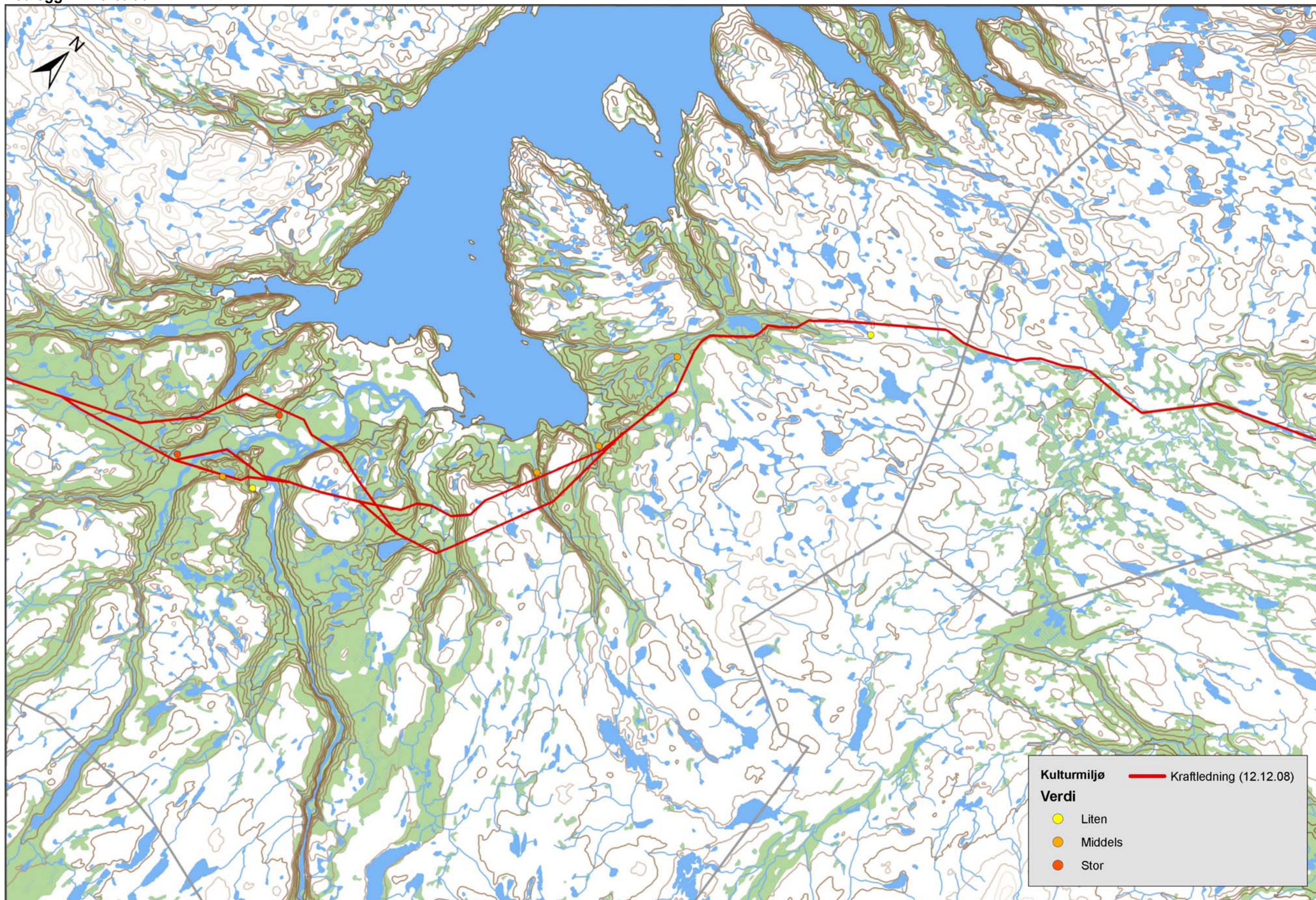
kartblad 2

Vedlegg 3 – kartblad 3

Vedlegg 4 – kartblad 4

Vedlegg 5 – kartblad 5

